Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

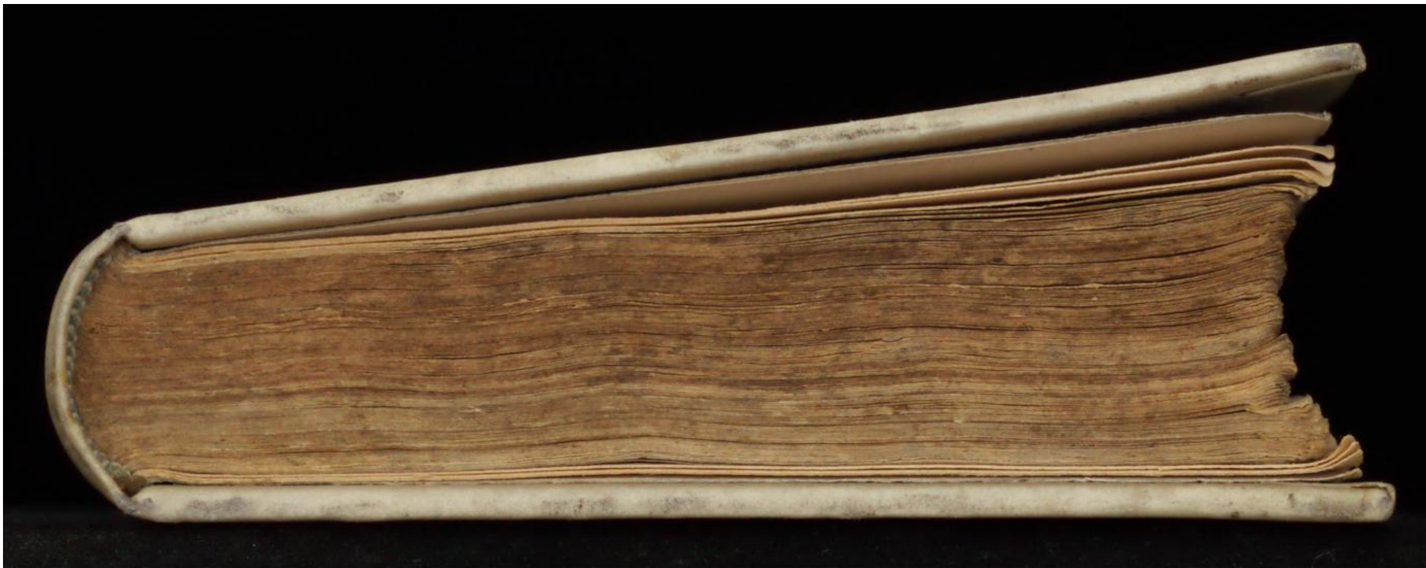

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

~~50~~
150 F 7
GW 8167
CA(2) 1442a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

bti bonaūture

Liber profectuū religioſoꝝ q̄ p̄ncipa liter tractat de interioris hominis ſpūali reformatione .

N. 354

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

¶ Incipiunt capitula libri primi ꝓfectuũ religi
oſoꝝ ſm numerũ folioꝝ deſcripta.

De quatuor cauſ in quibꝫ incipiẽtes debẽt
eſe cauti ſi ꝓficere volũt. Capl'z. i. ij.
De dr̃ñtia inter timorẽ ſuſpicionẽ temera
riũ iudiciũ ⁊ iuſtũ. Capl'm. ij. iiij.
Capl'm. terciũ. De quatuor temptatioibꝫ. carnis
mũdi diaboli ⁊ dei.
De tribꝫ gñibꝫ religioſoꝝ Capl'm. iiij. vij
Capitulũ quintũ. De triplici ſtatu religioſorũ ſcꝫ
incipientiũ proficientiũ ⁊ ꝑfectoꝝ x
De reformatiõe rationis. capl'm. vi. xij
Capl'm. vij. de reformatiõe volũtatꝭ xiij
De reformatione memorie. capl'm. viij.
Capl'm nonũ. Quomodo naturales vires aie et
motꝰ affectiõis deformate ſũt in vicia. xiiij
De triplici ſupbia. capl'm. decimũ xv
Capitulũ vndecimũ. Quando bona noſtra vl' ma
la debemꝰ oſtendere vel occultare xvi
De quadruplici defectu. capl'm. xij. xviij
De vicioꝝ deſcriptiõe. capl'm. xiij.
De affectu inuidie. Capl'm. xiiij. xix
Capl'm. xv. De affectu ire.
De affectu triſticie. capl'm. xvi xx
De affectu gaudij. capitulũ. decimũſeptimũ.

Capittulū . xviij . De affectu auaricie
Capl'm.xix. De appetitu victualiū. xxi.
De affectu dilectionis. capl'm. xx .
Capl'm. xxi . De ſpe timore ꝛ pudore xxij
Capl'm . xxij . De ſingulorum viciorū natura et
deſcriptione. xxiij
De tribus que expellunt vicia. capl'z.xxiij xxiiij
De remedijs gn̄alibꝫ cōtra vicia.ca.xxiiij. xxv
De remedijs ſpālibꝫ ſingloꝝ vicioꝝ.ca. xxv xxvi
De remedijs ſupbie . Capl'm. xxvi
Capittulū . xxvij . De inuidia. xxvij.
Capl'm.xxviij. De remedijs inuidie xxviij
Capittulū viceſimū nonū. De ira. xxix.
De remedijs ire capl'm.xxx.
Capittulū triceſimū pmū. de Accidia xxxi.
De remedijs Accidie. capl'm.xxxij.
Capl'm . xxxiij . de Auaricia. xxxij
De remedijs Auaricie.capl'm. xxxiiij . xxxiij
Capittulū triceſimū quintū. de Gula. xxxiiij
De remedijs gule.capl'm. xxxvi.
Capitulū triceſimū ſeptimū. de Luxuria xxxv
De remedijs cōtra luxuriā . xxxviij. xxxvij

Finit tabula primi libri ꝓfectuū religioſoꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Incipiūt capitula ſecundi libri profectuū re ligioſorum.

Capitulū primū. ꝙ profectus religioſi ſep tem proceſſib9 diſtinguūtur xli.
Caplꝫ ſcdm. de ſpēb9 tēptationū xliij
De remedijs contra quaſdam temptationes. Ca pitulū terciū. xlix
De gñaliſſima tēptatione. caplm. iiij.
Caplm quintū. De vtilitate ſubtractionis ſpiri tualis conſolationis. l
De carnali amore. caplm. vi. lij
Capitulū ſeptimū. Quot modis ſit reſiſtendum temptationibus. liij.
De quito religionis ꝓceſſu. caplm. viij. liiij
Capitulū nonū. de ſanitate anime
De actione. caplm decimū.
De locutione. capitulū vndecimū lv.
Caplm. xij. de diſciplina morū lvi.
De cordis compoſitiōe. caplm. xiij. lvij
Capitulū decimū quartū. De communib9 qui buſdam ſpiritualib9 exercitijs. lix.
De agilitate ad incipiendū bonū. caplm. xv.
De velocitate abſtrahendi ſe a mal'. ca. xvi lx
De pace cordis. caplm. xvij. lxi.
Caplm. xviij. de parcitate vtendi his q̄ mundi ſūt
De huili eſtimatiōe ſui. caplm. xix. lxij.
Caplm. xx. de maturitate ꝛ ſerioſitate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Capl'm.xxi.De ſuſpenſionē mentis in deū lxiiij
Capl'm.viceſimūſecūduʒ.de ſexto proceſſu
De affectionibus mentis lxiiij
De habitu religionis. lxv
Capl'm. viceſimū terciū.de charitate lxvij
Capl'm.xxiiij.de virtutibus lxviij
De gradibus charitatis. capl'm.xxv. lxx
De dilectione ꝓximi.capl'm. xxvi. lxxi
Caplʒ xxvij. de carnal' amoris deteſtatiōe lxxij
De gradibꝰ dilectiōis ꝓximi.capl'm.xxviij lxxv.
Capitulū viceſimū nonū.de humilitate lxxvi
Capl'm . xxx . De huīlitate ad nos lxxvij
Capl'm triceſimū primū.de huīlitate ad ꝓximū.
De humilitate ad deū.caplʒ. xxxij. lxxviij.
De triplici gradu huīlitatꝫ. Capl'm. xxxiij.
Capl'm xxxiiij.de patientia lxxix
De probatione patientie.capl'.xxxv. lxxx
Ad quid valet patiētia.capl'm.xxxvi. lxxxi
De gradibꝰ ſiue ꝑfectibꝰ paciētie.ca xxxvij. lxxxij
Capl'm triceſimū octauū de obediētia lxxxiiij
Capl'm triceſimū nonū. de triplici rōe obediētie
Capirutū.xl.De triplici obedientia lxxxv.
De triplici gradu obediētie. ca. xli. lxxxvi.
Capl'm. xlij. de paupertate lxxxvij.
De duplici ꝯtēptu diuitiaꝝ.ca.xliij. lxxxviij
Capitulū.xliiij.De quatuor cauſis quare conſulit̄ contemptus diuitiarum.
Item capitulū.xlv.de triplici contemptu diuitiaꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

rum. lxxxix.
Caplm.xlvi.de ſobrietate xci.
In quibꝰ cōſiſtat ſobrietas.caplꝫ.xlvij xcij.
De triplici gradu ſobrietatꝫ.ca.xlviij. xciij
De alia diſtinctiōe graduū.ca.xlix.
De eo ꝙ virtus tenet mediū viciorū. Capitulum quinquageſimū. xciiij.
Capitulū ꝗnquageſimū primū. De eo ꝙ vicia v̄tutes ſe eſſe mentiūtur xcv.
Caplm.lij. De caſtitate. xcvi.
Caplm.liij. ꝙ caſtitas quatuor facit
Caplm.liiij. De his que valent ad acquiſitionem caſtitatis. xcvij
De diuiſione caſtitatis.caplm.lv.
Caplm.lvi. De gradibus caſtitatis provt religioſis conuenit
Caplm.lvij. De ſeptimo proceſſu. xcix
De profectu vite contemplatiue.caplm.lviij
Caplm.lix.de intentione c
De tribus modis orandi. Caplm.lx.
Capitulū.lxi.de diuerſis affectionibꝰ in orante et ymaginibus diuerſarū perſonarū in eo quem orat. c i
De gratiarū actione.caplm.lxij. c iiij.
Caplm.lxiij. De ſeptemplici conſideratione que accendit ad gratiaꝝ actionē
Caplm.lxiiij. De laudatione dei. c v

Capl'm . lxv . De ſeptemplici materia laudis dei
deuota . c vi
De effectu oꝛōnis . capitulū . lxvi . c x
Capitulū . lxvij . De repꝛeſentatione dei in affec⸗
tu oꝛantis . c xi
De foꝛmis oꝛantis . Capl'z . lxviij . c xij
De vtilitate oꝛationis . capl'm . lxix .
Capl'z . lxx . de r̄trahētibꝫ a ꝓfcū ſine ſalute c xiiij
De cauſ q̄re nō exaudiūt oꝛātes . ca . lxxi . c xv
Capl'm lxxij . de ſpecialibꝫ oꝛōibꝫ quas ſolent hꝛē
q̄dā vtꝝ expediat eis dici cert; hoꝛ; aut diebꝫ c xvi
Capl'm . lxxiij . De generibꝫ deuotionū et com⸗
punctionum . c xxiij
Capitulū . lxxiiij . de reuelationibus ⁊ viſionibꝫ et
ymaginarijs demonſtrationibus c xxv
De generibꝫ viſionū . capl'm . lxxv
De modis reuelationū . capl'z . lxxvi . c xxvij .
Capitulū . lxxvij . Cur deus bonis ſubtrahit deuo
tionis graciam . c xxxi
De tēptatiōibꝫ deuotoꝝ . capl'm . lxxviij .
Capl'm . lxxix . De diuerſis affectibꝫ quibꝫ trahi⸗
mur ad communicandū . c xxxv

Sequitur pꝛologus pꝛimi libꝛi pꝛofectuum
religioſoꝛum .

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

J

Incipit primus liber profectuū religioſoꝝ ꝙ principaliter tractat de interioris hominis ſpirituali reformatione.

COllationes meas quas pro exhortatiōe ad nouicios noſtros vel ad alios religioſos aliquando facere ſolebam ſimul pro aliqua parte collegi et in vnā continuaꝫ materiam quaſi profectus ſpiritualis formulam ordinaui tribus de cauſis Una. vt eiſdem nouiciis noſtris quibus priorem formulam ſcripſeram deterioris hominis compoſitione tam intra domum q̄ꝫ extra. etiam de interioris hominis reformatione aliqualem noticiam oſtenderem ad profectum. que reformatio conſiſtit in vicioꝝ expugnatione et virtutum aſſuefactione vt et mores et omnes affectus ⁊ ſenſus interiores prout eſt poſſibile deo conformentur. Altera cauſa eſt. vt ea que religioſis predicare ſolebam. ſimul collecta promptius ſiquando indiguerim ſub compendio inuenirem Propter quod etiam per plures ꝑticulas iſtam diuiſi formulam et per capitula ſingulas particulas diſtinxi vt facilius inuenirē que quererem. Tercia vt interim dum iſta ſcriberem vel legerem tempus non inutiliter expenderem. memoriam ſpiritualibus cogitationibus occuparem. intellectum ad videndum clarius interna ſpiritualis ſtudij ſecreta dilatarem. affectū ad virtutis profectum ⁊ deuotionis feruorem accen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

derē. corpꝰ ab euagatioīs diſcurſū reſtringerē neg
ligētias ⁊ peccā mea huiuſmōi labore purgarē. ⁊ vt
ea q̄ meditādo īueni ſcripto ligarē ne obliuio abo
leret Et qꝛ nō potui ī ocio ⁊ q̇ete iſta colligere ſꝫ va
gādo ꝑ diuerſas t̄ras vix l'raro ꝓpter mľtas occupa
tiōes habui oꝑtunitatē ſcribēdi modicū ideo mľta
non ibi poſui vt volui. quia diſtractus animus ad
plura non valet ſubito ſe ad vnum plene colligere
q̄ etiam cū iam aliquantulum ſe cepit congregare
ſtatim cogitur iterum ad alia foras egredi. ⁊ ſe re
licto. ea que vix videre inceperat obliuiſci. ſicut q̄
deforis veniens īternā cellam ingreditur. ſi diuci/
us ibi moratur incipit clariꝰ videre que p̱us nō vi/
dit. ſi āt citiꝰ exeat iterum ad ea videnda cecatur.
Quicquid igitur rep̄henſibile videatur ignoſcat̄
īꝑitie mee. excuſet̄ p̄ſumptio. cū h̄ nō tm̄ ꝓ aliis ſꝫ
etiā ꝓ me p̄ncipaliter. ⁊ ꝓ nouis ⁊ rudibꝫ ī via dei
meiqꝫ ſimilibꝫ ītenderī inchoare ¶ Item prologꝰ

In priori formula nouiciorū quam quibuſdaꝫ
nouicijs noſtris ſcp̄ſi de exterioris hominis
compoſitione. aliquam formam ꝓpoſui ſecundum
quam ſe regerent tam in domo q̄ꝫ extra ¶ Nunc de
interioris hominis. ideſt mentis r̄formatione ad
quā ōnis vera religio ordinari debet. aliq̄ eiſdem
ſicꝫ ꝓmiſi tradere diſpono v̄bis īdoctꝫ ⁊ materia ī
ordinata Et eſt ratio quare corporalis exercitatio
p̄cedit ſpūalem. quia homo ab intimis ⁊ ſummis
cadens ꝑ peccatū in hec exteriora ⁊ viſibilia dilap/

ſus ē ꝙ iam nō intelligit niſi corꝑalia ¶ Ideo ibi pri⸗
mo nitit̃ reſurgere vbi iacuit ꝛ paulatim ſe erige
re ad ſpūalia ꝛ diuina ad q̃ ꝯdit⁹ fuit. ¶ Ideo q̄ꝫdiu
religioſ⁹ nōdū incepit itelligere ꝛ ſaꝑe q̄ ſūt ſpirit⁹
dei ſꝫ in exteriorib⁹ adhuc putat totū cōſtare quod
ad verā religionē ꝑtinet. nouici⁹ eſt etiaꝫ ſi pluri⸗
bus ānis ſtetit in hitu religioīs. imo iuxta apoſ.
animalis dicit̃ qui nōdū ꝑcipit ea que ſūt ſpūs dei
¶ Stulticia ei eſt illi ꝛ nō p̄t intelligere quia ſpūali⸗
ter examinat̃ ¶ Ex hoc ꝑpēde duos eē nouiciat⁹ i re⸗
ligione ¶ Un⁹ terminat⁹. quādo completo tp̄e ꝓ⸗
bationis ꝓmittit obediētiaꝫ ꝛ ſtabilitatē in ordi⸗
ne ꝑ v̄ba Alter durat q̊uſꝫ religioſ⁹ ſtatū viuēdi i
ꝯſuetudinē cōuertit. qđ tūc fit cū tam v̄bis q̄ꝫ fac
tis ꝓmittit ſe ſtabilē in ordīe ꝑmāuſuꝝ. ¶ Quādiu
em̄ fluctuat mēte ꝛ nondū ſtabiliter apprehēdit vi
am ſtudij ſpūalis ꝛ mō vult h̄ ꝛ mō illō neſciēs q̇d
poci⁹ eligat incipiēs ē ꝛ nōduꝫ ꝓficiēs ¶ Stet tū cō⸗
ſtāter in bona volūtate ꝛ attēdit q̄re venerit ꝛ ad
q̇d ꝛ op⁹ iūgat volūtati ꝛ cito icipiet videt̃ viā q̄ ꝑ
gat ad deū ¶ De. iiij. cautel' nouicioꝝ. ca. ṗ.

¶ Quatuor āt ſc̄i q̇b⁹ noui ꝛ icipientes cauti de
bēt eē ſi volūt ꝓficere ¶ Primū vt ab illa volū⸗
tate q̄ ad religionē venerīt ꝛ a ṗmo nouiciat⁹ fer⸗
nore nō tepeſcāt. ſicꝫ cuidā i apocal' ipꝑat̃ ¶ Habeo
aduerſū te ꝙ caritatē ṗmā reliq̇ſti. q̇ ꝓpter pniam
age ꝛ ṗma opa fac ¶ Caritatē ṗmā reliquūt q̇ cū ṗ°
ſit feruētes ꝛ d̄uoti ad oia poſtea tepidi effecti ꝛ de

ſides tradunt ſe leuitatibꝫ. ꝛ vicia q̄ expugnare ve
nerant ꝑmittūt ſibi dn̄ari ſeruiētes deo ꝓ ſuo libi
tu. non pro eius bn̄placito volūtatꝫ. Un̄ dn̄s filijs
yſrahel p̄cepit Mementote diei hui⁹ in qua egreſ
ſi eſtis de egipto. Dies qua de egipto egredimur ē
bona volūtas qua educimur de ſcl'o hui⁹ ſꝑ memi
niſſe debemus. vt a feruore illi⁹ nunq̄ꝫ retroceda-
mus Un̄ quidā volēs religionē ingredi de ſeculo.
queſiuit a quodā ſcō patre quō viuere deberet At
ille dixit ei Uide qualis primo die fueris ꝛ ſic ſem
per viue Hoc eſt cōſidera ſtatū voluntatis tue in
prima die qua religionē intrare diſpoſuiſti. q̄ꝫ hu-
milis tunc fueris. q̄ꝫ parat⁹ tūc obedire ad oia tam
aſpera q̄ꝫ deſpecta. q̄ꝫ patiēs ad correptiones ꝛ pe
nurias ꝛ labores. q̄ꝫ verecūd⁹ ꝛ timorat⁹. q̄ꝫ ſollici
tus vt emendares vitā tuā. ꝛ dies q̊s in ſcl'o ꝑdidi
ſti recuperares q̄ꝫ parū curans rumores ſcl'i q̄rere
vel referre. nec detractionibꝫ intētus. nec aliq̇bꝫ cu
rioſitatibꝫ occupat⁹. ꝛ quō fugiſti oēs carnales af
fectus ꝛ effectus ꝛ te totū obtuliſti dn̄o holocauſtū
viuū. vt nihil deinceps in te viuat de vita pcc̄i. ſed
tota mactetur ꝛ immoleť dn̄o obediētie ferro ꝑ ſacer
dotis miniſteriū. id eſt. p̄lati tui Scd̄m hāc formā
ſempꝛ poſtmodū ſtude viuere ne aliter in ſchola re
ligionis dediſcere ꝛ retrocedere magis q̄ꝫ ꝓficere
videaris Sicut illi q̇ vadūt ad ſtudiū litteraꝝ. ꝛ tē
pus vane ꝯſumētes redeūt domū expēſas ſolū cō-
putant conſumptas. quia quid profecerint nō ap-

paret. ſic et nos quando tempus in religione expē
ſum computamus. ⁊ profectus virtutū exigu⁹ eſt
cū forte in nouiciatu deuotiores ⁊ feruentiores fu
erimus q̄ꝫ poſt plures annos Hoc em̄ eſt verecū-
dum et valde nociuū. Ad hebreos. v. Cū deberetꝫ
mgrī eſſe virtutū ꝓpter tempus q̄ diu in religione
fuiſtis. rurſū indigetis vt vos doceamini que ſunt
elementa exordiȷ̄ ſermonū dei. id eſt neceſſe habe-
tis doceri ſicut rudes nouiciȷ̄ quō incipiendū eſſet
ſeruire deo. ⁊ factꝫ eſtis qui lacte opus habetis nō
ſolido cibo. ideſt eſtis q̄ mollibꝫ blandimētis pue-
riliū conſolationū ⁊ carnaliū foueri indigeatꝫ ⁊ for
tia exercitia virtutū pati nō valeatis in duris rep̄
henſionibus ⁊ contumeliȷ̄s. in neceſſitatibus i pſe
cutionibus pro chriſto Omnis enim qui lactis eſt
ꝑticeps expers eſt ſermonis iuſticie. Paruulus
enim eſt tam meritis q̄ꝫ virtute. Secundum ⁊
eſt a quo incipiēs debet eſſe cautus ne moueatur
malis exemplis tepidorū ad imitandū ea. ſicut q̄-
dam infirmi ſpū videntes alios apud ſe deſides in
ſeruicio dei ocioſos ⁊ verboſos elatos ⁊ rebelles ā-
bicioſos ⁊ aliȷ̄s modis vicioſos. dicūt apud ſemet
ipſos Si aliȷ̄s hoc licet quare nō ⁊ mihi Et ꝑnio-
res ad malū. exemplū ſumūt de his q̄s deteriores
vident. ⁊ gaudent ſe ſocios inueniſſe viciorꝫ ne ſo-
li poſſint erubeſcere. quia ſi parcit aliȷ̄s volūt ⁊ ſi
bi i ſimilibꝫ parci Contra hoc deuot⁹ dei ſeruus a
pud ſe reſpōdere debet Ego veni pure pro deo nō

pro aliquo alio. ⁊ iō nolo aliquem ſeq̄ ad hoc vt a
deo retrocedā. qꝛ ſi tātos hic diſcolos ſciuiſſē nō q̄ꝫ
eoꝝ ſocietatē elegiſſē Vn̄ ſolos illos imitari debeo
ſt ad hoc informat me ꝓpter qđ religionēītraui. id
eſt. vt apprehendā deū. ⁊ ſatiſfaciā ei de pccīs me-
is. ⁊ ꝓmerear gl'aꝫ ſēpiternā Victor. ⁊ artifex no-
tabile op⁹ volēs facere q̄rit nō alia q̄ꝫ meliora exē-
plaria q̄ p̄t hr̄ē Et viator nō q̄rit viā ab ignorātibꝫ
ſꝫ a ſcientibꝫ eā Job. Noli imitari malū ſꝫ bonū.
3 ¶ Terciū eſt. ꝙ cauere debꝫ ne iudicet temere fa-
cta aliorū. maxime vbi neſcit q̄ de cā vel intētione
fiāt Sicꝫ em̄ nō videm⁹ alioꝝ cogitatiōes. ita nec
intētiones eoꝝ q̄re hoc vel hoc fiat Vn̄ q̄cquid ali-
quo mō p̄t excuſari ſꝑ ad meliorē ꝑteꝫ īterp̄tem᷑
ſi volum⁹ trāquillū cor nobiſcū hr̄ē ⁊ cū alijs ⁊ ali-
os nō ꝯtbare. ⁊ deū nō offenderē. qꝛ ſepi⁹ iudicam⁹
malū eē qđ ī ſe nō ē malū. ⁊ peccam⁹ ꝑ temeritatē
vſurpādo nob iudicia dei de occultꝭ cordiū. Magri
nri vice dei aliq̄n id pn̄t iudicare ꝑ cōiecturas circū
ſtātes alios nō expedit per nos eē iudicādos donec
plene eruditi in oībꝫ ꝑ donū diſcretionis ſpirituū
⁊ vere ſpūales effecti oīa diiudicem⁹ ⁊ nos a nemi-
ne iudicemur. ſicut clare vidēs q̄ cecū videt nec tn̄
a ceco videt̄ cū cec⁹ nō videat ſeip̄m Ad Ro. xiiij.
Tu q̄s es q̄ iudicas alienū ſeruū Suo dn̄o ſtat ā
cadit Sepe em̄ merent̄ temerarij iudices alioꝝ vt
aut in ſilibꝫ aut grauioribꝫ exceſſibꝫ cadere ꝑmit-
tant̄ vt diſcāt ex ſua īfirmitate cōpati aliene. Tu.

vi. Nolite iudicare vt nō iudicemini. ꝛc.

¶ De dr̄ñtia inter timoꝛem ſuſpicionē. temera-
riū iudiciū ꝛ iuſtū. ca ij.

Est em̄ dr̄ñtia inter timoꝛē ꝛ ſuſpicionē teme
rariū iudiciū ꝛ iuſtū Timoꝛ eſt ſc̄m iſtā accep
tionē qñ nihil mali ſuſpicoꝛ de aliquo. timeo tñ ꝙ
malū qḋ nondū euenit poſſit euenire niſi caueat̄.
Sicut cū obfirmātur ſeris monaſteria. ꝛ iuuenes
ꝓhibētur ab icautꝫ familiaritatibꝫ. nō quia malū
iam velle facere p̄ſumat̄. ſed timet̄ mali occaſio ſi
nō p̄caueatur Suſpicio eſt qñ ſine rōnabili p̄ſum
tione reputo aliqḋ factū eſſe malū. vel aliquē ma-
le velle facere ꝛ nō eſt ita Hoc viciū ē ꝛ ſepe pccm̄
Judiciū temerariū eſt quādo credo aliquid factū
mala intentione qḋ potuit ꝛ alia fieri intētione cū
actio ſit ī ſe idr̄ñs Et h̄ viciū ē. qꝛ cordis intētio iu-
dicat̄ q̄ ſoli deo ē maīfeſta Jere. xvij Ego dñs ſcru
tans coꝛ ꝛ ꝓbās renes Juſtū iudiciū ē qñ inexcuſa
bilibꝫ cōiecturis aliquid diſcernit̄ eſſe malū. vl̄ qñ
ipſe act⁹ ē in ſe mal⁹ ꝛ illicit⁹. vt cū video aliquē
hoīem occidere iiniuſte. vel tales conat⁹ ad pccm̄ q̇
ſemꝑ ſūt illiciti ꝛ incōgrui. Quartū in q̄ cau 4.
ti eſſe debent nouicij ē vt nō frāgāt̄ aduerſitate vl̄
tēptatiōe. ſꝫ cogitēt qꝛ ad h̄ venerīt vt oīa q̄ eis in
hac vita poſſint accidere ſuſtineāt ꝓpter deū. ſicꝫ q̇
intrat bellū ſcit ꝙ nō quietem ꝛ delicias. ſed labo
rem ꝛ vulnera opoꝛtet eum expectare Actuū. xiiij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Oportet nos per multas tribulationes intrare ī regnū dei. Luce vltimo. Oportebat christum pati ꝛ ita intrare in gloriā ſuam.

De quatuor temptationibꝫ Cap̄. terciū

TEmptatio quadruplex ē quaſi quatuor venti a quatuor plagis flantes qui mouēt tempeſtates in hoc mari huiꝰ ſcl'i ꝛ nauez cordis quaſſāt ꝛ iactāt fluctibꝫ A carne a mūdo a dyabolo ꝛ a deo procedūt tēptationes Primo a carne temptamꝛ quando naturalibus viciorum motibꝫ ad peccandum ſollicitamur. vt cum luxuria vel gula nos tēptat. Item a carne temptamur quando delicata caro noſtra horrendo labores retrahit nos ne ī ſtudijs ſpiritualibus virtutum conatibus ſicut expedit exerceamꝛ Et ſic dupliciter impugnat nos caro. dum autē appetit mala aut retardat ad bona Licet autē ira ꝛ īuidia ꝛ inanis gloria nō videantꝛ eſſe in carne ſed in ſpiritu. tamē a carnis corruptione trahitur corruptio ſpūaliū affectionū. Et licet dicatꝛ ꝙ demones huiuſmodi mala ſuggerāt hominibus. tamē nos habemꝰ tēptationū materiā intra nos. vt etiam ſi non adeſſent demones ipa tamen cōcupiſcentia noſtra pareret peccatū ſi ei cōſentiretꝛ In nobis ē ōne quo peccamꝰ. Cogitationes enim ꝛ mentis affectiones ꝛ volūtates ꝛ mēbra corporis noſtri. illa ſūt q̄bꝫ meremꝛ ꝛ demere-

mur Iſta dedit nobis creator quaſi quedā inſtru-
menta virtutum quibus bona opera faceremus.
⁊ manſiones nobis in celo edificaremus. ⁊ ipi cre-
atori noſtro per ea quaſi armis muniti hoſtem no
ſtrum dyabolum impugnaremus Ipſe vero dya-
bolus contra nos inermis eſt. ⁊ ſolis aſtutis ſug-
geſtionibus nos impugnat ſuadendo vt peccemꝰ
non cogendo. Benignus em̄ conditor noſter non
dedit hoſti noſtro poſſe nos vi ad peccatū impelle
re. qui nimis fortis eſſet contra nos fragiles ⁊ vix
poſſemus ſine peccato ſubſiſtere. ſed tantuȝ pmit
tit eum nobis mala ſuadere. In noſtro autem ar-
bitrio eſt ſi velimus ei conſentire Inſup p̄muni-
uit nos ponens inimicicias implacabiles inter ſer
pentem ⁊ hominem. vt quicquid ſuaderet nobis
non reciperemus quaſi vtile. ſcientes ꝙ nunq̄m
dabit nobis fidele conſilium tam crudelis īimicꝰ
noſter. cui nihil ſufficit de nobis citra eternā dam
nationem noſtram Cum ergo ſuadet nobis pec-
catum quodāmodo erigit a nobis vt preſtemus
ei arma noſtra quibus nos occidat. vel vt ipſa ar-
ma ſi ei preſtemus ebetet ⁊ ⁊ retundat. vt ī nobis
minus apta fiāt ⁊ vilia ⁊ minus acuta ⁊ efficatia
ad ipſum per ea impugnandum. Verbi gracia.
Cum immittit ī nobis cogitationes peruerſas ⁊
ſuadet vt malū faciamus vel loquamur. nonne q̄-
ſi aperte videtur homini dicere. inermis ſum con
tra te. non habeo vnde te ledere poſſū niſi tu pref

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tet mihi arma tua vt te vulnerem ꝛ occidam Preſ
ta ergo mihi coꝛ tuum ad prauas affectiones vel
cogitationes malas. linguam ad loquendum iniq̄
ꝛ manus ad alia mēbꝛa ꝛ actiōes ꝛ oꝑa praua. qui
bus letale vulnus in anima accipias. ꝛ graciam
dn̄i dei tui perdas. ꝛ gloꝛie celeſtis merito ſpolierꝭ
Ad Ro. vi. Neqꝫ exhibeatis membꝛa veſtra arma
iniq̄tatis peccato. ſed exhibete vos deo tanq̄m ex
moꝛtuis viuētes. ꝛ mēbꝛa veſtra arma iuſticie do
Stultus ꝟo eſt qui ei cōſentit ad hec damna ſua.
ꝛ ſibimet imputet pocius q̄ꝫ īimico ſuadenti. qui
moꝛe hoſtis hoſtiliter ſecum agit. Mundus
etiam dupliciter temptat nos. ſiue offerendo nob
ea quibus ad ſe alliciat. ſcilicet. honoꝛes. diuicias
voluptates. curioſitates. adulationes ꝛ huiuſmōi
ſiue quibꝫ nos terreat. vt ꝑſecutiōes cōtumelias.
ꝛ ſimilia Utroqꝫ modo multos retrahit a deo q̄s
aut amoꝛe ſui aut malo timoꝛe retinet ī peccato.
Dyabolꝰ vero licet in omnibus temptatiōibus
intentoꝛ ſoleat eſſe tamē ſpecialiter duabꝫ temp-
tatiōibꝫ infeſtat nos ꝛ maxime magis ꝓbatos in
ſeruicio dei. cum aut fideꝫ veram conatur nobis
auferre ꝛ ſpū blaſphemie ſubuertere Et huiuſmo
di cogitationibꝫ nos infeſtat quas naturaliter ab
hoꝛremus. vt deſperationem vel noſtri occiſionē
ꝛ ſimilibꝫ. licet qn̄qꝫ et alijs ex cauſis iſta ꝓueniāt
Aut cū mala ſub ſpecie boni ꝑſuadet. quo impꝛo-
uidos quos aliter nō p̄t decipere callide ſupplātet

et a bono deijciat. Et hoc eſt quod in pſalmo dici‑
tur demoniū meridianū. vel iuxta apoſtolū ange‑
lus ſathene qui tranſformatur in angelū lucis. qꝛ
cum ſit princeps tenebrarum ꝛ auctor malorum.
vt aſtute noceat ſimulat ſe bona docere ꝛ quaſi lu‑
cem oſtendere. vt ad tenebras peccati perducat.

Deus autem nunq̄z temptat in malo. quia nō
letatur in perditione noſtra qui omnes homines
vult ſaluos fieri Sed tamen dicitur qn̄q̄z tempta
re aliquos cum aut flagellat eos in preſenti ad pro
fectum eorum ꝛ aliorum ſicut iob ꝛ tobiam. aut
cum probat eos aliquibus arduis virtutum virtu
tum exercicijs ſicut temptauit abraham iubens
eum immolare vnigenitum ſuum heredem diui‑
ne repromiſſionis. vt oſtenderetur magna deuo‑
tio obedientie abraham ꝛ fidei ad deum. quia nec
ſic heſitauit de eius promiſſione quin impleret e‑
tiam de occiſo quod pollicitus erat ei.

Harū temptationū opꝫ nos q̄ſdā marie reſiſ
tendo ſuꝑare vt ſpūalia vicia ſcꝫ irā accidiā ꝛ
ſuꝑbiā ꝛ īuidiā Quaſdā ꝟo fugiēdo meli⁹ euadim⁹
q̄z pugnādo vt luxuriā gulā auariciā licꝫ etiā pug‑
na cōtra eas ſit nccāria Sꝫ tn̄ non eſt tutū diu co
hitare ꝑ̄ſenti. nā ml'to tucior ē caſtitas lōge a mu
lieꝝ frequētia ſemota q̄z in medio eaꝝ Facili⁹ eti
am abſtinem⁹ a delicatꝭ cibis ꝛ potu vel ab eoꝝ ſu
ꝑfluitate qn̄ non videmus nec habem⁹ q̄z cum eis
habūdamus. Et qui omnia reliq̄t ꝓpter chriſtum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

et voluntariam paūpertatem elegit. minus īfeſ-
tatur a curis auaricie. qꝫ qui retinet diuitias ſecl'i
ſemꝑ anxius quomodo eas augeat ⁊ ſeruet Spi
ritualia autem vicia ⁊ ſi quandoqꝫ ex fuga videan
tur quaſi remiſſius ⁊ rarius infeſtare dum deeſt
occaſio impugnandi. tamen poſtea orta occaſione
durius furere ſolent. ſicut leo diu cathenatus am-
plius fremit cū fuerit emiſſus. Temptatio-
nes vero contra fidem ⁊ de ſpiritu blaſphemie ⁊ ſi
miles. nec fugere poſſumus nec repugnando vin-
cere. quia quanto plus indignamur nobiſmetip-
ſis ⁊ diſputamus cum eis. tanto magis refricatur
eorum rabies ⁊ accenditur Sed nec curande ſunt
nec timende. tantum non conſentiatur eis. ⁊ pa-
tienter earum infeſtatio quaſi quoddam dyaboli
cum ſuſurrium ſupportetur. quod aliter compeſci
non poteſt Non ſolent bonis periculoſe eſſe tales
temptationes. ſed ſunt ſepe preſagia future am-
plioris gracie ⁊ conſolationis ⁊ viciorum purga-
trices ⁊ magni meriti operatrices. Diuine
vero caſtigationes humiliter ⁊ patienter tollerā-
de ſunt. ⁊ iuſſionibus eius deuote obtemperandū
eſt. vt et fortes ſimus in fide. ⁊ a mandatis ej⁹ nū-
qꝫ declinemus. Poſſent etiam plures temp-
tationū ſpecies inueniri a ſtudioſis. ſed ad preſēs
iſta ſufficiant Sunt tamen quidam qui ſibimet
texunt laqueos temptationum priuſquam temp
tator accedat. ⁊ quodammodo procurant ſibi vn

temptentur. Et he ſunt in tantum valide. vt que ſponte cogitationes prauas verſant in corde que poſtmodum in delectationem verſe ⁊ roborate difficulter expelluntur. Item illi qui familiaritates incautas feminarum admittunt. quarum affectus ita imprimitur cordi vt vir poſtea euellat. ⁊ ita de ſimilibus Ut primo ſibimet aſſumunt aliqui materiam vnde poſtea occaſionaliter oritur eis turbatio ⁊ temptatio periculoſa. Quidam eciam non habentes cauſam tribulatiōis ex ſola ſuſpicione vana ſomniāt ſibimet temptationis procellam. et hoc fit aliquādo inter imperfecte bonos inter quos fit turbatio ⁊ contentio non de radice malicie. ſed ex ſola vana ſuſpiciōe dum vterqꝫ nullius odij ſibi conſcius eſt alteri nec intendit eum in aliquo ledere. ſed ſuſpicatur alterum erga ſe inuidia ſtimulatum incedere ⁊ ei inſidiari. cum tamen hoc ī nullo recolat ſe erga eum meruiſſe Ille vero econtra nihil ſibi conſcius de his conqueritur ꝙ iſte ſibi iniurietur ſine cauſa. ⁊ incipit etiam ipſe facta alterius ponderare quaſi aduerſarij ſui. et ſic vterqꝫ īflammatur odio cōtra alterum ⁊ intendit ledere qui tantum ſuſpicatꝰ ſit. ⁊ hoc vane ꝙ alter voluerit eum ledere ſine cauſa Et ita quādoqꝫ grauis turbatio oritur de modica ſintilla dyabolo eam ad magnū ignem rācoris ⁊ odij cōflante Qui ideo imꝑfecte boni dicuntur. quia in eo ſunt aliquatenꝰ boni ꝙ nō intendūt ꝓximo ſuo maluꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

facere. ꝛ in eo a bonitate deficiūt ꝙ nimis proni ſunt de alio malū ſuſpicari ſine cauſa ſufficienti. ꝛ in eo efficiūt minime boni ꝙ ex quacūqꝫ cā ad odium cotra fratrē ꝛ ꝓximū ꝓuocant

¶ De tribꝫ generibꝫ religioſoꝝ. Cap. iiij

TRia ſunt gña religioſoꝝ. Primi boi. ſcdi meliores. tercij optimi Qui ſignātur ꝑ tres familias leuitaꝝ. gerſonitas meraritas chaathitas. q̄ pre ceterꝭ filijs yſrael deputati erāt ad cultū ſanctuarij. ſicꝫ religioſi p̄ ceteris fidelibꝫ in eccīa ſpecialius videntur diuino cultui mācipati. differentes tñ hñtes donationes ſm graciā que data eſt eis ꝛ ſm quod q̄libet ſtuduerit ꝓficere ad virtutes. Nā ſm quod quiſqꝫ ſe humiliat aut habilitat ad graciam per ſtudium virtutum. iuxta hoc infunditur ei ſpūs gracie in pñti. ꝛ gl'a in futuro dabit̄ ei. Si ſummos in virtutibus fueris imitatus cū ſūmis in gloria collocaberis ſi medios cū eiſdem locaberis. ſi infimos etiam cū infimis poneris. Omnes alta deſideramus premia ſed pauci perſeuranter ſtudent ad alta virtutum exercicia. Gregori9. Ad magna premia ꝑuenire nō p̄t quis niſi ꝑ magnos labores Nota ꝙ nō dicit ꝑ graues ſꝫ per magnos. i deſt ad virtutes magnas promouentes vel magne vtilitatꝭ ꝛ ſi nō ſp magne auſteritatꝭ Suſtata nāqꝫ vtilitas ꝛ ſuauitas ꝟtutis lenit pondus

laboris. Primi religioſi deſignati ſunt per ger-
ſonitas. qui in profectione caſtrorum portabant
cortinas ⁊ tectum tabernaculi ⁊ vela et queqꝫ tac-
tu mollia. ⁊ in erectione caſtrorum ad occidentē
poſt tabernaculum caſtrametabantur. Taber-
naculum eſt vita iheſu chriſti ⁊ morum eius con-
uerſatio. quam nemo plene in hac vita valet imi-
tando portare. cum ipſe non ad menſuram acce-
perit ſpiritum ſanctitatis ⁊ ſapientie. ſed omnē
plenitudinem. de qua nos ōnes accepimus. ſed ꝑ-
ticulariter ſecundum menſuram donationis chri-
ſti. alius quidem ſic. alius vero ſic. dum vnꝰ imi-
tatur eum in hoc dono. alius in illo. donec omnes
in patria occurramus in virum perfectum ⁊ men-
ſuram etatis plenitudinis chriſti vbi q̄ſqꝫ letabit̄
in celeſti māſione ſecundum meritum ſuum ⁊ ſtu-
dium quo hic vitam ieſu chriſti fuerit imitatus.
Primi igitur religioſi refugiunt ardua ⁊ auſtera
ſtudia ſāctitatis. ſed leuia exercicia aſſumūt ⁊ lax-
am vitā ſeruāt q̄ ad corꝑis cōmoda quātum licet
ſalua ſalute quibꝫ ſufficit qꝺ tātummodo caueāt
a pccīs mortalibꝫ Et tales ꝓcliues magis ſunt ad
lapſū pcci. qꝛ ſicut dicit btūs gregoriꝰ. illi ſoli in il-
licita nō cadūt qui ſe etiaꝫ a licitꝭ reſtringūt Arta
eſt via que ducit ad vitam ⁊ alta. ⁊ qui incaute et
minꝰ trepide ꝑ eam incedit. cito pedē in ꝑcipiciuꝫ
ponit Solēt tñ vt religioſi videātur aliqñ ſibi ipſꝭ
magnam vim facere ⁊ diligentiā habere in obſer-

uantijs ⁊ traditionibꝰ hūmanis ⁊ honeſtatibus ſo-
rinſecis inclinationibus ⁊ pulſationibus. in am-
plis cucullis ⁊ manicis. ⁊ huiuſmodi quibus ſpe-
ciem religioſitatis exterius repreſentant. Unde
gerſonite qui interpretantur aduene extrema ta-
bernaculi portabant. ſcilicet tectum cortinas pro
magno habent predictas obſeruantias ſtudioſe
obſuare quādiu meliora virtutum ſtudia non cog-
noſcunt. Hec autem ſecundum domini ſententiā
loquentis ad phariſeos de minutis tabulis cerimo-
nialibus obſeruantijs oportuit facere. ſed illa me-
liora non omittere. In erectione tabernaculi iſti
gerſonite ad occidentalem plagam poſt taberna-
culum caſtrametabantur. quia qui hic extrema in
exercicijs virtutum ſeruare contenti ſunt. in futu-
ro cum poſtremis ⁊ quaſi in occaſu ſolis in humi-
liori glorie ſplendore locabuntur. Secundi re-
ligioſi deſignati ſunt per meraritas qui interpre-
tantur amari. ⁊ portabant tabulas tabernaculi
⁊ columnas ⁊ vectes. ⁊ illa maxime que dura erāt
⁊ media inter cortinas ⁊ ſanctuarium. Hi ſunt q̄
duram vitam in corporali exercitatione ſeruant
affligentes corpora ſua ieiunijs vigilijs ⁊ alijs la-
boribus corporalibus. ⁊ putāt hoc ſummū in reli-
gionis obſeruātia eſſe ⁊ īterioris dulcedinis igna-
ri de veris virtutū ſtudijs que ī ſpū ⁊ mēte ſūt pa-
rū curant. Hi quia in ſe ſicci ſunt. ⁊ alijs ī iudican-
do ſeueri eē ſolēt. bene amari ſeu amaricātes dici

poſſunt. Et quia mediũ hĳ inter extremũ ⁊ opti-
mũ in ſtudio virtutum ſtatum habuerũt. in erec-
tione ſanctuarĳ non poſt ipm ſed ex latere ad aqui-
lonem locũ manſionis ſortiunt᷑. vbi minor calor
ſolis ⁊ lux quam in auſtrali pte ſentit᷑. vt quantuz
defuit eis de pfecto virtutum ſtudio. tantũ illic de-
ſit in eis in fulgore glorie ⁊ diuine fruitionis ardo-
re. Tercĳ religioſi qui ⁊ optimi deſignari poſ-
ſunt p caathitas. qui portabant ipm ſanctuariuz
id eſt. archam ⁊ altare ⁊ menſam ꝓpoſitionis cum
vaſis ſuis. inuoluta tamen ⁊ cooperta Hi ſunt q̇
ſtudent interiorem hominē ſuum in q̊ chriſtus in-
habitat p fidem componere ⁊ ad veras virtutes ſe
exercere. ⁊ vicia carnis ⁊ ſpiritus extirpare. iram.
inuidiam auariciam accidiam ſupbiam gulaz lux-
uriam viriliter expugnare. ⁊ his contrarias ꝟtu-
tes cordi inſerere. humilitatem caritatem mãſue-
tudinem deuotionem largitatem ſobrietatem caſ-
titatem Iſte enim virtutes ſunt verum ſanctuari-
um. ⁊ qui habet eas ſanctus eſt. Unde ⁊ caathite
interp̄tantur patientes vel componentes. quia p
patientiam q̄ teſte iacobo opus pfectũ habet com-
ponũt ſe ⁊ ordinant ad deũ ⁊ ad ꝓximum in ꝟtuti-
bus Sicut dicitur ꝑoribus duabus familĳs iuſſit
dominus dari plauſtra Hĳ vero qui fuiũt in ſãc-
tuario onera ꝓprĳs portabãt humeris. quia tam ĩ
humanis ordinationibꝫ q̃z in caſtigatione corpo-
ris pmittit᷑ aliqua remiſſio vel etiam intermiſſio

ymmo ſubetur vt in talibꝫ ſit rationabile obſequi
um noſtrꝝ ꝓ loco ⁊ tpe ne corpus deficiat ſub onere
laboris. ſʒ in ꝟtutū ſtudijs nulla remiſſio datˀ quia
nunq̄ȝ indulgetˀ nobis vt ſimus iuirtuoſi elati imi
tes inuidi accidioſi auari guloſi vel nō caſti. Et h̄
onera ꝓprijs debemꝰ portare humerꝭ. id eſt. nō cō
fidere de alienis ꝟtutibꝫ. niſi ⁊ nos ꝓ poſſe ſtudea
mus. vt eas in nobiſmetipſis habeamus. ſicut q̄
dam qui deſiderāt ideo eſſe cū pacificꝭ nō vt exem
plo eoꝝ laborēt fieri patientes. ſed vt ab eis ad im
patientiā nō ꝓuocentˀ. Quid ꝓdeſt ſanctoꝝ ꝯtu
berniū habere ſi nolumus eos in ſtudio ſanctitatꝭ
imitari Onera caathitaꝝ ſm materiam dura erāt
ſed p̄cioſa ⁊ ſancta ⁊ interiora ſitu. qꝛ ſtudia ſpiri
tualiū virtutū laborioſa ſūt iꝑfectꝭ adhuc. ſed no
bilia honeſtatꝭ dignitate. ⁊ ſcā qꝛ ſanctificant ⁊ in
teriora quia i ſpiritu mentis. ideſt in interiori ho
mine Uelata tamen portabant ea. quia dum hic
per fidem ambulamus ⁊ non per ſpeciem nondū
videmus virtutum decorem pure ſicut eſt In exte
riorum operū exercicijs neceſſe eſt nos ea inuolue
re. tam pro noſtro exercicio q̄ȝ pro exemplo aliorū
qui mentem noſtram nō vident niſi per veſtigia
exteriorū operū ⁊ morū. De hac tamen familia
deſcenderunt ſacerdotes per amram. qui vigilās
gracie interp̄tatur qui ſanctuarium reuelatū vide
re ⁊ contrectare ex officio debebāt. ⁊ leuitis porta
dum diſponere ſingulis prout congruebat. Ipſi

vero ſacerdotes non portabant. ſed in erectione e-
ius ante tabernaculum ad orientem excubabant.
Sicut per caathitas virtuoſi. ita per ſacerdotes con-
templatiui figurantur. Soli virtuoſi ad contem
plationis graciam proficiunt. qui pro remunera-
tione ſtudiȷ ſpiritualis vnctionem ſancti ſpiritus
intus percipiunt. vt illuminati celeſtia ſecreta vi-
deant que aliȷs ſunt velata. Tales iam non labo
rant in ſtudio virtutum quod per laborem portan
di ſignificatur. quia per ſuauitatem interne ſapi-
entie verſus eſt eis labor in delectationem ex a-
more conditoris. Ipſi vero diſponūt onera ſingu
lorum deportantium. quia intus intelligendo co
gnoſcunt rationes quarumlibet obſeruantiarum
in vita religioſa. que quia rudes ⁊ imperfecti non-
dum valent capere inuoluunt ea corporalibus ac-
tionibus ⁊ exterioribus exerciciȷs ⁊ tradunt cuiqꝫ
obſeruanda que ſtatui eius viderint conuenire.
Vide igitur de qua familia velis eſſe. vel cuius ſpi
ritus ſis. ⁊ ſecundum hoc ſuſcipe onus tibi depu-
tatum. ideſt ſerua regulas ⁊ viam qua ad perfecti
onem illius ſtatus valeas peruenire. Impoſſibi-
le nanqꝫ eſt quem q̄ꝫ aliquam artem plene addiſce-
re qui regulas eius non vult attendere vel tenere.
nec ſpiritualis fieri poterit qui non vult ſpiritu
ambulare.

¶ De triplici ſtatu religioſoꝝ Caplm̄. v.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Beatus Bernardus in epiſtola ad fratres de
monte dei deſcribit tres ſtatus religioſoꝝ ſci
licet. incipientiū. ꝓficientiū. ꝛ ꝑfectoꝝ. Pri-
mū vocat animalem quaſi rudem. que nondū per-
cipit que ſunt ſpiritus dei. ꝛ circa corporis compo
ſitionē adhuc maxime occupari neceſſariū habet
vt illud domet et caſtiget. ne rebellet ſpiritui ſicut
prius ī peccato quādo caro ſpiritui dominabatur.
Scōm vocat rationalem. vbi ratio que digni-
or pars hoīs eſt. et per quā diſcernitur a ceteris a-
nimalibus irrationabilibus quaſi nobilior omni-
bus creaturis mūdi ꝛ dominus omniū. ſubiugata
carne ꝛ in ſeruitutē ſpiritus redacta. ſeipſam ſtu-
det agnoſcere purgare ꝛ reformare in priſtinaȝ dig
nitatem et pulchritudinē quā per peccati feditateȝ
amiſerat Terciū vocat ſpiritualē vbi ſpūs ad
ymaginē dei cōditus grā ſpūs ſcī adiutꝰ ſupra ſe aſ
cendit ꝛ intendit in eū cuiꝰ eſt ymago. vt ei īprima
tur ꝛ conformetur per cognitionem intellectꝰ. ꝑ
affectū amoris ꝛ fruitionis iocunditatem. Per
primū peruenitur ad ſecundū. per ſecundū ad ter-
ciū Exemplū ezechiel. xli. Et platea erat ī rotūdū
aſcendens ſurſū ꝑ cocleā. ꝛ in cenaculū tēpli defe-
rebat ꝑ gyrū Idcirco latius erat templū in ſuꝑio-
ribꝫ ꝛ ſic de īferioribꝫ ad ſuꝑiora aſcēdebat ꝑ medi
um Rōnal' āt ſpūs eſt ymago ſumme trinitatꝭ
et ſicut deus eſt trinus et vnus. ita anima cum ſit
vna hȝ tres potentias qbꝫ capax eſt dei ſcilicet ra-

tionem memoriam ꝛ voluntatem Per rationem
potens eſt capere ſapientiam dei per meōriaȝ po
tens eſt capere virtutem eternitatis dei. vt īeter-
nū nunq̄ȝ poſſit ſepari ab eo. ꝑ volūtatē potens eſt
capere bonitatē dei. Ne igitur ocioſa ſit in anima
tanta ſilitudo ad deū per quā capax ei⁹ eſt. toto ni
ſu ſtudeat eū apprehendere. vt eū tenendo btificet.
quia circa deū nihil p̄t anime ſufficere. ꝛ eo habito
nō eſt qd̾ vltra requirat. cū habeat ōne quod ad e-
ternā ſalutē indiget. quo nihil meli⁹ eē poteſt. ꝛ in
quo null⁹ defectus eſt oīs boni Cū ergo ſumma di
gnitas anime ſit ꝙ eſt capax ſummi boni. ꝛ ſum-
ma vtilitas ei⁹ ſit deū in ſe hrē. ꝛ cū ipſo ōne bonū
nec dignius aliq̄d querit nec vtilius inuenit ac ꝑ h̄
ōnibus viribus ſuis ꝛ omni diligentia ꝛ toto deſi-
derio nititur eū querere et ōnia facere que promo
uent eam ad inuocationē eius. ꝛ ōnia vitare ꝛ fu-
gere que elongāt eā a deo. etiā ſi bona putētur Nā
ſicut ille ſtultus eſſet q̄ hēret ortulū q̄ eſſet fertilis
balſami. ſed neglecto eo plantaret ibi mentā et ci-
minū. que licet bona ſint tn̄ in compatione balſa-
mi ſunt viliſſim᷒ ain infinitū ſtultior eſt ille q̄ cum
poſſit ſummū bonū comprehendere. eo neglecto
occupat ſe circa caduca ꝛ vilia. ſordida et amara.
Hoc autem intelligo de ſecularibus qui munda-
na preponūt celeſtibus et trāſitoria eternis bonis
Similiter ille ſtultus eſt qui cum habeat viam cō
pendioſam duarum vel trium dictarum ad locum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

quo tendit. dimiſſa ea querit viam diſpendioſaꝫ
ꝛ difficiliorem ac periculoſiorem itinere trium an
norum ꝛ amplius Sic etiam religioſi quidam mi
nus ſapienter videntur incedere. qui poſſent in
paucis annis ad magnam dei noticiam ꝛ familia
rem amiciciam per compendioſum ſtudium vir
tutis ꝛ deuotionis ꝛ puritatis pertingere. relicto
eo occupant ſe alijs minus fructuoſis et valde diſ
pendioſis ad id quo tendunt. ſcilicet ad dei cogni
tionem ꝛ noticiam veritatis. ꝛ ad ſtudium perfec
tionis non intendunt cum dominus ipſe promit
tat Spiritus veritatis docebit vos omnem veri
tatem Si enim ſciret aliquis plura artificia quo
rum vnum pre alijs eſſet tam nobile ꝛ queſtuoſum
vt per illud breui poſſet ditari ꝛ ſublimari vſqꝫ ad
nomen magnorum qui ſunt in terra imprudens
eſſet nimis ſi neglecto eo exerceret aliud vilius et
ignobilius ꝛ tanti laboris vt illud nobile per quod
poſſit vir tenuem victum ꝛ potum acquirrce. ita
eſt de homine maxime religioſo nagna impruden
tia ſi relicto directo ſtudio virtutum in quo eſt maxi
mum meritum ꝛ maxima perfectio ſanctitatis et
ſapientie. maxima etiam delectatio ꝛ ſecuritas oc
cupat ſe circa alia minus vtilia ꝛ curioſa. ꝛ turba
tur circa plurima quando vnum ſolum bonum ꝛ
ſummū eſt petendum ꝛ requirendum quod valet
ad omnia Ipſa etiaꝫ corporalis exercitatio ad mo

dicum vtilis eſt.pietas autem ad omnia vtilis.
promiſſionem habens vite que nunc eſt ⁊ future.
Pietas hec cultus dei eſt quo ſtudemus agnoſce-
re deum ⁊ amare ⁊ habere ⁊ ipi placere Corpora-
lis autem exercitatio vtilis eſt.ſed ad modicum.
quia non propter ſe ſed ꝓpter pietatem appetenda
eſt que ꝑ eam obtinetur ſi ordinate exerceatᷣ Si-
cut artifex per inſtrumentū artis ſue oꝑatur.ita
virtus per corꝑalia exercicia adipiſcitᷣ ⁊ in habitū
vertitur.⁊ quantoplus appetit inſtrumenta apti
ora ⁊ dum ipſe ea habuerit ſi bene eis vtitur.tan
to cicius ⁊ melius ꝑficit opus quod deſiderat con
ſummare Omnia autem que ad religionis obſer
uantiam exterius videmus.ad interioris homi-
nis reformationem ſpiritꝰ ſancti inſpiratione or
dinata ſunt Quod qui nondum intelligit ipſa in-
ſtrumenta pro arte reputat Interior reformatio
in ſpiritu mentis conſiſtit.quia et interior homo
ymago dei eſt mens rationalis Exterior hō ē corpꝰ
qđ ex ꝺfectu corruptiōis q̄ ex peccō ꝓueīt lāgueſcit
moritᷣ ⁊ incinera.et de die ī diē aīa ībonis renoua
tur ⁊ ꝓficit in ſiſ̄itudinē eius ad cuiꝰ ymaginem
creata eſt. ¶ Ratio reformationis hec eſt Ani-
ma tres habet potentias ſicut dictum eſt.rationē
memoriam ⁊ voluntatē Ratio data erat ei vt deū
agnoſceret.volūtas vt eū amaret.meōria vt ī eo
quieſceret Sꝫ per pcc̄m ratio ceca facta eſt.volun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tas curua ꝛ feda. meõria inſtabilis et vaga Ratio ſepiꝰ recipit falſum ꝓ vero. volũtas eligit deteriꝰ pro bono. meõria occupat ſe illꝰ quibꝫ ſemꝑ inq̇eta tur. qꝛ vnũ et ſummũ bonũ defuit in q̊ oia bona poterat habere Conuerſa vero ad deũ incipit q̄re re quod ꝑdidit. ꝛ videns ſe deformatã ab eo quod facta fuerat a deo. laborat vt ad priſtinũ ſtatũ re-paret ꝛ ad decorem quē amiſerat reformet. qꝛ nõ eſt ei acceſſus ad deũ propter diſſimlitudinē in ſe factã Sꝫ qꝛ nõ p̄t repente ad ſummũ ꝑuenire ſtu-det paulatim accedere de infimo ad mediũ. de me dio ad ſummũ.

De reformatione rationis. ca. vi.

INiciũ ergo reformatiõis rõnis eſt fidē catho licã firmiter credere Nã qꝛ rõ nrã lippa facta eſt ꝛ intellectus obſcuratꝰ per peccatũ ꝙ nõ poſſu mus veritatē ꝑ nos īuenire deus cõdeſcendit nob ne in errore eēmꝰ dedit ꝗꝫ nobis noticiã veritatis in ſcripturꝭ q̇bꝫ voluit nos credere vbi oia q̄ nobiſ ad ſalutē ſunt neceſſaria ſufficiēter ꝛ veraciter iue niremus. vt in eis ſenſũ nrm̄ huiliter ſubijciamus ſi nõ volumꝰ deuiare. Eccleſiaſtes vltimo. Que ꝑ mgrõꝝ ſeu doctoꝝ fidei conſiliũ data ſũt a paſto-re vno ſcilicet deo. his ãpliꝰ fili mi ne requiras.

Profectus rõnis eſt ex illuiatiõe diuina rõnes fidei aliquatenꝰ intelligere Qꝛ et ſi fides ſine rõne ſit ita ꝙ eã ꝑ ſe nõ veleat comprehendere. illuiata tñ diuinitꝰ rõ videt nihil rõnabiliꝰ eē q̄ꝫ fides chri-

ſtiana cui oīs natura atteſtat᷑ ꝛ oīs mūdi ſapīa fa
mulat᷑ Perfectio rōnis in hac vita eſt p mētꝫ exceſ
ſum ſupra ſe rapi. ꝛ nō p enigmata corpeaꝝ ſilitu
dinū nec p rōcinationū argumēta ſꝫ puriſſima mē
tis ītelligētia deū ī contemplatiōe videre.

De reformatione volūtatis Caplm. vij

Iniciū reformationis voluntatis eſt ex bone
volūtatꝫ aſſenſu reſiſtere ꝛ opibꝫ ꝟtutū fideꝫ
liter īſtare ꝓpter deū Qꝛ em̄ curua ꝛ diſtorta fuit
auerſa a deo necc̄ hꝫ vt cōuerſa cogat ſe cōcordare
cū deo ꝛ motꝰ rebelles p ſtudiū boni operis ad recꝫ
titudinē reflectere diuine volūtatꝫ. Profectꝰ
eius eſt omnes affectiones eius habere ordiatas
ꝛ in virtutes formatas ſine rebellione vel coactio
ne. vt iam nō libeat niſi qđ eſt ſm volūtatem dei.
Perfectio volūtatꝫ eſt vnū cū deo eſſe in ſpū p
amorem. vt iam non poſſit velle niſi deū ꝛ eiꝰ ſuaꝫ
uitatis dulcedine inebriari.

De reformatione memorie. Caplm. viij.

Iniciū reformationis meōrie eſt mētem ab e
uagatione ſua ad meōriā dei cū labore reduce
re. orādo legendo recolendo ľ ſaltim ſupficialiť co
gitādo. Profectꝰ meōrie ē bonis meditatiōi
bus ꝛ orōnibꝫ ſine īportuna euagatiōe poſſe intēꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tum eſſe. ⁊ in latitudine cordis ſui ſecū deambu
lare. ¶ Perfectio eius eſt ita in deū eē abſortum
per mētꝫ exceſſū vt etiā ſuiipſiꝰ ⁊ omniū q̄ ſunt ob
liuiſcatur hō. ⁊ in ſolo deo abſꝫ ōni ſtrepitu volubi
liū cogitationū ⁊ ymaginationū ſuauiter q̇eſcat.
¶ Iſti ſunt fines humane ꝑfectionis ⁊ ꝓfectꝰ ⁊ in
icia ad q̄ ōne ſpūale ſtudiū debet ordinari Si quiſ
iſta via nō ābulat ē ſicꝫ qui neſcit q̈ vadit vagꝰ ⁊ er
rabūdus ad incertū finem tendens Inicia cuiuſliꝫ
bet iſtaꝝ triū potentiaꝝ ſūt ōnibꝫ cōia qui ſūt in
ſtatu ſalutꝫ nec ſine eis eſt ſalꝰ. Perfectio cuiuſliꝫ
bet hoꝝ triū eſt ſolūmodo ꝑfectoꝝ qui ſunt i ſum
ma ꝑfectione. id eſt ſi in raptu ꝯtemplatiōis Me
dius ſtatꝰ eoꝝ eſt ꝑfecte ꝓficientiū. ⁊ ſinglariter
reſpicit ſtatū ꝓbatoꝝ religioſoꝝ. q̇ inter ſtatū bo
noꝝ ſclariū ⁊ ſtatū ꝑfectoꝝ ſcōꝝ q̄ſi mediū adhuc
tenent iter Non quia ſemper in eodem ſtatu ꝑma
nere valeant. quod etiam ſanctiſſimis vir eſt poſ
ſibile. ſed tantum media differentia illorum triuꝫ
ſtatuum ſic diſtinguitur ab inchoatione ⁊ perfec
tione eorum de quorum profectibus aliquanto la
cius eſt conſiderandum Et primo de reformatio
ne volontatis. quia virtus ⁊ vicium ⁊ merituꝫ de
pendet in ea. ⁊ affectiones que tam ad vicia q̄ꝫ ad
virtutes declinant. poſtea de memoria ⁊ ratione
vel intellectu. Voluntas eſt in anima q̄ſi impe
rans. ratio vero docens. memoria quaſi miniſ
trans vtriqꝫ. illi q̇d iubeat. iſti vn̄ doceat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Capitulum .xiiij

Quomodo naturales vires anime et motus affectionum deformate sunt. Ca. ix.

Nunc ergo breuiter intelligere oportet quomodo naturales vires anime et mot⁹ affectionum in vicia deformate sunt. et ad quod date sint homini. postea aliqua remedia singulorum subiungenda sunt et virtutum ordo, Voluntas nulli debuit esse subiecta nisi deo soli. nec tamen hoc coacte sed sponte. vt possit ei ad meritum reputari. et ita poterat peccare non ad hoc vt peccaret cum posset. sed vt ex hoc laudabilis fieret et digna premio apud deum Vel si sponte peccaret quod esset digna confusione et supplicijs. cum sciret quod non deberet peccare et posset vitare. Item cum facta esset anima quod capax esset summe beatitudinis in qua haberet summam gloriam et summam dilectionem. et delectationem in deo, qui est summa et vera beatitudo. datus fuit anime duplex appetit⁹ naturaliter ad hoc vt ista desideraret et studeret optinere. et cum obtinuisset tanto iocundi⁹ possideret quanto ardenti⁹ concupisceret Dat⁹ fuit ei appetit⁹ glorie talis. vt nulla sufficeret ei preter summam gloriam. et appetitus delectationis talis vt non saciaret eam aliqua nisi summa delectatio. et vtraque est in solo deo. et ita nihil sufficit anime propter deum Et iste appetitus vocatur concupiscibilitas. Item ex hac orta est alia vis in anima. quia cum tantum concupisce

ret bonū ſummū docēte ei rōnali p qd btificanda
erat. naturaliter horrebat vt deteſtabat᷑ ⁊ repellebat ō
ne qd ad hāc obtinēdā ↄtrariebat᷑ ei. ⁊ itē quicquid
ad eam obtinēdam pdeſſet ⁊ obſuandā fortiter ap-
phendit ⁊ tenuit Et hec vis vocat᷑ iraſcibilitas iux
ta ire ſilitudinē q fortiter idignat᷑ ↄtrariis ⁊ forti
ter tenet qd cupit. Per vim rōnalē cognoſcit bo
nū ⁊ meli⁹ ⁊ optimū. Per ↄcupiſcibilem appetit
bonū ⁊ meli⁹ bonū āpli⁹. ⁊ optimū bonū maxime
Per vim iraſcibilem tenuit ⁊ inheſit bono ⁊ q ad
hoc prodeſſe poterant feruide apprehēdit. ⁊ que ei
obdeſſe poterāt idignāter repellit ⁊ fugat. Sȝ cū
homo dyabolo ſuadenti ſponte ad peccm̄ conſenſit
cōtra dei phibitionē. tūc ōnes vires aīe ⁊ potentie
que date ei fuerāt ad ſummū bonū agnoſcendum
appetendum ⁊ fruendum deordinate ſunt ⁊ quaſi
ſubuerſe. non autē ſubtracte ſed fedate ⁊ peruer
ſo modo ſe habentes. ſicut organum muſicum
quod quando integrum ⁊ bene ordinatum eſt dul
cem reddit meludiam. quando vero confractum
fuerit ⁊ deordinatum horrendum ſtridorem pro
cantu emittit Quia enim homo amore viſibilium
ab inuiſibiliū amore cecidit. ſola iam viſibilia ex
peccati pena cognoſcit. ſola ea diligit. ſolis eis in-
heret. ⁊ inuiſibilia quaſi non ſint poſtponit imo
⁊ neſcit. ita ꝙ pauci induci poſſunt ad credendū
ſi ſit aliquid extra ea que videmus ⁊ corpore ſenti
mus. Et ita ratio ceca eſt in anima. ꝙ nec cog-

noſcit ſeipſam cũ ipſa ſit ex his que oculis carnis
videri non poſſunt. ꝛ ſic non ſolum ceca eſt. ſed e-
tiam ſtulta. quia cecus credit multa que nõ videt
ꝛ in hoc etiam eſt infidelis. Inde factum eſt vt nõ
appetat niſi terrena ꝛ vilia ꝛ feda. ꝛ illis per amo
rem inhereat. ꝛ pro magno reputat ſi ea potuerit
adipiſci Appetitus honoris datus ei fuerat vt al-
tiſſimũ honorem deſideraret. ſcilicet deo placere
ꝛ amicus dei eſſe ꝛ filius ꝛ heres. ꝛ ideo deo ſimi-
lari ꝛ ei conregnare. nõ ex equalitate potẽtie ſꝫ ex
imitatione bonitatis. ꝛ vnus cum deo fieri ſpiri-
tus ꝛ equalis angelis. ꝛ nulli ſubeſſe niſi ſoli ſum-
mo domino omniũ. Item vt ſe tante dignitatis
agnoſceret eo ꝙ ymaginez dei in ſe haberet vt nul
li īferiori ſe dignaretur ſubĳcere. ſoli oīm dño ſub-
iectus ꝛ obediens ꝛ ex amore adherens. ꝛ reliqua
ſub deo pro cuiuſcũꝗ dignitate eſtimans. vtens
miniſterio creature pro ſua vtilitate ꝛ dĩ volũta-
te Decerat ſancta ſuperbia omne īdecens deſpi-
cere ꝛ ſolum bona appetere ꝛ diligere. E conuerſo
modo appetit hominibus placere. gloriam ex hoī-
bus querere que fallax eſt ꝛ vana. ꝛ aliquid magi
ni exiſtimans ſe homo cũ nihil ſit ꝛ ſeipſum ſedu-
cit cum ſit miſer ꝛ vacuus omnis boni. ꝛ alios in
cõparatione ſui ſpernit ꝛ ſubĳcere cupit ſibi ꝙ for-
te meliores ſunt. ꝛ gloriaꝛ in diuicĳs que ſũt terra
ꝛ lutũ. iactat ſe de vanis ꝛ malis ſicut fatui ꝙ glo
riantur quãdo īuoluti ſũt luto Et ſic hoīes muta

uerūt gloriã ſuam in ſimilitudinem vituli comedē
tis fenū. qꝛ ōnis caro fenū. ꝛ oīs glꝰa eiꝰ q̄ſi flos fe
ni. exaruit fenū ꝛ flos eiꝰ decidit. Ita ſancta ſupꝫ
bia degenerata eſt in vicioſam.

¶ De triplici ſuperbia Capl'm. x.

Eſt autē triplex ſupbia. Prima ſibimetipſi
nimis placere ꝛ maiorē reputare ſe q̄ȝ ſit i vi
tate. ꝛ hoc eſt iniciū ōnis pcci. Scđa ē appetere ꝛ
ſtudere alijs placere. ꝛ maior velle ab eis credi q̄ȝ
ſit iuſtū hec eſt inanis gloria. ¶ Tercia eſt ābire
ꝛ alios p̄ire. ꝛ ſub ſe velle eos eē Sic decepta ē ſuꝫ
pbia ꝛ vult alios ſecū decipi dū cupit ſe maiorē pu
tari q̄ȝ ſit. ſicꝫ magꝰ decipit garſionē vt putet ſe in
equo ſedere ꝛ ſedet tanq̄ȝ ſtultꝰ ſup faſciculū palee
In h̄ āt ꝯtrariatꝛ deo. qꝛ cū ōnia ſubiecta ſīt ei ipſa
vult eē ſui iurꝫ. ꝛ ſpoliat deū debito hōre ſuo ideſt
vniuerſali dominio q̄ȝtū eſt in ſe. ꝛ ingrata ē ei de
bn̄ficijs q̄ accepit de q̄bꝫ propriā gloriā querit. non
dei a quo hētur omne bonū. ¶ De ramis autē
ſuperbie qui de ipſa pullulant pretereo. quia alibi
frequentius reperiuntur ſi quis querat precipue
in ſumma viciorum Periculoſior autem ſepe illa
eſt q̄ extollitꝛ de bonis grē q̄ȝ de bonis natꝛe vl' fortu
ne Bona grē ſūt v̄tutes ſciā ꝛ opera de gn̄e bonoꝫ
rū. vt p̄dicare ieiunare Bona natꝛe ſūt q̄ natura ꝯ
tulit vt nobilitas pulchritudo fortitudo ingeniū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Bona fortune ſūt dignitates diuicie hōres ₇c. que ex quadā fortuna pl⁹ qñq₃ dānatur illis ꝗ natura ₇ ꝟtutibꝫ inferiores ſūt aliis. tñ non ſine aliq̄ dei ꝓ⸗uidētia licet ſepe cedit eis ad malū ex merito ſuo. Supbia etiā ita excecat mētem. vt cū pl⁹ hēt ſepe min⁹ agnoſcat. Hoc viciū p̄cipue impedit nos. ne maiora bona a deo accipiam⁹. cū ipſe ſit largiſſi⸗mus ₇ deſiderat mltū cōicare nos nobis de bonis ſuis. q₃ valde diligit. dū aut indignos nos reddit ſupbie reat⁹ grē dei. aut ſi pl⁹ daret nobis extolle⸗mur. aut īgrati efficeremur. aut nō digne ī grā o⸗peraremur. ₇ ſic grauioris pecī rei efficerem². Vñ ſepe magis eſt clemētie pcent₃ dm̄ negare āpliora grē dona q̄₃ iraſcent₃. De⁹ ſupbis reſiſtit q̄ſi ſue po⸗tentie rebellibꝫ. huilibꝫ āt dat grāz. in q̄bꝫ ptumo⸗rem elatiōis nō defluit grā quā eis infūdit. Sup⸗bia etiā pdit in nobis merita bonoꝝ opeꝝ. q̄ pro hūano fauore fecerim⁹. Et ſepe ſupbia ſumit palli⸗um huilitat₃ emule ſue. vt ſub noīe ei⁹ glaz callide acq̇rat. vt q₃ captatio glorie nō hab₃ glam ſaltem fugiendo eā aſſeq̄tur. q̄ ſic₃ vmbra ſeq̄t fugientē. ₇ fugit in ſe ſequentem.

Quando bona noſtra vel mala oſtendere debe⸗mus vel occultare. Caplm. xi.

Nota ꝙ bona debem⁹ quandoq₃ hoībus oſten⸗dere ₇ aliquādo occultare. ſimiliter mala nrā aliquādo aperire. aliqñ celare. Bona noſtra ad q̄

tenemur ex precepto dei vel eccleſie. vel ad que ex
manifeſto voto aſtringimur debemus omnibus
oſtēdere. vt fidē catholicā charitatē iuſticiā veritatē
caſtitatem obedientiam ꝛ contemptum mūdano
rum. Que ſi homines in nobis non viderēt cum
ſciāt nos ad ea teneri. ſcādalizarent ꝛ reputarent
nos preuaricatores voti noſtri De huiuſmodi dici
tur Luceat lux veſtra coram hominibus. vt vide
ant opa vrā bona ꝛ glorificent patrem veſtrū qui
in celis eſt Aliquādo vero noſtra bona occultare
debemus que ſpecialiter accepimus. vt graciam
interne deuotionis. vel que poſſūt nobis ſingula-
rem laudem parare. vt ſingularis abſtinētia ꝛ vi-
gilie ꝛ orationes ꝛ elimoſine ad que nō tenemur.
De qbꝫ dñs docet in ſmone hito in mōte Siliter
mala nrā qñqꝫ abſcōdere debemꝰ ne quis ſcādali-
ſet de nobis vel ſumat exēplū imitandi nos in ſi-
milibus Vñ dupliciter peccāt qui apte peccāt. qꝛ
ꝛ deū offendūt. ꝛ proximo fodiūt foueā quā icidat
per malū exemplū Si āt ſine culpa nrā vel ſpecie
mala aliqs ex ſua malicia ſuſpicat mala de nobis
ꝛ non vult recipere excuſationē noſtrā tūc habea-
mus patientiā ſicut chriſtus tacuit de multis in
paſſione ſua ex inuidia accuſatus. Dixit enim Si
vobis dixero nō credetis mihi Aliqñ mala nrā ape-
rire nude debemꝰ ſcꝫ in ꝯfeſſiōe pnata de priuatis.
ꝛ imaifeſto de maifeſtis vt in viſitatioibꝫ ꝛ redar-
gutionibus. Impfcōnes qꝫ nrās nō debemꝰ eru-

beſcere confiteri ⁊ defectus ꝟtutū. ne quis exiſti⸗
met nos ſupra id quod videt in nobis. Si autem
in bono opere vana gloria pulſat nos nō acq̄eſca⸗
mus ei. nec tñ bonū op⁹ dimittam⁹ maxime ſi ſit
vtile ⁊ neccāriū Sepe etiā putam⁹ nos laudari pro
aliq̄ facto vel dicto. qđ forte aliȷ̄ non aduertūt qꝛ ſi
cut nos nō oīa pēſam⁹ que circa eos fiūt. ita nec
ipſi oīa attendunt que nos facim⁹. Aliqñ ꝟo de⸗
ſpiciūt nos poci⁹ q̄ꝫ laudāt. maxime ſi in aliq̄ dep̄⸗
hendūt nos appetere laudem pro his que fecimus
⁊ ſi forte adulent̄ nobis in facie ſicut ē cōſuetudo in
leuib⁹ hominib⁹ ad placitū cuiqꝫ loq̄. Vñ cōtra ta
les ſagittas vane glorie nō tam indigem⁹ fortiter
pugnare q̄ꝫ prudēter eas manu cōſiliȷ̄ abigere. ſicꝫ
muſcas leues flabello remouem⁹. Appetit⁹
etiā cōmodi vel delectatiōis datus fuit hoī vt deſi
deraret ſummā delectationē q̄ eſt in deo. ⁊ ſum⸗
mā btitudinē ⁊ quietem ⁊ impaſſibilitatē. ⁊ vt de⸗
lectaretur in habitꝫ vt felicior eſſet. qꝛ oneroſe ſunt
delicie ſine delectatiōe. ⁊ q̄ꝫto delectatio auidior ē
tanto delicie iocundiores ſunt. Nunc autem appe
titus ille deliciarum ſpiritualiū ex peccato muta⸗
tus eſt in carnales delicias. vt appetat ea in quib⁹
ſenſualitas delectatur. que eſt concupiſcentia car
nis. concupiſcentia oculorum. ⁊ ſuperbia vite.
Concupiſcentia carnis diffundit ſe in luxuriam ⁊
molliciem veſtium. et quietem carnis ⁊ ſomnolē⸗
tiam que omnia ſpectant ad ſenſum tactus. item

ad gulam que eſt delectatio guſtus. item ad alioꝝ ſenſuum delectationes vt audire carnaliter delectancia ꝛ odorare. Concupiſcentia oculorū vero querit videre pulchra ꝛ habere precioſa. ꝛ ita gñātur auaricia ex omnibus his. Ex ſuperbia vite generatur auaricia. quia ad hoc vult ditari vt amplius honoretur. Ex concupiſcentia carnis generat auaricia. quia ad hoc vult ditari vt voluptuoſius epuletur ꝛ luxurietur. ac cōmodius viuat abſq; ſollicitudine defectus. Prima ioh. ij. Omne quod ē in mūdo concupiſcentia carnis eſt. ꝛ concupiſcentia oculorum ꝛ ſuperbia vite. Ex concupiſcentia oculorum etiam generatur vt videat pulchra ꝛ habeat ad libitū in quibus delectetur. vt aurum argentum gēmas veſtes agros terras familias ſpectacula ꝛ ſimilia. Dederat tamen homini corpus deus ꝓpter ſpiritū rationalem ꝛ conceſſerat ei delectari etiam in ſenſibilibꝰ. ſed ordinate moderate ꝛ honeſte. vt per ſenſum delectationē ſurſū moueretur. ꝛ ꝓmoueretur ad ſpiritualium cogitationum delectationem ꝛ fruitionem. vt appeteret coitum honeſte ꝛ ſine vicioſa libidine congruo tempore ad generandum filios qui eterne beatitudinis participes eſſent. vt appeteret cibū ꝛ potum ꝓ ſuſtentatione nature. ꝛ alia quibꝫ indigebat Sed diſſipato ordine condite nature a deo per peccatū omnia modo peruerſa ſunt ꝛ ad ſenſuales delectationes dilapſa. quas cū timet perdere triſtatur

⁊ iraſcitur. quas cū non habet pro libitu tedio af-
ficitur. ⁊ illos q̄s credit ſibi fore īpedimēto ne adi-
piſcatur que cupit. vel ꝑ quos timet ſe amittere q̄
diligit odit. ⁊ illis quos videt habere que cupit in-
uidet. qꝺ q̄ꝺdiu alius habꝫ optꝫ eū carere. Et ſic o-
ritur inuidia cui annexū eſt odiū vicioſū Ita etiam
oritur ira. ſic etiam orit̄ accidia hn̄s ex vno latere
annexā triſticiā. ex altero torporē diſſolutionis ⁊ pi-
gricie. Omnia vo vicia ⁊ pccā ex vno fonte oriun-
tur· id eſt ſuꝑbia. ⁊ ex duobꝫ riuulis deriuāt̄ ſcilicꝫ
malo amore ⁊ malo timore. ⁊ triplex fomentum
accendet ea. ſcilicet cōcupiſcentia carnis concupiſ-
centia oculoꝝ ⁊ ſuperbia vite. Iſta ſunt q̄ſi mate-
ria ⁊ occaſio hoī ad temptationem que mundꝰ ꝓ-
ponit nobis ſcꝫ hōres diuicie ⁊ voluptates.

¶ De quadruplici defectu. Capl'm.

In nob̄ āt q̄druplex defectꝰ ē vn̄ ad malū ꝓni-
ſumꝰ. ignorātia ↄcupiſcētia malicia ⁊ īfirmi-
tas Ignorātia excecat ne veꝝ agnoſcamꝰ. ⁊ erre-
mus in iudicio boni ⁊ mali. Cōcupiſcētia emollit
ad appetendū ⁊ diligendū viſibilia ⁊ delectabilia
carni. Malicia exaſperat ⁊ amaricat cor ad iraꝫ
triſticiā inuidiam ⁊ odiū Infirmitas debilitat ad
reſiſtendū malo ⁊ adherendū bono Hec quatuor
incidimus ex pena primi peccati. ⁊ ea originaliter
contrahimus ex peccato ex quo naſcimur filij ire.

Ex his procedunt ſeptem vicia capitalia. de quibus quaſi de maioꝛibus ramis cetera vicia pullulant. Hec ſunt ſeptem capita draconis in apocalipſi. et ſeptem demonia in marco de maria magdalena per chꝛiſtum eiecta. item ſeptem gentes q̄ terram pꝛomiſſionis occupauerant ne filij yſrl' pacifice in ea habitarent. quia arcēt nos hec vicia ab introitu regni celeſtis niſi ea ſtudeamus expugnare ꝛ ſubiugare Docet autem vetus traditio apd̄ grecos. ſicut ꝛ clemens teſtatur. quod iſte gētes pꝛimo expulerant filios ſem de terra illa. de cuius ſtirpe deſcenderat abꝛaham ꝛ yſrael Unde cū dominus pꝛecepit filijs yſrael gentes chananeoꝝ expugnare ꝛ terram eoꝛum poſſidere. videntur ſm hoc non alienam terram violenter vſurpaſſe ſʒ domino vniuerſoꝛum obediſſe. vt terram ſuā recuperarent expulſis his qui eam iniuſte detinebant. Hec autem in figura facta ſunt noſtri. vt vires anime ꝛ affectiones que a creatoꝛe facte ſunt. ꝛ ad bonum vſum homini inſite. vt eterna ꝛ vtilia per eas quererēt. ſed ex peccato in vicium mutate ſūt ſtudeamus refoꝛmare ꝛ in virtutes mutare expulſis coꝛruptionibus vicioꝛum.

Deſcriptio vicioꝝ — Caplm. xiij.

SUpbia eſt amoꝛ ꝓpꝛie excellentie. qua hō alta cupit. ſeipſum altū reputat ꝛ ab alijs vult re-

putari ꝛ alios ꝑcellere. Inuidia eſt odiũ aliene ꝓſperitatꝫ. qua hõ dolet aliũ ſibi equari vl' ꝑferri. ꝛ cupit ei malũ. ꝛ de bonis ei⁹ dolet Ira eſt indignãtis animi turbulẽta cõmotio. q̃ q̃dãmõ furit ꝛ eſtuat qñ aliq̃d occurrit ei qđ eſt cõtrariũ voluntati ſue. Accidia eſt tediũ boni ex animi torpore. dum aut irrõnabiliter triſticia mentẽ aggrauat. aũt diſſolutio cordis ad vana aliq̃ magis inclinat Auaricia eſt cupidita pl⁹ q̃ʒ neccãriũ ſit hñdi tꝑalia. Gula eſt inordinatus vel imoderatus alimenti appetitus Luxuria eſt illicitus ardor libidinis. vel illicita expletio libidinoſe delectationis in actu. ſiue in moroſa cogitatione Et licʒ hec õnia vicia ꝛ peccata ſint. hoc eſt ex culpa hoĩs ꝛ pena pcci. qꝛ deus nihil mali fecit ſʒ oĩa ſũt valde bona. Expugnatio ergo oĩm viciorꝝ nõ eſt aliud niſi reformatio naturaliũ affectionũ ꝛ motuũ ad ſtatũ a conditore diſpoſitũ. vt ſupra aliq̃ʒtulũ dcm̃ eſt de appetitu ſublimitatꝫ. q̃ dat⁹ ẽ hoĩ vt appetat celeſtia ꝛ diuina. et ſpernat terrena ꝛ vilia q̃ſi idigniora ſe. hoc mõ dilapſ⁹ eſt ad infima vt appetat terrenos honores et vanos ꝛ falſos.

De affectu inuidie. Caplm. xiiij

Inuidie affect⁹ naturaliter hoĩ inſit⁹ eſt nõ vt inuideat ꝓximo de bono qđ hñt ꝑt. nec vt cupiat alicui malũ aut faciat. ſʒ vt odiat vicia ꝛ peccã i ſe ꝛ

in alijs Inuideat dyabolo q tot aias aufert deo. ⁊ alij adiutores eiꝰ. imo vicarij eiꝰ ſcꝫ heretici ⁊ ſubuerſores aiaꝝ q ſpoliāt aias eterna btitudie ⁊ qꝫtū in ipſ ē ſpoliāt ipm celū maiori gaudio qđ ibi eſſet ſi plures illuc veīrēt. cū ſinguli q ibi ſūt multaꝫ leticiā faciāt oibꝫ ciuibꝫ celi. ſalua tn̄ eterne pdeſtinatiōis rōe. que nullū ibi defectū ſuſpicari pmittit. Iſti ſūt hoſtes nri ⁊ odio hn̄di inqꝫtū tales ſt q nos pdere eternaliter querūt. nō illi q ſperant adhuc cōciues nri futuri i glřa celeſti. etiā ſi adhuc videant inimici.

¶ De affectu ire. Caplm. xv.

IRe affcūs datꝰ ē hoi vt iraſcat vicijs ⁊ malis ſuggeſtiōibꝫ. ⁊ ex īdigtione nō patiat ſe trahi in ꝯſenſū pcci. ⁊ repmat malos motꝰ i ſe ⁊ i alijs vbi optune pt. ⁊ vlciſcat dei iiurias ⁊ trāſgreſſiōes iuſticie. ⁊ tūc đr zelꝰ iuſticie. ſic legit xps iratꝰ fuiſſe pluries phariꝫeis ⁊ alijs non rcē agentibꝫ. ⁊ alij ſci viri Nūc ira in viciū deformata ē. ⁊ ꝯ rōeꝫ i furorem verſa. ⁊ qſi in inſaniā. vt more frenetici irrōnabiliter moueat hō cōtra hoieꝫ. ꝯ amicū ⁊ primū. cōtra ſeipſū. aliqn̄ etiā cōtra ſcōs ⁊ cōtra deū. ⁊ cōtra iſenſibilia ⁊ irrōnabilia q nec male nec bn̄ ſciūt agere niſi ſicꝫ naťa ipellit ea. etiā vbi cognoſcimꝰ nos iiuſte moueri nō poſſumus quādoqꝫ impetum iracundie cohibere.

¶ De affectu triſticie ¶ Caplm.

SImiliter affect⁹ triſticie dat⁹ ē hoī vt doleat de pecis ſuis ⁊ alienis ⁊ vt meſt⁹ ſit de dilati-one patrie. ⁊ timeat eterni ſupplicia. doleat de ip-fectione ſua ⁊ cōpatiaꝛ aliene afflictiōi. vt p matu-ritatē vtilis luct⁹ excludat leuitatē vane leticie q̄ eſt nutrix diſſolutionis. Sed hec bona ⁊ ſm deū triſticia pūerſa ſcā mutata ē in triſticiā ſcl'i q̄ mor-tem opaꝛ. in deſpationē diffidētiam ⁊ irrationalē merorem.

¶ De affect⁹ gaudij. Caplm. xvij

AFfect⁹ gaudij dat⁹ fuit hoī. vt gauderet ī deo ⁊ in ſpe eternoꝝ bonoꝝ ⁊ intuitu beneficioꝝ dei. ⁊ cōgauderet pximo in donis ei⁹. ⁊ delcāreꝛ ī laude dei ⁊ in bonis opib⁊. ⁊ faſtidiret ōnia vana ⁊ inutilia. ⁊ iocūdaretur in opib⁊ diuinis. ⁊ ex hoc efficeretur alacer ⁊ agilis ad ſuitutē dei Sꝫ mō p-uerſ⁹ eſt p diſſolutionē ⁊ vanitatem vt hō gaudeat de iſanis ⁊ falſ. ⁊ de affluētia tpaliū reꝝ ⁊ bonoꝝ ⁊ voluptatū. in riſu ⁊ deriſu ⁊ fabul' ⁊ turpib⁊ lu-dis ⁊ faſtidit oīa q̄ dei ſūt ⁊ inſipida ſūt ei. ⁊ tedet eū intereē diuinis ⁊ pigritaꝛ ad ſtudia deuotionis ⁊ ꝟtut'. ⁊ euagaꝛ corde circa iuti'ia ⁊ vana ⁊ imū-da. ⁊ grauiores labores corpis libēter ſuſtineret ī alijs occupationib⁊ ⁊ negocijs. q̄ꝫ vt iſiſteret ſpūa-lib⁊ ⁊ diuinis. vnde acceleret ab eis abſolui quan-

ro citius poteſt . ⁊ negligenter facit illud quod fa
cit niſi forte lucrum vel laudem inde ſperet conſe
qui vel aliud commudū temporale Ex inordinata
autem triſticia gignitur tedium boni dum nil li
bet facere vel dicere boni vel cogitare vel loqui Si
militer ex diſſolutione tedium boni naſcitur . dū
tantū intenti ſumꝰ vanis leuitatibus ꝙ tedet nos
ſpiritualibꝫ ſtudijs intendere . ⁊ quaſi anxiamꝛ cū
debemus auelli ab ocio ⁊ iocis ⁊ ſcurrilibus ⁊ ſerio
ſis exercitijs occupari . Vñ quaſi ligati ⁊ tracti ad
ſtipitem renitenti animo cogimur eſſe in diuinis
⁊ hoc eſt accidie viciū tediū boni . In hoc multi reli
gioſi laborant . ⁊ pauci ſuperāt .

De affectu auaricie Caplm . xviij .

Affectus etiā auaricie datꝰ fuit hoī vt eēt cupi
dus magni meriti apud deū . ⁊ magnaꝝ ꝟtu
tū ⁊ multoꝝ bonoꝝ opeꝝ . ⁊ vt mltas aīas lucra
retur deo . docendo orādo bonū exemplū dādo ⁊ iu
uando ad ꝑfectū ſalutꝫ . ⁊ vt nō eſſet hō cōtentꝰ bo
no qđ iā non haberꝫ niſi laboraret vt mltiplicitet
augeretꝛ ei ⁊ grā ⁊ opa ꝟtutū . Sꝫ nūc delapſa eſt
ad cupiditatē tꝑaliū rerū pecunie poſſeſſionū ⁊ q̄
rumlibet rerū etiā vilium que colligit . quaſi homo
ſemper debeat viuere ⁊ mūdus perire . vt congre
get quantū valet . ne pereūte mūdo nō inueniat vñ
viuat . ſicut noe īmenēte diluuio cōportauit eſcas

quas haberet quãdo omnia diluuio periſſent. Et quãto homo morti appropinquat tãto ſtudioſius congregat ⁊ cuſtodit. vt ex hoc oſtendatur quam ꝙ ſit irrationabilis auaricia. eo magis colligere quo minus indiget. ſicut qui multũ viatici fert ꝓ breui via. ⁊ qui ſumptuoſam domũ conſtruit pro vnius noctis hoſpicio. Ideo autem deus voluit nos ſemper incertos eſſe de hora mortis. vt pauca de temporalibus cogitemus. ſed omni hora timeremus multa perdere de eternis. ad que ſemꝑ ſine intermiſſione ꝓperare debemus.

De appetitu victualium Caplm. xix.

Appetitus victualiũ datus eſt nobis pro corpore vt ſuſtentemus naturam ⁊ poſſimus durare in ſeruicio dei ⁊ multum mereri Et moderatus ⁊ parcus victus vniformis diucius conſeruat naturam dũ nõ opprimit vires eiꝰ. ſed reficit ⁊ ſanitatem conſeruat vniformis dieta. qꝛ natura cõtemperat ſe ei ⁊ non turbatur ſemper ex nouis ⁊ ignotis eſcis Unde quidam clauſtrales diutiſſime viuũt ſani Sꝫ appetitꝰ ille naturalˀ nõ effuſꝰ ẽ in voluptates ⁊ ĩ ſuꝑfluitates. vt nõ ſimꝰ ꝯtenti vñ ſuſtẽtetˀ natᷓa. ſꝫ vñ palatũ oblectetˀ. ⁊ cũ talibꝫ aſſueti fuerimꝰ. ⁊ natᷓa ſe eis ꝯtẽꝑauerit cũ aliqñ tenuiori victu dẽremꝰ eẽ ꝯtenti. natura remurmurat ꝓpter diſſuetudinẽ vñ ſtati putamꝰ nos a deo

debiles ꝛ infirmos ꝙ victu paupe nō poſſim⁹ vi-
vere. et quaſi ſub diſcretionis velamine delicata
īportune ꝛ inuerecūde incipim⁹ q̄rere. nolētes ex-
periri qd̕ natura ſicꝫ ꝑ cōſuetudinē ad delicata dilap
ſa eſt. ita ꝑ cōtrariā aſſuefactionē poſſit reduci ad
cōpetens moderamē vict⁹ parcioris ſicꝫ videm⁹ in
maxima ꝑte mūdi. q̄ꝫ ꝑce viuūt gētiles. iudei pau
peres chriſtiani. quoꝝ quidā depauꝑati mō tam
ſani ſūt ſicut olim in delicijs fuerant. De ſpūalibꝫ
āt delicijs ꝛ guſtu interne dulcedinis q̄ ſine cōꝑati
one oēs mūdi delicias ſuperāt ſicꝫ mel fimū. vix ē
iam mētio vel efficax deſideriū aut ſtudiū. etiā in-
ter illos q̄ ſibi alti videt̃ in religiōe. imo deſpicitur
deridet̃. ꝛ q̄ſi ſtulticia ꝛ abhoīatio iā hētur. ꝛ ab
alijs religioſis ꝑſecutionem huiuſmodi patiun-
tur. ꝛ demoniaci reputātur. ꝛ heretici dicūt̃ Quā
vero deſpicabiles xp̄o q̄ deuotionis grām ſic deſpici
unt ꝛ ꝑſequūtur. ab apl'o diſcāt q̄ aīales eos appel
lat q̄ nō intelligūt ea que ſūt ſpūs dei. quia ꝛ ſtul-
ticia eſt illis Nō tn̄ laudo vel approbo deceptores
ꝛ deceptos. q̄ ſpm̄ ſuū vel alienū ꝓ ſpū dei ſequūt̃
ꝛ ſeducūtur. ſꝫ ꝓbādi ſūt ſpūs ꝛ ſic iudicandi.

¶ De affectu dilectionis. Capl'm. xx.

Affectus dilectiōis etiā dat⁹ fuit hoī vt diligeret
deū ſuꝑ oīa. ꝛ ſe ꝛ ꝓximū ſuū ꝓꝑ deū ꝛ ſm̄ de-
um. ꝛ omnia oꝑa dei diligeret ꝓpter factorē. qd̕libet

iuxta ſuam dignitatē. ⁊ vteretur miniſterio crea-
ture ad dei volūtatē ⁊ ſuā eternā ſalutē. ⁊ boꝝ om-
niū delectationē ⁊ vſum referret ad creatoris di-
lectionē ⁊ cognitionē donec ad ipſum pueniret in q̄
ſibi viuūt ōnia ſm eternā rationē Sed ille affect⁹
quaſi extinct⁹ ē ⁊ dilapſ⁹ ad amorē carnis ⁊ turpis
delectationis. vt iā nō diligat niſi pro ſua tpali v-
tilitate ⁊ carnali delectatiōe ⁊ turpi voluptate Li-
cet vſus carnalis cōcubit⁹ datus fuerit hoi ⁊ man-
datū ad plis ꝓpagationē deo educāde. ⁊ eternam
btitudinē cū deo ⁊ āgelis poſſeſſure. ſȝ modo non
ples. ſed delectatio in hoc ope q̄ritur. vel ꝑ heredi-
tatꝫ terrene ſucceſſione vel hōꝛis augmēto vt plu-
res amici habeātur i terra. vn̄ dolēt qn̄ puuli dece-
dūt. q̄ mlto tuci⁹ moꝛiūt poſt baptiſmū anteq̄ȝ p
moꝛtale pccm̄ pdant vitā eternam q̄ȝ poſtea i eta-
te adulta ꝓpter dubiū q̄les futuri ſint mltiplices la-
queos pcci quos valde paui euadūt

De ſpe   Caplm. xxi.

SPes data eſt homini qua confidat de boni-
tate dei. vt ſperet a deo graciā in pꝛeſenti. et
gloꝛiam in futuro peccatoꝛum veniam ſi penite-
at ⁊ tempoꝛalem ſuſtentationem ſicꝫ ſibi expedit.
⁊ liberationē a malo. ⁊ conſeruationē in bono Sȝ
ſpes mō ꝯfuſa eſt vt aut min⁹ ſperēt hoies q̄ȝ de-
bent. aut pl⁹ q̄ȝ iuſtū eſt. Tantū cōfidūt quidā de

bonitate dei. q etiã ſaluet eos in peccis cõtra iuſti ciam ⁊ veritatē ſuũ. ⁊ imũdos collocet in celo cuꝫ angelis mũdiſſimis. Et rurſum tm̄ diffidunt de deo q ſi cõuertant nõ velit eis dare pſeuerãtiaꝫ in ſpũ vel ſuſtentationē pro corpe. q̄ſi deꝰ ꝓpiciꝰ ſit in imicis ſuis dũ in peccõ manēt ⁊ improiciꝰ amicis ſuis iuſtꝭ ⁊ penitētibꝫ ⁊ cõuertentibꝫ ad chriſtũ vt peccõres paſcat liberaliter ⁊ ſaluet. conuerſos deſe rat ⁊ fame perire ſinat Nõ affliget dñs fame aiaꝫ meam.

De timore

TImor etiã datus fuit hoĩ vt timeret deũ. ⁊ ti meret ab eo ſepari ⁊ eũ offēdere. ⁊ puniri ab ipo ⁊ dãnari Nõ timet tm̄ tpalē aduerſitatē ⁊ i cõmodũ corpis ⁊ detrimentũ hõris Futura ⁊ eter na mala nõ timet q̄ſi nũq̄ꝫ futura ſint. ⁊ q̄ſi tm̄mo do mine ſint ſine effcũ. qđ dicit de futuro iudicio ⁊ eternis ſuppliciis. vel q faciliꝰ euadet ea q̄ꝫ dicit Timet etiã hoieꝫ magis vel beſtiã vl' rē inſenſibi lem q̄ꝫ deũ oipotētem quem offendit.

De pudore

PUdor etiã datꝰ ē hoi. vt pudeat eum idigna a gere vel egiſſe gñi ſuo. h eſt peccaſſe ⁊ ſuũ pecci factũ eſſe ⁊ mancipiũ dyaboli ⁊ oĩs ſpitudinis vel ihoneſtatis ⁊ ſegniciei ⁊ vilitatis. Modo autem pudet nos ſeruitutis dei cui omnia ſeruiunt vl' vo luntarie vel neceſſitate. Pudet nos imitari de

m in humilitate patientia paupertate religione
bedientia ⁊ deſpectione ⁊ contumeliis ⁊ confuſi-
ne. cum non ſit deo dignus qui eum erubeſcit
oram hominibus confiteri val etiam imitari. cū
loria magna ſit ſeruo ſequi dominum ſum.
Eodem modo ſciendum eſt de omnibus que a
eo ſuſcepimus. de intellectu mentis de ingenio
de corpore ⁊ menbris eius. ⁊ de ſubſtancia tem
orali ⁊ honore ⁊ poteſtate. ⁊ de tempore quo vi-
mus. ⁊ de omnibus que in mundo ſeruiunt ho-
ini. Omnia hec data ſunt nobis vt inde ſeruia
us creatori noſtro ⁊ nobis vitam mereamꝰ eter
am. ⁊ ꝓximos nobiſcum trahamus ad vitā Sz
ontra nos omnia que ad vſum vite vel meritū
e accepimꝰ. ad vſum cōuertimꝰ culpe. ideo nunc
nobis ad vſū vertent̄ vltionis ſiue ꝑ penā ſiue
pniam Per penā videlicet. vt cū caro temptat
os vel affectꝰ carnalis ⁊ appetitꝰ inordiati affligūt
os. vel ſubſtācia exterior aufert̄ nobis. vl̄ aeris ī
mperies vel terre ſterilitas. vel corpis infirmi-
s nos excruciāt. vel aliter affligimur. vt ꝑ q̄ pec
uimꝰ ꝑ hec ⁊ puniamur Et ſi volūtarie ꝓ deo to
ramꝰ purgamꝰ a peccis. ꝑ que meremur ⁊ coro-
amur. pro patientia ⁊ bona voluntate q̄ pro deo
leramꝰ Si āt iuite. nihilominꝰ optꝫ nos puniri
l hic vl̄ in futuro. ⁊ ꝑ impatientiā augemꝰ cul-
i ⁊ ꝑ conſequēs etiā meritū pene.

Capl'm. xxij.

De ſinguloꝝ viciorū natura ⁊ deſcriptiõ

NUnc de ſinguloꝝ vicioꝝ natura vel deſcrip
one aliq̄ cõſideremꝰ ⁊ de remedijs q̄bꝰ cur
Cum ꝟtus aliđ nõ ſit q̄ꝫ vicioꝝ pfcã curatio vl c
rentia vicij ſꝫm qđ iſtã materiã reſpicit. q2 ſi vic
inordinatꝰ ē motꝰ vl' affectꝰ naturalis corrupt
eiꝰ cõtrariū eſt ꝟtꝰ id eſt affectꝰ vel appetitꝰ ordi
tus ad id ⁊ ſꝫm id qđ a bono conditore datus fu
vt ante patuit in exemplis Supbia triplex eſt
ſupra dictū eſt. cum aut homo plus placeat ſibi
debeat ⁊ maiorem ſe exiſtimat q̄ꝫ ſit in veritat
aut cū alijs placere deſiderat ⁊ ſtudet amore ꝓp
glorie. volēs magnus reputari ⁊ honorari ⁊ lau
ri. cum ſoli deo honor ⁊ gloria proprie debeatu
qui ſolus eſſentialiter bonus eſt. ⁊ a quo habet
omne bonum. Vñ quicquid glorie nobis vſurp
mus deo furamur. imo decipimus nos attribue
tes nobis quod non eſt noſtrū. ſicut meretrix m
titur ſe honeſtam ⁊ formoſaꝫ cū non ſit. Hec in
nis gloria eſt. quia vacua veritate ⁊ vtilitate ſal
tis. Tercia eſt cum vult alijs p̄minere ſingulalit
te glorie vel dominio. prelatione ⁊ impio. ⁊ deſ
cit ceteros ⁊ deprimit. Decipitur autē quadru
pliciter. vel putãs ſe habere quod non habet a
ſingulariter pre ceteris habere aut ex ſe vl' pro m
ritis ſuis habere.

Caplm. xxiiij.

¶ De tribus que expellunt vicia

TRia ſunt āt q̄ vicia in nobis expellunt ꝛ ꝟtu-
tes opant᷑. grā dei. īduſtria ꝓpria ꝛ necitas.
grā dei infundit ꝟtutes. iduſtria coopat᷑ grē ex li-
ro arbitrio ꝛ necitatē conuertit in ꝟtutē Sine
ceſſitate, ſepe. ſ; ſine grā nunq̄ȝ p̄t eē ꝟt⁹ ꝛ ſine li-
ri arbitrij cōſenſu Quibuſdā infūdit grā ꝟtutes
modico vel nullo labore induſtrie proprie. licet
on ſine cōſenſu volūtatꝭ. cū ſine conſenſu volūta
s nullū fit meritū. ſicꝫ ill' q̄s p̄ueīt de⁹ in bn̄dictio
ib; dulcedinis ſue. Prouer. viij. Qui de luce id ē
lucu lo icipiētꝫ etatꝫ. capacꝫ itelligētie vigilaue-
t ad illā nō laborabit Aſſiſtentē em̄ forib; ſuis i-
eniet illā. id ē grām ſapie ꝛ ꝟtutꝫ Sic aplos ꝛ a-
os q̄nq; marie i p̄mitia eccia legim⁹ repente ſpū
ō repletos. ad ꝟtutes ꝛ dona ꝛ diuerſa cariſma
ſpūs ſci Grā exercitat volūtatē ꝛ inſtruit ꝛ ro
orat. ꝛ iduſtria agit ad ꝑfectū ꝟtutꝫ Necitas āt a
a ē cui ſe hō volūtarie ſubijcit. vt q̄ obligat ſe vo
o ad obedientiā caſtitatē pauptatem ꝛ ſimilia.
el vt vadant ad infideles predicare. ſi illis poſ-
ta euenit aliquid agere vel pati quod libenter e-
aderent. videntur neceſſitate cogi. que tamen
oluntaria eſt. quia adhoc ſponte ſe obtulerunt
uia potius pati volunt q̄ȝ a ꝓpoſito reſilire Alia
ſt coacta quā homo inuit⁹ tolerat. nec tamē p̄nt

effugere vt paupꝺtas ſcl'i.ĩfirmitas corꝑis deſpec
tio ꝑſecutio tẽptatiões aliq̃.vl'alie tribulatiões di
uerſe.q̃s licet ṗmo hõ ĩuolũtarie toleret ⁊ cũ mur
mure.tñ poſtea cũ videt eas eẽ ĩeuitabiles.incipit
q̃nqꝫ volũtatẽ flectere ⁊ facere de nccitate ꝟtutẽ. ⁊
tũc icipit mereri.⁊ coopaꝛ illa nccitas ad magnuꝫ
ꝓfectũ ꝟtutũ ad q̃s vix aliter ꝑueirꝫ Et h̄ ẽ qđ dici
tur de q̇buſdã Cõpelle ĩtrare Et illđ qđ orat eccia
deũ Et ad te nrãs etiã rebelles ꝯpelle ꝓpici⁹ volun
tates.hoc ẽ. fac de ĩuolũtarijs vẽlũtarios ad ea q̃
ſcis nobis expedire etiã ꝑ aduerſa.cũ nolum⁹ ĩ ꝓſ
peris ſeq̇. Induſtria intribꝫ ꝯſiſtit. ĩ ꝓuida
ꝯſideratiõe.in labore conat⁹.⁊ ĩ ꝑſeuerãti diligen
tia Per iſta tria adiuuãte grã vicia ſubiũgãꝛ ⁊ ꝟ
tutes obtinẽtur Sꝫ grã q̊ſdã ita ṗueĩt.vt aut mľ
ta facilitate ĩmo cũ multa ſuauitate faciãt bonuꝫ
⁊ declinẽt a malo.aut ita accẽdit volũtatẽ vt cum
magno feruore q̃qꝫ faciẽda ꝓmpte aggrediãtur q̃ꝫ
uis dura ac difficilia Quoſdã ꝟo ita ſibi q̊dammõ
relinq̇t vt q̇cq̇d boni ageꝛ debẽt nccẽ hñt ſe ſtimu
lis ⁊ calcaribꝫ pũgere q̃ſi pigrũ aĩal. vt grauior ſit
ei difficultas ſuꝑãdi torporẽ cordis q̃ꝫ laborẽ actio
nis ſuſtinendi Iſti ⁊ ſi nõ hñt deſideriũ feruens ad
currendũ poſt dñꝫ.hñt tñ deſideriũ deſiderij oran
tes ſe trahi cũ ſpõſa q̃ſi q̃ agilitatẽ currendi nõ ha
bent.iuxta illđ Cõcupiuit aĩa mea deſiderare iuſ
tificatiões tuas in õni tꝑe Volũtatẽ bonã habuit
ſꝫ pigrã ⁊ tepidã nõ feruẽteꝫ Primũ felici⁹ ẽ.ſcđꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

laborioſius. Quid aũt horũ maioris ſit meriti puto neminẽ ꝑfecte eſtimare poſſe. niſi eũ niſi q̄ ſtatuũ põderator eſt ſcꝫ deũ Qꝛ ſecũdi ſi fideliter luctãdo vincunt ſeipſos vt ꝑ cõſuetudinẽ ſui potẽtes fiant. magne ꝟtutꝭ ẽ Primi maiori indigẽt cautela ne ſeducãt. qꝛ diuicie faciliter acq̄ſite ꝓdigalius ſolent effundi. q̄ꝫ que paulatim ⁊ cũ difficultate elaborãt Scđi ãteq̄ꝫ ꝑfecte vincãt difficultatꝭ tẽptationẽ ſepe q̄ſi laſſati vł territi ex labore ꝺſperãt de victoria ⁊ de ꝑuentione ad finẽ quo tendũt ⁊ reremittũt ſtudiũ ꝑfcõnis ⁊ ad alias occupatiões ſe cõuertũt q̄ſi diffidẽtes de deo. ꝙ velit eos itroducere in trã ꝓmiſſionis ꝑ quã ſignificat ꝑfectio puritatꝭ Sicꝭ filij yſrael in deſerto tedio laboris ⁊ difficultatꝭ de ſupãdis hoſtibꝫ detraxerũt terre ꝓmiſſionis. ⁊ mortui ſũt in deſerto p̄ter pauciſſimos. hoc eſt. p̄ter calef ⁊ ioſue q̄ deſignãt eos q̄ caute ⁊ viriliter ꝑ temptatiões ꝑtrãſeunt vſꝫ in finẽ ꝑſeuerãdo Jdo iter tot de ſclo q̄ſi de egipto egreſſos tam pauci ꝑueniũt ad ꝯſummatã ꝑfectionẽ qꝛ aut ſeducti callidis deceptionibus inimici. aut tedio laboris ⁊ difficultatꝭ fracti viã perſecutiõis deſerũt. vel aggredi nõ preſumũt.

De generalibꝫ remedijs cõtra vicia ca. xxiiij.

Quedã etiã ſũt gñalia remedia cõtra vicia expugnanda ⁊ ad virtutes obtinendas. q̄dam ſpecialia. aliq̄ ſinglaria. vt cõtra luxuriã fugere ſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

minas viros ꝛ ſimilia Quedā āt ſunt que cito ꝛ ꝑ
fecte ducunt hominem ad ſanitatem mentis. que
dam tardius ꝛ imperfectius Efficaciora remedia
contra ōnia vicia ſunt iſta ¶ Primū paupertas
vt in omnibꝫ penuriā patiaris. non ſolum in his
que deſideras. qꝛ illa eſt omniū etiā ditiſſimorum
q̇ plus cupiūt q̄ꝫ hn̄t ſꝫ etiā in his q̇bꝫ neccāio idi-
ges in victu. veſtitu hoſpicio miniſtris ꝛ ſimilibꝫ
Secūdum eſt deſpectio hominū. vt ſis cōtemptꝰ
ꝛ vilipēdaris ꝛ nō cureris ꝛ in nullo ſinglariter ho-
noreris. ſed pociꝰ cōfundaris exꝓbreris ꝛ vitupere
ris. ꝛ hoc etiā ſepe ab amicis. donec tumor elatio
nis penitꝰ in te cōprimat̄. Nōne vides quāta mē-
dici tolerāt a diuitibꝫ ꝛ q̄ꝫ patiēter qđ nō facerēt ſi
haberēt diuicias vl̕ hōres ¶ Tercium eſt ſtrennuū
magiſteriū vt cogaris facere qđ īuitiſſime faceres
ꝛ dimittere quod libenter faceres. ꝛ nihil habere
niſi quod tibi datur. nihil agere niſi quod tibi iube
tur. nec loq̇ nec eſſe niſi ad nutum alterius ꝛ nihil
diſſimuletur q̇cquid negligis qui aſpere repʰēda-
ris ꝛ puniaris. donec curuitas ꝓprie volūtatis ple-
ne in te ad formā recritudinis reflectatur Quartū
eſt elōgatio a conſorcio ſeculariū. Qꝛ ſicut aq̄ tur-
bata ſi ponatur ſeorſū a frequētia trāſeuntiū pu-
rificat̄ magis. ita mēs religioſa a ſc̄lo ſequeſtrata
minus afficit̄ circa terrena. ꝛ celeſtia magis deſi-
derare nititur ꝛ puriꝰ ītelligere ꝛ faciliꝰ īherere de
eis cugitādo. Quintū eſt frequēs orō. qꝛ orō ele

bat mentem ſupra ſe ad deum. ⁊ impetrat ab ipſo
urationem languoris viciorū ⁊ ſanitatem virtu-
um . ¶ Sextū eſt quelibet afflictio vel tribula-
io aduerſitatis . vt labor. infirmitas perſecutio.
emptationes infamia ⁊ ſimilia . Quia ſicut lima
urgat ⁊ ſplendere facit metallū . ita tribulatio ⁊
ngustia ⁊ afflictio abradit rubiginē vicioꝝ Unde
regoriꝰ Qui deſiderat plene vicia vincere. ſtude-
t humiliter purgationis ſue flabella tolerare Si
utem primo eſt amara ad ſuſtinendum aduerſi-
as per conſuetudinem continuam fit de die ī di-
m tolerabilior. quouſqꝫ iam nō curetur vel etiam
iligat̄ ꝓpter profectū ſanitatꝭ q̄ inde prouenire ſē
tur Exemplū de cauterio quod pͥmo acerbū eſt.
emortua carne iā nō dolet. ⁊ ſuꝑfluos humores
ducit Uñ orat ꝓpħa Proba me dñe ⁊ tēpta me.
re renes meos ⁊ cor meū ¶ Septimū eſt conti-
ua mortꝭ ⁊ operū retributiōis meditatio. q̄ facit
cia timere ⁊ ꝟtutibꝫ inſiſtere Sicꝭ āt arte me-
cine cōtraria cōtrarijs curant̄. ita vicia cōtrarijs
ercicioꝝ remedijs ſanant̄. vt ſuꝑbia hūiliatione
ula ſobrietate. īpatiētia adūſitate ⁊ ſic de ceteris

De remedijs ſpecialibꝫ ſinglꝫoꝝ viciorū
Caplm. xxxv

Nunc ergo de ſpecialibꝫ remedijs ſingulorum
viciorum videndum eſt . que ſi non omnia
ſſumꝰ ſcire vel deſcribire. pauca tamen e pluri-

bus conſideremus. ſicut pauperes qui nõ poſſũt multas medicinarũ diuerſitates ⁊ efficaces habe-re. conficiunt ſibi de vilibꝫ herbis vnguenta quibꝫ liniant dolores ſuos.

De remedijs ſuperbie. Caplm. xxvi

PRimũ ſupbie remediũ eſt conſideratio ꝓprie vilitatis tam in corpore q̃ in anima tã illius que nobis cũ ceteris cõis eſt q̃ illi⁹ quã in nob ſin-gulariter agnoſcim⁹ in occultis vel in apto ſiue ſi naturale ſiue accidentale. Conſidera vilitates ⁊ infirmitates corporis. qd fuim⁹. quõ cõcepti ſu-mus. quõ in vtero nutriti ⁊ nati. quid ſum⁹ intrin-ſecus ſub cute. q̃ ſordes ebulliunt per aperturas q̃ facile deperit quicquid in nobis pulchrũ eſt. ⁊ va-lidũ apparet. ꝙ mors ſp ꝓpinquat. ⁊ q̃les poſt mor-tem erim⁹ Jtẽ ꝙ exteriores hõres nõ ſũt nri natu-raliter Diuicie terra ſũt ⁊ de t̃ra tollũt. vt pecuni poſſeſſiones ⁊ hõres nõ ipendũt hoi ꝓ ſe ſꝫ ꝓ q̃ſtu q ide ſperat Sicꝫ vultures ⁊ canes accurrũt ad ca-dauer q̃diu ſperãt inde ſaciari. ſꝫ cũ totũ corroſe-rint ꝙ niſi ſicca oſſa remanẽt relinquũt cadauer Jtẽ bona mẽtꝫ nrẽ nõ ſũt nrã ſꝫ dona dei. ⁊ rõeꝫ i-de reddituri ſum⁹ diſtricte. vt ſũt ſcia ingeniũ vir-tutes Mala nrã pure mala ſũt ⁊ ex pluribꝫ circũ-ſtãcijs grauia ⁊ grauibꝫ ſupplicia digna Bona nr nõ pure bona ſũt ſꝫ mltiplicit ipfcã. vt pigricia d

ſidia vana gl'a hypocriſis tepiditas et vane cogi
tationes ⁊ iperſeuerātia ⁊ cetera vicia ſepe viciāt
bona opa nrā que facim⁹ ⁊ maculāt ſacrificiū noſ
trum tam actionū q̄ʒ orōnū. vt min⁹ ſit deo accep
tum ⁊ min⁹ uobis meritoriū. Itē expoſiti ſumas
pluribꝫ periculis ⁊ eterne dānationi ⁊ infinitꝫ ſup
plicijs ⁊ pluribus vicijs ⁊ pccis onerati ⁊ miſerijs
ſubiecti Uñ ergo ſupbit terra ⁊ cinis hō tā vilis.

Secundū eſt exercere ſe in huilibꝫ opibꝫ vilibꝫ
⁊ deſpectis officijs ⁊ ruſticanis laboribꝫ. huili ha
bitu incedere. huiles mores ⁊ verba habere. locuʒ
nouiſſimū eligere. nihil iactātie ⁊ oſtētatationis
oſtendere. Hec ⁊ his ſil'ia cū in cōſuetudinē verſa
fuerint. mētem ad huilitatē inclināt. Si āt vana
gloria vel ſupbia pulſat mētem ꝓ huiuſmodi hu
miliatiōe. hoc eſt ex nouitate vl' raritate hui⁹ hu
miliationis iā p longū vſū iſta vanitas euaneſcet
vt legit̄ in pſalmo In deo faciem⁹ v̄tutē. ⁊ ipe ad
nihilū deducet iimicos nrōs. Terciū eſt q̄ ſu
periores ⁊ meliores ſe debet attendere tam hoīes
q̄ʒ ipſū deū ihesuʒ chriſtū deū ⁊ hoiem. vt eorū cō
paratiōe ſibimet vileſcat homo qui ſe aliquid eſſe
putat. ſicut locuſta ad gygantē. calculus ad mon
tem. gutta ad flumen. ⁊ hoc tam in faciendo bona
q̄ʒ patiendo aduerſa. Pānoſus gartio vileſcit in
ter purpuratos ſic nos debiles in virtutibꝫ reſpec
tu maioꝝ ⁊ ſanctorum ſiue ante nos fuerunt ſiue
nobiſcum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

De inuidia. Caplm. xxvij.

INuidia triplex est Prima. nõ gaudere de bonis alteri⁹. ꝛ nõ dolere de malis ei⁹. ꝛ hoc ẽ cõtra caritatẽ ꝓximi quẽ tenemur diligere sic͡ nosmetipsos. cũ nemo de ꝓprio bono nõ gaudeat. vel de malo nõ doleat Scd̃a est dolere ꝛ torq̃ri in bonis alteri⁹ ꝛ gaudere ꝛ optare malũ ei⁹ ex odio ꝑsone Nam qui dolet de ꝓſperitate tꝑali alicuius vel gaudet de aduersitate eius qꝫ videt ea expedire eidẽ vel cõi vtilitati aliorum nõ ex odio persone nõ est inuidie deputandũ Sic͡ iuſt⁹ iudex destruit malefactores. ne vel ipſi graui⁹ damnētur si diutius in malis ꝓſperentur. vel per eos pax cõis turbetur. Tercia est inſuꝑ ꝓmouere malũ alteri⁹ verbis ꝛ factis. ꝛ bonũ impedire vel deprimere. Grauis inuidia est malum pro malo reddere Grauius autem odire illum qui nihil nocuit tibi Grauiſſimũ autem malũ pro bono restituere. vel odio habere aliquem quia bonus est. ſicut iudei christũ Item malũ est aliquem ledere in rebus in honoribus vel in corꝑe Peſſimũ autem ymmo dyabolicum ledere ꝛ nocere alicui in anima quo ad ſalutẽ eternã Item negare indigenti beneficiũ peccatum est licet ſit inimic⁹. non impedire autem malum eius cum poſſet grauius. Perfectorum est bonum inimici etiam promouere ꝛ diligere ex affectu. Quidam putant ſe innocentes ſi negant illis

quos non diligũt ſalutationẽ ſuã. ſed ſi examina‑
rent ſe quomodo eſurienti iĩmico cibũ miniſtrent
quem nõ ſine ꝓprio damno darent ſi ſalutationez
quã ſine damno dare pñt negauerit. marie ſi deſi
deret ⁊ acceptet Jdõ ãt inuidia vel odiũ deo cõtra
ria ſũt. qꝫ ſinglr̃ariter charitati q̃ de⁹ ẽ oppoſita ſũt
⁊ cõe donũ qḋ dei largitas oĩbꝫ eq̃liter creauit in‑
uidet. ⁊ eos odit quos de⁹ creauit ⁊ redemit ⁊ dili
git de q̃bꝫ ſpes ẽ ꝙ ad vitã eternã pueiẽt.

¶ De remedijs inuidie. Caplr̃m. xxviij.

PRimũ remediũ contra inuidiam eſt quod eti
am ſummũ eſt nihil amare ⁊ cupere que mũ
dus amat. id eſt diuitias hõres ⁊ voluptates Tẽ‑
poralia eñ q̃ plures diuidũt eo ptes minores fiũt
⁊ q̇ ea appetit inidet alijs ea hñtibꝫ dũ neccẽ eſt aliũ
carere qḋ alter hꝫ Celeſtia ãt ⁊ diuia q̃ plures pti
cipãt ea eo magꝭ dilatãt ⁊ abundãt vt ꝟtutes ⁊ ſa
piẽtia ⁊ dona ſpũs ſci. ⁊ ſilr̃ia q̃ pticipatiõe nõ mi‑
nuũt. ¶ Scḋm ẽ cogitare qḋ ſi ali⁹ nõ hẽret illud
vñ ei inides tñ tu nõ hẽres q̇d ergo cupias alteri⁹
qḋ ſine dãno tuo hꝫ. niſi fruſtra de aliena felicitate
torq̃ariſ ¶ Remediũ ꝯ odiũ ẽ timere vidcãꝫ dei. q̇
nõ remittit hoi pccã ſua q̃zdiu ipſe tenet odiũ ad
uerſ⁹ proximũ ſuũ. ¶ Secũdũ eſt cogitare ꝙ qñ
qꝫ oportet eum proximo reconciliari ſi vult ſal‑
uari. vnde melius eſt hoc cito fieri quam tardius

ne homo interim ſit in periculo damnationis . et perdat bona que interim operatur . Futuri enim domeſtici in domo pacis celeſtis hic debent eterne pacis celeſtis fedus inchoare . quia q̄̄to hic ferventior dilectio tāto illic iocūdior fruitio eterne pacis

Terciū eſt vt ſtudeas illi q̇ magis ē tibi cōtrarius ꝯtrarius obſequētior eſſe ⁊ affabilior Per hoc em̄ lenis cor eius ſi eſt intelligens . vel ſaltē cor tuū Noli vinci a malo . ſed vice in bono malum . Quid prodeſt homini diu meminiſſe iniuriarum . niſi vt amplius īquietet ⁊ affligat ſemetipſum Sufficit diei malicia ſua . Tanta enim ſunt nobis moleſta . quātumcūqꝫ ſtudemus in nobis eſſe pacifici . ꝙ ſi ſuꝑ hoc volumꝰ ea nobis aggrauare per odiū ⁊ rancoris conſeruationem cicius obruemur . q̄ꝫ omnia reſiſtendo vincamus Potius iuxta apoſtolum dare locum ire debemus ⁊ cedere . ⁊ non reſiſtere malo malum pro malo reddentes Quod ſi velimus ōnes opprimere quos aduerſarios patimur iterum aliȷ̄ inſurgent . ⁊ nos prius ſuccumbemus q̄ꝫ omnes eliminemus . Qui ſeipſum per patientiam vincit omnes aduerſarios ſuꝑat Jeremie . ṗmo . Bellabunt aduerſum te ſed nō preualebūt Exemplum in ſāctis martiribꝫ . Odiū aliquā gn̄atur ex ira diu retenta ſiue inueterata .

De ira. Capl'm . xxix

IRe triplex eſt q̄litas. Prima ſubito ꝛ ex fa
cili cā̄ moueri. vt ex leui fcō vl' ꝟbo vel etiā ex
vana ſuſpiciōe Aliqñ etiā cōtra inſenſata cōmoue
mur ꝛ iraſcimur brutꝫ ꝛ lapidi ꝛ ligno vl' calamo ꝛ
ꝯmōi ſine rōe. Scđa eſt vehemēter inflāmari Ali
qñ eñ ira tā grauiter in corde accendit̄ qđ etiā fa⸗
cies inflāmatur ꝛ deformat̄ Aliqñ etiā geſtus ꝛ mo
res mobilitate quadā notabili agitāt̄ ex q̄ interior
animi cōmotio demrātur. vt ſternutatio narium
pallor vl' rubor vult9. depreſſio palpebrarū. tre⸗
mor labiorū. inquietudo tocius corporis. Aliqñ ꝑ
verba erūpit vel clamores. per cōuicia contumeli⸗
as. maledicta minas. periuria ꝛ blaſphemias Ali
qñ q̄ſi febris cōcutit corpus. vel q̄ſi freneſis mētē
in furorem vertit Aliquādo man9 mouet ad ledē⸗
dum aliū vel ſeipſum. ita vt ſibimet qñqꝫ man9 in
iciat. vel ea que parauerat abijciat vel deſtruat A
liqñ nō ſinit admittere q̄ ſibi vtilia ſūt. vt cibū vel
aliud comodū. ꝛ mlt'a huiuſmōi ira oꝑat̄. ꝛ pacem
cordis turbat ꝛ rōēꝫ obnubilat. ꝛ meōriaꝫ cōfūdit.
Et ſicꝫ fum9 hoſpitē de domo expellit. ita ira ſpi⸗
ritū ſcm̄ q̇ ſuꝑ q̇etū q̇eſcere tm̄modo q̄rit de cor⸗
dis hitaculo exclndit. Tercia q̄litas ire eſt diutur
na ꝯmotio. q̄ aliqñ rācorē fouet Quidā hn̄t de pri⸗
ma qualitate magis ꝛ min9 de ſcđa ꝛ tercia. q̇daꝫ
de ſcđa magis. q̇dā de tercia. Quidam abūdant in
omnibꝫ ipſaꝝ. q̇dā ꝟo de oībꝫ tribꝫ. ꝛ hi peſſimi ſūt
Ira cōtrariat̄ ꝟtuti māſuetudinis paciētie ꝛ miti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tatis. ꝛ dehoneſtat diſciplinā morū ꝛ facit inconſi
deratū. qꝛ nec deū timet nec hoīez veretur Ira eti
am nō hꝫ miſcdiaꝫ. nec huilitatē ꝑtendit. ꝛ excec
cat intellcm̄. ꝛ ſicut fumꝰ oclīs ſic ira cordi eſt.

De remediꝫ ire. Capl'm. xxx

Remedia ire ſūt. Primū ꝓuida ꝑmeditatio
illoꝝ q̄ pn̄t occurrere tā verborū q̄ꝫ factoꝝ cō
trariorū. vt ante pugnā ſe homo ad patientiā pre
paret. ꝛ hoſtē q̄ſi in inſidijs paratꝰ expectet. vt eo
minꝰ ꝑturbēt veniētia q̄ fuerit an̄ ꝓuiſa. Qui em̄
debēt in bello pugnare. āte pugnā ſolēt artē pug
nandi exercitādo addiſcere. vt ictꝰ aduerſarij ſciāt
ſcuto excipere. ne iprouidi vulnerēt ꝛ ſuperentur.
Nā qui tūc primo vult armari qn̄ iā hoſtes irruūt
ſuꝑ eū. nec ſpaciū dabit ei ad muniendū ſe nec eti
am pre ſtupore ꝯſiliū iueniet q̄ euadat. Scdm̄
eſt. os cōprimere tacendo ꝛ accenſaꝫ flāmam ire ī
corde ſuffocare. ne ſi euaporare ꝑmittatur īcreſcat
ꝛ alios īcendat. ſicut de igne materiali ſepiꝰ experi
mur Ad hoc em̄ duo oſtia deꝰ lingue dedit. dentes
ꝛ labia. ne facile ꝓſiliat ad nocendū. maxie cū intꝰ
accenſa fuerit igne furoris. Eccleſiaſtici. xxviij.
Facito ori tuo cuſtodiam Et pſalmiſta. Pone do
mine ori meo cuſtodiam vt non delinquam ꝛc.
Terciū eſt conuertere ſe ad alia negocia quibꝫ
cor occupetur loquendo vel alia tractādo. vt ſic ob

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

lliniſcatur cõmotionis ſue. ſicut qui vult extingue⸗
re ignem ſubtrahit ſtipites ardentes. vt ſic diuiſꝰ
deficiat. materia ꝑ partes ei ſubtracta. Prouerbi
orũ. xxvi. Cum defecerint ligna extinguetur ig⸗
nis. Quartũ remediũ eſt verecundia. qua homo
modeſtꝰ erubeſcit diſcipline ſue detrimentum in⸗
currere ⁊ alios ſcandalizare ⁊ vim facit ſibimet re
primendo iram vel etiam alios inordinatos mo⸗
tus. ne inhoneſtatis ſue diſpendia patiatur. Sic
etiam timor reprimit iram. ſicut videmus in ſuis
quia dominis ſuis ſepe dure caſtigantur. nec au⸗
dent leuiter ecõtra murmurare. ne forte peiora e⸗
is inferantur Si hoc poteſt timor humanꝰ quã⸗
tomagis timor dei ſi vere inſit mẽti. ⁊ maxime a⸗
mor ipſius boni Tam potens eſt quiſqꝫ malo re⸗
ſiſtere. q̃ʒtum amor boni in cordis eius affectu cõ
ualuerit. Quintũ eſt aſſuefacere ſe ſtatim cum
ſentitur cõmotio admittere conſilia prudentie. ꝑ
pendendo quam nociua ſit iracundia que ledit cõ
ſcientiam. confundit famam. alios ſchandalizat
cor inquietat. ſpiritum ſanctum effugat. tormẽ⸗
ta meretur. econtra quud illud pro quo iraſci⸗
mur iam ineuitabile eſt ſi factum eſt vel fieri opor
tet. ⁊ ꝙ nichil proficimus iraſcendo niſi ꝙ maluꝫ
duplicamus Tanta enim in hoc ſeculo occur⸗
runt aduerſa. quod ſi etiam omnem diligentiaꝫ
apponimus qualiter ea nobiſmet mitigemus.
leuiter patiendo. tamen vix omnia portabimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

quanto magis ſi voluerimus ea nobis exaggrega
re per impatientiam ⁊ retinere in corde per rācoꝛ
rem. nec expellere vt euaneſcant ſicut fumus. ārc
obruemur ⁊ ſuffocabimur q̄ꝫ poſſimus omnia re
ſiſtendo ſuꝑare. ſicut illi qui continuū fluxum reu
matis nō excreant ſuffocant. Ad q̄d volumus ver
ba contumelioſa aduerſum nos prolata retinere
que iam cum aura tranſierūt que nihil nocuerūt
nobis q̄ꝫtum fuit in eis nec in rebus nec in corpore
nec graciā dei in nobis auferunt. nec honores apđ
homines. ſi nos ꝑ impatientiā nō offendimꝰ noſꝫ
metipſos Immo potius magis grati ſumꝰ deo ⁊
hominibꝫ ſi contumelias patimur. q̄ꝫ ſi nihil pate
remur aduerſi Sic eſtimemus verba maledicoꝝ
⁊ detractoꝝ ſicut latratus canū vel clamores au
ſerū. quos cōtra nos audimus ⁊ nō curamꝰ. Qui
alterū contumelioſe vituperat. ſeipſum magis q̄ꝫ
illū dehoneſtat Ecce aliq̄n in itinere intemperies
aeris affligit nos. ⁊ cū euaſerimꝰ letamur ⁊ triſti
cie prioris obliuiſcimur. nec adijcimꝰ vt iterato cō
triſtemꝰ nos de priori incōmodo qđ preterijt. ſic
etiā debemꝰ p̄teritaꝝ obliuiſci iīuriaꝝ ac ſi nō fuꝫ
erint ⁊ gaudere ꝙ ſuſtinuimꝰ. qꝛ cū tribulatio per
tranſierit meritū eius adhuc manet Cogitare eti
am debemꝰ ꝙ nemo in hac vita ſine aduerſitate vi
uit. ⁊ qui ſclo ſeruiūt ſepiꝰ grauiora tolerāt Item
q̄ꝫta ſancti ſuſtinuerūt. ⁊ qđ maximi marie ⁊ ſuꝑ
omnes ipſe dn̄s noſter ieſus chriſtꝰ Et ſi ipe tāta

aſſus eſt ꝑ nobis nõ eſt indignũ ſi nos aliq̃ tole-
amus pro ipſo ꝛ pro magna gloria noſtra. ꝛ pro
nerito peccõꝝ nroꝝ. ꝑ q̃bꝫ vtilius hic modica pati
ebem⁹ q̃ȝ in futuro plurima ꝛ acerbiora. Hec ꝛ
us ſilia prudenter ꝛ ſepe cogitãdo impetũ iracun
ie ꝛ impatiẽtie facilius ſuperam⁹.

De accidia. Capl'm. xxxi.

Accidie viciũ tres hȝ ſpecies Prima ẽ quedã
amaritudo mẽtis. qua nihil letum vel ſalu-
re liber tedio paſcit̃ faſtidit hoim conſortiũ. Hec
uã apl's ſcli triſticiã appallat q̃ morte opat̃. pdi-
us in deſpationẽ ꝛ diffidentiã. pna ad ſuſpiciões
patientẽ aliqñ inſtigat ad necẽ ſuiipſi⁹ luctu ir-
õnabili oppſſa Hec aliqñ naſcit̃ ex p̃cedẽti ipati-
ntia. aliqñ ex retardato ꝛ ipedito deſiderio cupite
ti. aliqñ ex predñantibꝫ melacolicis hũoribꝫ ꝛ tunc
edicorũ eſt adhibere remediũ poti⁹ q̃ȝ theologoꝝ
Secũda eſt tepor quidam pigredinis q̃ ſom-
um amat. ꝛ omnia cõmoda corporis horret labo
es. fugit aſpera queqȝ. vitat operationem. ocio
electatur Hec eſt ꝓprie pigricia. Tercia eſt ac
dia que ſolum faſtidit ea que dei ſunt. ꝛ ad õnia
lia agilis eſt ꝛ alacris Oratio eſt ei iſipida. ꝛ a lau
ib⁹ dei ſe abſentat. vbi caute p̃t ꝛ audet. feſtinat
nplere velociter orationes debitas. ꝛ ne nimis
fficiatur tedio eaꝝ aſſumit interim alias cogita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tiones vel occupationes quib⁹ intendat donec per
ficiat horas vl' orõnes cõſuetas. rumoribꝫ paſcitur
ludis delcãtur. excogitat negocia quibꝫ occupetur
Nihil magis eſt ei oneroſũ q̄z deo intendere ⁊ his
que ſpectãt ad ſtudiũ ⁊ profectum ſpirituale͂. Cel
la ei carcer eſt. euagari autem tam corpe q̄z mente
extra clauſtrũ diligit ⁊ querit multifaria occaſione
Omnis rigor diſcipline ſpũalis grauis eſt ei ⁊ mur
murat ecõtra. cõqueritur de duricia p̄latoꝝ ⁊ pro
diſciplina zelantiũ Hoc accidie viciũ ſignũ eſt in
gratitudinis. quia tanta beneficia contulit nobis
dominus ⁊ confert quotidie ꝙ fidele͂ ſeruũ ei⁹ de
ceret nũq̄z ab eius laude ceſſare. nunq̄z ei⁹ obſeq
um faſtidire Ite͂ ſpoliat nos multꝭ meritꝭ ⁊ p̄mijs
mijs in celo. Tantam em̄ gl'a zõni hora negligim⁹
q̄zta bona interim facere poſſem⁹ ſi ocioſe eã trã
ſigim⁹ ⁊ nulla vel modica hora p̄terit. qua nõ aut
mereamur aut demereamur Cũ in mltꝭ offendi
mus deũ. cõueniens eſt vt temp⁹ qđ adhuc reſtat
nobis ad viuendũ tãto melius expendam⁹ ⁊ redi
mamus te͂pus qđ male amiſim⁹

¶ De remedijs accidie. Caplm. xxxij

Remedia accidie ſũt Primũ ⁊ efficaci⁹ cogere
ſe ad ea ſpũalia ſtudia q̄ maxie faſtidit hõ. ⁊
p̄cipue ad orõez ⁊ celebratione͂ diuinoꝝ tã diu qu
q̄z per dei graciam vertatur nobis in oblectation

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Si autem differatur talis gracia . nihilominus de labore luctaminis meritū accreſcit ⁊ virtus roboratur. ⁊ per conſuetudinem magis ac magis tedium minuitur. Deus enim nō requirit a nobis qđ non dedit . ſcilicet gratiā deuotionis. ſed hoc vult vt queramus . ⁊ cum dederit reſeruemus . ⁊ gratias ei agamus Poſſibile eſt enim aliquem quandoqȝ multoplus mereri in pugna laboris pro obtinenda deuotione etiam ſi non proficit. qȝ ſi multe deuotionis foret ſine labore. quia de iſto poſſet fortitan extolli ⁊ meritū diminui . de illo āt humiliatur ⁊ meritū conſeruatur . Cōtra triſticiā āt maxie valet frequens memoria benignitatis dei . ⁊ intuitus beneficiorum eius cōtra cuius bonitatē peccata oīm noſtrū ſunt velut gutte ad mare . Itē ſit libēter cū bona ſocietate marie vbi de deo ſepe loquūtur deuote Itē illđ iacubi . Triſtatur aliqs in vobis oret eq̄ animo ⁊ pſallat Sic enī cor hilareſcit ⁊ ſpiritus triſticie effugatur . Itē pſallente dauid. ſpūs malus a ſaul recedebat Occupatio etiā ꝓdeſt triſtibus. vt obliuiſcantur triſticie Pigris vtilis eſt laboris exercitatio ⁊ conſuetudo incommodi. cogente ſtrennuo magiſterio ne poſſint remiſſe agere ꝓ tedio laboris niſi debilitas ſit in cauſa . Itē cōtra tediū cordis valet varietas actionis vt ab vno trāſeat ad aliud opus bonū . Seruus dei in his quatuor exercitijs debet verſari . vt deo intendat orando . pſallendo. meditando . ſtudendo deuotioni.

aut de deo tractet legendo. ſtudendo. ſecū cōferen
do. diſcendo docendo. aut pro deo laboret opādo.
ſeruiendo. corpus caſtigando. ꝛ virtutibꝫ ſtuden-
do. aut corpis refectioni moderate indulgēdo. qeſ
cendo. dormiendo. cibū vel potum ſumendo. ad
hoc vt corpus poſſit ſpiritui ſeruire. Eccleſiaſtici.
xxxiij. Panis ꝛ diſciplina ꝛ opus ſeruo Panis ad
ſuſtentationē. diſciplina ad correctionem. opꝰ ad
exercitationē Aſinus indiget pabulo ne deficiat.
onere ne laſciuiat ocioſus. virga eget qua ipellat
ne pigre ambulet vel deuiet Grauis accidia ē neg
ligenter perſoluere ea ad que quis tenet. grauior.
ꝑtermittere omnino ex tedio. grauiſſima alios im-
pedire ꝛ a bono retrahere. nec poſſe aliorum bona
ſtudia equo animo ſuſtinere.

De auaricia. Caplm. xxxiij.

Auaricia tres hꝫ ſpēs. Prima ē anxia cupido
hn̄di vl' acq̄rendi tpalia. ſiue ſeq̄t effcūs ſiue
nō. ꝛ ſic pt auarꝰ etiā eē paup q̄ modicū hꝫ vl' etiā
nihil. Scđa tenacitas cōſeruādi hita. q̄ nō pmit-
tit ea erogari i pias cās vl' in vſꝰ neccārios cōgrue
expendendi niſi cū animi dolore. Tercia eſt auge
re diuicias ꝛ vndecūqꝫ acq̄rere etiam de iniuſto ꝛ
turpi queſtu. vt furto rapina fraude vſura ꝛ aliis
inhoneſtis modis Quidā laborāt i ꝑma ſpecie. qui
dam in ſcđa. quidam in tercia. quidam in duabꝫ.

quidam in omnibꝫ. Hoc viciū videtur ſpecialiter
extra naturā eſſe. ⁊ ex ſola praua conſuetudine vl'
corrupta volūtate inolitū eſſe Qđ ex hoc ꝓbat̃. q꞉
mūdus multo t͞pe caruit hoc vicio ⁊ aliq̄ gētes ad
huc putāt̃ ab eo imunes eē vl' fuiſſe ſicꝫ gymnoſo-
phiſte Itē q꞉ mlti ſcl'o ꝑfecte renūciātes cū ab a-
ijs viciis ſepius impinguētur. ab hoc nūq̄ꝫ dein-
ceps pulſant̃. niſi forte ꝓpria miſera volūtate ſe ei
ſubijciant Qui āt ſemel ei⁹ laqueo ſe alligari ꝑmi
ſerit vix vnq̄ꝫ de cetero ab ei⁹ cōpede liber erit Vñ
videm⁹ religioſos quoſdam poſt primā ſecl'i abre-
nūciationē q̄ ab ei⁹ laqueis erepti fuerāt rurſū in
uolui auaricie retibꝫ. ⁊ inſaciabilit̃ ſitire res alie
nas. q̄ pri⁹ ꝓprias cōtempſerant ꝓpter deum Sic
iudas omnibꝫ ſuis renūciauerat. poſtea fur fact⁹
⁊ loculos colligēs dominū maieſtatis vendidit. ⁊
laqueo ſe ſuſpendit.

De remedijs auaricie. Capl'm. xxxiiij.

REmedia auaricie ſūt Primū oīa pro x͞po reli
quere. ⁊ ſub alteri⁹ regimine viuere. ⁊ ſi qua
habuerit ei plene reſignare ⁊ in nullo ſui iuris eſſe
ſicut ī primitiua eccīa fideles ſub apl'is erāt ⁊ ī mo
naſterijs bñ ordinatꝫ clauſtrales. hoc ē efficacius a
uaricie remediū. ſicꝫ dñs docuit Qui nō renūciaue
rit oībꝫ q̄ poſſidet nō p̄t me⁹ eē diſcipul⁹ Itē ſi vis
ꝑfect⁹ eſſe vade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊ da paupibꝫ

Scd̄m eſt conſiderare omnes perplexitates di
tiaꝝ ⁊ laq̄os auaricie. ⁊ pauꝑtatis libertatē ⁊
litatem Diuitie em̄ periculoſe acq̄rūtur. ⁊ cū lal
re ⁊ cū multa ſollicitudine conſeruantur. qꝛ mu
torum inuidie patent furū raptorū potentū fra
dulentorū. Ubi multe ſūt opes. ibi ⁊ multi q̄ co
dūt eas. tam cōſumentiū q̄ȝ ſubtrahentiū. A nu
lo ſecurus diues. nec ab extraneis nec a ꝓximis
ſic eſt diues in medio cupidorū ſicut carnifex i m
dio canū famelicoꝝ Diuitie diu colligūt̄. cito am
tuntur Multiplicate non minuūt. ſȝ augent ſi
tim auaricie. ſicut potus ydropico Quid ergo q
ris vñ plus crucieris Affligunt nūduȝ habite. ⁊
habite ⁊ amiſſe Pauca ſufficiūt neceſſitati Mors
cito rapit ab eis. Penas eternas amatoribꝫ ſui
lucrantur. Ab his omnibus libera eſt pauperta
Pſalmiſta. Rapinas nolite concupiſcere. diuiti
ſi affluant nolite cor apponere. Fructus diuitiar
eſt largitas elimoſinarū ſine illa infructuoſe ſun
⁊ periculoſe. Eccleſiaſtes. v. Diuitie conſerua
te in malū domini ſui cedent Semen accumulat
putreſcit. ſeminatū fructificat. ¶ Terciū reme
diū eſt confidentia de deo. qui nō derelinquit ſpe
rantes in ſe iuxta promiſſū ipſiꝰ. Nolite ſollicit
eſſe dicentes Quid manducabimus aut quid bib
mus. aut quo operiemur. Hec enim omnia ge
tes inquirūt Scit enim pater veſter celeſtis qui
his omnibus indigetis. Qui enim ſic fecit hom

em vt alimentis indigeat non patietur eum pe
ire per neceſſariorũ ſubtractionem ſi eius cure ſe
ommittat. Mathei.vi. Querite primũ regnuꝫ
ei ꝛ iuſticiam eius ꝛ omnia neceſſaria corpis adꝫ
cientur vobis Nam qui libenter vult homini daꝫ
ꝛ celeſtia ꝛ maxima. quomodo neget ei minima.
beſt. terreſtria Si em̄ mali ꝛ crudeles hoĩes imo
eſtie ꝛ bruta filios ſuos nutriũt. multomagis op
im⁹ ꝛ ver⁹ dñs filios ſuos nõ deſeret. qui etiã beꝫ
ignus eſt ſup ingratos ꝛ malos q̃ꝫtomagis ſup
onos q̇ oẽm ſollicitudinẽ ſuã in eũ proĳciũt Pſ
Non vidi iuſtũ derelictũ neqꝫ ſemen eius querẽs
anem Unũ de tribus a deo ſperandũ eſt auariciꝫ
m proĳcientib⁹ pro deo. qꝛ aut procurabit homiꝫ
em in neceſſarĳs. aut cũ parco victu ꝛ in penuꝫ
ia dabit hoĩ vires q̃s in abundantia poſſet hrẽ. ꝛ
eſt iocũdi⁹. de modico eẽ magꝫ forte Aut qđ ſub
rabit corpi refundet mẽti in cõſolatiõe ſpũali. vt
bẽter careat corpali abũdãtia q̃ ſpũalib⁹ delicĳs
elicib⁹ recõpenſant Inſup magnã gl'aꝫ in celo me
etur patiẽter tolerata ꝑ tp̃o tp̄alis penuria.

¶ De gula. Caplm̃. xxxv.

Ule quattuor ſunt ſpecies ¶ Prima ante
debitum tempus vel ſepius q̃ꝫ deceat comeꝫ
dere preter neceſſitatem more pecudum. ¶ Seꝫ
cunda cum nimia auiditate ꝛ impetu quodã voraꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

re ſicut lupi ꝛ canes ꝛ famelici. Tercia nimis ſ
implere poti⁹ q̄ȝ reficere. ꝛ pl⁹ ſumere q̄ȝ ſit neceſſ
ex icōſideratiōe ꝛl' delectatiōe. Quarta nimi
lauta vel exq̄ſita q̄rere Hec nutrit auariciā. ſicu
prior pigriciā vel accidiam Qui delicata q̄rit cupi
diuicias. vt poſſit hr̄e qđ appetit Nimia vo ciboꝝ
repletio pigrū reddit qꝛ vas plenū pōderoſū effici
Ebetat etiā intellectū. ꝛ affcm̄ deuotiōis obruit ꝛ
refrigerat. ꝛ agilitas retardať ꝛ in ſomnū ducit ſu
pflua ciboꝝ repletio.

De remediis gule. Capl'm. xxxvi.

Remedia gule Cōtra p̄mā ſpeciē ſufficit bona
volūtas. vt nolit pl⁹ vl' ſepi⁹ comedere q̄ȝ ſit
cōueniens Infirmis āt nō eſt lex poſita Iuuenes
vero ꝛ laborātes ſicut exigit necitas diſcrete refici
poſſūt qñ conſuetudo vl' eccleſiaſtica īſtitutio non
repugnat Cōtra ſcđaȝ vtilis ē diſciplina vecūdie.
vt modeſte ſe hēat ꝛ ipetū refrenet Item cōſidera
tio qꝛ iordiata ꝛ nimis feſtinata refectio naturam
grauat ꝛ min⁹ nutrit ꝛ ecōuerſo Eadē etiā cōſide
ratio valet cōtra terciā ſpeciem q̄ min⁹ ſumiť. ꝛ qꝛ
ve ipedit a bono ope ſic ſup̄ dcm̄ ē Efficaci⁹ tñ re
mediū ē ꝯ terciā ꝛ q̄rtā ſpeciē nō hr̄e vñ poſſit gula
ſatiſfacere Vñ q̄ȝto q̄s paupior fuerit tāto min⁹
in hac pte peccabit Hec eſt ſcđm traditionē ſenioꝝ
p̄ma pugna quā deuicere nos opȝ ꝛ q̄ȝto min⁹ ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

grata fuerit tãto validiora ſũt cetera vicia cõtra
os. ⁊ nos debiliores cõtra ea. Per gule pec-
cũ mors intrauit in orbẽ Vñ ⁊ chriſtũ dyabolus
imit⁹ per gulã temptauit q̃ſi per ianuã aliorum
ciorum. Cõtra quã pro vt etiã contra alias vo-
ptates viciosas cõſiderare debem⁹. q̃ꝫ cito ptrã
:. q̃ꝫ breuiter durat. ⁊ qñ trãſacta fuerit ſic eſt q̃ſi
nq̃ꝫ fuerit. Vñ cum delectamenta mũdi ⁊ car-
s appetitis. pone in corde tuo ac ſi iã habueris ⁊
ciatus ſis ⁊ hora p̄terierit. q2 voluptas preteri-
a eſt q̃ſi ſomniũ noctis tranſacte. imo cõtempti-
ilior. q2 malã conſcientiã facit ꝑpetrata volup-
as. euitata vero letã ⁊ ſecurã Ecõuerſo vero va-
t cõtra omnes aduerſitatũ turbationes. vt po-
as in corde tuo iã durãte aduerſitate ꝙ ita debe
t eſſe. ⁊ aliter eſſe nõ poſſit. ⁊ ꝙ ita voluntas dei
it quod ita eſt. ⁊ quaſi hoc diſpoſuerit vt ad hoc
eueniret ⁊ ita eueniret Qđ enim ſpõte quiſqꝫ diſ
ponit inde minus turbat̃ ſi euenerit Cum ãt tur-
baris qđ non euenit qđ optaueras vel ſperaueras
cogita ꝙ multa alia nõ euenerñt q̃ ꝓſpera fuiſ-
ſent ſi eueniſſent. ⁊ tamen nõ turbaris ꝙ non eue
nerunt. quia de quibus cor hominis non diſponit
ſibi gaudiũ ſi eueniant de his etiã non triſtatur ſi
non eueniant. Verbi gracia ſi ſperas craſtino ha
biturum bonũ prandium letaris. ſed ſi forte ſpes
tua fruſtretur turbaris quia leticia ſpei ſubtracta
eſt. Sed ſi nihil ſperas nõ triſtaris ſi nõ euenerit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

quia videris tibi nihil perdidiſſe cū nihil habuen
amittendū. Nō em̄ ꝟtutis ſic debet ōnem ſpe
ſuā ⁊ ſolaciū in deū ponere vt nūq̄ꝫ ex toto figat
nimū in terrena cōſolatione. ⁊ q̄ſi ſuſpenſū hab
at deſideriū ad oīa exteriora nō fixū. ſicꝫ q̇ ſuꝑ gl
ciem icedit leniter ponit pedeꝫ temptādo ſi crep
tet vt retrahat pedē ne ſubmergat. Cū ergo ꝑd
aliq̇d quod diligis. pone in aīo tuo q̄ſi nūq̄ꝫ habi
eris. ⁊ q̄ſi ſomniū fuerit quod videris habuiſſe q
tūc more ſuo euanuerit ⁊ ī nihilū redactū ſit Ho
orat ꝓpha cū effectu īſpirari dicēs Uelut ſomniu
ſurgentiū dn̄e in ciuitate tua ymagineꝫ ipſoꝝ a
nihilū rediges. hoc eſt. redige meōriā iſtoꝝ terre
norū in corde meo. qꝺ eſt ciuitas hitationis tue a
nihilū. vt nihil reputē eſſe vl' fuiſſe qꝺ cū ꝑtrāſieri
ſicut ſomniū de ſtratu ſurgentiū obliuioni tradi
tum nō curatur Somniū eſt hec vita malis ⁊ ſtu
tius qui putāt ſe eſſe quod nō ſunt. id eſt felices ⁊
habere quod non habent. Et nō ſunt vera bona q
falſa ſunt q̄ hn̄t Iſte cōſiderationes nō ſūt fātaſti
ce dicende. ſed vere ⁊ ſapientes. qꝛ faciūt mentem
tranquillā ⁊ ſtabilem inter mundane ꝓſperitatꝫ ⁊
aduerſitatis varietates. Cū ergo deſideras qꝺ
non habes cogita q̄ſi habueris ⁊ iā fraudatꝰ inde
fueris ⁊ modo pertrāſierit Cum iā habes qꝺ dili
gis. noli nimis inniti ei per dilectionis affectū ſed
cogita ꝙ cito pertranſiet eſta leticia ⁊ nihil poſt ſe
relinquit niſi veſtigia dolorum ⁊ debitum ſupplici

cim. Cum ergo amittis quod amaſti eſtima q̄
ſi nunq̄ʒ habueris illud vere. ſed tantū quaſi i ſom
nviderís vel in cogitatione ymaginatus ſis te ta
l habuiſſe. ſicut ymaginatur mihi ꝙ ſim rex frā
ſi. ⁊ magnam gloriam ⁊ pompā ⁊ delicias ⁊ diui
cis habeam. ⁊ poſt modicum rex anglie debellet
m ⁊ capiat ⁊ ſpoliet me regno ⁊ gloria. ⁊ inanis
maneam ab omnibus Si ergo peracta tali fan
tia grauiter vellem turbari ⁊ triſtari de illa reg
nantaſtici amiſſione. vel ſi valde exhilarari volu
im ex delectatione huiuſmodi glorie fantaſtice
bite. nōne ſtulta triſticia vel inanis gloria eſſet
moueri de his que nunq̄ʒ fuerūt vel erūt. Tales
eim varias leticias ⁊ triſticias ſemp habere poſ
ſmus ymaginando nobiſcum ⁊ fingendo quaſi
t: glorias ⁊ delectationes. ⁊ econuerſo triſticias
dolores. ſicut ſolent quidam inſani ⁊ lunatici
cbuſdam fantaſijs deluſi ex confuſione cerebri
eam ſine apparente cauſa exteriori modo ridere.
modo flere ſecundum ymaginationes interiꝰ con
cptas triſtes vel letas. Pſalmiſta. Uerumta
mn vniuerſa vanitas omnis homo vinens. id
e. viuens ſecundum hominem. non ſecundum
dum. Et quare. Uerumtamen in ymagine per
tranſit homo. velut in quadam ymaginaria delu
ſine exiſtimans ſe aliquid eſſe cum nichil ſit. ⁊
ii vane extollitur. ſed etiam fruſtra conturba.
t. vanis timoribus ⁊ meroribus deiectus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Pſalmiſta Thezaurizat ⁊ ignorat cui cõgregab
ea. qꝛ neſcit an ipẽ eis fruiturꝰ ſit. an aliꝰ forte c
forte nõ debẽt Cõtra hoc ſibimet ꝓpha cõſiliũ i
nerat dicẽs Et nũc q̄ ẽ expectatio mea. nõne dñ
Et ſubſtãcia mea apd̕ te ẽ. vbi iterꝫ ꝑdere nõ fo
mido Et iterꝫ pone in aĩo tuo. de futura aduer
tate nõ turbari qꝛ cõtingẽtia ita ſe hñt ꝙ pñt eu
nire vl̕ nõ euenire. Et ſepe turbamꝰ nos añ tẽp
timore illiꝰ qd̕ nũq̄ꝫ eueniet. ſicꝫ pueri aliqñ flẽt
cordãtes doloris quẽ forte hẽrent ſi parẽtes eoru
morerent̃. q̇ adhuc viui ſũt ſani ⁊ ĩcolumes. Qd̕
etiã aduerſitas certa futura ẽ. tũc ſufficit diei m
licia ſua. vt nõ duplicemus nobis dolores p̃ced
ãguſtia ⁊ ſequẽs tribulatio ꝑ ſe ſatꝫ excruciet N
dico de tꝑali tribulatiõe. no de eterna quã expc
nobis p̃timere ⁊ p̃cauere. Gregoriꝰ. Añ ſupplic
de ſupplicio cogitate. Inſtãte vo iam tribulati
vel aduerſitate. cõſiderãda ẽ vtilitas aduerſitati
quõ pccã purgat. cautos r̃ddit a pccõ. ⁊ ſubtra
occaſionẽ peccãdi. in mlt̕ꝫ exercet ad v̉tutes. ad
militatẽ ⁊ ad cõpaſſionẽ ſil̕a ſuſtinẽtiũ. ad ꝯfug
dũ ſollicitiꝰ ad diuinũ adiutoriũ. ad experientiã
uine clemẽtie q̄ tribulatꝫ corde iuxta eẽ ſolet. ⁊
examinationẽ ꝓpriaꝝ virtutũ. qꝛ ĩ aduerſitate p
nius videmꝰ q̄ꝫtũ ꝓfecerimꝰ in eit Itẽ ad maior
gloriã ꝓmerẽdã ⁊ ſupꝑ oĩa ad reddendũ vicẽ cri
paſſo pro nobis Trãſacta ãt aduerſitate gaude
euaſiſti. ſicꝫ q̇ de naufragio euadit vl̕ de tẽpeſta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

et de via mala ad bonū hoſpicium peruenit. ⁊ noli
dupliciter te affligere rancore vel odio ex memo-
ria iniuriarum contra illum a quo paſſus es. cogi-
tans ꝙ ſi non meruiſti apud illum vt te affligeret
tamen forte meruiſti apud deum. vt puniri te ꝑ-
mitteret. ⁊ ipſe deꝰ iudex vſus eſt illo quaſi torto-
re tuo ad iuſticiam ꝓſequendam circa reū ſuū. vt
aſſur virga furoris domini dicitur. quia eo vſus ē
quaſi virga ad dandam diſciplinam ſeruo ſuo yſ-
rahel peccanti Et ſicut virga poſt correctionē filij
in ignem ꝓijciatur. ſic ⁊ illi vltores dei tandem pu
nientur. maxime qui nō recto zelo ⁊ iuſticia ꝓxi-
mos perſequūtur. Dis quaſi per exceſſū tact⁊
qualiter te inter aduerſa ⁊ ꝓſpera imobilem cōſer-
ues. ne proſperitates te extollant vel aduerſa de-
ijciant. qꝛ aduerſitas maxime verſatur circa carē-
tiam vel amiſſionē cupiti. ⁊ timorem vel tollerā-
tiam exoſi. ad remedia ⁊ qualitates vicioꝝ conſi-
derandas redeamus Non mediocriter autem va-
let ad morbos vicioꝝ ſanandos ſcire equanimiter
carere his que caro vel carnalis affectꝰ appetit. et
patienter ſuſtinere ⁊ nō ꝑtimeſcere que horret ⁊ o
dit. ſicut ⁊ in medicina corporali ſanitati propin-
quat qui bene ſeruat dietam ⁊ cauet a nociuis. ⁊ q̄
cōſtanter recipit ⁊ ſuſtinet amarum poculum re-
fectionis. Gregorius. Qui appetit plene vicia vi-
tere. ſtudeat humiliter purgatiōis ſue flabella to
lerare Ad philippenſes .iiij. Scio ⁊ abūdare ⁊ pe

nuram pati. ꝛ eſurire ꝛ ſaturari. vbiqꝫ ꝛ in omnibꝰ instructꝰ ſum.

¶ De luxuria. Capitulū. xxxvij.

Luxuria q̄drupl ex ē. Primo i corde qn̄ hom
imūdas ꝛ lubricas cogitatiōes ſciēter ꝛ vol
tarie cā praue delectationis verſat in cogitatiōe
ne repugnātia ꝯſenſus. Sapie primo. Peruer
cogitaciones ſepant a deo. Mathei. v. Qui vid
rit mulierē ad concupiſcendū eā. iā mechatꝰ eſt e
in corde ſuo ¶ Scđa eſt cū circa opꝰ gn̄atiuū ſa
ciat ſe libidinuſis geſtibus. amplexando oſculād
palpando impudice reſpiciendo. loquēdo ꝛ auſcu
tādo turpia vt ſola delectatiōe praua vel aliīs m
retriciīs blandiciīs carnali affectioni ſatiſfaciat
Hec tanto eſt grauior q̄ꝫ prima q̄zto longiꝰ ad e
teriores conatꝰ cā praue delectationis ē progreſ
Si em̄ ſola mēs praua rea eſt in ſe ꝑ ꝯſenſū ma
ꝯcupiſcētie. q̄zto magꝭ habenis laxatꝭ ad vlterior
libidinis īcitamēta exteriorꝝ ſenſuū ꝛ mēbrorꝝ m
niſterio adiuta ꝛ ꝓuocata Si ſolū cōpiſcere cū c
de mechia a dn̄o iudicaꝝ. quid ergo ex cōcupiſcēti
oſculari palpare. ꝛc. Nemo ergo ſtulte ſe seduca
vt putet ſolū ſe pecaſſe qn̄ opꝰ gn̄atiuū ꝑficit vl' l
borat ꝑficere cū ꝑambula opis dānabilia ſint I
ipo em̄ licito cōiugio ſepe excuſabilior ē ſimplex
cubitꝰ. q̄ꝫ tales ihoneſte blādicie tactuū idecent

ſpectaculoꝝ̄ ⁊ collocutionū laſciuaꝝ. Si āt aliq̄ſ
icat apd̄ ſe ex q̄ nō q̄ro op⁹ prauū fornicādo pfice
e. licite poſſū moroſis blādicijs frui cū dilcā mūda
tentiōe ad mutue ⁊ ſcē dilcōnis nutrimentū vt ig
is caritat magꝫ ac magis ī nobis accēdat̄. cū ex
ilectiōe primi nutriat̄ ⁊ augeat̄ amore dei. ſciat
q̄cūqꝫ talis ē ſub ſpecie ſpūalis amoris carnali di
ectiōe ⁊ delectatiōe deludi. qꝛ ſpūs ſpm̄ diligit. nec
corpalibꝫ īdiget āplexibꝫ. qꝛ h̄ eſt carnalis amoris
ndiciū. q̄ q̄to plus creſcit ī corde. tātomagꝫ amor
ſpūalis minuit̄ ⁊ refrigeſcit ⁊ econuerſo ſpūalis a
mor carnalē repmit ⁊ expellit. ¶ Triplicꝫ āt pecc̄
re⁹ efficitur q̄ talibꝫ corpalibꝫ blādicijs vti ſe licite
poſſe putat. etiā ſi nullā vlteri⁹ praui opis habeat
volūtatē. Primo qꝛ icaute ſe nimis expoſuit tēpta
tionis picl'o. cū proni ſit ſenſ⁹ hoīs ⁊ cogitatio ī ma
lū. ⁊ tēptatio q̄ nondū fuit occaſiōe ⁊ optunitate
norie familiaritatꝫ accepta p̄t corrūpere volūtatē
⁊ ī pecc̄m pcipitare ſicꝫ ſepe accidit q̄ q̄ muta intē
tiōe mutuis ſe ingeſſerūt familiaritatis ſocietati
bus. mutatꝫ affectibꝫ ſpūalibꝫ ī carnales. lapſi ſē
in pecc̄m. Tali ergo piculo ſe ingerere eſt ꝯ dm̄ p
ceptū. non tēptabis dn̄m deū tuū. ſicꝫ q̄ ſup tenuē
glaciē ex ſtulta curioſitate īcederet ſi mergeret̄ re⁹
eſſet in ſeipſo. ymmo ipſum ſtulte temptare gra
uis culpa eſſet. etiā ſi mors nō ſequeretur. ¶ Se
cundo q̄ et ſi in ſe nihil temptationis ſentiret. ta
men alteri daret occaſionē tēptationis ⁊ peccati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

eum alteri fodit foueam vt incidat in eā. Qui alte
ri poculū mortꝭ ꝓpinat. non ideo erit innocen
quia ipſe non bibit. Job.xli. Alitus eius ſcilicꝫ d
aboli prunas ardere facit Ignitus em̄ flatus eius
ex igne gehēnali cū duos carbones compoſitos in
nerit ſemiviuos ſufflat indefeſſe donec eos incen
dat. nec curat moras ſi tandē aliquādo perficiat
cū omni tempore ad nichil aliud vacet nec alijs cu
ris intendat niſi animas ſeducere. Tercio eff
citur reus propter malū exemplū ex quo alij grau
ter ſcandalizantur. non cauentes praua ſuſpiciō
de familiaritate tali notoria. ⁊ iudicātes eſſe maluꝫ
indignātur. murmurāt detrahūt ⁊ irridēt īnocen
tes eorum collegas. quaſi ⁊ illi ſimilia faciant. ⁊
vilipenditur religionis reuerentia Ex talibꝫ etiaꝫ
plurima mala fiunt Alij vero coꝝ exemplo audaciꝰ
ſimilia faciūt. putātes ſibi licere qđ iſti ſe innoxie
arbitrāť. ⁊ diſcūt ab eis vel audent exemplo eorū
quod āte nō audebāt. imo ⁊ ipſi peccōres temerari
ores fiūt. ⁊ q̄ſi iuſtificāt ſe ī peccō ꝯparatiōe iſtoꝝ cor
rūpentiū religiōis puritatē Et hec ōnia redūdant
in iniuriā dei ⁊ offenſā ⁊ in hōris eiꝰ detrimentum
cum inſolentia familie patriſfamilias dedecꝰ vide
atur. Tercia ſpecies luxurie eſt naturalis con
cubitus viri ⁊ femine ſine coniugij boneſtate Hec
ſubdiuiditur in multas ſpecies vt eſt ſimplex forni
catio. adulteriū ſacrilegiū. inceſtus. ſtuprū. raptꝰ
et cetera que non proſequor nec diſtinguo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Quarta eſt peccatum innaturale. Cũ enim na=
tura õnibꝫ rebus nomina ꝓpria dederit q̃ nature
ſubiacent. hoc peccatum quaſi extra vel contra na=
turam ſine ſpeciali nomine reliquit eo ꝙ indignũ
ſit nomine qđ ipſam naturã deſtruit ⁊ humanam
naturã maculat ⁊ infamat. Dicit᷑ tñ aliqñ paſſio
ignominie vel imũdicia vel mollicies Licet apl'us
de iſto peccõ plurima ⁊ grauia ſcribat. ṗmo ad ro=
manos. tñ ad pñs nec noiari expedit. ne ⁊ ipſe aer
inficiat᷑. vel ne ex vſu inde tractãdi minus horren=
dum vel abbominabile fiat audiẽtibus. vel ne det᷑
ſimplicibꝫ materia inde cogitandi ⁊ curioſis occa=
ſio mali Quocũꝗ autem ſtudio vigilãs volũtarie
delectationis conſenſu ſe prouocat ad pollutionis
immundiciã. vel etiam aliunde hoc pati conſentit
vel cooperatur alteri p̄ter nature vſuꝫ. ad q̃rtã luxu=
rie ſpeciem debꝫ ptinere. De illuſione ſomnioruꝫ
pretermitto. q: ſicut dormiens nõ eſt compos ra=
tionis. ſic etiã non p̄t adiutoriũ facere vñ damne=
tur. Nã ſi vigilãs forte dediſſet occaſionem vnde
dormiens illuderetur cogitando agendo loquẽdo
vel etiã poſt ſomniũ voluntarie delectando in me=
moria illi⁹ illuſiõis nocturne. hoc poti⁹ eẽt culpa vi=
gilant: q̃z dormientis. cũ dormiẽti illuſio ſit pena
tm̃ culpe p̄cedẽt:. vl' occaſio ſubſequẽt: in vigilãte.

De remedijs contra luxuriam
Capl'm. xxxviij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Remedia contra luxuriā ſunt ſeptē que ad pre-
ſens memorie occurrūt. ſine quibꝫ continen-
tia nō diu pt eſſe tuta ¶ Primū eſt vt vir feminaꝝ
⁊ femina virorū continuam familiaritatē deuitet
Eccleſiaſtici. xlij. A veſtimento procedit tinea. ⁊ a
muliere iniquitas viri. Gregorius. Qui corpus
ſuum continentie dedicant. habitare cū feminis
non preſumant. Nam q̄zdiu vitalis calor viuit in
corpore nemo preſumat ignem concupiſcentie ī ſe
penitus extinctum eſſe Et ſepe carbo videtur ex-
tinctus modica fauilla opertus. ſed ſi tangitᷣ com-
burit Dyabolus vero cum duos carbones coadu-
nauerit afflat donec eos incendat Job. xli. Halitus
eius prunas ardere facit Ignitus eſt em̄ igne ge-
hennali. Carbo ſi ſolus relinquitur extinguitᷣ. ſi
componitur alteri ex mutuo calore incenduntᷣ am-
bo. Et ſepe ſpiritu amor inceptus conſūmatᷣ car-
ne. Bernardus. Cū femina ſemper eſſe ⁊ femi-
nam non cognoſcere hoc ego maiꝰ reputo q̄z mor-
tuos ſuſcitare Qui ergo quod minꝰ eſt nō potes.
quod maius eſt quomodo credā tibi Iſtutꝰ etiam
dyabolus in pricipio incaute familiaritatis occul-
tat laqueos carnalis temptationis. reputās ꝙ de-
ſiſteret a mutua dilectione ſi ſentirent iñ ſtimulos
peccati. donec per longam familiaritatē ⁊ incau-
tam ſecuritatem. affectus amboꝝ ita conflati et
conglutinati fuerint in amore. quod etiā ſi ſentiāt
ſibi inde imminere temptationis periculum neſ-

iant reſilire. nec ab inuicem ſeparari viribus ſpi
itualibus ita debilitatis in eis. ꝙ neuter eorum
alet ſibimet vim facere tantam vt euellat ſe de la
queo. ymmo timet alterū in tantū contriſtare ꝙ
tiam reputet ſe perfidū ſi deſierit eum vel eam.
ſic captus conſentit alterius volūtati ⁊ proprie i
irmitati in omne peccatū. Sic ſampſon fortiſſi-
nus qui multas ſepe hoſtiū acies ſtrauerat. ⁊ ali-
quociens de vinculis eruperat cōfidens de viribꝰ
uis liquefactꝰ eſt amore dalide ⁊ defecit aīa eius.
vſq; ad mortem laſſata eſt. dū nullam daret ei re-
quiem quouſq; plene cor ſuū ei expoſuiſſ;. ⁊ ſic de-
eptus hoſtibꝫ aditū aperuit captiuandi ſe ⁊ ligā-
di ⁊ cecandi ⁊ in carcere molam vertendi. ⁊ in lu-
dū ſe hoſtibꝫ exhibēdi tādez pueit Hec āt oīa in fi
gura fcā ſunt nri. ⁊ ſcp̄ta ad correptionē noſtram
¶ Scdo ẽ vitare ſocietatē ⁊ ꝯtuberniū luxurioſū
ne eoꝝ exemplo ad ſimilia trahaꝫ. Prouer. xix.
Qui ſe iungit fornicarijs erit neq̄. Item. Amicꝰ
ſtultorū efficietur ſimilis illis. Proni ſunt ſenſus
hominis ⁊ cogitatio in malū. ⁊ ido facilius trahiꝫ
alioꝝ exemplo ad illud quod appetit eius ſenſꝰ car
nalis dū non erubeſcit vicioſus videri habēs ſecū
ſocios miſerie ſue. quoꝝ non ſolum exemplis ſed
etiam perſuaſionibꝫ ⁊ irriſionibꝫ trahitur ad pec
catum. ⁊ laudatur pccōr in deſiderijs aīe ſue. Et
hec eſt iam q̄ſi precipua cauſa q̄re ita multiplicata
ſunt mala in eccleſia. ⁊ quod in religione ſtudia

ſpiritualia defecerunt. ⁊ ad exteriora ſtudia ⁊ ne-
gocia plurimi deſluxerunt. ſcilicet mala conformi
tas dum quilibet vult alios imitari. ſiue q̄ȝ aliud
neſcit q̄ȝ qđ videt in alijs. ſiue nõ audet aliter viue
re q̄ȝ illi cũ quibus verſatur ex malo pudore timẽs
alijs videri diſſilis. ſiue etiã ꝙ prau⁹ tepor ⁊ carna
lis libertas gaudet ſe hr̃e occaſionem ⁊ quandam
excuſationẽ apud hoĩes agendi qđ libet etiã ſi non
licet. Pſalmiſta. Omnes declinauerũt ſimul in-
utiles facti ſũt. nõ eſt q̄ faciat bonũ nõ eſt vſqȝ ad
vnũ. ſcȝ eũ qui mltitudine poſtpoſita ſtudet vni
dño placere ⁊ fuire. vnã petens a dño ⁊ hãc requi
rens. vt inhitet in domo dñi mente ⁊ conformita
te qđ ſolũ eſt neceſſariũ Vñ prouerbiũ apđ hoĩes
eſt Cõululare lupis debet q̄ cõmanet illis. Ter-
cium eſt corpus non delicate nutrire Terra enim
corporis nr̄i que ex prima maledictiõe ſpinas ⁊ tri
bulos vltro ſatis germinat ſi ſup h̄ fuerit impin-
guata delicijs tãta erit ſpinaꝝ denſitas ꝙ ſemen
verbi veritatis in nobis penitus ſuffocabit̃ Pro-
uerbiorũ. xxix. Qui delicate nutrit ſeruũ ſuũ in iu
uentute ſua poſtea ſentiet illũ contumacem. Ber
nard⁹ Sufficit diei malicia ſua ſcȝ cõcupiſcẽtie na
turali. q̄ ſi ceperit accipere irritamenta ab his q̄ ꝑ
petuũ ſuſcepere bellũ aduerſ⁹ ei⁹ oblectamẽta. fi-
unt duo ꝯ vnũ. ⁊ idõ piclitat̃ ꝯtinẽtia. q̄ȝ duo reſiſ-
tũt vni ſcȝ cõtinentie innata cõcupiſcẽtia carni. ⁊
ꝓuocatrix ipa voluptas deliciaꝝ. Vñ apl's. p̄ma

d Tymotheū.v. Vidua q̄ in delicijs viuit viuēs
mortua eſt per pcſm̄. Ezechiel.xvi. Hec fuit iniq̄
tas ſodome ſororis tue. ſaturitas panis ⁊ ocium
Cōtra apl'ſ.pma ad Corin.ix. Caſtigo corp⁹ me
um ⁊ in ſuitutē redigo. ne forte cū alijs pdicaueri
pſe reprob⁹ efficiar Hoſtē ſuū armat q̄ carnē ſuā
fouet delicijs vltra neccitatē debite ſuſtentationis
Quod āt hoſti pſtas. inde tibi noces. Quartū eſt
viciū fugere. quod precipuū eſt aie cōtrariū. Mul
tam em̄ maliciā docuit ocioſitas. Prouerb.xxi.
In deſiderijs eſt oīs ocioſ⁹. Occupat⁹ em̄ ab vno
demone impugnat̄. ocioſus āt innumeris demoi
bus vaſtat̄. q̄ q̄t cogitationes ⁊ deſideria mala in
corde verſat tot iimicoꝝ iaculis patet. Bernard⁹
Omniū em̄ temptationū ⁊ malaꝝ cogitationū ſē
tina eſt iers ociū. Sicꝫ p rimā ſentine aq̄ latenter
intrat ⁊ creſcit donec nauis mergat̄. ita ex ocio co
gitationes ⁊ ꝯcupiſcentie ml'tiplicātur. donec na
uis cordis eis ſuccūbens in pccō pericliteт̄. Vn̄ in
monaſterijs regionū noſtraꝝ noſtris tpib⁹ pauci
ſtabiles religioſi ſūt reſpcū antiq̄ꝝ in egipto. in q̄
q̄n̄qꝫ ſub vno gubernatore ſimul tria vl' quiqꝫ mi
lia morabant̄ q̄ete viuētes magis q̄ꝫ nūc apd̄ nos
poſſint decē vel pauciores obedienter ⁊ cōcorditer
gubernari. q̄ de labore manuū ſuſtentati. lata pre
dia ⁊ redditus amplos nō requirebāt. ⁊ erant tm̄
operando colligentes victū. quē conſumentes nec
ſupflua deſiderātes nec euagātes mendicando vl'

adulando pꝛo alioꝛum deuotione ſʒ de pꝛopꝛijs l
boꝛibus ſe ⁊ multos debiles ⁊ pauperes ſuſtent
bant. ⁊ laboꝛi manuū intenti . rumoꝛibus ⁊ cur
⁊ varijs deſiderijs non permittebantur intendei
nec quilibet in peram ſuā repoſuit acquiſita ⁊ e
boꝛata. ſed ſicut ſemetipſos pꝛo chꝛiſto abnegau
rant ⁊ alterius imperio ſe ſubiecerant . ita ⁊ om
nia que habebant . Et qꝛ hoc non ſtrepitu clamo
ris . non ſm̄ pꝛopꝛie voluntatis arbitriū agebar
ſed in ſummo ſilentio ⁊ quiete ad nutum abbati
⁊ gubernatoꝛum ſuoꝛum. ideo a ſpiritu deuotio
nis non ſolum non impediebantur per operis in
ſtantiam. ſed ⁊ plurimū pꝛomouebantur. cū per
acto quotidiano ſtatuto laboꝛe operis . reliquum
tempoꝛis in lectione vel oꝛōe ſolebant expendere
Et ideo ſtabiles ⁊ perfecti in omni virtute erant
qui omne tempus in bonis operibus ⁊ virtutum
ſtudijs impendebant. nihil ocioſe ⁊ curioſe trāſei
tes. ne pꝛo voluntate eoꝛū viuentes ſed ſuperioꝛi
ſm̄ regulas a ſanctis patribus inſtinctu ſancti ſp
ritus inſtitutas ad vicia extirpanda. ⁊ virtutes v
ſitandas. Vn̄ poeta . Ocia ſi tollas periere cupi
dinis arcus Nec ſolum vitandum eſt ocium . ſed
etiam ocioſa . Bernardus . Ocioſum eſt autem
quod nullam habet vtilitatem. vel vtilitatis intē
tionē It pꝛo vitando ocio ocioſa ſectari ridiculuʒ
eſt Quid autem ſit agendum require de remedijs
accidie Itē. vt ōni hoꝛa conſideret hō q̄liter inſtās

ſp⁹ poſſit vtili⁹ expendere vľ illd op⁹ qd tūc incū-
t optimo mō pficere. ſiue orando ſiue laborādo.
el refectioni corpiſ intendendo vel aliud faciendo.
Quintum eſt exteriores ſenſus ab illicitis cu-
odire. q̇ ſūt q̄ſi feneſtre aīe p q̄s mors pccī īt̄rat
uaſi fur vel corruptor caſtitatis noſtre dum non
ſtodiuntur. David non reſpexit vxorem vrie.
prius eā concupierit. ſed ideo concupiuit qꝛ in-
ute reſpexit. Sic eva vidit lignū quod eſſet pul-
rum viſu. aſpectu qꝫ delectabile. ꝛ concupiuit ꝛ
ſtauit. Gregorius. Non expedit intueri quod
on licet concupiſci. Sic aures ſic man⁹ ꝛ aliȷ̄ ſē-
s et membra coercenda ſunt ne bauriam⁹ p ea
ortiferū corruptionis virus Dyna quoqꝫ curio-
tatis cauſa egreſſa videre mulieres regionis illi
s corrupta eſt. Trenoꝝ. iij. Oculus meus de-
edatus eſt animam meam in cunctis filiab⁹ vr
s mee Ecōtra iob ait. Pepigi fed⁹ cū oculis me
. vt ne cogitarē q̇dez de v̄gine Sic boni religio-
reſcindūt ſe in cellis ꝛ monaſterȷ̄s q̄ſi in ſepul-
ris ne vel ipī ꝯcupiſcāt mūdū vľ ꝯcupiſcāt Quā-
o em̄ rarius vides vel audis q̄ mūdi ſūt. tanto af
ct⁹ tu⁹ ad ea ꝯcupiſcenda frigidior erit. ꝛ minus
gitabis ea Et ecōuerſo q̄to frequēti⁹ cū ſclari-
s cōuerſaris eo magꝫ puluere ſcli reſpgeris quo
o inſenſibiliter paulatim interi⁹ tenebreſcit ꝛ af
ctus tuus fit crudus ꝛ mores inſuaues. In mo
ndino non puluerulentum fieri vix poſſibile eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Sextũ eſt interius reprimere cogitationes pra-
uas ꝛ affectiones carnales. qꝛ iſti ſunt hoīs dome-
ſtici inimici q̄ꝝ fraude vrbs mentis inimicis tradi-
ſi non bene caueatur. Sapie p̄mo. Peruerſe eñ
cogitationes ſeparāt a deo. Mathei. xv. De cor-
de em̄ exeunt cogitatiōes male. adulteria homici-
dia fornicatiōes furta falſa teſtimoīa blaſphemi-
hec ſũt q̄ coinq̄nāt hoīez. Nulla exterior muniti-
ſufficit ad cuſtodiendũ vrbis clauſtra vbi domeſti-
ci perfidi fuerīt. ita nulla cuſtodia forinſica conſe-
uat ſine cuſtodia interna cogitationũ ꝛ affectioni-
Prouer. iiij. Omni cuſtodia ſerua cor tuũ. qm̄ ex ip-
ſo vita ꝓcedit Caſtis ꝛ honeſtis matronis nō ſol-
praua opera ſꝫ etiā ſuſpecta ſuſurria fugienda ſũ
ꝑ que vl' temptari vel infamari potuerit eaꝝ caſti-
tas ꝛ honeſtas. ꝛ marit⁹ ꝓuocari in furorē ꝛ zelo-
tipie ſpũ inflammari Sic anima religioſi q̄ eſt cr-
ſto deſpōſata per fidem ꝛ votũ caſtitatis. ſuſurri-
prauarũ ſuggeſtionũ nō recipiat vel retineat i co-
de qđ dñs ſemꝑ intuetur. Jeremie. iiij. Uſꝫ q̄ m-
rabũtur in te cogitatiōes noxie. Septimũ e-
frequens ſtudiũ orōis ꝛ deuotiōis. Sapie. viij
Ut ſciui qꝛ aliter nō poſſim eſſe ꝯtinēs niſi de⁹ de-
adij ad dñz ꝛ oraui ꝛ dixi ex totꝫ p̄cordijs meis ꝛc.
NB Et pš. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatē fruſtra vigi-
lant q̄ cuſtodiũt eā Et ideo ſemꝑ eſt orandũ. qꝛ ſi-
ne ipſi⁹ auxilio poſſum⁹ facere nihil. vt rore grati-
ſue extinguat in nobis ignē ꝯcupiſcentie ipſa eti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ōnis ꝟtus qꝛ eleuat mētez ſupra ſe ad deū puri-
cat eiꝰ affectiones ⁊ deſideria caſtificat. ⁊ intellec
i illuiat ⁊ dei amorē infundit. ex quo gn̄atur qui-
am horror peccati ⁊ deteſtatio carnalis volupta-
s. ⁊ volūtas roboratur cōtra tēptationes . ⁊ ipſe
emptationes debilitantur vt facilius deuicantur
Qn̄ cū moyſes in mōte orans manus eleuaret ad
ñm vincebat yſrahel. cū vero remitteret eas ⁊ de
oneret. vincebat amalech. Moyſes eſt religioſꝰ
e aquis ſeculi abſtractus. amalech vero tempta-
io carnis. Manus vero moyſi ſūt affectꝰ ⁊ me-
noria ſ qn̄ iſtas eleuamus ad deū. hoſtis tempta-
ionis ſuccumbit. qn̄ ad terrena eas dimittimus
oſtis roboratur.

Finito libro primo. Sequitur liber ſecundꝰ
profectuū religioſorū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Capittulū primū.

Qđ profectꝰ religioſi ſeptem proceſſibus di
ſtinguuntur.

PRofectus relibioſi ſeptem ꝓceſſib
diſtinguūtur. licet nō ab oībus att
gantur. Primus ē in feruore nou
eiatus q̃ conuerſus in quodā impe
tu bone volūtatis calet. ad omnia
paratus in quibꝫ ſe credit deo place
re. ſiue ex magna pccōꝝ cōtritiōe ⁊ dolore. ſiue ex
deſiderio ſatiſſaciendi deo. ſiue recuꝑandi amiſſū
tempus ⁊ neglectū premiū ꝑ pccm̄. ſicut viator q̇
diu in mane dormiēs poſtea cū feſtiuatiōe ⁊ impe
tu laborat tēpꝰ neglectū currendo recōpenſare. et
ſocios q̇ ſe ꝓceſſerūt inſequēs inuenire. Scđs
ꝓceſſꝰ ē in labore corꝑalis exercitatiōis. qꝛ cum ſit
pauꝑ nōdū inuenire valet ꝑcioſa munera q̃ in opꝰ
ſcūarꝫ dn̄o offerat. facit tn̄ qđ p̄t. ⁊ pylos caprarū
⁊ pelles arietū offerens. exhibens corpꝰ ſuū hoſtiā
viuentem ſcām deo placētem. licꝫ qn̄qꝫ minꝰ rōna
bile ſit eius obſequiū propter indiſcretā corporis
caſtigationē. qua corpꝰ deſtituit̄ ⁊ vires deficiunt
⁊ ſenſꝰ amittit̄ ⁊ ſpūs extinguit̄ ⁊ totꝰ ꝓfcūs ſpiri-
talis diſſipat̄. Leuici. ij. In ōni oblatiōe tua offe
res ſal ſcilicet diſcretionis. vt nec ad dexteram per
nimiū laborē. nec ad ſiniſtrā ꝑ nimiū tepcrē a via

gia declines Anima enim eſt immortalis ⁊ non
oteſt deficere. ⁊ ideo corpus corruptibile quod eſt
as fictile non poteſt equaliter contendere cū ea
urrendo. ⁊ tm̄ ferre laboris quātuȝ illa pt capere
ruide voluntatis. Ebrius qn̄qȝ agitat equū cui
det celeriter. non cōſiderans q cū ipſe eſtuet vi-
o illud eius rude animal non ſit ſaciatū feno. ⁊
a dum ſupra poſſe laborare cogit ſub ceſſore ca-
ens tardius eum ad locū quo tendit puenire facit
ȝ ſi moroſi⁹ curſitaret. Ad Romanos. xij. Ra-
ſonabile ſit obſequiū veſtrū. Gloſa. id eſt. cū diſ-
retione. ne qd minus vel nimis fiat. ſȝ cū tempe-
antia corpora veſtra caſtigetis. vt nō nature de-
ectu cogātur diſſolui ſed vicijs mori. Oportet car
ē reſtrigere nō extinguere. id ē. reprimere nō opp-
nere. vt ſuiat nō laſciuiet. āc illet nō domiet. Ter
a fertilis ſi diu inculta fuerit ſiluelcit. ſi nimis co
it fructificare fit macra. ſed ſi mediū tenet fertil'
ſeuerat Sic etiā de agro corpis ē agendū. vt nec
e nimio ocio vel delicijs laſciuiat. nec de iedia vl'
bore deficiat. Corpalis exercitatio in duob9 con
iſtit. in ſubtractione delectabiliū ſm carnem ⁊ in
ſſuefactione aſperitatū ⁊ laborū. Ab hac lege in
irmi ſunt excepti. qȝ eos nec ſuauia delectāt prop-
er amaritudinē doloris. ⁊ qȝ ipſa infirmitas acer
ior eſt qȝ labores ſanorū ⁊ validorū Valet autem
fflictio corporis ad peccatorum purgationem ad
iciorum repreſſionem. ad augmentum virtutis.

ad ſpiritualis ꝯſolationis expꝛeſſionē ſicut in toꝛ
culari vinū expꝛimit ad ꝓximi edificationē ⁊ me
tum glorie. Terciꝰ ꝓceſſus eſt in ſpūalis cōſo
lationis infuſione. qꝛ deus cū ſit benignus ⁊ lar
gus remunerat hoīem qui fideliter offert ei totu
quod habet ⁊ p̄t. id eſt. volūtatis fervoꝛē ⁊ coꝛp
ſervitutē Vera āt cōſolatio ſpūalis ꝯſiſtit ī duob
in naturaliū aīe potentiaꝝ decoꝛatione. ⁊ carni
ad ſpiritū quieta concoꝛdatione. Tūc em̄ hō ve
ſpūalis eſt. cū ſpūs totus eſt ad deū erectꝰ ⁊ ei co
dinatꝰ ⁊ deo plenꝰ. ⁊ coꝛpus ſpiritui non reſiſtit i
his que dei ſunt. ſed pꝛo modo ſuo pꝛompte ſpir
tui obtemperat. nec concupiſcendo mala nec hoꝛ
rendo dura vel faſtidiendo bona. Potentie a
me in quibꝫ ymaginem ſumme trinitatis pꝛefe
ſunt tres. ratio. uolūtas ⁊ memoꝛia que tamen i
ſeipſis inanes ſunt ⁊ vacue bonis. ⁊ indigent oꝛ
nari ⁊ repleri ab illo ⁊ de illo qui fecit eas. hoc eſt
deo Ratio illuminatur ad cognitionem veri. vo
luntas accenditur ad amoꝛem boni. memoꝛia trā
quillatur ad fruendū ⁊ inherendū vero bono Nu
la iſtarū valet eſſe vł perfici ſine aliīs Si ratio n
videret voluntas nō amaret. quia nec ſciret qui
eſſet amandū. ſi non amaret non delectaretur i
bono Item ſi non memoꝛaretur boni. quomod
poſſet agnoſcere vel illud amare? Summū aute
bonū deus eſt: ⁊ ideo etiā ſumme verū. quia ab i
ipſo fluunt omnia vt ſint ⁊ vt bona ſint. Sicu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

v' machinā huiꝰ mūdi ex nichilo creauit poſtea
ꝯtinxit ⁊ oꝛnauit. ita hoīeʒ foꝛmat ſm̄ coꝛpꝰ ī vte
ro deinde animā rōnalē infundit. deīde p̄ iterual/
ſtatū intellcūs ſm̄ actionē creſcit. ⁊ volūtas mo
tur. ⁊ meōꝛia viget q̄ſi reqrens oꝛnatū ſibi com
petentē. Rationis oꝛnatꝰ eſt lucida intelligen
a de deo. ⁊ de his q̄ de deo ſunt ⁊ ad deū cōducūt
intellectꝰ ſacre ſcripture ⁊ rōnes fidei ⁊ opeꝝ di
intelligere q̄d ſit bn̄placitū dei. ⁊ inter vicia ⁊ ṽtu/
s diſcernere ⁊ naturas eoꝝ cognoſcere ⁊ reme/
a vicioꝝ ⁊ vias virtutū. in opib; dei āmirari po
ntiam ſapientiā ⁊ bonitatē ipſius. Et breuiter
cendo oꝛnatꝰ rōis ſūt ſapia ⁊ ſcia q̄ de deo eſt.
Oꝛnatus volūtatis ſunt ſcē affectiones ⁊ deuo/
o ad deū. feruoꝛ fidei fiducia ſpei. dulcedo carita/
s. ⁊ bone volūtatis alacritas. ſpes de remiſſiōe
cōꝝ. deuotio circa chꝛiſti humanitateʒ ⁊ paſſio
em. necnō circa eiꝰ diuinitatem. ⁊ deſideriū reg
i celeſtis. ⁊ cōfidentia de exauditione oꝛationis.
affectus diuine familiaritatis. ⁊ ſimilia que af/
ciunt hominem ad deum ⁊ amoꝛem virtutum. ⁊
d odium vicioꝛum ⁊ dilectionem proximoꝛum. ⁊
d ſtudiū bonoꝝ operū. Oꝛnatus memoꝛie eſt
acrarū copia cogitationū ⁊ afluentia vtiliū meti
ationū ⁊ ſtabilis memoꝛia dei. ⁊ excluſio euaga/
ionis mentis. ⁊ tranquilla adheſio dei. ⁊ coꝛpo/
raliū ymaginationū repꝛeſſio. ⁊ perfecta obliuio
omniū mundanoꝛum. ⁊ vnus ſpiritus eſſe cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

deo. Quia vero corpus datū eſt ad ſeruiendū ſ
ritui. debet ei obedire ſicut domino in ōnib9 b
ꝛ nō recalcitrare vel murmurare ſicꝫ cōtumax
uus vel piger Et ſpiritus ſicꝫ prudens dn̄s de
ei ꝓuidere ſicꝫ ſuo in trib9 vt opetur vtiliter ne co
torpeat. vt caſtiget diſcrete ſi in aliquo offende
vt ſuſtentetur temperate. ne laſciuiat vel defic
ſub onere Quanto plus quiſqꝫ ſcḋm has regulas
dinatus eſt. tanto ſpiritualior eſt ¶ Iſta habere
ſpiritualib9 conſolationib9 foueri Nā alie conſ
riones ſicut non ſunt neceſſarie ſaluti. ſic etiaꝫ
ſpecte ſūt ꝛ ſepe falſe ꝛ ficte ꝛ deceptorie. vt viſi
nes reuelationes. prophecie. ſenſuales oblecta
nes. miraculorū operationes. maxime modern
temporib9. licet qn̄qꝫ reperiantur vere ſꝫ in pau
Datur āt ſpiritualis conſolatio nouis religioſ. e
am qn̄qꝫ vt videant qꝫ large deus remunerat ſ
ſeruientes. ꝛ qꝫ bonū eſt ſuire tam dulci domin
Item ad confortationē fidei. ad robur ſpei. ad c
ritatis accenſionē. ad deſiderij inflammationē.
eruditionē vt videant q̇ pergendū ſit. ſicut in t
nebris lumen oſtenditur. vt videatur quo ſit eu
dū ꝛ vbi cauendū. item ad muniendū cōtra fut
ras temptationes. ¶ Quartus ſtatus eſt tempt
tionis ꝛ pugne ꝛ tribulationis. quibus ꝓbatur h
et purgatur et exercitatur eruditur ꝛ humiliatu
Secunda ad Tymotheū. ij. Qui certat in agon
non coronabitur niſi legittime certauerit Quicq

di debet durare ſolet probari ſi durabile ſit. ⁊ om
n nobile et charum probatur ſi valeat ſicut debet
In virtus hominis boni que nobiliſſima eſt et q̄
ī perpetuū durare debet in tempore temptatio
n probatur ſi conſtans ſit. ⁊ deus probat ami
c ſuos aduerſitate ſi fideliter in ipſa perſeuerēt
Eccleſiaſtici. xxxvij. Vaſa figuli probat fornax. ⁊
h ni nes iuſtos temptatio tribulationis Thobie
ii Quia acceptus eras deo. neceſſe erat vt temp
t. o probaret te. Purgatur etiam homo a pccīs
p tribulationem temptationis. vt dignus fiat
g ria celeſti ⁊ celi introitu. ne poſt mortem indi
git grauius ⁊ diutius purgari. Purgatur etiā
v maioris grē capax fiat. ſicꝫ vitꝝ obſcurū tergit
l uminis āpli⁹ ſit capax. Exercitat̄ itē vt agilior
a mptior fiat ad opa iuſticie ⁊ ꝟtutū exercicia. qꝛ
i ſtatu ꝯſolatiōis ſola ꝗes mētꝭ ⁊ ſtudiū deuotio
n s videbat̄ ei ſufficere ad ſummā pfectionē. ꝙ ido
e d temp⁹ ſubtrahit̄ vt diſcat ⁊ in aliīs ꝟtutū ſtu
d s ſe exercere Sicꝫ em̄ mercator non in vno foro
v apotheca oīa ſil' inuenit ꝙ deſiderat ſꝫ in diuerſ
d iuerſa. ita religioſus nō tm̄ in quiete deuotionis
d ulcedine cōſolationis ſpiritualis ſꝫ etiā in labo
c ertamis. ⁊ exercitio bone actiōis debꝫ ꝗrere ſtu
d ii pfectionis ⁊ merēdi occaſionē. Ad philippenſ.
q to. Scio ⁊ abūdare ⁊ penuriā pati. vbiqꝫ in om
n ibꝫ iſtitut⁹ ſū. Ad corinth. vi. Per arma iuſticie
d extrꝭ ⁊ a ſiniſtrꝭ. Erudit̄ etiā hō temptationibꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

qñ diſcit que ſit vtilitas tẽptationis ꝛ profect⁹
is prouenien s: qꝛ ex hoc levioꝛ fit ei tẽptatio cũ
telligit q̃re ſic de⁹ ꝑmiſerit. ꝛ q̇s ſibi frcũs iñ ac
cit Ad coꝛinth. x. Fidelis ãt deus qui non patie
vos temptari ſuꝑ id quod poteſtis: ſꝫ faciet cũ
temptatione etiam prouentum vt poſſitis ſuſte
re. Eruditur etiam ꝙ non tm̃ innitatur expe
tijs conſolationũ quantum in fiducia ad deũ.
fidei certitudine: ſicut quidã rudes in via dei.
ſtatim cũ ſubtrahi ſibi ſentiũt conſolationis ex
rientiam animo concidũt. credentes deũ a ſe
auerſum per graciam: vel etiam in fide titub
incipiunt an vera ſint que de deo ſenſerunt V
autem dominus erudire nos per ſubtractione
conſolationis īniti veritati ſcripture ꝛ fidei, po
q̃ꝫ noſtre qualicũqꝫ experientie, quia fides non h
beret meritum ſi in ſola experientia conſiſteret
ſpes que iam teneretur experientia ſpes non e
Per patientiã autem ꝛ conſolationem ſcriptu
rum potius q̃ꝫ experientiarum ſpem habeamu
credentes nunq̃ꝫ deum auerti a nobis per grati
q̃ꝫdiu volũtas nrã a deo nõ eſt auerſa per cõſen
peccati. vel toꝛpoꝛẽ negligẽtie. Ps. Manda
iuſticiã teſtimoĩa tua. ꝛ v̄itatẽ tuã nimis Pec
pꝛadicta v̄ba ſũt teſtimoĩa grẽ dei: iuſticia ĩ vol
tate ꝛ oꝑatiõe. ꝛ v̄itas dei ſm ꝓmiſſioẽs ſacre ſ
ture que pꝛomittit nobis vitam eternam ſi mã
ta e⁹ obſuem⁹ Job. xiij. Etiã ſi occiderit me ĩ i

ſtrabo: Noli ergo diffidere cũ conſolatio interne
dulcedinis tibi ſubtrahitur. quaſi deus dereliquerit
te et bona opera tua non ſint ei accepta? ſed re⸗
curre ad illa vera teſtimonia et conſolare in ipſis, ſci
licet vt confidas veritati dei q̃zdiu tu non diſcedas
ab eo per conſenſum preuaricationis mãdatorum
eius. quod ipſe non derelinquet te per propiciati⸗
onem ſuam Non enim nos elegimus eum, ſed ipſe
elegit nos et prius dilexit nos, et nõ deſerit ſe ñ deſe
rentes? qui etiam dilexit nos nondum exiſtentes,
vel etiam reſiſtentes ei per peccatum. Unde dilexit
nos et elegit nos non propter nos? ſed propter ſe
ipſum ex ſola boĩtate ſua? propter hoc etiam ſer⸗
uabit nos. Humiliat etiam nos deus per tempta⸗
tionum tribulationes, vt agnoſcamus quid ſu⸗
mus ex nobis ne extollamur ex eo quod a deo acce
pimus vel nos accepiſſe putamus Eccleſiaſtici. ij.
In igne probatur argentum et aurũ? homines ve
ro receptibiles in camino humiliationis. Quicq̃d
erroris vel falſitatis intus latuit? ignis temptatio⸗
nis prodit. De ipſis etiam bonis humiliamur vi
dentes quod noſtra non ſunt ſed dei? qui quãdo et q̃z⸗
diu voluit dedit nobis ex gracia ſua. non ex me
ritis noſtris. Si cõſolatio ſpũalis hoĩ nõ ſubtra
heretur aliqñ nimis extolleret. et graciã perderet et
periret Subtrahitur ergo ei ne amittat. ꝑdit ne
perdat. ſicut pater paruulo ſuo nũmos negat ne
deludat et perdat? donec proficiat in prudẽtia et ſci

at ꝓuide cõſuare Videmꝰ q̃ſdã pueros gracioſ
nimis ſibi inde placere ⁊ gl'aꝫ humanã q̃rere. ⁊
dem euanuerũt corã deo ⁊ hoibꝫ viluerũt Prou
bioꝝ . xxxix . Qui delicate nutrit ſuũ ſuũ ab ad
leſcẽtia ſua. poſtea illũ ſentiet cõtumacẽ Benig
nus deꝰ cuiꝰ delicie ſũt eſſe cũ filijs hoim, libẽter
partit has delicias ſeruis ſuis fidelibꝫ ab adoleſ
tia. id ẽ a nouitate cõuerſionis. ſꝫ heu poſtea q̃ſ
eoꝝ ſentit cõtumacẽs. qñ ex cõſolatione ſpũali e
ti ceteros deſpiciũt. ⁊ in temptationẽ verſi dũ fa
mam laudis deſiderãt. iactãcie vicio deꝑuati h
pocrite fiũt. ⁊ dũ meliores videri laborãt q̃ꝫ ſt de
ſe oppõnũt. gl'aꝫ dei ſibi temere vſurpãtes B en
ãt dñs ſciẽs q̃ꝫ vtilis hoi tẽptatio ⁊ tribulatio. pri
oñdit ei cõſolatiões dulcedis, q̃bꝫ poſtmodũ i tẽp
tatione cõfortetur ne deficiat. ⁊ alliciat vt ſp ad ea
redire d̃ſideret. ⁊ nõ deſiſtat eas acq̃rere donec d
nuo recuꝑet q̃d amiſit Sic laborãtibꝫ i via priꝰ c
pioſa parat refectio. ne i labore deficiãt Sic col
be lõgiꝰ emittẽde. priꝰ nutriũt tritico linito mell
vt q̃ꝫtũcũqꝫ lõge emiſſe fuerit ſp illuc redire cõten
dãt vbi delicatas ſe paſtas eẽ meminerint Sic p
trus priꝰ in mõteꝫ excelſũ ducit vbi gl'aꝫ tranſfig
rationis xp̃i viderat. vt poſtea a ſathana expetit
vt cribraret eũ in tẽptatiõe. recoleret ꝑorẽ dulced
nem quã expꝰtꝰ erat. ⁊ rediret ad dñm quẽ tã am
bilẽ ſẽnſerat. ne diffidẽs ⁊ deſpiciẽs deſparet Si
filijs yſrl' priꝰ mãna in deſto dat ⁊ poſtea lõgo it

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

re ꝛ certamine fatigantur.

De ſpeciebꝫ temptationū Caplm. ij.

Multe āt ſunt tēptationū ſpēs Una ē ſubtrac-
tio ꝛ iopia deuotioīs Alie tēptatiōes ſine iſta
nullā vl minorē ꝟtutē hn̄t. cū ipſa ſit q̄ſi domꝰ re
fugij ab ōni tribulatiōe. Ps. Dn̄s mihi adiutoꝛ
ego deſpiciā inimicos meos Itē ſi cōſiſtāt aduer
ſum me caſtra nō timebit coꝛ meū Subtracto er
gā ſinglari refugio q̊dammō inermis expoſitꝰ
et hoſtibꝫ tēptationū. ꝛ idō pauidꝰ efficit ꝛ puſil-
animis niſi fidei ꝛ ſpei firmitate ſe muniat. ꝛ pa
tiētia ꝛ hūilitate ſe defendat q̄ tūc maxime hn̄t lo
cū exercendi ſe ꝛ magnā glaꝫ ꝓmerendi Fide āt ꝓ
bat ſi credit ꝟa eē q̄ iā deſūt ꝑ guſtū dulcedis expi-
Dulcia nimis ſūt oīa q̄ de deo credimꝰ. ſꝫ guſtꝰ
eoꝝ iō ſubtrahit bonis. vt fides magis īnitat auc
toritati ſcꝓturaꝝ q̄ꝫ expiētie ꝓprie ꝛ magꝭ ex h̄ me-
ritoria ſit Spe āt ꝓbat ſi ꝯſiderat deū ſibi eē ꝓpi-
tiū etiā dū flagellat. ita ſtudioſe ſtudeat ei fnire
ꝛ placere ī oibꝫ. ac ſi ſentiat ꝛ videat eū ſibi eē pla-
catū Un̄ abꝛahā laudat ꝙ ꝯ̄ ſpem ī ſpem credidit
diuine ꝓmiſſioni. nō heſitauit diffidentia. certiſſi-
me ſciens ꝙ q̄cunqꝫ ꝓmiſit deꝰ potēs eſt ꝛ facere.
Patientia ꝓbat ſi nō murmuret cōtra deū quaſi
ſua duricia hoīem tribulet vt deſolet. ꝛ ſi longani-
miter ſuſtineat beneplacitum dei. ꝛ non deficiat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

in adūerſis Humilitate ꝓbať ſi cogitet ſe digne p
niri. q̄ſi q̄ indign⁹ ſit ꝯſolatiōe ſpūali. t ſi iuſtific
deū ꝙ iuſte iudicauerit puniēdo reū ⁊ igratū ꝑu
do bn̄ficio ꝯſolatiōis interne. Tātum debet n
deus placere. ⁊ tm̄ dēm⁹ eū diligere qn̄ nos pun
vt purgꝫ. ac ſi blādiať vt ꝯſoleť. Ad heb. xij. Qu
em̄ fili⁹ quē non corripit pater. Apocal. iij. Eg
quos amo arguo ⁊ caſtigo. Scda tēptatio di
ficultas bene operandi. Quidā etia
temptātur ex difficultate bene operādi. ⁊ hn̄t al
quā bonā volūtatē ſꝫ nō fortē. ⁊ ex difficultate ob
ſ. aculū ineniūt q̄ſi q̄ graue ſaxū voluit. ⁊ īde af
giť tam ex remorſu cōſcientie q̄ accuſat eos torp
ris q̄ꝫ ex dolore tardi ꝓfect⁹ ex deſiderio vite ſanc
tioris Quidā em̄ vellēt hrē bona opa ⁊ nō valen
ad ea exequēda ſeipſos vicere Iuxta illō apl'i Vel
le mihi adiacet. ꝓficere āt nō inuenio Aliq̄ vero po
ſent. ſꝫ ita videnť eis arida ⁊ parua. qō diffidun
ea placere deo vel alicui⁹ meriti fore. ⁊ ſic vtrobiq
neglecti ſūt ⁊ incidūt in quādā triſticiā. ſicut dici
de talib⁹ bernardus Sūt q̄ in ſtudijs ſpūalib⁹ fati
gati ⁊ verſi in torporē ambulāt triſtes in vijs dn̄i.
lōgos dies ⁊ lōgas querūť noctes. frequēter mur-
murāt. arido corde ad q̄lib⁊ iniūcta accedunt ⁊c.
Quidam em̄ horror terret eos cū cogitant de ꝓfcū
ſpūali. q̄ſi dicāt apud ſe Bona ē victoria ſꝫ dura ē
pugna Dulce premiū ſꝫ labor merēdi grauis Sic
exploratores miſſi in terrā ꝓmiſſiōis reuerſi com-

nendabant vbertatē terre oſtenſ fructibꝰ ⁊. terru
rūt ꝑplm pro difficultate expugnatiōis hoſtiū et
ꝓceritate inhabitantiū Ita religioſi quidā explo-
antes terrā ꝑ ſcripturas magna gaudia celi ꝓdicant
ꝫ pugnas temptationū ⁊ labores ſpūaliū exerciti
rū ita exhorrent· ꝙ potius in deſerto mori volūt ꝗꝫ
ntroduci in terrā ꝓmiſſionis. hoc ē. magꝭ volunt
ꝑe in q̄dā medio ſtatu manere īter ſclarem vitaꝫ
ſpūalem q̄ſi inter egiptū ⁊ terrā ꝓmiſſiōis in de
erto aride cōuerſatiōis ꝗꝫ ꝑ laborē ⁊ tribulatiōes
ꝯuenire ad grām ꝑfectionis Gygātes etiā ťre mi-
antur. ⁊ timēt q̄ſi mōſtra enachim. cū magnorū
cōꝝ ꝟtutes cōſiderāt. ⁊ de ꝓpria ꝑuitate diffiden-
es illoꝝ ꝑfectionē attingere nō ex huilitate ſed et
ꝑauiditate deſperāt. cauſantes ⁊ murmurātes cō
ra dn̄m ꝙ tā dura ſeruicia ab hoīe requirat. ſicut
lli q̇ cū educti eēnt de egipto ad tales miſerias to
erandas Inde etiā tā pauci ad ꝑfcōem ꝑueniūt. ⁊
ꝺe oībꝰ ſupra ad pugnā numeratis. tm̄ duo ad ter-
rā promiſſionis ītrauerūt. qꝛ ſoli illi ꝑfecti fiūt in-
er religioſos. qui ⁊ in pugna temptationis et in
exercitio virtutis infatigabiliter conſtantes fue-
rint. in pugna reſiſtendo malis. in exercitio inſiſ-
tendo bonis vſqꝫ in finē. Tercia temptatio
ſcilicet faſtidiū. Ex hoc ſequitur alia tempta
tio ſcilicet faſtidij. qua caſtidit hominem eſſe bo-
num. tedet eum orare vel legere. ⁊ meditari non
inuenit: tedet eum audire bona vel loqui vel ope-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

rari vel intereſſe diuinis etiã q̄ ſine graui labore fa
cere poſſet Et hoc inde qꝛ cū ad magna ꝟtutū pre
mia ꝑuenire diffidit. etiã in minoribꝫ exerceri faſti
dit Et ꝙ hec temptatio ex priori oriatur oſtendit
quia ſtatim poſt murmur populi pro labore ſequi
tur murmur pro faſtidio manne. quod ſignificat
ſpiritualis refectionis alimentū. ſicut ſunt verba
ſacre ſcripture ꝛ bona opera que paſcunt animaꝫ
ꝛ reficiūt conſcientiã De hoc propheta dicit Omnē
eſcam abhominata eſt anima eorū. ꝛ appropiqua
uerūt vſqꝫ ad portas mortis. Ad duo ãt trahit
iſta temptatio. aut ad exteriores conſolaciūculas
ꝛ ſeculares leuitates. vt qui nō hꝫ in ſpiritualibꝫ
delectationē ſaltem in carnalibꝫ querat ꝛ ſeculari
bus nugis quo conſolat faſtidio quo vexatur Sic
ꝛ illi q̄ mãna nauſeant carnes concupiſcūt ꝛ pepo
nes ꝛ porros ꝛc id eſt. carnalia ꝛ terrena gaudia ꝛ
ſollicitudines exteriorū negociorū. que ſua acredi
ne quaſi porri faſtidientem gvſtū mutando delec
tant. ſꝫ poſtea cōſcientiã amaricatã ad fletum cō
pellunt. Aut ad nimiam triſticiã trahit hec tēp
tatio faſtidij. dum non habet in ſpiritualibus de
lectationē. ꝛ in carnalibus conſolari rennuit ꝛ ſic
nuſq̄ꝫ inueniens refugiuꝫ magno merore conſumi
tur Solum ergo teſtat vt inſtãter clament ad do
minū cū tribulantur. vt de neceſſitatibus ſuis li
berentur ꝛ ſacrificent ſacrificiū laudis. ꝛ annūciēt
opera eius in exultatione. id eſt. recolãt beneficia

el. vt ex illis ad laudem eiꝰ in exultatione ſpiritꝰ
ꝛonocentur Que ſi ſtatim nõ ſucceſſerint ſequit᷑
lia temptatio grauis impatientia contra deum
quare tam durus ⁊ immiſericoꝛs ſit tribulato. q̃ꝫ
e tam parcus in dando egeno graciam. ⁊ tã anxie
petenti. ⁊ tam impoꝛtune pulſanti. Et hec temp-
tatio qn̄qꝫ tam valida eſt. ꝙ quaſi inſanit homo ⁊
palpitat ex vehementi meroꝛe quia ibi non inue
nit ſolacium quod deberet ei eſſe vnicū refugium
ſcilicet in oratione ⁊ intenta ſupplicatione. cum do
minꝰ dicat ōnis qui querit inuenit Job. xxx. Cla-
mo ad te ⁊ non exaudies me. ſto ⁊ nõ reſpicis me
Mutatus es mihi in crudelem. ⁊ in duricia ma-
nus tue aduerſaris mihi. Yzaie. lx. Multitudo
viſcerum tuoꝛum ſuper me continuerunt ſe Aba
cuc. ꝑmo Vſqꝫ q̃ dn̄e clamabo ⁊ nõ exaudies. voci-
ferabor vim paciēs ⁊ nõ ſaluabis. Ps. Vſqꝫ q̃ do
mine obliuiſceris me in finē. Vſqꝫ q̃ auertis faciē
tua a me Itē exurge q̃re obdoꝛmis dn̄e. exurge ⁊
ne repellas in finē Itē illud murmur filioꝝ yſrael
Eſt ne deꝰ i nobis an nõ. Hec oīa illiꝰ tēptatiōis
anxietatē exprimūt. q̃ nõ valet meliꝰ ſupari q̃ꝫ pa
patiēter tolerādo ⁊ huiliter expectādo. donec nob
benignitatꝭ ſue vultū dignet᷑ oñdere ⁊ manū lar-
gitatis apire. vt celū qđ ſuꝑ nos q̃ſi eneū ſentitur
ſtillas grē nobiſ iſluat. ⁊ terra coꝛdiſ nrī q̃ſi ferrea
emollita pluuijs benignitatꝭ dm̄. ⁊ frcm̄ ſuū ⁊ af-
fectus pios ⁊ deſiderium deuotionis germinet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Quarta temptatio ſcȝ remiſſio animi ab inte
tis Illa autem temptatio magis periculoſ
eſt q̄ minus moleſta ſentitur. qn̄ ex longo vſu ſub
tractionis grē deuotionis ꝛ poſt anxia multa de
deria ꝛ laborem pro recuperanda grā homo qua
laſſus remittit animū ab intentiōe querēdi. ꝛ ſu
colore patiētie deſinit oculos attollere ad opes q
brē ſe poſſe nō videt. ꝛ indignanti hūilitate cogi
tat ſe fore indignū talis grē. q2 forſitā aliud de ill
ꝑordinauit dn̄s vt ad exteriora cōuerſus m l'tꝫ pr
ſit. ꝛ iō ab interioribꝫ ſit repulſus Uult etiam ſu
diſcretiōis velamine deinceps parcere ſibi. ne co
pus nimis debilitetur. vl' caput irrecupabiliter d
ſtruat Et incipit remiſſior eē in ſtudio orōis ꝛ a
cōfabulationes ꝓnior. ad euagandū paratior. a
corpis cōmoda ſtudioſior. ad ianes iocos ꝓmpt
or. ad exteriores occupationes ſub ſpecie redim
di tempus vtiliter volūtari9 ꝛ intentus Et ita pa
latim ſubtrahit a ꝑmo feruore. ꝛ deſideriū ꝓfici
di refrigeſcit ꝛ ſtudiū langueſcit ꝛ ſubintrat affec
ones religioſaꝝ feminaꝝ ꝛ viſitatiōes eaꝝ. ꝛ ōi
bus aliis extinctis ſolū remanet ei ad ſolaciū deb
le qđ adhuc ſcit loq̄ de ſpūalibꝫ. ꝑ qđ vl' ſeipſū pr
fert m l'tꝫ inexptꝫ taliū expientiaꝝ ſpūaliū. vl' acq
rit ſibi nomē apđ religioſas femīas q̄ exiſtimāt e
loq̄ ex cordis abūdātia ꝛ eē bonū inſtructorē vit
ſpūalis ꝛ deuotiōis interne. In hui9 tēptationi
tēpeſtate plurimi fluctuāt ꝛ pauci enauigāt quo

ec amoꝛ dei afficit. nec ꝺſideriū trahit. nec timoꝛ
timulat. nec feruoꝛ ꝓficiendi vrget. remiſſi in ōni
us. ꝛ ſi q̄ bona videnᷣ facere. ex vſu q̄dā vel ex pu-
oꝛe humano faciūt. vel ex timoꝛe ne deteriꝰ eis cō
ingat. Vn̄ q̇ hec ſupare deſiderat. opoꝛtet vt vim
ibimet faciat tam coꝛdi q̄ꝫ coꝛpi. ſicꝫ pigꝝ aīal qđ
lcaribꝫ tunditur. flagellis agitatur. Quidā tra-
ūtur impetu feruoꝛis ad bonū. Sicꝫ igiᷣ illi indi-
ent freno q̄ retrahātur ne p̄cipitenᷣ. ita aliꝫ indi-
ent flagello impellēte quo ad bonū q̄ſi coacti inci
enᷣ. Miſericoꝛs āt deus quo difficiliꝰ q̇s in temp
ationis pugna certauerit. eo maioꝛis ꝓfcōnis ei
ratiā tribuet in pn̄ti. ꝛ maioꝛis gloꝛie p̄miū in fu
ro. Sūt alie plurime tēptationū ſpēs quaꝝ
aturas oꝛigines ꝛ cās ꝓſeq̇ longū eſt. Si enim
ullꝰ medicoꝝ oēs moꝛboꝝ coꝛpaliū varietates ꝛ
oloꝛes plene p̄t cognoſcere. q̄ꝫto minus ſpūales
oꝛbos temptationū ꝛ paſſionū q̄ ſubtilioꝛes ſūt
alet aliq̇s plene diſcernere niſi ſpū ſcō pleniſſime
luſtratꝰ. Acerbiſſime tn̄ temptationes videnᷣ heſi
tio in fide catholicā. ꝛ deſperatio de dei miſcdia
ſpūs blaſphemie cōtra deū ꝛ ſctōs. ꝛ temptatio
bimet iniciēdi manꝰ ꝛ ſe ꝑimendi. ꝛ quedā ꝑplex
as q̄ruloſe cōſcie, medicinale ꝯſiliū nō admittēs

De remediꝫs contra quaſdā temptatiōes Capl'm. iiꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Contra tales iſta marie valēt remedia. Pri
mū vt ꝯſolent̄ ꝙ nō timeant illas tēptatiōe
qꝛ magis ꝓficiēt ad meritū patiēti q̄ȝ ad dtrimēt
Scōo ꝙ patiēter tolerētur. ſicꝫ ſi ſathanas viſibi
liter vl' ſenſibiliter aliquē turbaret. ¶ Tercio q
curētur nec rōnando eis reſiſtat̄. qꝛ ex hoc magꝫ q̄
ſi confirmate inflāmarent̄. ſꝫ ad alia tractanda ſ
cōuertit homo. q̄bꝫ abſtract⁹ a ſe obliuiſcat̄ paſſi
nis ſue ſicꝫ corꝑali paſſione laborās ſi habet q̄ occ
pat⁹ obliuiſcat̄ ſui leui⁹ interim torq̄tur. Quar
tū vt orationibꝫ ſuis. ꝛ alioꝝ bonoꝝ hoīm miſer
cordie diuine remediūimploret.

¶ De gn̄aliſſima temptatione. Caplm̄. iiij

Generaliſſima āt tēptatio q̄ oēs in hoc ma
magno ꝛ ſpacioſo q̄ſſamur ꝑt ad oīm vicioꝝ
conflictū referri. in q̄ ſepe ꝑiclitamur q̄ſi ſubme
gendi. ꝛ iteꝝ reſūptꝫ viribꝫ ſubleuamur q̄ſi dein
ceps ab eoꝝ īpugnatiōe ſecuri. de q̄ dꝛ Qui dn̄d
mare in nauibꝫ faciētes oꝑationē in aq̄s multis
Mare eſt vicioꝝ ꝓfūdū. naues religiōes q̄bꝫ en
uigat̄ e ſcl'i vicijs Procelle maris tēptatiōes ſu
vicioꝝ. vbi vidēt nauigantes oꝑa dm̄ ꝛ mirabil
ei⁹ in ꝓfūdo. qn̄ cōſiderant q̄ȝta potētia ꝛ pieta
cuſtodit certātes a fluctibꝫ pccōꝝ. ꝛ q̄ȝta ſapie r
ꝑmittit eos tribulari. ꝛ dat eis victoriā ꝑ varia
ſilia ꝛ remedia vicioꝝ. Eccleſiaſtici. xxxiiij. Qui n

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

eſt temptat⁹ q̄lia ſcit. ⁊ q̄ nō eſt expt⁹ pauca recog
noſcit. Uir in mlt̾ꝫ expt⁹ cogitabit mlt̾a. ⁊ q̄ mul
ta didicit enarrabit intellectū. Aſcendūt vſꝫ ad ce
los p̄ fiducie ſecuritatē. ⁊ rurſū deſcendūt vſqꝫ ad
abyſſos p̄ timorem ſuccūbendi in temptatiōe Ul̾
aſcendūt vſqꝫ ad celos aſpiciendo diuine pietatis
auxiliū. ⁊ deſcendūt vſqꝫ ad abyſſos intuendo pro
prie fragilitatis defectum.

¶ De vtilitate ſubtractionis ſpiritualis conſola-tionis. Caplm̄. v.

TRia āt diſcim⁹ i ſubtractione cōſolatiōis in-
terne. ſcꝫ de minimis bn̄ficijs grās agere. et
minimas q̄ſlibet culpas ⁊ negligentias timere ⁊
cauere. ⁊ minima q̄qꝫ aduerſa diſcere patiēter to-
lerare. De opulenta menſa multe mice imo aliq̄
fruſta cadūt qn̄qꝫ. ⁊ neglecte vel pro nichilo repu-
tare p̄dūtur Sic ⁊ hō abundās diuerſ conſolatio-
nibus ⁊ donis qn̄qꝫ plurima bn̄ficia dei ſine debi-
bita grāꝝ actiōe p̄terit. plurimas grās negligit o-
pere exercere. plurima p̄ua reputat q̄ magna ſūt
plurima nec cognoſcit Sꝫ his oib̄ ſubtractꝭ. ſicꝫ
vir videns paupertatē ſuā recolit q̄ꝫta pri⁹ habuit ⁊
potuit q̄ iā non hꝫ vl̾ p̄t. ⁊ ſicꝫ mēdic⁹ famelic⁹ mo-
dicā buccellā gratāter accipet ⁊ ſtudioſe collligerꝫ
q̄ pri⁹ delicata fercula p̄uipendit. Sic iſte ad ſe re-
uertēs icipit recolligere q̄ p⁹ negligēter p̄teriuit q̄-
lia ſcit vn̄ i euāgelio. Colligite q̄ ſupauerūt fragmē

ra ne pereāt Beneficia dei nobilia ⁊ p̄cioſa ſunt ex
dignitate dantis ⁊ affcū liberalitatis ⁊ caritatis q̊
dat. q̇ etiā parua ſi daret grata eſſe deberēt Item
ex p̄cioſitate ⁊ vtilitate doni. Nā quid nobiliꝰ ſpū
dei quē dat nobis. Quid vtiliꝰ eo q̊ trāſformamur
in deū. ⁊ deificamur ⁊ btificamur. ⁊ heredes regni
eiꝰ efficimur Vñ ſecūda petri p̄mo Maxima ⁊ p̄
cioſa nobis promiſſa donauit. vt per hec efficiami
ni diuine conſortes nature Item ex vilitate eiꝰ cui
datur Quid em̄ deo cū luto. Lutū em̄ ſumꝰ. viles
vicioſi. pccōres. ingrati. īopes ōnis boni. miſeri ⁊
mortis rei. ⁊ tñ deus memor eſſe noſtri dignatur.
Si rex dignaretur paupis tm̄ habere meōriā etiā
ſi modicū daret. hoc ipſi pauperi magnum videri
deberet Pſalmiſta Quid eſt homo ꝙ memor es
eius. aut filius hois qm̄ viſitas eum. Minimas
etiam culpas cauere docemur. quia timendū no
bis eſt. ne forte ex culpis noſtris ⁊ ingratitudine
grā ſit nobis ſubtracta. vt eā recupeꝰ cauēdo negli
gentias quā amiſimꝰ ī tāta vbertate vl' libertate.
Eccleſiaſtici. xix. Qui ſpernit modica paulatim
decidet. Auguſtinus. Vitaſti grādia caue ne ob
ruaris arena. Eccleſiaſtes. vij. Qui timet deum
nihil negligit. Ex minimis gutt̄ mltiplicat̄ inun=
datiões aq̄r fiūt. q̄ qñq3 etiā magna menia ſub=
ruūt Per modicā rimā aq̄ latenter in nauē influit
donec ſubmergat̄ Minima etiā aduerſa tolerare
aſſueſcamꝰ. q3 maiora nō ſuperat q̇ minora ſupe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ret nō diſcit Mlti optant ꝓ xp̄o mori q̄ pro xp̄o
nuit verba leuia pati. Sz quē terret ſonit⁹ folij
ventꝫ quō ſuſtineret ictū gladij terribiliter vibrā
ti. Diſcam⁹ ergo oīa pccā ꝓ poſſe cauere. ⁊ ꝓ his
q̄ miſim⁹ omnia aduerſa huiliter pati. ⁊ ōnibus
beneficijs dei debitā conſiderationem cū graciaꝝ
actione exhibere ſemper. ⁊ graciā dei nō in vacuū
recipere. ⁊ digni erim⁹. vt gracia nobis ſubtracta
etiam augmentata reddatur ⁊ vt ad magnū pro-
feū vtutꝫ ꝑuenire mereamur. Temptatio aūt
quantū ad preſentem materiā dici poteſt quilibꝫ
motus vel affectus vel ſenſ⁹ a vero bono retrahēs
Fit autē hoc trib⁹ modis. aut alliciendo ꝑ delcābi
lia aut terrendo ꝑ contraria ⁊ aſꝑa. aut decipien-
do per falſa ⁊ veri ſimilia. ⁊ ſic tres vires aīe cor-
rumpunt. Cōcupiſcibilitas ꝑ delectabilia carni ocul'
⁊ mūdi. id eſt. ꝑ voluptates diuitias ⁊ hōres mun-
danos Iraſcibilitas ꝑ timores varios debilitatur
in reſiſtēdo vicijs ⁊ īſiſtēdo vtutib⁹. Rōnabilitas
tentatur vt bonū malū iudicꝫ ⁊ malū bonū. etiā lucē
veritatis ponat tn̄bras. ⁊ tn̄bras falſitatꝫ ponat eē
lucem Ps. Cor meū ꝯturbatū ē. ſicꝫ aq̄ luto turba
ta imūdata. dereliq̄t me vt⁹ mea. q̄ debui vo bo
no veraciter ⁊ tenaciter inherere. ⁊ lumē ocl'orum
meoꝝ ⁊ ip̄m nō eſt mecū. q̊ veꝝ a falſo diſcernere
debui Cōcupiſcibilitas duplicit̄ tēptatur. qꝛ delcātio
ſpūalis ei ſubtrahitur ⁊ inde deſolatur. ⁊ carnalis con
cupiſcentia ei ingeritur. ⁊ inde fedatur. Iraſcibilitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

dūpliciter dū infirmaṫ ad bonū. ꝛ ꝓclinis ē ad
lū Rōnabilitas dupliciṫ. qꝛ itelligit bonū ꝛ nō
noſcit qđ bonū ſit. ꝛ ſub ſpecie veri a falſitate
ludiṫ Dyabolꝰ ſuggerit aie interiꝰ praua conſil
mūdꝰ exteriꝰ igerit maliciā cōtumelie. caro d
taṫ. mēs recipit ꝛ ꝯſentit temptatiōi vl' nō re
nat. 4 Utrū āt vtilꝰ ſit hr̄e tēptatiōes vl' ca
ſoliꝰ rei exitꝰ ꝓbat. qꝛ hr̄e eas ꝛ viriliṫ reſiſtere
gne vtutꝭ ē. ſupaſſe vo ꝛ triūphaſſe de ipſ glo
eſt Carere āt eis cōmodiꝰ ꝛ ſecuriꝰ ē. ſuccūbere
ꝑiculoſū Appetere eas ꝛ ſe ſe ingerere incautū
marie ifirmis ꝛ impꝼectis Exercitare tū ſe ad
nā ſpōtaneā ꝯ ſpūalia vicia. cōtra irā ꝛ inuid
vanā gl'aꝫ ꝛc̄. aliqū vtile ē. vt q̇ inter illos mo
eligit q̇ eū ꝑſequūṫ ꝛ offendūt. vt ſic diſcat pa
tiā. ꝛ q̇ ſub diſtricto mgrō viuit q̇ in oīb; frāgi
volūtatē. vt ſic aſſueſcat huiliter eē obediēs ꝛ ꝓ
te: ꝛ ſic de ceteris vicijs ſpūalib; expugnādis.
carnalibus autem vicijs hoc periculoſum ꝛ ſt
eſt. ſed fugiende ſunt eoꝝ pugne ꝛ a meōria e
dende. ꝛ occaſiōes eoꝝ tollende. Uū dūs nolu
permittere de luxuria tēptari. vt doceret nos
debere nos ingerere huic tēptationi. etiā in ſp
umphi ꝛ premij. Cum enim temptatio mag
beat de delectatione admixta. ꝛ in hoc vicio ō
cōcepti ſumus. vt et non ſolum mens ſed etiā
pus delectetur in eo. periculoſius eius aditus
ceditur. ſicut hoſtis qui in vrbe aliquos fauen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

habeat. ſi intra portas irruperit potentius ip-
ſa capit. Prima. ad corinthios. vi. Fugite for-
nicationem. Omne peccatum quodcunqꝫ fecerit
homo extra corpus eſt. Qui autem fornicatur in
corpus ſuum peccat. Temptationibus in q̇ꝫ
bꝫ delectatio conſiſtit. maxie teneri ꝛ infirmi ſu-
bant in q̇bꝫ amor mũdi nõdum extinctus eſt. et
reaccendit ex cõcupiſcẽtijs mũdi. ſicut candela
uc fumigãs cito capit flãmam Temptatio ve-
impetuoſa ꝛ q̃ſi violenta fortiores impetit. vt q̇
llibꝫ non flectũtur duris ꝛ robuſtis tẽptatiõibꝫ
q̃ ventis validis euellãtur. Temptatiões aũt
dulẽte q̃ ſub ſpẽ boni ſe palliãt. licet q̇ſqꝫ rudeſ
ultos decipiãt. q̇ nondũ cognouerũt altitudi-
n ſathane. id eſt. aſtucias eiꝰ. tñ ſingulariter ꝑ-
fctis ꝛ bene ꝓficientibꝫ inſidiãtur. Pſ̃. In via
c qua ambulabã abſconderũt laqueũ mihi Se-
cũda ad corinthias. xi. Ipſe ſathanas trãſfigu-
r ſe in angelũ lucis. Si em̃ eis in ſua figura que
rpis eſt appareret horrent eum ꝛ fugerent. ſi a-
rte impugnaret eis reſiſterent ei. ꝛ auxilio dei
zarent eum ꝛ vincerent. et ſic nichil apud eos
ꝓficeret. Boni enim quia mundi ſũt deteſtant
mũda peccata. quia virtuoſi ſũt viriliter ꝯtra
ne malũ repugnãt malũ eſſe cognoſcunt Venit
go ſathanas in ſpecie angeli boni, quem credit a
bnis diligi. vt tanto facilius decipiat eos quo bo-
s nũcius putatur. ꝛ qui non ſoleat niſi bona nũ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ciare ⁊ ſuadere Bernardꝰ. Bonus nõq̃ʒ niſi
ſilitudine deceptꝰ ē Et vt facilıꝰ recipiat eiꝰ
ſio. ꝑmo ſola bona ꝓponit. poſtea mixta mali
dem falſa bona ſʒ vera mala. poſtremo cũ irre
rit eos ⁊ illaq̃auerit īſolubilitir apte caput ve
natũ erigit. ⁊ inapta pccã eos deijcit. ſicꝫ ſcorp
blandã faciē hʒ. ⁊ caudã venenoſaʒ cũ qua occi
Sic gabaonite ſimlato peregrino habitu. dec
rũt filios yſrl vt ꝑcerēt eis. cũ de gñe hoſtiũ eē

De carnali amore. Capl'm. vi.

Quanti ſub ſpecie ſpũalis dilcõis ſpũales
minas frequētauerũt. ⁊ orõnũ ipaꝝ obten
Ecce q̃ꝫta puritas in intērioē. ꝑma ſcʒ caritat
deuotio Poſtea ſequũt lõge cõfabulatiões. mõ
deo mõ de mutuo ipſoꝝ amore ⁊ fide. ⁊ amor
a ſpcũs ⁊ munuſcula ꝓ meõrialibꝫ caritatꝫ. Ecc
mõ mixta ſũt iã bona ſpũalis ꝯſolatiois ⁊ fidel
fectiõis. cũ malis īutilis cõfabulatiõis ⁊ īcaute
miliaritatꝫ. ⁊ īutili occupatiõe cordis circa dilcũ
Tãdeʒ ſequũt falſa bona ſʒ vera mala. ſcʒ ãplex
⁊ oſculatꝰ manuũ ⁊ vbeꝝ ⁊ ſimiliũ. q̃ õnia ſuſpe
ta ſũt ⁊ carnalis dilcõnis indicia. ⁊ turpis opis
ludia Poſtremo ipudica ſuccedũt q̃ſi frcũs pce
tiũ ſcilicet aperta opera iniquitatis. Auguſtin
O q̃m parua ⁊ breuis concubitus hora. in qua
mittitur vita eterne. In hũc modum palli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſepe ſuꝑbia. ſepe inuidia ⁊ auaricia ⁊ alia vicia.
ne cū nō audent bonos temptare apta facie quos
ūt ōne malū odire. aſſumūt aliqḋ virtutis vela⸗
en ne agnoſcāt eē qḋ ſūt. ſicꝫ q̇ mētit̄ ſe eē amicū
nec admiſſꝰ doloſe ⁊ latēter aliū interficiat. ſicꝫ
ab qui tenuit mentū emaſe q̄ſi oſculaturꝰ eū ne
ſpicaret̄ eū hoſtē eſſe. ⁊ nō obſuaret gladiū eius
loſū ⁊ ita occidit eū dolo. Sic iudas oſculo cri⸗
m tradidit crucifigendū. In temptatione tria
axime dolemꝰ. ſiue ex labore pugne ⁊ inq̇etudi
cordis quā patimur. ſiue ex timore ne forte ſu⸗
remur vt ſuccūbamus ꝑ temptationis cōſenſū.
e qꝛ timemꝰ ne forte nimis debiliter reſiſtamꝰ
pter hoc deū ⁊ ꝓpriā cōſcientiā offendamꝰ. licet
men plene nō conſentiamus.

Quot modis ſit reſiſtendū tempcationibus Caplm. vij.

Omnibꝫ temptationibus his quatuor modis
reſiſtendū eſt. Primus eſt cogitatiōes auer
te. alias occupatiōes aſſumendo qbꝫ obliuiſcat̄
homo impugnatiōis q̄ꝫtū p̄t. Scḋus vias et
caſiones tēptationis fugere ⁊ declinare. maxie
carnales q̄ approꝑinquātes ſibi incendūt vt ignis
Tercius. patienter ⁊ humiliter virgā dn̄i ſuſti
nere vt ⁊ ſe dignū iudicet afflictiōe ⁊ labore pugne
patiēter toleret cōfidēs ꝙ ei ꝓueīet ī bonū qꝛ ſic
ciꝰ placabil̄ erit ei dn̄s ⁊ purgabit̄ a pccis ⁊ emū⸗

dabit᷑ a vicijs. ⁊ ditabit᷑ virtutibꝫ ⁊ ſciētia ⁊ n
⁊ gloria Vñ Gregorius Qui appetit plene vi
cere. ſtudeat humiliter purgatiōis ſue flagella
rare. Cū deo em̄ nō poſſum⁹ ꝯtendere nec p
ciam qꝛ peccōres ſum⁹. nec ꝑ potentiā qꝛ īfir
ſerui ei⁹ ſum⁹. nec aufugere ab eo ꝑ aſtuciā.
nuſq̄ꝫ coram eo latere poſſumus. ⁊ dominū
nos exire. Ps̄. Quo ibo a ſpiritu tuo ⁊ qu
cie tua fugiam. Job. ix. Sapiens corde eſt
tis robore. quis reſtitit ei ⁊ pacē habuit Humil
ergo nos corā ipſo ⁊ ſic miſericordiā conſequ

Quartus modus eſt orōni incūbere. ⁊ au
ſuperne virtutis ꝑ ſe ⁊ ⁊ aliorū ſuffragia imp
re. quia nec nr̄is meritis nec viribꝫ nec prud
poſſum⁹ de tot hoſtibꝫ triumphare vel ſine
vulnere trāſire. niſi ꝓtecti manu dei. ⁊ ei⁹ ad
rio cōfortati. Pſalmiſta. Inuoca me in di
bulationis. eruā te ⁊ honorificabis me Ad h
deus qn̄qꝫ permittit hoīem temptari ⁊ tribu
vt excitet᷑ ad orōnis ſtudiū ⁊ cōfugiat ad dn̄m
periat᷑ ei⁹ auxiliū. ⁊ ad eius exauditiōis ſola
plius in ei⁹ amorē iardeſcat. ⁊ ſic tā in meri
tutū q̄ꝫ in fiducia dignationis ei⁹ excreſcat Q
ligentibꝫ deū oīa coopant᷑ in bonū. tā pſpa q
uerſa Solet etiā qn̄qꝫ deus fidelē ſeruū ſuū
modū āpli⁹ ꝯſolari. ⁊ purioris ꝑfectionis grā
ferre in illis. de q̇bꝫ aliqn̄ fuerat in temptat
moleſtia grauiter tribulat⁹. ſicꝫ de btō bn̄dict

bꝛtus gregoꝛius. q̇ dū carnis temptatione gra
uir temptaretur. quia viriliter reſtitit. ita plene
vit. vt dei gracia nunq̄ꝫ poſtea motus carnalis il
lecebꝛe in ſe ſentiret. Pſamiſta. Scđm multitu
dinem doloꝛū meoꝛū in coꝛde meo conſolationes
tue letificauerūt animā meam. Sic etiam in
temptationibꝫ contra fidem ⁊ blaſphemiā ſpiri-
tu meretur fidelis bellatoꝛ qn̄qꝫ i fide clarius illu-
minari in amoꝛe dei ardentius inflāmari. Iſaye. xiiij
Erit capientes eos q̇ ceperāt. ⁊ ſubiiciēt exactoꝛes

Quintus proceſſus Caplm. viij.

Quintꝰ modꝰ eſt q̇ etiā quitꝰ religioīs ꝓceſſꝰ ē
ſinglariū vicioꝝ tēptatiōibꝫ ſinglaribꝫ reme
di mederi. Hic p̄t ſtatꝰ curatiōis vl remedioꝝ
ſpualiū dici ī q̇ cura diligēs moꝛbis vicioꝝ adhibe
tur. vt ad ſaītatē ſtatū ꝑueniat. de q̇bꝫ remediis qꝛ
in ꝓcedētibꝫ dcm̄ eſt. hic nō eſt opꝰ repetere. Ea āt
diligētia debꝫ q̇ſqꝫ ſtudere remedia aīe ſue ꝑq̇rere
⁊ ſanādis ſpūalibꝫ moꝛbis vicioꝝ inuigilare q̄ letali
moꝛbo laboꝛās medicū q̇ eū curare poſſet inq̇reret
Quāto diligētiꝰ cura aīabꝫ curādis adhibenda eſt
q̄ aīaꝝ moꝛbꝫ ꝑiculoſioꝛ ē ⁊ cura difficilioꝛ ⁊ ſa-
nas p̄ſtātioꝛ aīe q̄ꝫ coꝛꝑis moꝛituri. In q̄ꝫtū ꝓ
pꝛe coꝛꝑis ſaītate ſumꝰ q̄ꝫ de aīe ſalute ſolliciti. ī
tō conuicimꝰ illō plꝰ diligēt ⁊ eiꝰ ſanitatē āplꝰ de
ſiderare.

Caplm. ix.
De ſancate anime

Sanitas corpis cōſiſtit in itegritate mēbroꝝ
ſenſuū ꝛ inordinata q̄litate humoꝝ ꝛ vige
ſpirituū Sanitas aīe cōſiſtit in recta ꝛ circūſp
ta actione. in caute locutiōis obſuatiōe. in rcit
ne volūtatis. in ordinatione affectionis ꝛ vtili
re coditationis.

De actione. Caplm. x.

Actio in tribꝫ debet eſſe circūſpecta vt ſit m
ritoria Primo an liceat. ſcdo an deceat. t
cio an expediat Illicitū eſt ōne qđ ē cōtra dei p
ta. vel eccleſiaſtica iſtituta. vl' cōtra voti ꝓꝛij ſ
ſionē diſcretā. vt eſt votū cōtinētie obediētie ꝛ
dicationis ꝓꝛietatis ꝛ aliorū ſub voto cōpꝛehen
rū Indecēs eſt qꝫ nō bonā ſpeciē p̄tendit ꝛ colo
illiciti hꝫ. etiā ſi nō exp̄ſſā habeat ꝟitatem. vt e
ſcandalū. ꝛ qđ alicuiꝰ vicij vl' pcci notā hr̄e vide
et ſm ſtatū agentis incōueiens iudicat. Prim
ad corinth. vi. Omnia mihi licent. ſꝫ nō oia ed
cant. hoc eſt. licet aliq̄ nō ſint in ſe ſimplicit' illi
ta. tn̄ qꝛ ꝓxios ex mali ſpecie ſcādalizāt ꝛ nullā e
ficāt ſuo dei vitāda ſūt. ne ꝑcutiat cōſciētias il
morū exēplo minꝰ edificatorio. ꝛ dn̄m inhonor
qꝛ in diſciplina famloꝝ redūdat in ꝯfuſionē dn̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſcp. Ad Ro. ij. Gloriaris i deo q̄ſi fuꝰ i dn̄o ſuo
ꝛ p̄uaricationē legꝫ deū inhōras. Nomē em̄ dei
pos blaſphemat̃ inter gentes. Inexpediēs ē qđ
caret frcū vtilitatꝫ ꝛ rōe iuſte neceſſitatꝫ Vacuꝰ ei
inſpcū dm̄ apparet cuiꝰ actio frcū vtilitatꝫ caret
ſi ramus areſcēs in arbore. ꝛ lignū infructuoſū
in vinca vl' pomerio Deꝰ nāqꝫ q̇ ōnes large remu-
nare deſiderat. tot occaſiōes merēdi hoi p̄uidit
ꝛ actiones meritorias ei oñdit. qꝫ ſtultꝰ meri-
touiendꝰ eſt. q̇ his neglectis inutilia ꝛ infructu-
oſa ſectat̃. veluti ſi q̇s ortū plenū nobilibꝫ fructibꝫ
ingrediēs ſola vilia ꝛ amara carperet ꝛ nociua.

De locutione. Caplm. xi.

In locutiōe tria ſūt ſilr̄iter obſuāda. Primū
vt tardus ſit hō ad loquendū. Eccleſiaſtici.
xij. Loq̄re adoleſcēs in cā tua vix cū necē fuerit.
Quātomagis in nō tua vl' in nō cā. ſcꝫ in leui vani
tate Si bis iterrogatꝰ fueris hꝫ caput rn̄ſum tuū
Vtilitas ꝛ optunitas exigat cē loquendū. Vti
litas neccitate edificatiōis. vitādi euidentis nocu-
menti. ꝛ hōris dei p̄mouendi. Optunitas tp̄is lo-
ci cauſe ꝛ q̄litatis audientiū Vas qđ nō habuerit
circulū vel ligaturā deſup̄ imundū erit Puluis
enim incidit. ꝛ vermes ꝛ aialia imūda inq̄nabūt il-
lud. ꝛ ſi quid p̄cioſi vel aromatici liquoris in eo re
condit. euaporat virtus eiꝰ. Sic q̇ per cenſurā ſilē

cij nō ponit ori ſuo cuſtodiā frequēter immūda
ſorde illicitoꝝ verborū. mendacijs maledictis
tractionibꝫ. turpiloquijs. iactancijs. ſcurrilitat
ꝛ ſimilibus. Si quid etiam deuotionis intꝰ ha
vel occulte virtutꝫ citius euaporat ꝛ infrigida
ꝛ euaneſcit. ſicut ſepiꝰ poſſumus experiri. qu
poſt conpunctiōis graciam ad verba ocioſa del
mus. mox ꝛ ſapor minuitur ꝛ feruor extingui
ꝛ intelligentia obſcuratur ꝛ mentis in deum in
tio diſſipatur. ꝛ cor a bono qđ priꝰ habuerat cu
cuatur. Scđm eſt in loquendo circūſpectū
vt cōſideret qđ loquatur. ꝛ q̄liter ꝛ corā quo diſ
nens ſmones ſuos in iudicio diſcretionis. ne a
cui loquēdo noceat. ne quem indebite offendat
ſcādalizet. ne quid falſi admiſceat quod cōſcien
poſtea remordeat ꝛ dixiſſe peniteat. Eccleſiaſt.
xxi. Cor ſtultoꝝ in ore illoꝝ Et ido cū aperiūt
effundūt totū qđ hñt intus ꝑ ſtulticiā Os āt ſap
tiū in corde ipſoꝝ. qꝛ os eoꝝ non ꝓfert niſi qđ
deliberauit bene eſſe loquendū Prouer. xiij.
cuſtodit os ſuū cuſtodit a periculo aīam ſuam
āt incōſideratꝰ eſt ad loquendū ſentiet mala M
thei. xij. De ōni verbo ocioſo qđ locuti fuerint
mines reddent rationē in die iudicij. Gregori
Ocioſū verbū eſt quod aut ratione caret iuſte
ceſſitatis aut intentione pie vtilitatis. Si c
culpa non caret ſermo ocioſus q̄ non prodeſt.
de pernicioſo qui etiam obeſt alicui. Tercius

eiut breuiter loquatur ꝛ ſine vtilitate ꝛ neceſſita
te non multiplicet verba. Vñ eccleſiaſtici.xx. Qui
multis vtitur verbis ledit animã ſuã In multilo
quio enim peccatũ non deerit. Duo enim verba
que ſola nobis ꝑmiſſa ſunt inter omnia cito dicta
ſunt. id eſt quod neceſſariũ eſt tibi vel alteri. vel
vtile tibi vel alteri Neceſſitas cito inſinuata eſt ſa
pienti Nam apud inſipientem nulla verba ſuffici
unt Utilitas ſepe ſi ſe ꝑ nimia verba effũdit onero
ſa erit ꝛ faſtidioſa. Seneca. Non multiſ opꝰ eſt
verbis. ſed paucis ꝛ efficacibꝫ. Prouerbiorũ. xxxv
Sicut vrbs patens ꝛ abſ muroꝝ ambitu. ſic vir
qui nõ poteſt in loquendo cohibere ſpiritũ ſuum.
Qui a murũ ſilenciũ nõ hꝫ. patet inimici iaculis ci
tius mẽtiſ Sic cautꝰ ꝛ parcꝰ ſit hõ in verbis ſicut
auarꝰ in nũmis ſuis. qꝛ verba q̃bus meremur glo
riam celi p̃cioſiora ſunt omni thezauro. Prouer
xxi Thezaurꝰ deſiderabil' requieſcit in ore ſapiẽtis
Auarꝰ pecuñe ꝛ parcꝰ ꝓfunde ꝛ i abſcõdito recõdit
eam nec ꝓfert eã largiẽdo niſi ꝓ vrgenti neceſſitate vl'
vtilitate ſua. ꝛ cauet ne vl' obulũ ſuꝑflue effundat
vltra q̃m neceſſe ſit. Sic etiã religioſꝰ cordis ſui
thezaurũ abſcõdet raro loquendo. ꝛ niſi pro neceſ
ſaria cauſa vel vtili os ad loquendũ aperiet. ꝛ qđ
paucioribꝫ verbis p̃t expedire prout ſufficit. ad
hoc plura ſuꝑflue nõ effundat. Quadruplex
autẽ bonũ ei ex hoc proueniet. quia cauebit pecca
ta multiloquij vel vaniloquij. intellectus eius

interius magis ꝓfundabiť ⁊ ſublimabiť. ſicꝫ aq
concluſa q̄ nō hꝫ exitū ꝑ quē effluat creſcit in alt
Itē qđ loqť apud hoīes magꝭ habeť autenticū
ſciāt eū cū maturitate loq̇. ⁊ nō leuiter effūdere
ba ſua Item ſinglarez gloriā mereť in celo.

De diſciplina morū. Caplm.xij

Morū diſciplina in religioſ triplici colore dec
ratur. ſi ſint maturi huiles ⁊ benigni Ma
ritas vt nō ſis leuis ad currendū. nec pronus ad
ſum. vel curioſꝰ vel verboſꝰ nec ioculator. Ma
ritas intꝰ mētem cōponit. ⁊ tutū corpus exteriꝰ
inſolentia cuſtodit Caput regit ne leuiter hinc
circūferať. oculos ne vageņť. aures ne curioſe
ſcultent q̄ minꝰ expediūt. linguā refrenat ab oc
⁊ infructuoſis ꝟbis. manꝰ ab inutilibꝫ occupat
nibus. pedes a vanis deambulationibꝫ ⁊ indec
tibus diuaricationibus. ⁊ totum corpus ab inq
eto motu cohibet. niſi ſm qđ ratio expoſcit Vñ
atus bernardus ſcribens de beato malachia ep
copo cōmendat eū. ꝙ ita compoſitus fuit in m
bus. ꝙ nec manū nec oculū vel aliquod memb
leuiter mouebat aliquādo. niſi ſm quod ratio
cauſa dictabat. vt nil appareret in eo quod poſ
offendere intuentes. totū in eo diſciplinatū fui
Humilitas morū deprimit ceruicem. hum
format reſpōſum. geſtus cōplanat. veſtitū ſim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

amat. ſeſe inter nouiſſimos locat. oſtẽtatio-
cclinat notam. ſingularitatẽ fugit. ad aliorũz
quia agilem ſe facit. ad obprobria tacitũ. ad
res oblatos verecundũ. ꝓmptũ ad deſcendẽ-
dũ. difficilem ad indignandũ. Benignitas
affabilem ꝛ cõpaſſiuũ afflictis. tractabilez ꝛ
abilem ꝛ flexibilem ad conſilia cõicatiuũ ſui ꝛ
in bono. hilarem ꝛ modeſtũ ꝛ iocundũ fide-
ꝛ ſocialem. nullũ ſpernentẽ vel temere iudicã
gratũ. beneficũ. oibꝫ graciosũ. Huilitas tẽpe
rauitatẽ. ne fatuoſa ꝛ elata videatur Benig-
s facit ne auſtera ꝛ dedignabũda puteť Econ
naturitas tẽperat benignitatẽ ne leuis ꝛ car-
er blandiens vel adulatorie applaudẽs eſtime
Temperat huilitatẽ ne nimis abiecta vel af-
ta reputetur Huilitas reddit imitabilẽ. beni
as amabilẽ. maturitas vñrabilem.

De cordis compoſitiõe. Caplm. xiiij.

Exterioribꝫ ordinatꝫ in actiõe. locutiõe ꝛ mori
bus. vt ad verã ꝛ de celo allatã quadraturaz
lis norme. ſarra diſcipline tanq̃ꝫ viui lapides
tẽplo veri ſalomõis locãdi diſponi valeamꝰ de
is cõpoſitiõe ꝛ mẽtꝫ boĩtate aliq̃ ꝓponamꝰ qꝛ
ſalomõe oi cuſtodia ſuãduz eſt cor. ſicꝫ id ex q̃
ſpũalis q̃ſi ex fõte ꝓcedit. Sanitas cordiſ
ibꝫ ꝯſiſtit In voluntatꝫ rcitudie. i affcõnis ſcita

te. ꝛ in cogitatiõis ſtabili puritate. Volũtas re
q̃ bonũ tm̃mõ vult. ꝛ ꝑꝑ bonũ ꝛ plene vult Si
let qꝺ malũ eẽt ꝛ pccm̃ nõ eẽt bona volũtas M
thei. vij. Nõ pt arboꝛ bona frcũs malos facere
Si bonũ vellet ſꝫ nõ ꝑꝑ bonũ. vt bona oꝑa fac
ꝓ laude hũana ſicꝫ ypocrite vl' aliq̃ alia nõ pure
tẽtiõe ſil'iter bona nõ eẽnt. cũ nõ ſimpl'r bonũ
ter ſe vellet. ſꝫ ꝑꝑ aliud nõ bonũ Illꝺ em̃ q̇ſqꝫ n
gis vult ꝓpter qꝺ illꝺ vult In fine nãqꝫ q̇eſcit. ſ
qꝺ ad finẽ eſt tm̃mõ trãſit. ꝛ relinq̇t ipꝫ obtẽto
qꝺ voluit Si ãt vult bonũ ꝛ ꝑꝑ bonũ ſꝫ nõ ſicꝫ
ficit licꝫ ꝓ ꝑte rcã ſit. nõ tñ plene. vt q̃ viã dei ice
re vl' docere vult q̃ꝫdiu iñ nullã cogit̃ ſuſtinere
uerſitatẽ. ſicꝫ hi q̇ in tẽptatiõibꝫ ꝛ ꝑſecutiõibꝫ
ciũt. l' ita volũt bona oꝑa agere. vt tñ ab alijs
citis nolint abſtinere. l' q̊cũqꝫ mõ nolũt bonũ i
rũ ad finẽ ꝑducere. vl' etiã plꝰ q̃ꝫ debeat vl' exp
at bonis oꝑibꝫ iſudare volũt vt q̇ idiſcrete caſti
do ſe ꝑimũt vl' ad inſaniã ꝛ deſtructionẽ ſui pt
bũt ſemetipſos. Ad. Ro. xij. Rõnabile obſeq
vꝛm̃. Jeremie. xlviij. Qꝛ plꝰ q̃ꝫ potuit fecit ꝓpte
perijt. qꝛ cõtriui moab q̃ſi inutile vas Duplex ẽ
pleitudo. vna neccitatꝫ. altera ꝑfcõnis Neccitat
illa q̃ minꝰ hr̃e nõ pt ad ſalutẽ. vt obſuãtia ma
toꝛũ. Mathei. xix. Si vis ad vitã ingredi ſua
data Pleitudo ꝑfcõnis ẽ ipletio ꝯſilioꝝ. Si
ꝑfcũs eẽ vade ꝛ vẽde õnia ꝛ cetera cũ reliq̇s cõc
euãgelicꝫ Ad hec nõ tenet̃ niſi q̇ ea ſpõte vou

pcli oſt q̄b9 poſt votū fiūt neceſſaria ad ſalutem.
Deuteronomij.xxiij. Cū votū voueris dn̄o nō tar
dabis reddere q2 requiret dn̄s deus tu9. ꝛ ſi mora
fueris reputabit̄ tibi in pccm̄. Qđ ante votū
liberi fuit vouere vel nō vouere. ꝛ facere ꝛ non fa
cere ſine peccato. illud poſt votū neceſſariū eſt iā
adimplere. etiam tam i cōſilio q̄ȝ in p̄cepto. ꝛ ſic
de p̄cepti tranſgreſſione re9 eſt dānationis eterne
ita de voti p̄uaricatiōe Verbi grā. Sicut ſecula
ris dānatur pro fornicatione vel homicidio vel cō
ſimili. ita profeſſus regulā in religione damnatur
ſi eſt p̄prietari9 vel iobediens. vel facit aliq̄d qđ in
regula preceptorie inhibetur. Juſta vero nc̄citas
vel euidēs maior vtilitas admittit diſpenſationē
ſpaco q̄ p̄t talib9 diſpenſare. Dubia etiā interp̄
tatio p̄cepti piculoſa ē. ſicut pons ſemiputridus
ſup precipitis ꝛ profūde. de quo dubiū eſt an ſub
grauāte corruat an ſubſiſtat. Quare vult aliq̄s q̄
...ora pro chriſto decreuit ſubire certamina ꝛ om
nia dereliquit in hoc ſeculo. ſe cōmittere periculo
pro modico motu p̄prie voluntatis vel pro paruo
commodo in incerta opinione ſua vel alterius. vt ſi
deus approbat illā opiniōem euadat ſine lucro me
riti ſi autem reprobet eam dānetur. maxie cū ta
les opiniones q̄nq3 piculoſiores ſit q̄ȝ apte trāſgreſ
ſiones. quia vbi ſcit ſe homo delinquere inde faci
le corrigitur. vbi āt neſcit ſe peccare ꝛ inſup credit
bene. inde nec in morte pure conterit̃ pp falſā ſpē

quod forte ſibi licuerit vl'minꝰ in eo peccauerit
culo arūdineo ⁊ cōfracto innitens Volūtas bo
plana via regia ⁊ ſecura deb et incedere. ⁊ relic
dubietatū diuerticulis q̄ſi ſuſpectis latronū ſcr
tis. aptos ⁊ certos iuſtoꝝ calles ābulare. ne ve
penitēs boni inchoati q̄rat diuerticula declina
a via ꝑfcōnis in qua vouerat ābulare Quid em̄
vn̄ oēs damnationē inſidimꝰ niſi talis dubia i
terpretatio precepti dei de ligno vetito. vbi call
ſerpens perſuaſit mulieri nō ita ſtricte ⁊ ſimpli
ter ītelligendū p̄ceptū illd. cuiꝰ obſuātia potiꝰ
ciua foret ne fierent ſicꝫ dij ſcientes bonum ⁊ m
lū. ⁊ cuiꝰ trāſgreſſio neq̄q̄ȝ ſicut deꝰ cōminatꝰ fu
rat mortē corpis ⁊ aie mererer Credidit ergo i
piens mulier falſo interpreti. ⁊ cōſenſit ſuaden
cui neq̄q̄ȝ cōſenſiſſet ſi cōſiliū eiꝰ fallax ⁊ iutile
didiſſet Nō tn̄ putandū ē ꝙ cōdicio religioſoꝝ
ior facta ſit ex volūtaria altioris voti ꝓmiſſiōe.
ꝙ de ſtrictiori pōte facilior ⁊ ꝑiculoſior ſit lapſꝰ
de laciori. ſȝ quāto difficilior via tāto ſequer ma
gloria. ⁊ q̄ȝto laborioſior pugna. tanto glorioſ
triūphus Talē āt timorē altioris ꝑfcōnis incu
religioſo aut puſillanimitas. aut formidoloſa
tatio. aut īueteratus tepor. quo p̄mi feruoris
litꝰ. ⁊ primā caritatē relinquens horret aliā vi
q̄ȝ aggreſſꝰ fuerat ſtupēs p̄cipiciū ꝓfundū. ⁊ faſt
dit laborē pugne dū nō videt p̄miū. nec ſicꝫ deb
deſiderat qđ ſeq̄r Vn̄ priꝰ i ꝓbatiōe debuit ſe d

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

peraſſe. ſi volēs edificare turrī euangelice pfcōnis
prēt ſūpt⁹ cōſtātis feruoris ad pficiendū. vt vltia
mis rn̄deant. ne poſtea cū poſuerit fūdamētū al
e pfcōnis ⁊ nō potuerit pficere ſicut ceperat ex vo
ūtat; tepore. oēs icipiāt ei illudere tā hoīes q̄ȝ de/
mones dicētes Hic hō cepit edificare ⁊ nō potuit
ſūmare. ſic; ſtructura impfcā ⁊ labefcā oſtendit
ructoris defectū.

De q̄bꝰſdā cōmunibꝫ exercitijs ſpūalibus
Capl'm. xiiij.

AD euitandū ergo apoſtatice p̄uaricatiōīs ob/
probriū. ⁊ pfecte ſaītat; grāȝ obtinēdaȝ ⁊ re.p
miſſe britudinis gl'aȝ religioſo cōſequēdaȝ. ⁊ q̄daȝ
ōia ſpūalia exercitia ponēda videt̄. ī q̄bꝫ q̄ fidelit̄
ſeuerauerit cito ſentiet ſe in ſpūalis vite .pfcū creſ
ere q̊ uſ; ad pfcām pueniat ſaitatē v̄tutis.

De agilitate ad incipiendū bonū.
Capl'm. xv.

PRimū eſt vt hō ſit ipiger ⁊ agil' ad icipiēdū ⁊
faciēdū bonū. qd ex alteri⁹ āmonitiōe l'ex di/
uina īſpiratiōe itelligit faciendū Mltū em̄ .pfcm̄
negligim⁹ tā meritoꝝ q̄ȝ p̄miorꝝ eo .p tedȝ nos bo
nis ſtudijs īſiſtere ex horrore difficultat; Si āt vo
lūtatē faciēdi hēm⁹ hāc de tpe ī tēp⁹ differim⁹ ⁊ .p/
craſtinam⁹ ⁊ iteri irrecupabilit̄ pdim⁹ ⁊ tps ⁊ me
ritū qd lucrari poteram⁹ aut ita deſidioſe ⁊ īdeuo/

te facim⁹ q̄ nec deo eſt valde gratū. nec conſcie n
ſtre meritoriū vl' cōſolatoriū. imo corroſiuū cōſc
entieq̄ꝺ etiā inde puniri timem⁹. ⁊ ex inſipidita
te tedet nos laboris ⁊ feſtinam⁹ inde cito abſol
⁊ tedet ſil'e illud īchoare Exemplū de ſtudio cꝛō
vl' obſequīȷ in coq̄na in īfirmitorio vl' alteri⁹ bo
opis in q̄ nullū hōreȝ vl' tpalē cōmodū vl' ꝓprie vo
lūtatis ſolaciū expectam⁹ Et hoc eſt boni opis n
tura. q̄ ſi debito mō fiat ſp letificat conſciaȝ. ⁊ a
cendit affcm̄ ad aliud bonū faciendū Eccleſiaſti
xxiiij. Qui edūt me adhuc eſuriēt Sic de⁹ iuſſit t
rā ꝓducere herbā virentē ⁊ lignū pomifeꝝ. hn̄s
nūqꝺ qꝫ ſemē in ſemetipō gn̄is ſui. id ē bona o
tā minora q̄ꝫ maiora. q̄ ſi virēt debito vigore pa
ta. hn̄t ſemen ſui gn̄is in ſe. id ē deſideriū alteri
boni. qꝺ quaſi germen pullulet ex priore Si au
ex deſidia clāgueat etiā ſemē ipſi⁹ infructuoſū m
nebit. ⁊ ideo tedet nos aliud bonū incipere. qꝛ ex
facto puū aut nullū cōcepim⁹ deuotiōis affectu
Omni ergo tpe ſu⁹ dei ꝓuideat qꝺ illa hora ſit ſi
expediēs vt faciat. ⁊ qꝺ faciendū viderit pēſet q̄l
illud cōgrue ⁊ ſcḋm vtutȝ regulā magis apte pficia
q̄ꝫtū valet Sic em̄ aſſuefaciendū ē corp⁹ ⁊ anim
vt ex vſu boni opis nullo mō territ⁹ parat⁹ ſit ſi
ſeru⁹ fidelis ⁊ agilis ſtatim impanti dn̄o ad oīa r
tionabilia ſuicia obedire. Sic videm⁹ in ſcl'arib
ſeruis q̄ nec p̄ frigore vl' labore vl' inopia. vel ali
difficultate pigritantur dn̄is ſuis ꝓ pua mercede

nga terraꝝ ſpacia etiã ĩ ꝑicl'o corpis obedire gra
ĩ hñtes. ſi ꝑ grãꝝ actiõe cũ redierit nõ mḡnas a-
phas ꝛ vituperia a dñis receperit. nihil de ꝯmo-
s ĩfirmarie l' do⁹ l' hoſpitij cogitãtes. Clauſtra-
s vo fui delicati ſc̃ ꝛ elati paꝝ volũt laborare. et
ene ꝓcurari. ꝛ cũ ipi dños ſuos debilit' hõrẽt ipſi
olũt dñis ſuis ĩ oĩbꝫ eẽ q̃ſi eq̃les volũtate ꝓpria ꝓ
ge vtẽtes. Prouer. xxix. Qui delicate fuũ ſuũ id
corp⁹ ſuũ nutrit ab ĩfãtia nouiciat⁹ poſtea illũ ſẽ
et cõtumacẽ. vl' q̄ꝛ piger erit ad bona. l' ad pccm̃
dunioꝛ marie carnis Ex ꝯſuetudĩe ocij hõ moll' ꝛ
ger efficit'. vt nihil velit pati l' facere niſi qđ libet
cõtra fidel' fu⁹ ita debꝫ huĩliare ſemetipm̃ l' mã
efacere. ſicꝫ iaculatoꝛ catulũ ſuũ vt ſtati cũ iubet'
liat de lcõ ad oꝛõẽs noct'nas. ꝛ q̃ſi ad nutũ rõnis
ꝓmpti⁹ ad q̃qꝫ ſpũalia exercitia. q̃ l' obedientia
iſſerit l' caritas f'na req̃rit. l' deuotiõis ſtudio ap
ſunt. vel cuiuſlibꝫ alteri⁹ v'tutis.

De velocitate abſtrahẽdi ſe a mal' Ca. xvi.

Secũdũ eſt vt ſicꝫ ad agẽda bona agil' ita ſit ad
abſtrahẽdũ ſe velox a q̃buſdã mal' ſtati cũ ſen
ſe aliq̃ ĩteri⁹ pulſari l' exteri⁹ occupari. ſ. ab oci
is v'bis. a iocꝫ. ab actiõibꝫ infrcũoꝝ ꝛ marie a co-
tationibꝫ vanis ꝛ affcõnibꝫ viciõꝝ ꝛ carnalibꝫ cõ
piſcẽtijs. q̃ nec ad horã debem⁹ ĩ corde ꝑmittere
orari. ne offenda⁹ deũ ꝛ ſcõs ãgelos pñtes ꝛ cõ-
ẽtiã ſordide⁹ ꝛ penã mercam² ꝛ bona q̃ poſſe⁹ co
are ꝛ agere interim negligam⁹. Sic abraham

q̄nq₃ deo iubēte ſacrificia offerēs deſcēdētes ſupꝛ
ea volucres ad dilacerādū l' fedādū ſollicite abig
bat Et nos ne aliqñ in dei ꝯſpcū appareamꝰ vac
q̇nq₃ ſacrificia ei offerētes. ſ. bone volūtat. bōe a
tiōis. bone locutiōis. ſacre meditatiōis ⁊ pie affe
tionis. volucres malaꝝ cogitationū ⁊ affection
ſtati abigere dēmꝰ. ne ea nob̄ diſſiml'antib aliq
tenꝰ maculēt ⁊ deo īgrata efficiāt ſacrificia. ⁊ no
īefficatia ad meritū ⁊ ſpūalē ꝑfcm̄ Nec ſolū carn
les ⁊ turpes cogitatiōes ſtatī debeꝰ abigere. ſ₃ eti
am vanas ⁊ amaras ⁊ guloſas ⁊ ſil'ium vicioꝝ ſi
mulchra in cordis nri tēplo ymaginādo nō ping
mus Theatra ⁊ taberne ſolent ſcl'arib ⁊ ludicrib
fabul' depingi. tēpla āt ſacr hiſtoriis ⁊ miſtic pi
turis decorari. Ex q̄litate picture ꝯſideraf q̄lita
domꝰ ⁊ dn̄i in ea morāt Aliqñ ſupbia pīgit ſibi
laturas ⁊ dominia. faūloꝝ obſeq̇a ⁊ q̄q₃ alia pon
poſa. Uana gl'a pīgit ſibi q̊ſlib₃ ornatꝰ ⁊ vā poſ
laus hoim acq̇ri. aliqñ etiā ſcitates ⁊ miracl'a pr
phetias ⁊ magnas deuotiōes ⁊ edificatorias p̄dic
tiōes. ⁊ ml'ta ſil'ia. ex q̇b āmiratio oriaf hoib ⁊
bi latēs laudatio ⁊ reuerēria exhibeaf Sic iuidi
fraudes ⁊ detractiōes Ira rixas ⁊ cōtentiōes ⁊ ſo
lita bella ⁊ cōuicia mouet ⁊ pugnat cū abſentib
laſſatur a nullo fatigatꝰ Sic auaricia pecuīas ⁊ d
uerſa edificat ⁊ deſtruit ⁊ acq̇rit Qui ergo bonum
hoſpitē xp̄₃ nō vult effugare de hoſpicio cordis ſui
īimicos eiꝰ. id ē. vicia ſecū nō hoſpitet Que eni co

ventio xpi ad belial. Et qs consensꝰ templo dei cū
ymōi ydolis Si citiꝰ eijcis hostē de vrbe tua secu
rus eris Si tarde obstas ei. inualescet ꝯ te ꝛ capiet
vrbē ꝛ occidet Sic de cogitatiōibꝫ malis Curiosi
tas q̄qꝫ pulchra ꝛ curiosa depingit Gula mēsas ā
plas ꝛ varios ciboꝝ ꝛ potuū appatꝰ Luxuria etiā
q̄ sibi congruūt fatastice depigit Hec sūt ydola q̄
reꝰ ezechieli intra piete tēpli depicta oñdit. q̄ etiā
abhoīatōes appellauit Hec de tēplo cordis nri sol
licite detergamꝰ ne fiamꝰ deo abhoīabiles sicꝫ ꝛ il
li sūt Jeremie. iiij. Usqꝫ q̄ morabūť in te cogitati
ones noxie.

De pace cordis. Caplm. xvij.

Terciū ē vt sp coꝛ pacificū cū oibꝫ hr̄e studeaꝰ
qd cōsistit in duobꝫ· vt nulli malū facere vl' cu
pere studeamꝰ. vt si qs nos in aliq̄ offēdat patien
tie scuto vtamur In medio pliij ꝯsamur ꝛ difficile
qui sepe iacula sup nos mittāť. tā ꝯboꝝ acutoꝝ
q̄ fcōꝝ nob molestoꝝ. ꝛ a supioribꝫ nris duroꝝ i
perioꝝ ꝛ increpationū. qbꝫ clipeū patiētie oppo
nere debeꝰ. quē clipeū vt ipenetrabilioꝛ sit inimici
iacul' munire dēmꝰ sctōꝝ martiꝝ ꝛ alioꝝ bonoꝝ
exēplis q̄si pellibꝫ aīaliū moꝛtuoꝝ Jacobi. v. Exē
plū accipite frēs exitꝰ mali ꝛ loganimitatꝫ laboꝛis
ꝛ patiētie pphas. Ecce bn̄dicimꝰ eos q̄ sustinuerť
Sufferētia iob audistꝫ ꝛ finē dm̄ vidistꝫ Sēp er
go muniti icedamꝰ ꝯ iacl'a ꝯboꝝ ꝛ ictꝰ fcōꝝ aduer
soꝝ. vt pacē quā exteriꝰ nō possuꝰ i hac vita spare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

durabilē. ſaltē intus p patientiā cōfuem⁹. Luc
xxi. In patientia vr̄a poſſidebit; aīas vr̄as.

¶ De parcitate vtendi his que ſunt mundi.
Caplm. xviij.

Quartū eſt q̄zto parci⁹ p̄t q̇s que ſūt mūdi v-
tatur ꝛ habeat ꝛ cupiat. Aliena a nobis ſun[t]
ōnia mūdana. qꝛ nec nature nr̄e ſunt. nec a nobi[s]
facta. nec diu nobiſcū mā ſura. nec ſal⁹ nr̄a in ipſi[s]
cōſiſtit. ꝛ ideo habem⁹ ea q̄ſi a mūdo mutuata ꝑ
q̄tidiana imo pro cōtinua ꝛ graui vſura ſollicitud[i-]
nū ꝛ laboꝝ. Quātā putas p̄ncipes ꝛ potentes ꝛ di-
uites hui⁹ ſcl'i vſurā ōni tp̄e exſoluere ꝑ mutuato
ſuo anxietat; occupatiōis ꝛ afflictiōis. ꝛ quō am-
biāt aliena. quō augeāt vl' cuſtodiāt ſua q̄ timent
ꝑdere ꝑ amicos ꝛ inimicos. ꝑ fr̄es vxores ꝛ filios.
A potentiore timent violentiā. ab inferiore furtū
ab equali fraudem Nulli ad plenū cōfidit auarus.
ōnes ſuſpectos hꝫ. nec tn̄ poteſt eoꝝ carere cōſor-
tio. ꝛ iō nullū p̄t vere diligere. cū a nullo vera dili-
gi ſuſpicet̃. Timor ſuſpicioſus nō eſt imꝑfcā dilec-
tione Timet de rebꝫ. timet de corpore ꝓpter ſub-
ſtantiā. ꝛ tot timoribꝫ plen⁹ nō p̄t vtiliter timere
de aīa. de qua tn̄ maximū periculū adhuc reſtat.
Sic; em̄ p̄ncipes a ſculteт; ſuis exigūt ſeruitia ꝛ
mūera rōe officij ſui. ꝛ tādē cruciāt eos ī carcere ꝛ
oīno deſpoliāt Sic ꝛ mūd⁹ poſt mltas exactiōes
vſurarū rōne ſubſtantie ꝛ bōꝛis q̄s officialibꝫ ſuis

initib9 mutuauit. tādē ōnino euacuatos mittit e
s in carcerē infernalē Uñ bella ⁊ lites in ſclo niſi
e mutuo iter nos certari cupim9 ꝑripere alter al-
teri qđ vterqȝ non p̄t itegre poſſidere Jn ſpūalib9
initijs null9 ex alteri9 abūdātia patit᷑ detrimētū.
i ali9 nō ſit min9 ſapiens vl' ꝟtuoſ9 eo ꝙ eis alter
būdat Sȝ ſec9 ē de ſclaribȝ diuitijs ⁊ hōribȝ q̄ tot
ccē eſt hr̄ē portiones q̄t ſūt ꝑticipātes. ⁊ idō alter
lteri inidet hn̄ti qđ ip̄e hr̄ē nō p̄t. Hec fuit occa-
io q̄re loth r̄ceſſit ab abrahā. ⁊ eſau a iacob. qȝ mlt
a hēbant pecora ⁊ nō poterat eos cap̱e terra. vt ſi
mul id eſt cōcorditer hitarēt. rixātib9 inter ſe paſ-
toribȝ gregū. qȝ mltiplicatꝫ pecorinis đſiderijs ſcȝ
mūdanis fit rixa inter volūtates q̄ volūt paſcere
ua deſideria in pratꝫ hui9 ſcli. ⁊ cū oībȝ nō ſufficit
libitu diuidit᷑ frater a frē ꝑ iuidie diſcidiū q̄ peco
a ſi pauca forēt modico cōtenta eēnt. Zacharie.
i. Paſce pecora occiſionis q̄ qui poſſidebāt occi
debāt. qđ etiā ſic p̄t intelligi. id eſt. pecora occide
bāt eos q̄ ſe poſſidebāt Auguſtin9 Rixant᷑ imites
pſi nō poſſidebūt terrā viuentiū. de q̄ mites pelli
nō pn̄t Hn̄tes āt alimēta ⁊ veſtimenta q̄bȝ tega-
mur his ꝯtēti ſim9. ⁊ q̄cq̄d penurie patiamur. lo
co illi9 deū in corde ponam9 q̄ oia iplet Bti pau-
peres ſpū. id ē. volūtate ⁊ amore ſpūalis ꝑfect9. q̄
niā ipſorū eſt regnū celoꝝ Quāto em̄ ſe hic āguſti
ant in terra nihil cupiendo. tanto in celo dilatabū
tur et econuerſo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

De humili eſtimatiōe ſui. Capl'm. xix.

QUintū eſt vt ſemꝑ ⁊ intus apud ſe. ⁊ extra c
ram hominib⁹ in omnibus humiliet ſe. ⁊ depr
mat ſe in ſua eſtimatione intrīſec⁹ in verbis. ī ge
tibus. in veſtib⁹. ⁊ in omni facto ſuo nouiſſimum
locū eligat ſicut fuerit oportunū Ad humiliādum
autē ſe in ocul' ſuis cōſideret q̄lis ſit. q̄ꝫ vilia ⁊ fet
da ſunt ōnia q̄ corꝑis ſūt. vnde venerit. q̇d erit. q̇
intus ſit. q̄ꝫ leuiter emarceſcūt. etiā ſi qua pulchra
in homine apparent. quanta eſt deceptio in hoīb⁹
ſecularib⁹. quia non honorant etiā diuites qui he
vident' facere. ſed ſua lucra ſequūtur ſicut canes ⁊
aues cadauer. quod cū abroſuꝫ fuiſſet ⁊ nudatū q
nihil pl⁹ rodēdū ī eo īueniūt reliquūt ⁊ aliō reqˈrt
Itē in aīa q̄ꝫta ſūt ibi vicia ⁊ pccā. q̄ꝫta īpuritas ⁊
ſimulatio in bonis q̄ facim⁹ ⁊ deſidia ⁊ tepor. q̄ꝫta
obmittim⁹ ⁊ negligim⁹ vtilia. q̄ꝫta iopia ꝟtutū q̄ꝫ
ta cecitas ītelligētie. lubricitas meōrie. inordiatio
affectuū. q̄ꝛ mala nrā pure mala ſūt. ⁊ nrā totalit
ſūt. ⁊ bona nrā nob̄ tm̄ mutuata ſt' cū vſura repe
tenda. ⁊ ipſcā ⁊ īpura ſūt. ⁊ et nob̄ materiā humilia
tiōis aſſumūt Uerꝫ ei ē nos eē iopes ⁊ viles. ⁊ q̄ꝫ
tū ab hac eſtimatiōe deuiam⁹ tm̄ erram⁹ a ꝟitate

De maturitate ⁊ ſerioſitate. Capl'm. xx.

SExtum eſt vt ſit matur⁹ ⁊ ſerioſus cum qua
dam meroris dulcedine. non cum tediȷ̄ ama
ritudine vel rancoris. Morū leuitas p̄t aliquādo

neſſe bono ad horam. ſꝫ deuoto nonq̃ꝫ ſicut habe-
mus exemplum in viris perfectꝫ. quos leues i mo
ribus ⁊ ad riſum vel ad iocū pronos rariſſime vi-
demus. Vñ cū vtile ſit hoi eſſe in luctu. ido btōs
dicit dñs hic lugentes. ⁊ tot cauſas luctꝰ eiꝰ dedit
⁊ oñdit ſcilicet pro ſeipſ. pro proximis ⁊ pro deo.
Pro ſeipſis. q2 peccōres ſunt. deū offenderūt ⁊ q̃ti
die offendūt ⁊ inopes ſūt virtutū. tarde ꝓficiūt. ex
poſiti mille periculis. ⁊ adhuc dubij an dānentur
multꝫ miſerijs inuoluti. alieni a deo. excluſi a reg-
no. proni ad malū. multꝫ ſupplicijs obnoxij purga-
torij mortꝫ ⁊ inferni. Pro proximis cōpatien-
do paupibꝫ afflictis periclitātibꝫ peccantibꝫ dam-
nandis temptatis ſubuerſis expoſitis ſimilibus
malis q̇bꝫ ⁊ noſipſi. Pro deo ꝯpatiēdo eiꝰ paſſio
ni ⁊ iniurijs a pfidis ⁊ peccōribꝫ ei q̃tidie illatꝫ ⁊ ſub-
uerſioni iuſticie. ⁊ aīaꝝ pditiōi. fidei cōculcationi.
⁊ ingratitudini ꝓ oībꝫ bñficijs q̇ omnibꝫ largitur
pro ſcādalis q̇bꝫ inhonorat̃ a famulis ſuis. ⁊ mul-
tis alijs Seriū bonū intus amorē ad proximū de
cet hrē. exterius plenā benignitatem. Malū autē
ſeriū amarū eſt faſtidiēs bonū. indignabundū. ſu
ſpicioſū. rācoroſū. ſine rōe. turbulentū ⁊ alijs one
roſū. Diſſolutio eſt deuotiōi ſicꝫ aq̃ igni. ⁊ q̇ du-
cit in conſuetudinē vix diſſueſcet maxie ioculari.

De ſuſpenſione mentis in deum.
Caplm. xxi.

Septimū eſt mentē ſemꝑ hrē ad deū ſuſpenſā orando. cogitando. vel recordādo. meditādo. legendo. attendendo ad bona. cōtemplādo Unde qñcunqꝫ fꝛꝰ dei vel ad modicū dei nō meminit. cōtremiſcit ꝛ dolet q̄ſi grauiter offenderit. tāti amici defraudatꝰ q̄ nrī nōqꝫ obliuiſcit Cū ſūma btitudo in gloria cōſiſtat in iugi viſione dei. hmōi btitudinis imitatio q̄dā eſt iugis meōria dei Iſta ē meritū. ſꝫ illa eſt premiū Quādiu illū videre nō poſſumus pñtes ſaltem memoremur eiꝰ abſentes Tāto quiſqꝫ letius ꝛ pleniꝰ eum videbit ī patria. quāto frequētiꝰ ꝛ deuotiꝰ eiꝰ meminerit in hoc exilio. Uñ pſalmiſta dicit. Prouidebā dñm in ꝯſpectu meo ſꝑ ꝛc̄. Nec tantū in ocio. ſed etiam in negociis ꝛ occupatiōibꝫ eis eſſe debemꝰ meōres. imitatione ſcōꝝ angeloꝝ. q̄ miſſi in miſteriū nrm̄ ſic exteriora diſponūt vt tñ ab intimis nōqꝫ recedāt Quāto celū ampliꝰ ē q̄ꝫ terra tāto ſpūalis meditatio ꝛ cōtemplatio latiores hꝫ materias ꝛ vias q̄ꝫ cogitatio terrenoꝝ Quales āt ſint iſte vie ꝟl materie. ꝛ quales ꝓfectꝰ ꝛ ꝓceſſus meditādi ꝛ intuendi ſpūalia nō eſt huiꝰ tꝑis ꝟl materie. ſꝫ iſtō ꝑtinet ad ſeptimū ſpūalis vite ꝓceſſū q̄ in ſapia ꝯſatur.

Seq̄tur ꝓceſſꝰ ſextus Caplm̄. xxij.

Nunc de ſexto ꝓceſſu q̄ in ꝟtutibꝫ puris ꝯſtat aliq̄ ſimplicibꝫ cōuenientia. ꝛ nouis in religione cōpetentia ꝓponamꝰ. alta ꝛ ſubtilia magiſ ex-

xercitatis in his refuantes. Quãto enĩ quiſq altius
profecerit. ⁊ in anteriora ſe extendere ſtuduerit. tã
ta altiora ⁊ pfectiora intelliget. tã de his que iam
attigit. qȝ de illis q̃ nondũ actualiter comprehen-
dit. Sicut qui mõtem aſcendit q̃ altiꝰ ſcandit eo
altius videt q̃ȝtum adhuc diſtat a cacumine ſum-
mitatis ⁊ q in ymo poſitus eſtimauerat eſſe verti-
cem montis ſublimatus videt vix mõtiȝ pedẽ eſſe.
ſic ⁊ de perfectione nemo ꝓprie niſi perfectꝰ ⁊ pfec
tioni proximꝰ poteſt loqui. Virtus eſt ordina
tus ſcḿ veritatis iudiciũ mentis affectus Sed iu
diciũ veritatis circa quatuor generaliter verſatur
circa bonũ ⁊ malũ. Bonũ aliud eſt corporale ⁊
temporale aliud ſpũale ⁊ perpetuum. quod ſine
dubio melius eſt q̃ȝ corporale ⁊ temporale Malũ
autem aliud eſt culpe. ⁊ aliud eſt pene Culpa alia
venialis. alia mortalis. Pena alia trãſitoria alia
ſempiterna. Malũ ergo culpe peius eſt. quo me-
retur malũ pene. qȝ ſi culpa nõ eſſet. nec pena eſſet
Pena vo trãſitoria minor eſt q̃ȝ ſempiterna. Et
qȝ lex veritatis ſcripta eſt in corde hoīs per iudiciũ
rõnis. date ſũt etiã ei in adiutoriũ affectiões ad fu
gam mali ⁊ apprehenſionẽ boni. quia in his duo-
bus õnis beatitudo cõſiſtit. in elõgatiõe õnis ma-
li. ⁊ in fruitione omnis boni.

De affectionibus mentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

SEptē autē ſunt affectiōes mentis cōiter. ſpeſ
timor gaudium meror. amor. odiū. ⁊ pudor
Harū quatuor ordinātur cōtra malū. tres autē
ad bonū. Nam timor meror odiū ⁊ pudor contra
malū ſunt. ſpes amor gaudiū ad bonū ſe habent
Nam bonū non eſt timendum. ſed optandum ⁊
ſperandum. nec pro bono eſt dolendum ſed gau-
dendum. niſi forte priuatio boni timeatur vł do-
leatur. quod non eſt bonū ſed ꝓprie malum Nam
malum eſt priuatio boni vł corruptio Item bonū
non eſt odiendū ſed amandū. nec de bono puden-
dum eſt ſꝫ gloriandū. Gloriatio ideo non dicitur
affectio ꝑ ſe. qꝛ ſub gaudio ꝯphendit̄ ⁊ amore Cū
ergo iſte affectiōes ordinate ſūt ad qđ debēt iuxta
rōis ⁊ ỽitatꝫ iudiciū. tūc hō eſt ỽtuoſꝰ cū ſola ma-
la timet ⁊ magis timenda. id eſt magis mala plus
timet. ⁊ dolenda dolet. ⁊ odienda odit. ⁊ pudēda
erubeſcit ſm plus ⁊ minꝰ. ſicꝫ ipſa ⁊ dolēda ⁊ odi
enda ⁊ pudēda plꝰ vł minꝰ ſūt mala. itē cū ſola ſpe
randa ſperat ⁊ ſicꝫ debꝫ. ⁊ amāda amat. ⁊ de gau-
dendis gaudet ſm qđ magis vł minꝰ ſunt bona.
Summū autē bonū quod eſt deus ſumme amā
dum eſt ⁊ ante omnia ſperandū. ⁊ ſuper omnia in
ipſo gaudendū. ⁊ ea que ab ipſo retrahunt ſūme
fugienda ⁊ execranda que ſunt precipua vicia et
peccata. qꝛ hec vere ⁊ ꝓprie mala ſunt. ⁊ oibꝫ ma-
la ⁊ nulli bona. ⁊ ad nichilum bona qbꝫ inſūt. licet
quādoqꝫ bonis cooꝑentur in bonū mala aliena vł

iā ꝓpria poſt cōuerſionē. vt ex eis magis humili⸗
ntur ⁊ ampli⁹ inardeſcāt in amorem dei. q̄ eos i
alib⁹ vicijs tolerauit ⁊ a talib⁹ liberauit Scis eti
m in glīa augebit leticiam dānatio reproboꝝ. qꝛ
udent ſe ab his ſaluatos q̄ poterāt ſicut ⁊ illi ni
deus eos liberaſſet incidiſſe. Multe ſūt alie
rtutū artificiales diuiſiones ſm q̄ alie dicūtur
eologice vt fides ſpes caritas. alie cardinales vt
udentia iuſticia fortitudo tēperantia. Itē alie
litice. alie purgatorie. alie animi purgatiue. a⸗
exēplares. quas ſicut rudis rudib⁹ loquēs p̄te⸗
o. ſolū illū ordinē ſequar q̄ virtutes principales
ptem vicijs oppoṅūtur. cū virtus ſm hūc ſenſuʒ
aliud ſit q̄ʒ vicioꝝ carentia. ⁊ q̄ʒto q̄ſq; ab om⸗
vicio purior fuerit tāto virtuoſior ē ⁊ pfectior.

De habitu religionis.

Sicut nucle⁹ i teſta vl' in cortice. ſic ē ꝟt⁹ inte
rior ceteris obſuātijs in religiōe Via em̄ q̄ in
obſuātia religiōis apparēt iuenta ⁊ ſtatuta ſūt. ſi⸗
ut teſta carēs nucleo. Et ſic in tabernac'lo fede⸗
is plura erant velaminū gn̄a intra ſe ꝓtegentia
el decorātia ſcūariū. ſcʒ pelles iacinctine. pelles a
ietū rubricate. ſaga cilicina. cortine ⁊ tabule pari
tū p̄ter alia. ita in religiōe plura ſunt virtutis te⸗
umēta. vel ad decorē vel ad cuſtodiā virtutis ordi
ata in q̄b⁹ nō pura ꝟt⁹ cōſiſtit. ſʒ q̄dā ꝟtut vm⸗

dra. ⁊ latentis intrinſec⁹ demonſtratio figuralis.
Unde qui iſtis exterioribus contentus interiora
poſtponit. ſic eſt quaſi q̄ corticem vel teſtam va
cuā ſine nucleo hꝫ. Primū eſt habitus exterior in
veſtib⁹ ⁊ tonſura. q̄ ſi per ſe religioſum facerēt eti
am ſimee vel mariones religioſi forent. quib⁹ tal
habitus qnicꝫ ioculatorie formatur. Sed hec ſunt
tantū ſigna interiorū. ſicut circulus ad tabernam
potum venalem deſignat. ⁊ verillū ſup eccleſiam
denūciat dedicationem Unde ſi ſigna falſa fuerit
decipiūtur homines putātes inuenire ſignificata
ita de ficto religioſo q̄ exterius in habitu p̄tendit
quod nō habet in moribus ⁊ vita. Scdm ſūt
exteriores cerimoniales obſeruantie vt inclinatio
nes. geniculationes. ⁊ in horis pauſationes. ⁊ om
nes geſticulationes quibus clauſtrales vtūtur in
diuino officio vel in aliis. de quibus ſepe min⁹ vir
tuoſi maiorem vim faciūt q̄ꝫ aliqui perfecti ⁊ ma
gis deuoti. Terciū ſunt mores exteriores cō
poſiti. ⁊ exteriorū morū diſciplina in loquendo. in
gradiendo. in tocius corporis geſtu. que etiam cu
riales ſeculares cōmendabiles faciunt. ⁊ ſecularꝭ
virtus appellatur. ſed religioſis magis competit.
licet humiliori ⁊ planiori modo. Quartū ſūt
opera penitentie. vt ieiunia vigilie flagella ⁊ alie
corporales exercitationes ⁊ caſtigationes. que licꝫ
ppinquent magis virtuti q̄m p̄cedētia tamen non
ſunt pure v̄tutes. qꝛ ea ⁊ hypocrite pn̄t habere. ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

mortali peccato poſiti ſepe in talibꝫ exercent ſe
ſos. Quintū eſt ſtudium familiare ad expur-
anda vl' mortificanda vicia. ꝛ ỽtutes viſitandas
viuificādas. vt ſemetipm̄ humiliare. ire mot⁹ rep̄
ere. luxuriā domare. ꝛ ceteris vicijs impugnāti
us reſiſtere. ꝛ opibꝫ caritatis ꝛ obediētie ꝛ aliaꝝ
rtutū inſiſtere Quāuis em̄ ōnia opera bona ſint
tutꝫ exercitia. qꝛ nec opus bonū eſſet qꝺ nullā vir
tē reſpiceret. tamen aliud eſt aliqꝺ bonū opus
ercere ſimpliciter ꝓpter deū ꝛ intētionē meren-
veniā ꝛ gl'am. ꝛ aliud eſt ad ip̄m exercere nō tm̄
uſa merēdi p̄dicta. ſꝫ etiā ꝑ hoc obtinendi virtu
m ſibi coherentē ꝛ viſitādi ea ꝑ opis exercitiū. ꝛ
ciū cōtrariū expugnādi. ꝛ hoc ē ml'to vtili⁹ q̄ꝫ il-
d pri⁹ Verbi grā Ali⁹ orat ſimpliciter vt ꝑ hoc i-
etret peccōꝝ veniā vel vitā eternā. alius etiam p̄-
r iſtam intentionem orat vt aſſuefaciat ſeipſuꝫ
orationis ſtudio. ꝛ hoc vt conſequatur gratiaꝫ
uotionis ꝛ guſtū diuine dulcedinis ꝛ grām diui
familiaritatis aſſequat̄. ꝛ noticiā dei clarius ꝑ
entꝫ illuiationē conſequatur. Et licet orō p̄oris
na ꝛ meritoria venie ꝛ grē ꝛ gl'e. tn̄ intētio ſecū-
coopat̄. vt ꝛ celeri⁹ ꝛ pleni⁹ hoc qꝺ expreſſi⁹ deſi
rat aſſequatur. Vn̄ multū valet ad perfectio-
em ſanctitatis ſcire intentionē dirigere ad eam
erendā. ꝛ ſtudiū ſuū ad hoc ordinare in tantuꝫ
aliqs faciliori labore quo ad corporale exercitiū
aiores mentales virtutes obtineat qui ſcit pru-

denter diſpone greſſꝰ ſuos. ꝙ̄ aliꝰ ꝗ difficiliori la-
bore. Exemplũ de q̊libꝫ perito artifice ꝗ meliꝰ ⁊ ci-
cius ⁊ leuiꝰ oꝑatᷣ opꝰ q̇dcũqꝫ. ꝙ̄ alter īperitꝰ cũ la-
bore maiori. Sextũ eſt ipſe nucleꝰ affectuali-
ꝩtutꝫ ꝗ̄ eſt ꝑfectio vite actiue. ⁊ ingreſſꝰ ordinatꝰ
cōtemplatiue. ſine illa fruſtra ſperatᷣ puritas con-
templatiōis vel ſtabilitas. ſicꝫ aq̄ fontꝫ nō erit pu-
ra ꝙ̄diu fundꝰ nō eſt mũdatꝰ ſordibꝫ eiectꝫ Sicut
āt ex nucleo pinguedo olei exꝓmitᷣ. ita ex affectu ꝩ-
tutꝫ. ſapor deuotiōis ꝓcedit. maximi diuini amo-
ris ⁊ deſiderij celeſtis. ⁊ gaudij ſpũalis. ꝗ̄ nobilior
⁊ efficatior eſt ꝙ̄ cōpũctio timoris vel meroris.
Vi ſũt ſex dies in q̊bꝫ oꝑari oꝑtet opꝰ ſalutis ⁊
cibos vite q̄rere ne ieiuni deficiamꝰ in via hac qua
āmbulamꝰ. ita vt ſexto die duplices cibos colligamꝰ
ſcꝫ bone actionis ⁊ pie affectiōis vt in ſeptīo. id eſt
in ſubbato q̇eſcamꝰ ⁊ toti ſani fcī a vicioꝝ lāguori-
bus ī req̇e opulēta vacare poſſimꝰ diuine cōtem-
plationi. ⁊ videre q̄m ipſe eſt deꝰ. ⁊ guſtare ꝙ̄ ſua-
uis ē vniuerſ. Qui ſexto die duplices nō colligit ci-
bos ſeptima inanis remanabit. nihil reperiēs de
dulcedine cōtemplationis. qꝛ ꝗ ſextũ ſtatũ ꝗ eſt in
ꝩtutũ affectualiũ ſaītate nondũ attigerit ſeptimū
ſtatus dulcedine ꝗ eſt in ſapīe guſtu ⁊ intelligētie
luce nō fruetᷣ Vñ eſt ꝙ iacob priꝰ de lya ſex filios ge-
nuit. ⁊ poſt hec rachel peꝑit filiũ ioſeph decorum
aſpectu. quo nato cepit iacob petere dimitti ⁊ ī pa-
triā ſuā reuerti. qꝛ priꝰ in actiua vita debet homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ꝑfectꝰ eſſe in ſex predictꝭ ꝓfectuū ſtatibꝫ. ⁊ tūc guſ
tato frcū vite ꝯtēplatiue cupiet diſſolui ⁊ eē cū cri
ſto in patria celeſti. cuiꝰ iā p̄micias in ſapore ſuꝑ
ne dulcedinis p̄libauit. Sꝫ qꝛ ꝓficiētibꝫ h̄ for
mula ſcribit̄ vt ſciant q̄ʒtū in ſingul' ꝟtutibꝫ ꝓfece
rint. vl' q̄ʒtū a ꝑfcōne eoꝝ adhuc diſtēt. quālibꝫ ip
ſaꝝ in tres gradꝰ longe inter ſe differētes deſcribē
do diſtinguamꝰ. multos medios ꝓfectuū paſſus
feſtinādo trāſilientes ꝑꝑ faſtidiū deuitandū Ordo
ſeptē capitaliū vicioꝝ hic fuit Primū ſuꝑbia īiciū
omnis pcci. ſcd̄m īuidia. dcide ira. accidia. auaricia
gula luxuria. Huic ꝑ cōtrariū opponit̄ ordo virtu
tū. ſcꝫ hūilitas ꝯ ſuperbiā. dilectio ꝓximi cōtra in
uidiā. mititas cōtra irā. caritas dei cōtra accidiā
cōtemptus diuitiaꝝ cōtra auariciā. ſobrietas con
tra gulā. caſtitas cōtra luxuriā. Sꝫ qꝛ teſte beato
gregorio. ſic; multi arboris rami ex vna radice pro
deūt ita ex charitate dei cetere ꝟtutes oriūt̄. iō de
ipſa tanq̄ꝫ oīm matre ⁊ nutrice primo dicamus ⁊
poſtea de filiabꝫ Ante ipſā nulla virtus meritoria
eſt Ipſa em̄ omnes informat vt virtutes ſcē ſint.
⁊ vigorem tribuit eis vt ſint magis vel minꝰ meri
torie ⁊ deo accepte. ſm̄ quod de ipſius nutrimen
to minus vel amplius acceperūt. ſicut ramus ar
boris a radice naſcitur. ⁊ ex ſucco ab ea proceden
te nutritus vt magis fructificet magnus efficitur.
Inicia autem ſingulariū virtutū ad incipientes ꝑ
tinent. ſine quibus nō poſſunt eſſe ſalui ⁊ deo pla

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

cere ad ſalutẽ. Profec⁹ ad religioſos magꝫ ꝯgrue
ꝑtinẽt q̄ meliores eẽ debẽt q̄ꝫ popularꝫ cõitas vel
layci ſeclares. q̄ tñ ſũt de nũero ſaluãdoꝝ. Quid ꝓ
deſt altiora ꝓfiteri. ⁊ exteri⁹ in bitu ꝑfectiora p̄ten
dere. ſi ĩ ſtudio ꝟtutũ ⁊ exercitio opis nõ diſtam⁹
ab infimis. q̄ tñ in ſpe ſũt ſaluatiõis. Immo ma
ior eſt cõfuſio ⁊ ſpẽs fallendi. Magna ꝓmittere et
exigua ꝑſoluere. ⁊ poti⁹ ſupplicio dignũ q̄ꝫ premio
Perfectio ãt ad ꝑfcõs ꝑtinet. q̄ trãſcenſo difficul
tatis obſtaculo in q̄ ꝓficere volẽtes laborãt q̄ſi in
mõtꝫ aſcẽſu iã in ip̄o culmie xp̄õ duce ꝯſtituti trã
figuratiõis ei⁹ gloriã deſiderãt ſpeclari. Nemo tñ
in hac vita vl' ꝑfcẽ alieni⁹ ꝟtutꝫ apicẽ valet ap̄p̄hẽ
dere. vl' ſtabiliter in ſũmo gradu ſꝑ manere ſꝫ mõ
vie ꝑfcũs q̄s dicit̃ reſpcũ inferiorũ.

De charitate. Caplm. xxiij.

Charitas eſt ordinata ⁊ magna volũtas fruiẽ
di deo. placẽdi deo fruendi deo. Charitas. di
lectio dei. ⁊ amor vnũ ſũt. tñ btũs bernard⁹ diſtin
guit ea dicẽs. Magna ad deũ volũtas amor ẽ. ſed
cũ lactat̃ a grã dilectio ẽ. cũ ꝟo fruit̃ cũ adherꝫ deo
caritas ẽ. Diligere dẽm⁹ deũ ſuꝑ oĩa ꝑꝑ tria. q2 bo
nus ẽ in ſe. nec tm̃mõ bon⁹ ſꝫ etiã ip̄a boitas ẽ. q2
nihil meli⁹ vl' cogitari vl' eẽ p̄t. ⁊ q̄ õne qđ aliq̄ mõ
bonũ ẽ bonũ eſt. Si em̃ õne qđ bonũ ẽ diligendũ ẽ
in q̄ꝫtũ bonũ ẽ ille q̄ ſũme bonus eſt ⁊ infinitũ bo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

um eſt. ſumme ⁊ ſi poſſibile eſſet in infinitū dili-
endus eſt iuxta meritū dignitatis eius. Item qꝛ
ſe prior dilexit nos. ⁊ plus diligit nos q̄ꝫ noſipſi
os Ille enim qui infinitus eſt. ⁊ cui nō eſt aliud
ſe q̄ꝫ amare quia ipſe deus charitas eſt. diligit
os pauperes ⁊ viles ⁊ miſeros. ⁊ dilexit ab eter-
o nondum exiſtentes nōdum eū diligentes. im-
o ⁊ neſcientes ⁊ reſiſtentes ⁊ offendentes ipſum
ideo iuſtū eſt nos eū viciſſim diligere ex ōni qood
um⁹ ⁊ ſcim⁹ ⁊ poſſum⁹. vt ſaltem cū exigua mē-
ra noſtre poſſibilitatis fideliter remetiamur ei
ligendo. cuius magnitudinis nō eſt finis Ter-
o ꝑpter eiuſdem dilectionis ei⁹ multiplicem effec
um qui cognoſcit̄ in bn̄ficijs ei⁹ qꝛ nō ſufficit ei di
gere ſolo affcū. niſi etiā nob oñdat ī effcū Grego
us. Probatio nāqꝫ dilcōnis exhibitio ē opis De
 bn̄ficijs mō nō ꝓſeq̄mur cā ꝓlixitatꝫ. alterius
is oportunitatē ad hoc expectātes. Dilectio
tem noſtra in tribus conſiſtit. in voluntate in
ere. in affectu. Voluntas informata a ratio
e conſentit eius conſilio vt velit bonum. ⁊ ne o-
oſa ſit voluntas progreditur in actum boni ope-
s. omnem familiam imperio ſuo ſubiectam in
diutorium inuocans ſcilicet membrorū corporis
ſenſuū ⁊ cogitationum. ſiue ad promouendum
onum ſiue ad remouendum malum. Cūqꝫ hoc
deliter fecerit quaſi pro remuneratione vel rele-
atione laboris ex vſu exercitij ſuſcitatur etiam

ei affectus in ſolaciū a gratia demulcēte ſua dulce
dine affectū. vt iam nō tm̄ ex inſtictu rōnis velut
bonū. ⁊ cū conatu laboris illud agat. ſed etiaꝫ ex
deſiderio optet. ⁊ per affectuꝫ amplectatur ⁊ dili-
gat. ⁊ contrariū illi odiat ⁊ horreat ⁊ fugiat malū
Et hec vere ſanitas voluntatis. cū non tantū ex in-
ſtinctu rōnis cogit ſe ad volendū bonū vel facien-
dum. aut nolendū ⁊ vitandū malū. ſed etiā ex af-
fectu ⁊ deſiderio mentis amplectitur bonū ⁊ odit
malū. Et hec eſt virtus ⁊ mens bona. de q̈ philo-
ſophi multa dixerunt. ſed vtinam vere cognouiſ-
ſent eam. Voluntas quādoqꝫ ſine opere ſufficit
ad meritū ⁊ debitū. vbi facl'tas ⁊ oportunitas ope-
ris non ſubeſt. Verbi gratia. Pauper libenter
ſubueniret pauperi. ſed non habet vnde. diues eti-
am quādoqꝫ libenter id faceret ſed non habet cui.
vtriuſqꝫ ergo voluntas tunc pro facto reputatur.
Si autem facultas operis ⁊ oportunitas ſubeſſꝫ
⁊ non ſequeretur effectus op̄is. tūc nō ſufficeret ſo-
la voluntas. quia nec volūtas eēt cū poſſet qđ ex-
pedit ꝑficere ⁊ nollet Quantū em̄ vis tm̄ facis qđ
expedit cū potes. ſꝫ ſi nō facis nō vis.

De virtutib᷒. Capl'm. xxiiij.

Licet etiā ml'te ꝟtutes eē videāt̄ ⁊ iter ſe diffe-
rētes. vt hūilitas alia ē q̄ꝫ caſtitas ⁊ pacia alia
eſt q̄ꝫ mia. ⁊ ſic de aliȷ̄s. tn̄ quadā ꝯſideratiōe om-
nes vnū ſūt. ⁊ ita q̄libꝫ nō tm̄ coheret. ſꝫ etiā ineſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

teri vt qui vnā habeat vere omnes habere dicatᷣ
habitu ꝛ ſi non in actu. Quod oñdens apoſtolꝰ
t. Charitas patiens eſt. benigna eſt. nō emulatᷣ
on agit perperam. nō inflatur. nō eſt ambicioſa
on querit que ſua ſunt. ꝛ cetera ibidem. Sicut
ñ deus eſt vnū ſimplex ꝛ perfectiſſimū bonū in ꝙ
t ōne bonū perfecte. ꝛ cui nullū bonū deeſt. ita
aritas eſt vna virtus in ſe ōnem habens virtu-
m. ſed ꝓpter diuerſos effectus eius ex diuerſis in
inſecis occaſionibus ꝛ actionibꝫ vel cauſis illatꝫ
ibus ſe vel contra malū opponit. vel ad bonum
tendit. diuerſa officia vel nomina ſortitur Vir-
s em̄ ſcd̄m auguſtiuū eſt amor ordinatus videli
t vt amet ſolū quod debet ꝛ ſicut debet ꝛ quātuꝫ
bet Quantū vero amas aliquid tantū odis ꝛ fu
s eius contrariū vbi potes. Charitas ergo cum
extendit ad diligendū deū dilectio dei dicitur. cū
proximū dicitur dilectio ꝓximi. Cum eius mi
rie compatitur miſericordia appellatur. Cum e
s honori congaudet cōgratulatio vocatur. Cū
quanimiter aduerſa tolerat patientia dicitᷣ. Cū
uefacit ſe odientibꝫ benignitas nūcupatur. Cū
on extollitur in proſperis inaniter ſup ſe humili
s reputatur. Cum obtemperat ſuperioribꝫ vt
ſtū eſt obedientia eſt Cum execratur turpia. ca
itas eſt. Cum reſacat ſupflua corporalis neceſſi
tis ſobrietas eſt. Cum diuitias abījcit pauper
s eſt Cū ad paupes eas liberaliter effundit lar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

gitas eſt. Cũ tedio expectatiõis ꝓmiſſoꝝ nõ fran
gitur lõganimitas ẽ Cũ inter bonũ ⁊ meliꝰ ⁊ iter
malũ ⁊ peiꝰ diſcernit prudẽtia ẽ Cũ ius ſuũ cuiq̃
tribuit iuſticia eſt Cũ delectatiõibꝫ nõ emollit tẽ-
perantia ẽ Cũ duris nõ terret fortitudo ẽ Cũ cre-
dit credenda fides eſt. Cũ ſperat ſperãda ſpes eſt
Vñ ⁊ ſpũs ſcũs ⁊ vnicꝰ ⁊ mltiplex dicit. Sapie. vij
Oꝫ cũ in ſe vnꝰ ſit diuerſa dona tribuit ſm diuer-
ſos donoꝝ effcũs. ſicꝫ aliq̃ nobilis ⁊ efficax medici
na diuerſos curationũ effectꝰ ꝑatur vl' ꝟtutẽ cõ-
fert varia ꝑandi. vt vni acuat viſum. alteri clari
ficat vocẽ. aliĳ auditũ reſeret. aliĳ guſtũ reparet. in
alio aliud ⁊ aliud ꝑet Scđm qđ caritas ꝑponit
ſi ſeptẽ capitalibꝫ viciĳs ſeptẽ ꝟtutes format. q̃ vt
p̃dictũ eſt de ꝑfectuũ gͣdibꝫ diſtinguũtur Vnaq̃q;
em̃ virtus teſte btõ Gregorio habet iniciũ ſuũ ⁊ ꝓ
fectũ ⁊ ꝑfcõem. Marci. iiĳ. Terra ꝓfert germẽ
ſuũ. primũ herbã deĩde ſpicã deinde plenũ fructũ i
ſpica. Herba eſt iniciũ ꝟtutis. ſpica ꝓfectus fru-
mentũ plena ꝑfectio. ¶ Charitas dei mater ⁊ nu
trix omniũ virtutũ tres habet gradꝰ. ſcilicet infi-
mũ. mediũ. ⁊ ſummũ. ſic ⁊ alie virtutes ꝑ ſinglas
Nec inconueniens eſt diſtinctio Si em̃ celeſtes ie
rarchie dicente beato dyoniſio ſingule per ternas
differentias diſtinguũtur. cur nõ ⁊ ſpũales ꝟtutũ
ierarchie eundẽ ordinem in terris imitentur. pre-
ſertim cũ celeſtis pulchritudinis exemplar ad hoc
nobis celitus allatũ eſt. vt pro viribus ſtudeamus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſio in nobis ſāctuariū facere. vt in medio noſtri
abitare dignetur ſm exemplar in mōte celeſti no
is demonſtratū Utꝝ āt qui in primo gradu qſi i
nfima virtutū ierarchia hic ſtant ad infimā ierar
haim ꝑtineant. ꝛ qui in media ad mediam i celo.
qui in ſumma ad ſummā in celo ierarchiā ꝑtine
nt cū illuc domino ꝑducente venerimꝰ agnoſce-
mus. Laboremus tm̄ hic fideliter de virtute in
irtutē proficere. certi ꝙ neqꝗꝫ inferior erit tribu
ıtio gl'e proporcionata meritoꝝ menſure. Luce
ij. Menſurā bonā ꝛ confertā ꝛc. Eadem quippe
nenſura q̄ menſi fueritꝫ remetiet vob Eiuſdē mē
ure ydria iplebit tibi vino gl'e i nuptijs celeſtibꝫ cꝰ
n hec implere ſtudueris aq̄ iuſticie pn̄tꝫ. q̄ in cō-
araciōe celeſtꝫ ē ſicꝫ aq̄ ad vinū optimū in valore
Mille miliū metretaꝝ aque fluis vl' mariū nō va
erent vnā electi vini q̄ ad preciū vtriuſqꝫ.

De gradibꝫ charitatꝫ Capi'm. xxv.

Charitas dei pmꝰ gdꝰ ē. ſic diligere cōceſſa ꝛ eiſ
vti. vt tn̄ illicita deuitet ꝛ aōri di n'lꝰ rei aōrez
ꝑponat. ſicꝫ illi q̄ ſic ea q̄ ſūt m̄di diligūt. vt tn̄ i eo
ū dilectiōe vl' cupiditate pccā mortalia deuitēt ſer
ando q̄ deꝰ p̄cepit facere. ꝛ cauendo q̄ deꝰ ꝓhibet
p̄ceptū Math. xix. Si vis ad vitā igredi. id eſt
n ingreſſu vite cōſiſtere nō in ꝓgreſſu altiori ſua
nandata. Secundus gradus poteſt eſſe cum

homo volūtarie pleniori affectu ⁊ feruētiori nō ſo
lū cōia contentus ē ſuare ꝑcepta ſine q̇bꝫ nō ē ſa
lus. ſꝫ etiā ad oīa q̄ dei ſūt ſtudioſꝰ eſt. ⁊ volūtari
us tam faciēdo in ſe q̄ꝫ in aliis ꝓmouēdo ⁊ deſide
rando. hoc propriū eſt bonorū religioſoꝝ. q̇ nō ſo
lum ꝑcepta dei. ſꝫ ⁊ conſilia ipſiꝰ implere ⁊ ipſum
ſpecialiter imitādo ſeq̇ deſiderāt ōnis iuſticie doc
torē dn̄m ihesum chriſtū. Talibꝫ dicit bernardus.
Nō eſt vꝛm̄ circa cōia ꝑcepta lāguere neqꝫ hoc ſolū
attēdere debet ꝗd ꝑcipiat deus. ſꝫ q̇d velit probā
tes q̄ ſit volūtas dei bona ⁊ bn̄placens ⁊ perfecta.
Quantū em̄ amas dn̄m tm̄ ſtudioſior eris ꝓmo
uere beneplacitū eius. vbi potes ⁊ honorē ⁊ caue
re eius offenſaꝫ ⁊ inhonorationē. Gregoriꝰ Nūq̄
ē dei amor ocioſꝰ. opaꝛ em̄ magna ſi ē. ſi ꝟo opa
ri rennuit amor non eſt. Fidelis āt famulus dei ea
diligentia qua cauet dn̄m ſuū offendere in ſe ꝑ pec
catū. ea etiā cauet ⁊ dolet eum inhōrari ab aliis ꝑ
ſcandalū ⁊ prauū exemplū qꝛ in diſciplina famulo
rū redūdat in dedecꝰ dn̄oꝝ. Quis em̄ famulꝰ fidel
patiēter ſuſtineat cōtemptū dn̄i ſui ⁊ iniurias ne
dicā promoueat ⁊ augeat. Huiuſmodi vero chri
ſto dn̄o non ſeruiunt ſed ſuo ventri. Si tu pro ve
le tuo ſeruis domino ipſe te remunerabit pro vel
le ſuo. Si autem tu ſtudueris ei ſeruire pro velle
ſuo. ipſe remunerabit te pro omni velle tuo. Ma
thei. vii. In q̄ menſura mēſi fueritis remetietur
vobis ⁊ adiicietur vobis. nō tm̄ ſm menſurata. ſꝫ

etiam ſupra ſm dñe deſideriũ tuũ remunerabis.
Tercius gdus eſt tãto affectu eſtuare ad deũ qꝫ ſi/
ne ipo q̃ſi viuere nõ poſſis. coartat9 deſiderio diſ/
ſoluẽdi ⁊ eẽ cũ chriſto. Talibꝫ ẽ viuere in patiẽtia.
vel poti9 i faſtidio ⁊ mors in ardẽti deſiderio etiã
ꝑ dura tormenta. Hoc deſideriũ fecit andreã am
plecti crucẽ. ſtephanũ orare ꝓ lapidãtibꝫ. q̃ ei celũ
patefaciebãt q̃ anhelabat ingredi. laurentiũ deri/
dere carnifices. vicentiũ ꝓuocare tortores. aghatã
letiſſime ⁊ gloriãter ire ad ſupplicia q̃ſi ad epulas
inuitatã. ⁊ ceteros glorioſos martires gaudere in
tribulatiõibꝫ. ⁊ iĩmicos diligere ꝑſequẽtes. a q̃bꝫ
ad deſiderata gaudia veloci9 adipiſcẽda ꝓmouebã
tur. Amici ſctõꝝ ꝺſiderãt eos diu ſecũ retinere hic
inimici ãt eoꝝ dolẽt eos aliq̃ tpe ſecũ in mũdo mo/
rari. Et iõ diligendi eis ſũt q̃ optãt ⁊ ꝓmouẽt eos
vt hoc citi9 ⁊ pleni9 obtineant qð ſuꝑ oĩa diligũt q̃
nihil vtili9 eis eẽ pt̃. Nihil ẽ qꝫ taliũ valet eſtũ exti
guere deſiderij q̃ꝫ diu nõ dat eis copia de fõte vite
ad libitu potari. cuius ſiti mirabiliter cruciantur.
Tribꝫ tñ interi vtcũqꝫ refocillãtur guttꝫ ſpũalium
cõſolationũ ſcꝫ interne ſuauitatꝫ recreatiõe. ſacra
mẽtali corpis xpi ꝑceptione. q̃ deuotꝫ ſolet eẽ ſin/
gulare ſolaciũ ꝓ releuãdo hui9 exilij tedio. qꝛ et ſi
non manifeſte. tamen vera ⁊ ſalutifere ipſuꝫ quẽ
amant ſuſcipiũt dominũ iheſum chriſtũ Itẽ ſpiri/
tualis fructus multiplicatione. in q̃ ⁊ aiaꝝ ꝓfectũ
⁊ dei honorem ſentientes exilij ſui moleſtias tole/

rabiliꝰ ſuſtinent ſpe lucroꝝ dei Vn̄ ſpōſa dicit ad-
oleſcētul'. Fulcire me floribꝫ noue ꝯuerſatiōis bo
ne. ſtipate me malis. id ē. ꝓficiētibꝫ ad perfectionē
tendentibꝫ. qꝛ amore langueo. deſiderio diſſoluen
di ꝛ eſſe cū ſpōſo. vt q̄ꝛdiu ab hoc differor ſaltē con-
ſoler ꝯuerſiōe peccoꝝ ꝛ ꝓfcū bonoꝝ. ꝛ ita meū exili
um erit mihi tolerabiliꝰ ſi videro aliȷ̄s eē fructuo-
ſum. vt ſi tardiꝰ ad ſponſū veniā. tn̄ plures mecū
ducā. Sic ꝛ paulꝰ coartatꝰ īter deſideriū diſſoluē
di ꝛ ꝓfectū ſubditoꝝ. ꝯſolabat̄ ſe interī ex eoꝝ pro
fectu de ſua dilatione a regno.

De dilcōe ꝓximi. Caplm̄. xxvi

Dilectio ꝓximi ex dilcōe dei naſcit̄. qꝛ pp̄ deū
ꝛ in deo ꝛ ſc̄m deū eſt ꝓximꝰ diligendꝰ. Prop
ter deū. qꝛ ipſe mandauit. Prima Joh. iiij. Hoc
mādatū hēmꝰ a deo. vt q̄ diligat deū diligat ꝛ frēꝫ
ſuū. In deo. id ē. ea affcōne diligere debꝫ ꝓximū q̄
deū. id ē ea forma. Scd̄m deū. id ē ad hoc diliges
re dēmꝰ ꝓximū ad qd̄ nos diligit deꝰ. id ē. ad ſalu
tem aīe ꝛ ꝓfectū in ſpū. hoc ē vere ꝛ pure ꝛ ordina
te diligere. Vere ꝛ nō ficte. ſicꝫ illi q̄ v̄bo tm̄ ꝛ lin-
gua diligūt. nō ope ꝛ v̄itate. Pure ꝛ nō ex carna-
li affectiōe nō ꝑ vtilitate ꝓpria. nō ex caſuali affecti
one ꝛ ſeclari ſocietate tm̄. q̄ ꝛ ſi nō ſint ſemꝑ mala.
tn̄ nō ſūt meritoria niſi ex ſpūali dilectiōe accipiāt
cōdimentū. Ordinate vt nō ad vicia ꝛ ꝯmoda car

is ꝛ tp̄alē ꝓſpitatē ſꝫ ad eternā ſalutē. Vñ notā
ū ꝙ ē dilectio carnal' ꝛ dilectio cupiditatꝫ. ꝛ dilcō
ūralis ꝛ ſocialis. ꝛ eſt dilectio ſpūalis Carnal' eſt
carnalibꝫ nutrit. vt iter virū ꝛ feminā in copula
arnali. Cupiditatꝫ. vt q̄ diligit pro muneribꝫ. ſic
canis diligit eū q̄ dat ei cibū. Natural'. hec ē inter
ognatos ꝛ ꝓpinq̄s ſanguīe vl' patria. Hac etiaꝫ
ilectiōe diligim⁹ illa q̄ natura magis venuſtauit
t pulchros hoīes ꝛ alia naturaliter delectabilia. ꝛ
tiā illa q̄ nr̄e nature ſūt aliq̄ mō ſimiliora. ſicꝫ cū
duobꝫ eq̄ ignotꝫ vni magꝫ īheret affect⁹. qꝛ forte
ob ſil'ior ē in nāa Eccl'. xiij. Omne aīal diligit ſu-
um ſil'e ꝛc̄. ſic ꝛ ōnis hō ꝓximū ſuū Iſta ſicꝫ a hoīſ
a mal' ꝛ etiā a brutꝫ habet. ita bona ꝛ mala eē p̄t
icet originē trahat a nāa q̄ bona ē in ſe Vñ in ne
eſſitate pl⁹ tenemur ex iure naturali ꝓpinq̄oribꝫ
ꝙ̄ extraneis ſubucire Social' ē q̄ notos ꝛ familia
es ꝛ cōtubernales magꝫ diligim⁹ q̄ꝫ ignotos ꝛ alie
os Iſta ſil'iter p̄ ſe īdr̄ñs ē. qꝛ ꝛ bonos ꝛ malos vi
em⁹ eā hr̄e. boni ad bonū. mali vo ad malū eā cō
ertūt. fauendo ſocijs ad que volūt.

Deteſtatio carnalis amoris Caplꝫ. xxvij.

Spiritualis dilectio a ſpū ſancto denomina-
ta eſt a quo fluit. qui amor patris ꝛ filij dicit.
Illa eſt que mandatur nobis a domino. et meri-
toria eſt per ſe ſola. ꝛ duas priores efficit merito-
rias quando ab ea reguntur. id eſt. naturalem et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſocialē. Cupidā āt non ordinat ſʒ tolerat ⁊ temp
rat ne excedat· qꝛ magis q̄rit vtilitatē ꝓpriā q̄ꝫ illi
quē videt̄ amare Carnalē vero odit ⁊ fugit vel fu
gat. ⁊ execrat̄ ⁊ exterminat. nec vnq̄ꝫ erit fida ſcili
cet ſpūalis ſocietas īter eas. ⁊ q̄ꝫtū vna ipaꝝ aug
tur tm̄ altera minuit̄. licet iter cōiuges propter ſa
cramēti virtutē ſi moderata fuerit excuſet̄. Sʒ
ſpūalibꝫ qui plenā vouerūt deo cōtinentiā. tant
magis ꝑmenda eſt carnalis delectatio ⁊ euellend
q̄ꝫto īdecentior apparet macula i cādida biſſo q̄ꝫ i
rudi ſacco Que em̄ ſocietas luci ad tn̄bras. ⁊ q̄ co
uentio xp̄i ad belial. vn̄ bene d̄r in libro ſapie.
q̄ꝫ pulchra eſt caſta gn̄atio cū charitate. Sed q
ſolet ſe qn̄qꝫ palliare carnal' dilectio ſub ſpecie ſpi
ritualis ſicut ʒiʒania ſub tritico. vt' de viridario re
ligioſe vite euelli poſſit. aliq̄s ei⁹ ſpecies q̄ſi noxi
as herbas ad cautelā in expt̄ʒ breuiter oſ̄dam⁹ pe
q̄s dinoſcat̄ ſubſtātia ſpūalis aōris a carnali Sp
ritualis em̄ dilectio nobilis ṽtus eſt. ⁊ iō ne vileſ
cat admixtiōe carnalis amoris ſicut balſam⁹ ſoph
ſticata vilibꝫ liq̄ribꝫ. vel ſicʒ alie nobiles ſpēs falſi
tatis admixtione viciātur. longe eſt inde ⁊ ſubtili
ter ſegreganda. Yʒaie primo. Vinū tuū mixtum
eſt aqua. id eſt amor ſpiritualis viciatus eſt am
re carnali Sic praui caupones vendūt viliora ſu
ſpecie melioris. ⁊ hoc maxime in ebriatis ⁊ rudib
qui neſciūt diſcernere precioſūm a vili. Iohānis
ſecūdo. Omnis homo primū bonū vinū ponit. e

eni inebriati fuerint ꝛc. Sic ſepe mutatur amoꝛ
q prima bon⁹ ꝛ ſpiritualis videbat̃ cū diſcretio-
n ꝛ ſobrietatis metas exceſſerit in carnalem. qꝛ
a tus dyabolus primo occultat temptatiōis la-
qū. donec amoꝛ increſcat ꝛ tenax fiat. ſicꝫ viſcus
q capiūtur auicule. vt cū ſibi mutuo cōglutinati
ferint iſepabili amoꝛe dilectus a dilcā. improui-
d ſimul in inguine trāſfodiat carnalis cōcupiſcē
ti mucrone. cū ab inuicem iā nequeūt ſeparari.
potius nāqꝫ ſibi mutuo cōſentiūt ad queqꝫ apta
ccia. qꝫ velint fidem quā iam ex longo tp̃e inte
g m ſibi ſeruauerūt aliquatenus violare. vel om
n ſeruicia pdere q̄ ſibi mutuo impendereñt Et licꝫ
b cū multo cordis doloꝛe faciūt. ꝑualet tñ amo-
ri violentia q̄ mētis vigoꝛē ſolita ē emollire. ſicut
d ida ſampſonē foꝛtiſſimū virū ſuis blandicijs e-
n uauit. ꝛ ceteris hoīb ſil'em effecit. ꝛ ſpū dei ef
fiato tradidit cū hoſtib ligandū cecādū incarce-
r dū ad molā trahendā circūagitandū ꝛ illuden-
d Nec tedio vincitur hoſtis neq̄ſſim⁹ nec laboꝛe.
n diurnitate laſſatur. ſi quo modo poſt lōga tem
p a potuerit efficere qđ intendit. cū ad nihil aliđ
ō tp̃e vacet vel ſtudeat. nec alia cura ſit occupa-
t niſi quō ſubuertat bonos. ꝛ malos p̄cipitet in
d erius ꝛ retineat in pccō. ꝛ impediat ī pꝛofectu
ſ itis. Primū ergo indiciū carnalis amoꝛis ē
qū ſpiritualib dilectio ſpūalib tm̄ eruditiōib
ꝛdificatoꝛijs collatōib paſci ſoleat. nugas ꝛ ocio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſas fabulas faſtidiat. iſti ecōuerſo pauca de ſpi
libꝫ ⁊ plurima de inutilibꝫ cōfabulatiōibꝫ. ⁊ ma
de mutua dilcōe inſaciabiliter rumināt q̄ztū ip
cā. ⁊ illa ipm diligat. ita ꝙ ad hmōi colloq̄a nō
ficiāt hore. nō dies. nō q̄libꝫ tp̄a. ſꝫ ſp̄ cū conue
pn̄t copioſā hn̄t loquēdi materiā ideficiēter. ❡ S
cundū carnalis amoris idiciū eſt inſolētia geſt
⁊ mor̄ qn̄ ſūt pariter ſe taliter amātes. amor
ſe mutuo reſpiciūt. latus lateri. femur femori. m
nus ad manū tenēt ⁊ cōprimūt. deīde brachia ⁊
certos. hūeros ⁊ vbera ſub veſtibꝫ ⁊ vlteriora tā
do blandiūtur Aliqn̄ āplex⁹ ⁊ furtiua oſcula iūg
⁊ ſil'ia. ſicꝫ in ſclaribꝫ amatoribꝫ notari p̄t E cō
ſo ſpūalis dilectio tātā diſciplinā ſuat in occulto
cut in publico. q̄ nec angulos q̄rit ſed fugit. niſi
ſecū q̄s hitare deſiderat. ⁊ ſoli deo vacare. Au
hoie āt colloquens marie ſi vir cū feia loq̄tur co
net oc'los ⁊ man⁹ ⁊ oīa mēbra ſub cuſtodia mod
ſtie qd̄ etiā ſtuoioſus obſeruator nō iuenirec i q
eos reprehenderet. Terciū eſt inq̄etudo cord
qn̄ ſūt abſētes. cogitādo de inuicē. vbi ſit ille dil
tus iā. q̄d agat. qn̄ veniet. q̄zdiu me deſeruit. ſi
me cogitet. ſi ex abſencia ei⁹ amor circa me fort
aliq̄ tepuerit. q̄z lōgo tp̄e iā nihil mihi demanda
uerat. ⁊ q̄d in cā eſſe poſſit quō valeat in corp̄e.
ita ſuſpēſo corde nec orare libere p̄t. nec de eo q̄
meditari. vl' aliud agere. diſtricto ⁊ occupato an
mo circa dilectū. niſi quādꝫ audit aliq̄d de eo ꝓſp

loqui. hoc eſt ei refrigeriũ ꝗlecũqꝫ. ¶ Sp̃ualis
lectio hec nõ curat. ſꝫ ꝗeſcit in deo. ⁊ amicũ ſuũ
deliter in orõe deo cõmendat cũ fuerit oportunũ
ſit in vtili diſtractiõe cõpatitur ei ⁊ cõgaudet ſi
t rõ dictauerit faciendũ. ¶ Quartũ indiciũ car‑
lis amoris ẽ impatiẽtia cõdilecti. ſcꝫ ſi aliquã ſe
diligat. ſi benignius aliquã ſalutet. ſi aliq̃ bene
ia ei exhibeat. ex ꝗbꝫ timet ne forte amor alteri‑
p̃ualeat ⁊ circa ſe tepeſcat. inde dolet ⁊ triſtatᷣ.
ſp̃ualis aũt dilcõ vult oẽs ſecũ diligi. ⁊ in hoc gau
t. qꝛ charitas eſt ſui cõicatiua. ⁊ q̃ꝫto magis dila
tur tanto amplꝰ augetur. ſicut ignis ꝗ plura fo
enta accipit eo magis excreſcit. ¶ Quintũ ẽ ira
onturbatio. qꝛ tm̃ vt vulgo dicitur ſe diligũt. ꝙ
e nimia dilectione nõ poſſunt ſibi mutuo parce
a moleſtia leſionis ¶ Sicut em̃ methas excedit
quando corũ dilectio inordinata in blandiendo
econtra quãdoqꝫ excedit in conturbando. maxi
e cũ vnus alterũ in aliquo offendit non ſatiſfaci
do ſibi in his que deſiderat. vel aliam perſonam
ei videtur plus amando. quia quo tenerior ẽ di‑
tio. eo moleſtior eſt offenſio Inde ſurgunt que
le ⁊ improperia impenſorum beneficiorũ ⁊ mag
fidei. que iam perdita videntur apud ingratũ
ſequuntur etiam deteſtationes. iuratorie pro‑
iſſiones. quod nunquam deinceps velit ipſum
ligere ꝗ ſic retribuit ſibi mala pro bonis. et odi‑
n pro dilectione. ¶ Aliquando adiunguntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

adiũguntur clamores. cõtumelie. vituperia. ma
dicta. infamationes. ꝓditiones ſecretoꝝ ⁊ mult
conuenientia hm̃oi. ſicut ſepe experimur. Spũ
lis ṽo amor pacificꝰ eſt tractabilis. ignoſcẽs erro
⁊ infirmitati ꝓximi. ⁊ in ſpũ lenitaꝭ inſtruẽs in
liq̃ ꝑoccupatũ delicto. Sextũ eſt munuſcła
dulces littere amatorũ dictamis. cõuiuiola ⁊ m
celli ab ore dilecti rapti ⁊ q̃libꝫ alia q̃ dilectꝰ cõtre
tauit vł q̃bꝫ vſus ẽ. q̃ q̃ſi pro reliq̃is venerãt vt p
meõriali ꝯſuant pro incentiuo cõtinui amoris
contra ſicꝫ dicit Iheronimꝰ. crebra munuſcula
faſciolas ⁊ zonas ⁊ ꝑguſtatos cibos ⁊ dulces ⁊ ſ
aues aõris lrãs ſcũs amor nõ hꝫ Pure orõnes. e
ficatorie ⁊ in ſpũ inſtructõẽs. ⁊ in nccitate pie ſ
uẽtiones ſũt ſpũalis amoris fulcimẽta. Sep
mũ ẽ iordiata diſſimlatio vicioꝝ ad iuicẽ. ſ. q̄ i
ſe diligũt mutuo. q̄ etiã vicia ſua diligũt ⁊ fouẽt
excuſãt ⁊ aſtãt ſibi mutuo ꝯ arguẽtes ⁊ corrigẽt
ea confederati ad malum. ſicut fur furem. adult
adulterũ diligit in malo. Spiritualis ãt dilect
cũ omniũ vicia deteſtetur. ſingulariter tamẽ od
ea in ſpecialiter dilectis Sicꝫ em̃ pater magis
let deformitatis maculam in filio q̃ȝ in alieno.
deus peccata omniũ odit. et tamen quodamm
do durius punit ea in preſenti in amicis ſuis ſi
laribꝫ q̃ȝ in aliĩs. ſicut apparet in dauid. qui gr
uiſſime pro peccatis punitus eſt Apocalipſ. terc
Ego quos amo arguo ⁊ caſtigo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Oſtenſis ad cautelā carnalis amoris viciīs q̄ ſe
iq; palliant ſub ſpecie ſpūal' dilcōnis vt ignaros
cipiāt. ad ſpūalis dilectiōis ꝑfcūs cōſiderādos
deam⁹ ꝛ q̄b; gdib; ꝯſtant videam⁹.

De gradib; dilectionis ꝓximi. Capl'm. xxxviij

Dilectionis ꝓximi ꝑm⁹ gd⁹ cē videt Nullū odi
re nulli malū cupe. nulli⁹ velle bonū ipedire.
neccitate ꝓximo auxiliū ſubuētionis nō ſubtra
tre. ꝛ breuiter vt nulli faciat malū vl' cupiat cum
olūtat; ꝯſenſu. ꝛ bonū ꝓximo optet ꝛ faciat ſic;
bi velle deberet ſi īdigeret. In his duob; cōſiſtit
npletio illi⁹ p̄cepti. diliges ꝓximū tuū ſic; teipm
z qd tibi odis ab alio fieri tu ne alteri facias. ꝛ q̄
iq; vult; vt faciāt vob' hoīes hec ꝛ vos facite illis.
Hec eſt lex ꝛ ꝓphe Hoc ei docet lex nature ꝛ ſcptu
pliter ſm expoſitionē ſcōꝝ orthodoxoꝝ. Pro
ct⁹ dilcōis ē ſic alteri⁹ ꝑfectui ꝯgaudere. ꝛ bonū
teri⁹ diligere q̄ſi ꝓpriū. ꝛ ſic ei⁹ aduerſitati cōpa
ſic; ꝓprie. vt aliena lucra ſua duputet ex affcū pie
itis Ad Ro. xij. Gaudere cū gaudētib;. flere cū
ētib;. idipm iuicē ſentiētes Itē ſic bona aliena vl'
iala ſētire ſic; ꝓpria Scd̄a ad cori. xi. Quis em̄ in
rmat ꝛ ego nō īfirmor ꝛc̄. Ubi āt tal' ineſt affec
ns ibi neccio nō deerit ſubuētiōis effcūs q̄ztū patit
pꝑtunitas Sic; ei ſana mēbra corpis cōgaudēt ſi
iꝛ ꝯpatiūt mutuo. ita appet illū affcm̄ ſanatū cē

a ſtupore inſenſibilitatis vicioſe. q̄ iam nouit ſre
ligere q̄ ꝓximi ſūt ex ſeipſo Ad eph. iiij. Sum⁹
inuicē mēbra. Vñ dñs nr̄ ihes⁹ chriſt⁹ a q̄ oīs do
trina ꝑfectiōis nob influit. ſicꝫ membris a capit
ſenſus ꝛ motus influit. deputat ſibi fieri qcq̄d m
bris etiā infimis infertur. ſicꝫ ipſe dicit Qđ vni
minimis meis feciſtꝫ. ꝛc̄. ¶ Perfectio dilcōni
ꝓximi eſt diligere inimicos ex affectu. ꝛ ea dulced
erga odiētes ꝛ ꝑſequētes ſe affici. ſicꝫ erga ſingl'a
riter dilectos. ꝛ nō ſolū̄ res tꝑales. ſꝫ etiā corp⁹
fratribꝫ ponere parū̄ eſſe. nō tm̄ ꝓ ſpe premij ma
tirij ſꝫ magis ꝓ affcū̄ fraterne ſalutꝫ. Hāc chriſt
docuit q̇ pro peccōribꝫ inimicis ſuis mori dignatu
eſt. vt illa peccā q̇bꝫ ipm̄ offendim⁹ ꝛ ꝯtempſimu
expiaret. Joh. xv. Maiorē hac dilectionem nem
hꝫ. vt aīaꝫ ſuā poīt q̇s ꝓ amicꝫ ſuis Hāc didicerā
ab ip̄o ſācti q̇ ſe morti ꝓ fribꝫ obtulerū̄t q̇ ſe i ſuo
pro alioꝝ redemptōe vendiderū̄t vt paulinus q̇ v
alioꝝ fami cōſulerꝫ ip̄e fame cruciabat̄ qui ꝓ inte
fectoribꝫ ſuis deuote orabāt. ꝛ eoruꝫ benignitat
inimicoꝝ ſeuiciā lenire. ꝛ malū̄ in bonū̄ vincere ſtu
duerū̄t Hāc ioſeph ꝑiarcha. moiſes ſamuel ꝛ d
uid. iob ꝛ alij ſcī q̄ꝫplures ml'tipliciter oñderū̄t E
reuera tales ſūt vere ſapiētes q̇ ſic diligū̄t inimico
qꝛ centies maiora bona ꝓſtāt eis ꝑſequēdo q̄ꝫ ſul
trahendo ſicꝫ q̇ rapet mihi talentū̄ plūbi ꝛ poner
in eū̄dē locū̄ talentū̄ auri puri Quid p̄t hoī ſcō no
cere inimic⁹ Honorē mūdi vl' delicias vl' diuitia

r q̇bꝫ nutrix̃ carnalis cõcupiſcentia p̃t ei aduerſa-
ns ſubtrahere. ſpoliando. detrahendo. ꝑſquēdo
ſācti iſta nō amāt. idō nō ꝯtriſtātur cū iſta ſub-
rahūtur eis. Nā ſi iſta que mūdi ſūt diligerent ⁊
e amiſſis valde dolerent. nō eſſet caritas dei pa-
ris ī eis Cū ergo aufert eis mūdana īimicꝰ. q̄ eis
it odioſa ⁊ oneroſa. cumulanẽ eis dona ſpūalia ⁊
erita celeſtia Vn̄ dd̄ Judicia dn̄i vera iuſtificata
ſemetipā. deſiderabilia ſup aurū ⁊ lapidē precio
m mltū. ⁊ dulciora ſup mel ⁊ fauū Et q̇ occaſio
em dat hoī tāti lucri merito ē ei diligendꝰ. Ma-
hei. v. Diligite inimicos vr̄ōs. benefacite his qui
os oderūt. Orate pro ꝑſequētibꝫ ⁊ calumnianti-
us vos. ⁊ erit merces vr̄ā mlta. ⁊ eritis filij altiſſi-
i. Vera btitudo cōſiſtit in cognitiōe ſūme veri-
tis ⁊ dilectiōe vel delectatione ſūme bonitatis ⁊
fruitiōe eterne iocūditatis. Omnes āt ꝟtutes
rdinant nos ad iſta tria. ⁊ ideo q̄zto quiſqꝫ magis
erit ordinatꝰ in virtutibꝫ. tāto magis capax erit
perne beatitudinis.

De huilitate. Caplm. xxix.

Sicut ergo charitas ordinat nos ad bonitatē
ita huilitas habet nos ordinare ad veritatem
Huilitas eſt ex ītuitu ꝓprie cōditiōis vl fragilitatꝫ
tū varia mentis īclinatio. Bernardꝰ Huilitas
t ꝟtꝰ qua hō veriſſima cognitione ſui ſibimetipſi

vileſcit Duo ſūt q̄ ammonēt nos vt hūiles ſim
videlicȝ qḋ ſum⁹. ⁊ qḋ nō ſum⁹ Qḋ ſum⁹ nō hab
mus a nob̄ nec ex meritꝭ nr̄is. ⁊ iō nō opȝ nos i
extolli. qꝛ aliene ꝑtātꝭ eſt ⁊ bonitatis q̄cq̄d boni
mus ⁊ hēm⁹. ⁊ iōe ſol⁹ ille extollend⁹ ē cui⁹ grā
mus id qḋ ſum⁹. Hec ē hūilitas ſcōꝝ ⁊ magno
q̄ quāto maiores ſe vidēt. tāto magꝭ hūiliāt ſe
oibꝫ q̄ hn̄t totū reddentes illi a q̄ totū hn̄t. qꝛ fu
reus ē q̄ ſibi aliq̄d retinet de his q̄ ſibi cōmenda
ſūt iuito dn̄o. cū ip̄e dicat glaȝ meā alteri nō da
Profectū nob̄ libenter cōicat in bonis ſuis ſȝ gl
ſibi ꝓuat Qḋ āt nō ſum⁹ ſilr̄ monet nos hūil
ri. qꝛ vana ⁊ inanis gl̄a ē extolli de eo qḋ nō eſt.
ut ſi lutū gl̄etur ſe eē auꝝ. ⁊ gnan⁹ iactat ſe eſſe
gantē. ⁊ mēdic⁹ credit ſe eſſe regē. ⁊ ethiops n
cādidiorē. Apocal. iij. Dicis qꝛ diues ſū ⁊ nulli
egeo. ⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſerabil' ⁊ paup
cec⁹ ⁊ nud⁹ Hec hūilitas eſt pauperꝝ ⁊ impſcōꝝ
conſiderata ſua inopia ⁊ imperfectione ⁊ in cōp
tione ſublimitatis aliorū reſiliūt in ſe ⁊ ex iudi
veritatis ſibimetipſis vileſcūt Sic dn̄s nou cec
natos per noſtri ignorantiā illuminat. lutū vn̄
ti ſum⁹ liniendo ſup oclos nr̄os vt ꝑmo icipian
noſipſos agnoſcere. deinde ipſum illuīatorem
ſtrum credendo proni adorare. Ex luto viſum
cipit. qui ex conditionis ꝓprie fragilitate ſeipſū
miliat⁹ agnoſcit.

De huilitate ad nos ipſos. Capl'm. xxx

Triplicem ꝓo huilitatē habere debemꝰ. Humiles eīn eſſe debemꝰ in nobis. huiles ad primū. huiles ad deū. In nobis debeꝰ eſſe huiles nosmetipſos ex cōſideratione ꝓprie vilitatis deſpiciendo. vt ōnia q̄ in nobis deſpicabilia agnoſcimꝰ tam in naturalibꝰ defectibus q̄ȝ fortuitis. ⁊ maxime in culpabilibꝰ ⁊ vicioſis diligenter attendamus et ex eorū intuitu apud nos huiliemur. Scd̄o in nos ſimus huiles. mores ⁊ geſtus huiles habēdo ⁊ verba huilia ⁊ reſpōſa Vn̄ dauid. Quaſi lugens ⁊ cōtriſtatus ſic huiliabar. Tercio vt in humilibꝰ obſequijs opibꝰ ⁊ officijs noſmetipſos exerceamꝰ in quibꝰ apparet vilitas. ⁊ que alij horrēt ⁊ deſpiciūt. vt ſordes purgare. ruſticalia opa facere. veſtibꝰ vilioribꝰ ↄtētos eē. ⁊ cibis ⁊ alijs ſimilibus Vn̄ dauid. Ludā ⁊ vilior fiā plꝰ q̄ȝ fcūs ſum ⁊ ero huilis in ocul' meis.

De huilitate ad ꝓximū Capl'm. xxxi.

Ad proximū debemꝰ eſſe huiles. ꝓmo meliores ⁊ digniores ipſos nobis reputando. nō eos deiciēdo vel temere iudicādo Vn̄ apl'us ad philippenſes. ij. Huilitate ſupiores ſibiīuicē arbitrātes. Scd̄o honore exteriori inuicē ꝓuenientes reuerēdo īclinādo locū ꝓmū vbiqȝ tribuēdo. nō eiſ

detrahēdo. ſꝫ obediendo. obſequādo ꝓmouēd ꝛ
eos apud ceteros exaltare. ꝛ fcā eoꝝ ꝯmēdare
dare ꝛ extollere. dūmodo bona ſint. ꝛ mala co
gere nō ficte ſꝫ pure. Tercio patiēter eoꝝ
ma opa tolerare. ꝛ leſiones ſuſtinere ſi quas i
rūt nobis. ꝛ malū pro malo nō reddere. nec o
neciurgia nec clamores ꝯ eos exercere. ꝛ correc
ones eoꝝ patienter recipe. Pſalmiſta. Cū m
moleſti eēnt humiliabā aīaꝫ meā. Itē primo
lij ſūt eq̄les nob. alij ſupiores. alij ſubditi De
bus ē regl'a p̄dcā De ſupioribꝫ addit apl's duo
obedire p̄poſitꝭ vrīs ꝛ ſubiacere eis Obedire p
ad īpleciōnē iuſſiōis eoꝝ. ſubiacere ꝛ humilite
ſubeſſe q̄ſi vicarijs dei ōni ſubiectiōe ſm deū.
p̄latis tres regl'as nota Prima eccī. xxxij. R
re poſuerūt eſto īter illos q̄ſi vnꝰ ex eis Scdā
ma ad theſſal'. ij. Facti ſumꝰ puuli ī medio v
tāq̄ꝫ ſi nutrix foueat filios ſuos ꝛc̄. Tercia. ip
minꝰ. Luce. xxij. Ego āt ī medio vrm̄ ſū. ſicꝗ
miniſtrat. Scdm̄ has tres regl'as rcōr inter ſ
ditos ſit q̄ſi vnꝰ ex illis. cōis in victu. in veſtitu
labore. ꝛ in alijs exteriorib;. ſicꝫ puulꝰ ī medio
rū. vt ex hoc qđ preeſt eis nō putet ſe ſanctiorē
alijs vel ſapientiorem vel digniorem. ſed viliorē
ꝛ obligatiorem in reddendo rationem pro ſe ꝛ
illis. Sit quaſi miniſtrans in medio eorū. in
ma eoꝝ portādo ꝛ curādo. ꝛ exemplo precund

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

De humilitate ad deũ. Caplm. xxxij.

Ad deũ debem⁹ eẽ huiles. Primo vt ipm eſſe deũ ac dñz ⁊ iudicẽ nrm̃ huiliter cognoſcam⁹ ⁊ ei in õnibꝫ obediam⁹ ſicʒ ſui dño ſuo. ⁊ op⁹ factoꝫ ri ſi. ⁊ ſi peccauerim⁹ ei. vt cito ⁊ digne penitea-mus ⁊ ſatiſfaciam⁹ ⁊ emẽdem⁹. Scdo vt fla-gella ei⁹ huiliter tolerem⁹. ⁊ non remurmure⁹ cor-rep. ſed iuſtũ ei⁹ iudiciũ cõmendem⁹ ⁊ nos cor-repcone dignos agnoſcam⁹. dicendo Judiciũ dm̃ portabo qm̃ ipſi peccaui. Tercio. vt de bñficijs ei⁹ nõ extollamur ſʒ agnoſcam⁹ ꝙ nõ ꝑ merito no-ſtro ʒ pure ꝑ ſua bonitate dilexit nos ⁊ elegit nos ⁊ vocauit nos ⁊ iuſtificauit ⁊ magnificauit nos. Jdeo debe⁹ ei grãs pure ⁊ huilitẽ referre. ⁊ nihil nob de donis ei⁹ aſſcribere arrogãdo. Vñ ps. Nõ nob dñe nõ nobis. ſʒ noi tuo da glãʒ.

De triplici gradu huilitatꝭ Caplʒ. xxxiij.

Licet aũt ex p̃dictꝭ poſſint huilitatꝭ gd⁹ diſcer-ni. tñ vt magꝭ i ꝓmptu ſint ad ituendũ nota tres grad⁹ huilitatꝭ. licʒ mlťũ iter ſe diſtãtes Pri-mus vt hõ ſe q̃d ẽ. id ẽ vilẽ infirmũ. inopẽ boni. vi-ciosũ. pccõrẽ. ⁊ ſi q̃s alios defect⁹ hẽat agnoſcat ⁊ ſciat. ⁊ nõ mẽtiař ſe ſibi cẽ maiorẽ q̃cũqꝫ dignitate ſit. ⁊ nõ eleuet ſe ſupra ſe q̃ſi in uentũ. vel ſuper alios inſolenter. nec vanas laudes hominum vľ honores querat. ⁊ ſi aliquando delectat eũ aliqs

iſtoꝝ. ſemetipm̄ redarguat ⁊ caſtiget ꝗſi de
in ꝗ veritas nõ ſit. Vñ pſalmiſta Filij hoim
diligitis vanitatẽ ⁊ queritiꝭ mẽdaciũ. Cũ em̄
oia poſſit. vt qꝺ nõ fecit nos eq̃les angelis
niſi vt ipſa depſſio nr̃a hũiliet nos ne eleuem
cut ſeducti ⁊ ſeductores ãgeli. ⁊ corruamꝰ ⁊
mus. Jnde eſt qꝺ cũ deus in baptiſmo tollat
tus reatũ pcci originalis. penã tñ corruptiõ
tollit in hac vita vt ſꝑ maneat nobis meõria
miliatiõis. ꝗ cauti ſimꝰ ne ſupbiamꝰ ſicꝫ pmi
tes nri. ex ꝗꝝ ſupbia ⁊ trãſgreſſione õnes
mus i culpã ⁊ penã miſerie quã portamꝰ. ⁊
deteriora niſi deꝰ auertat expectamꝰ. Hu
gradꝰ pt dici cũ nõ ſolũ ſeipſuꝫ agnoſcẽs hõ
nat ſe ꝑ vilitate ſua. ſꝫ etiã ab alijs ſperni ſe
ter accipit. imo qꝛ ṽitatẽ amat. ⁊ ſe ꝓuato
nõ diligit ꝯ veritatẽ etiã deſiderat ab alijs r
ri talem qualẽ ſe reputat. ſcꝫ vilẽ vicioſũ ⁊ ig
lem. ⁊ q̃lem ſeipm̄ hõ in ṽitate cognoſcit in
credit agnoſcẽti nõ obeſſe. Gregoriꝰ. Sicꝫ p
hõribꝫ. ita pleꝝ qꝫ hũiles ſua deſpectiõe gau
qꝛ iudiciũ qꝺ de ſe intꝰ hñt etiã ab alijs ſent
ꝓbari Jtẽ cũ dolet hõ ⁊ faſtidit hõres ſibi e
tos ⁊ vilipendit Jſte gradꝰ altꝰ eſt. ⁊ ſatis r
ꝗ eũ aſcenderũt etiã inter religioſos ⁊ bono
nõ eſt mirũ ſi iopes ſimꝰ ṽtutũ. cũ matrẽ ⁊
dem virtutũ ſcꝫ hũilitatẽ tã alienã a nob ſen
Quid em̄ cauſe eſt ꝙ ille ꝗ diues eſt in mia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

eſtis. q etiã pro dilectiõe q̃ dilexit nos ꝓprio filio
ſuo nõ peparcit. ſed ꝑ nobis oĩbꝫ tradididit illũ qd
quã cauſe eſt. ꝙ nos tã inopes graꝝ ⁊ ꝟtutũ re-
linquit. q̃ſi non ſit ei cura de nob Nimiꝝ aut deſi-
ꝗ nrã in cauſa ẽ ꝙ nõ inſtãter querim⁹ eũ vt de-
remus. aut ſupbia. qꝛ ⁊ ſi querim⁹ inſtãter vidẽ
nos de⁹ pronos eſſe vt inde extollemur. ⁊ fieret
bis ipſa donoꝝ eius ſublimatio altioris occaſio
ine Altiora edificia ꝑfũdiori fũdamẽto indigẽt.
rbor excelſa ſi radicata ꝑfũde nõ fuerit facili⁹ vẽ
ꝝ ĩpulſu euertit̃ Qui ergo cito deſiderat ꝟtutꝫ cul
ẽ attingere. ſtudeat ſe in huĩlitatꝫ fundo ſoli da-
qꝛ de⁹ ſupbis reſiſtit. huĩlibꝫ ãt dat grãꝫ. Ter
us grad⁹ huĩlitatꝫ eſt qñ etiã in magnis ꝟtutibꝫ
onis ⁊ hõribꝫ hõ nihil extollit̃. nichil ſibi ex hoc
idit̃. totũ illi refundẽs. ⁊ in integrũ reſtituens a
duit õne bonũ Talis fuit huĩlitas btẽ ꝟginis. q̃
electã ſe ſciret vt mater dei fieret. ancillã ei⁹ hu
iliter ſe recognouit dicẽs. reſpexit huĩlitatẽ ãcil-
ſue. Talis ẽ huĩlitas xp̃i. q cũ in forma dei eſſet
rapinã arbitrat⁹ eſt eẽ ſe eq̃lez deo. ſꝫ ſeip̃m exi
uiuit ⁊c̃. Mathei. xi. Diſcite a me qꝛ mitꝫ ſum
huĩlis corde. Talis ẽ huĩlitas ãgeloꝝ ⁊ ſctõꝝ in
a. q cũ ſint pleni ſũmo bono ⁊ hõre ſũmo ſubli-
ati. nullũ motũ hñt de hoc ſupbie. ſꝫ ſũt in ſe eo
miliores q̊ altiores in deo. vñ ⁊ oĩbꝫ in mõtibꝫ in
ãgelio aſſilãnt. Quibus propter huĩlitatis mã-
etudinem. in mõtibꝫ ꝓpter altitudinem digni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tatis. Hec ē hūilitas ꝑfcōꝝ. q̄ q̄to maiores ſꝰt tā
to magis hūiliāt ſe ī oībꝫ. in ſenſu. in affcū. ī ɥbo.
actiōe. in hitu Vn̄ pſ. Dn̄e nō eſt exaltatū cor me
um ⁊c̄. Si em̄ hūiliat ⁊ deſpicit ſe q̄ nō hꝫ vn̄ gl
rietur. ſꝫ multa hꝫ vn̄ confundit. licet bona ſit iſt
hūilitas. tn̄ nō mirāda. ⁊ ſi filiꝰ ruſtici nō vult fili
regis putari. laudāda ē in eo ſimplex puritas. ſe
nō predicāda. nec ex hoc mirāda humilitas Ita
paupꝫ ſe pauperem reputat ⁊ ab aliꝭs vult paupꝫ a
noſci. ɥitati cōſentit ī iſtꝭ. ſꝫ nō eſt āmiratiōi tali
hūilitas. Si ɥo diues ſe paupībꝫ ꝯformat. ⁊ altꝰ
nihil altū ſapit. ⁊ glo̾ſꝰ nihil de gl̾a ſibi attribuit
totū rifūdit ei a q̊ hꝫ vn̄ glo̾ſꝰ videt. hic ē hūilis n
cogēte neccitate. ſꝫ ɥitatꝭ caritate. Ex caritate e
hūilitate naſcit virtus patientie hec ordinat no
fruitionē ſūme pacꝭ. Nihil em̄ pati moleſtie ē pa
cem hr̄e. qđ fit duobꝫ modis. ſcꝫ aut nullā moleſt
am ſentiendo qđ erit tm̄ in patria aut moleſtia
moleſte nō ferendo qđ ē magnanimoꝝ etiā in vi
⁊ hec ē pacia Magnanimꝰ em̄ ē q̄ ad vniuerſa ſu
tinenda patiēs eſt. q̄ nullis paſſionibꝫ ꝑturbat.

¶ De patienta. Capl̾m. xxxiiij.

Patiētia ē eterne gl̾e reſpcū volūtaria ⁊ inſu
perabilis ꝑpeſſio laboꝝ Patiētia alia ē neci
tatis. alia ſimulatiōis alia ɥtutꝭ Simulationis
qn̄ aut pro hūana gl̾a aliqs patientē ſe in aduerſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſidit. aut cū interi diſſimlat iiurſā quā patit. vt l
lud tēp⁹ oportunū differat vltionē. Gregorius.
Qui mala primi ita tolerat. vt tñ intriſec⁹ doleat
tēp⁹ retributiōis exq̄rat. patiētiā nō exhibet ſed
oſtēdit. Patiētia neccitatꝭ ē cū aliqs ideo aduerſa vl
ciſci nō p̄ſumit q₂ nō p̄t vl' nō audet timēs ſibi ma
ius ex hoc iminere diſpendiū vl' cōmodū deperire
vt ſui a dñis verberati. vl' pauꝑes a diuitibꝫ obiur
gati. vl' diſcipli a mgr̄is caſtigati. Prima vicioſa
eſt ⁊ meret ſupliciū. ſcd̄a cauta vt euadat tēꝑale.
diſpendiū. tercia v̄tuoſa meret grām in p̄nti ⁊ glo
riā in futuro. Omnis paſſio aut ē ex eo qd̄ negant
vl' auferūt ⁊ minuūt nobis odio hita vl' nociua. q̄
poſſu n⁹ diuidere in quiqꝫ. in q̄bꝫ paciētia diſcerni
tur vel probatur.

De probatione patientie. Capl'z. xxxv.

PRimū ē corꝑis leſio. ſcd̄m tꝑal' penuria ſub
ſtātie. terciū detrimētū hōris. q̄rtū caroꝝ of
fenſio vl' ſubtractio. q̄ntū trāq̄llitas mētꝭ q̄cūqꝫ ꝑ
turbatio. Iſtd̄ tñ oīa priora ſub ſe retinet. licet etiā
ꝑ ſe ſingl'ariter aliq̄tiēs valeat diſcerni ⁊ ſine aliis
reꝑiri. vt ſublata aliq̄ leticia l' ꝯſolatiōe min⁹ vtili
vl' nociua. Verbi grā. vt cū ꝑꝑ pluuiā vl' aliā inori
am cām non poſſum⁹ ſpaciari vl' alios conceptus
animi perficere pro libitu. Cum autem turbamur
pro defectu iuſticie vel nocumento ſalutis eterne.

hec turbatio nō est impatiētie deputanda. ſꝫ zi
iuſticie ⁊ virtutis. niſi ſit immoderata vl'indiſc
ta Vñ ſecūda ad corinthios. vij. Triſticia q̄ eſt ſ
cundū deū penitentiā in ſalutē ſtabilē opatur P
tientia directe opponit᷑ vicio ire ſicut caritas dei
ponitur accidie. ⁊ charitas ꝓximi inuidie. hūilit
ſuperbie Sicut aūt ire viciū hoīem ſtultū ⁊ furio
ſil'em reddit iuxta illud iob. v. Virū ſtultū inte
cit iracūdia. ita patiētie virtus ſapientem oñdi
Proverbioꝝ. xix. Doctrina viri per patientia
noſcitur. Sicut ergo pro predictis quiqꝫ cauſ ꝑ
ſe nō turbari virtus patientie ē. ita pro defectu i
ticie nō turbari iudiciū eſt teporis vl' obſtinatiō
Pro ſe em̄ q̄libꝫ ꝯtriſtari debꝫ ꝓ p̄teritiſ defect
iuſticie ⁊ tūc eſt vtꝰ penitētie ꝓ pñtib; ⁊ tūc ē
uorꝫ ꝓficiēdi. ꝓ futuris ⁊ tūc ē cautela timoris I
pro ꝓximis ꝯtriſtari debꝫ hō moderatiꝰ tñ pro t
poralib; eoꝝ defectib;. āplius aūt pro ſpūalib; ⁊
rū que ꝑtinēt ad ſalutē aīe. Ad hoc aūt maxīe p̄l
tenent᷑. q̄ ſi patiēter ſubditoꝝ vicia tolerēt nō co
gendo ꝓ poſſe. ex hac patiētia nō gl'e meritū ſpe
re debēt. ſꝫ irā dei. cuius damna ⁊ iīurias cū ca
re ⁊ ꝓhibere debuerit tolerādo fouerūt. Vñ ⁊ h
q̄ filiorū ſuoꝝ mala non acriter redarguit. irā
cum pena ſenſit Et q̄uis aliqua differentia eē
dcat᷑ iter patientiā ⁊ fortitudinē ⁊ conſtātiaꝫ ⁊ m
gnanimitatē ⁊ longanimitatē ⁊ mititatem ⁊ m
ſuetudinem. ſicut etiam ex eorū diffinitionib;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ligar. tamē ſepe vnū pro altero poītur. ⁊ mutuo
ſe ver ſe diffiniūt vl' deſcribūt. Patientia eſt ho
neſtis cauſa rerū difficiliū voluntaria perpeſſio.
Foitudo ē immobilis inter aduerſa animi labo-
rū periculorū equa ſuſceptio. Conſtantia ē iter
fluitantes cauſas ⁊ perſonas nulla mentꝫ trepi
datione cōcuti Magnanimitas eſt difficiliū ſpon
tanea ⁊ rōnabilis aggreſſio. Longanimitas eſt
ſperatū longa expectatione bonorū. Mititas eſt
irruentis aſperitas ſeu amaritudo nō afficit.
Manſuetudo eſt animi trāquillitas alteriꝰ nō ce
dens improbitati. Poſſent etiā ſingula iſtorꝫ ſin
gulis tolerādis quoquo mō approꝑari. Uerbi grā
Patiēs dici pt ꝙ dolores equo animo tolerat. vt
tobias Fortis eſt quē temptationū certamina
nō ſuperāt. vt ioſeph. Conſtās quē terrores ⁊ la-
bores nō puſillanimē faciūt. vt machabei. Mag-
nanimus ꝙ ardua ⁊ difficilia aggredi non expaueſ
cit vt dauid iohānes baptiſta. Lōganimis quē
longa expectatio a ſpe deſiderij nō frangit. vt abra
ham. Mitis eſt ꝙ odientiū iaculis neqꝙ irritat
vt malū pro malo retribuat. vt moyſes Māſuetꝰ
ꝙ mēde trāquillꝰ eſt ⁊ moribꝫ tractabilis vt iohan
nes euangeliſta.

Ad quid valet patientia. Capl'm. xxvi.

Valet āt virtus patientie ad mlta. Primo to-
lerabiliora reddit pñtis vite incōmoda. qz ad-
uerſitas qñ cū impatiētia eſt. triplex incōmodum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

dat. extrinſecꝰ hō affligit̃ ꝛ intrinſecꝰ ꝑ impa
tiā amaricatur. ꝛ inſup mala cōſcia rodit m
pro reatu culpe. Scd̄o patiētia ē magna
refectio. qꝛ ſicȝ corpꝰ paſcit̃ conuiuio. ita mēs
tū dapib; ſaginat̃. Tertio magna ē edifi
ꝓximoꝝ. ꝛ tāto maior q̄ʒto rarior Plures vi
caſtos. abſtinētes paupes. ſcip̄os humilia
moſinas faciētes. vl' orōnib; inſtātes bona
tes. fide cōſtantes. ſʒ paucos admodū in cōt
lījs ꝛ detractiōib; ꝛ deſpectionib; humiliter pa
tes Excuſamꝰ nos ꝛ defendimus nos ne fort
ſcādaliſent̃ de nobis putātes nos eē culpabi
taceamꝰ. cū ex hoc magis reprehenſibiles in
mur q̄ per impatientiā nos vindicamꝰ. ꝛ m
tes nos acriter remordemꝰ. Sicȝ dicit greg
imitatione dei. glorioſiꝰ ē iniuriā tacendo
q̄ʒ reſpōdendo ſupare. Quarto patiētia p
pccā p̄terita. ꝛ p̄cauet a futuris. Quinto a
grām in p̄nti virtutū ꝛ ſpūaliū donoꝝ. Iux
ps̄. Scd̄m mltitudinē doloꝝ meoꝝ in corde
cōſolatiōes tue letificauerūt aīam meā. S
meret̃ magnā glām in celo. Luce. vi. Gaude
exultate ecce merces vrā mlta eſt in celis. S
timo ſingularis eſt retributrix paſſiōis chriſti
lia em̄ ſtudet rependere q̄lia ab eo accepit qui
res noſtros portauit. Et hec eſt ſingularis le
ſcōꝝ in tribulatione patientiū ꝛ gaudentiū
occaſionē h̄nt ꝛ oportunitatem aliq̄ mō retrib

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

dñō pro illa magna charitate q̄ pro nobis aiam
pſſit ſaltem aliq̄d ſuſtinēdo q꞉ bonoꝝ nrōꝝ non
[i]ndiget vt aliq̄d ei de nrō dare poſſum⁹ Cū i iudi-
[ci]o veniēs oñdet indicia paſſiōis ſue oibꝫ. magna
er[i]t confuſio ill' q̄ nihil pro ipſo pati potuerūt. nec
[vol]uerūt. ꝛ magna glā ill' q̄ pro ipſo mlta ꝛ mag-
[na p]atienter ſuſtinuerūt Signū etiā ſpecialis di-
[lect]iōis videt̄ cū dat dñs aduerſa pati. q̄ſi impar-
[t]iri dignet̄ partē oneris ſui portādi. ſicut ille ſy-
[mo]n cyreneus crucē dm̄cam portauit Solēt em̄
[h]o[mines] in via cū laſſāt̄ rogare eos q̄bꝫ pl⁹ cōfidūt et
[di]ligūt ſpeciali⁹ vt ꝑtē oneris ſui pro ſe ad ho-
[ra]m ferāt vt hoc q̄ſi indiciū ſit illis qꝫ maiorē habe
[a]nt de eoꝝ dilectiōe fiduciā q̄bꝫ onera ſua portan-
[d]a imponunt. q̄ꝫ de ill' q̄bꝫ formidant īponere. ne
[f]o[rte] nollēt equo aīo portare Sic ꝛ dñs q̄ nobiſcū
[om]nibꝫ diebꝫ in via hac q̄ ābulam⁹ laſſat⁹ vſqꝫ ad
[mo]rtē labore ſue paſſionis q̄rit q̄s noſtrū velit ei
[c]ō[pa]ti ꝛ onus tribulationū ſuaꝝ qð adhuc in cor-
[p]o[re] ſuo miſtico qð eſt eccīa ſuſtinet ſecū portare.
[Ha]c paſſionē quā caput in ſe pro nobis īſtituit
[ſu]ſtinuit in carne diuiſit per ōnia mēbra fideliū
[ſu]o[rum]. vt ſicut oportebat pati chriſtū. ꝛ ita in glori
[am] ſuā intrare. ita ꝛ membra ei⁹ ſi capiti fideliter
[c]ō[m]patiātur. ſicut ſocij fuerint paſſionis ita ꝛ re
[ſu]rrectionis erūt. Qui enim plus compaſſus fue
[rit] chriſto propius conregnabit.

Capittulū. xxxvij.

De gradibus ſiue profectibus patientie

OGradꝰ ſiue ꝓfectus patiētie. Primꝰ vt diſc
hō motꝰ ire ⁊ impatiētie per pugnā cohib
⁊ reprimere. ne erūpat foras in ꝟba vl' facta ill
ta. Sic ignis ſuffocatus fumo ſuo extinguit. ſi
non cohibet creſcit ⁊ ōnia que attigere poterit
mabilia incendit. Quatuor āt modis ſolet ig
extingui. ꝑfuſione obſtructiōe. diſſipatione. ⁊
fectu materie. Simili mō ignis impatiētie d
ueſcere cōſueuit. Perfuſione prudentiū conſili
vt mature deliberet ſe homo q̄ztū ei nocere po
impatientia ⁊ quantū patientia prodeſſe. Que
ſuperius de remedijs latius dicta ſūt. nūc ꝑte
īmorari. Obruitione vl' obſtructiōe oris ⁊ labi
ne lingua ꝓſiliat in ꝟba falſa ⁊ nugigerula. ve
manꝰ erūpat in facta furibūda. Vn̄ ps̄. Pone
mine cuſtodiā ori meo Diſſipatione vt ad alio
tus vel tractatꝰ hō ſe conuertat. q̄b abſtracꝰ d
uiſcat materie qua ſuccenſꝰ eſt ad irā. ſic cū lig
diſſipātur a ſe inuicem ignis diuiſꝰ deficit. Defe
materie. vt homo abſtrahat ſe ab illis negocijs
cupiditatib q̄ ſolent miniſtrare occupationes
⁊ impatientie Prouerbiorꝫ. xxvi. Cū defecerit
na extinguet ignis. ⁊ ſuſurrone ſubtracto iu
conquieſcūt Suſurratio eſt occulta ſuggeſtio
hoiez inſtigat ad materias litiū. Scđs gra

atiētie eſt cū ex longo vſu patiēdi ⁊ impatientiā
efrenādi hō didicerit iā non terreri vl' turbari ad
erſis. ſ; q̄ſi in loco munito incōcuſſꝰ circūcurſitan
es aduerſarios intuet̄. q̄s nihil ſibi poſſe nocere
ōfidit. Tā diu āt hō aduerſ terret̄. q̄zdiu aliq̄d di
igit tp̄ale in ſe vl' extra ſe. qđ timet ꝑdere vl' dolet
t corpus res hōres. amicos. ⁊ ꝓpriā volūtatē Qui
t iſta inordinate nō diligit. ſic; nō valde delectat̄
n eis. ita nec grauiter cōtriſtat̄ pro eis. ſic; q̇ vxo-
em nō dilectā h;. nec de vita eiꝰ iocūdatur. nec de
norte ꝯtriſtat̄ Quid igit̄ p̄t tibi aduerſariꝰ nocere
ñ turberis Si odit te in corde ſuo. malū ſuū itra
emetip̄m clauſum ē. ⁊ nihil te tāgit pena illiꝰ Tā
ū tu eſto in pace apđ te Ignis i ſinu alteriꝰ icluſꝰ
lū vrit nō te. Si verbū dixerit cōtra te. vētus ſo-
ans trāſiuit ꝑ aerem nō iaculū tibi infixit Sicut
rgo rideres ſi iaculū cōtra te miſſū caſſo vulnere
erē feriret ⁊ te non contingeret. ita facite ad v̄ba
naledicoꝝ. Canis latrat cōtra te ⁊ ridendo ptran
s. Si detrahit tibi abſens nō turberis. ſi leſit ti
i nō nocuit. Ipſe prodit ſe eē inuidū ⁊ detractorē
ſe apđ intelligentes magis odibilem ⁊ cōtempti
ilem reddidit ⁊ ſic vindicauit te de ip̄o. Tace er-
o ⁊ alij pugnabūt pro te. ⁊ dn̄s conteret aduerſa-
iū tuū. Si āt incipis cū eo remordendo cōtende-
e. q̇ priꝰ tibi cōpaſſi ſūt ſtabūt ⁊ aſpiciēt vos com
ugnātes ſicut duos gallos. ⁊ ambos vos deſpici
nt ⁊ odient. ⁊ impatiētie ⁊ inuidie arguēt Si er-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

go times detractori cōtra te credi. ſuſtine humilit
ꝛ patiētia tua tollet ſuſpicionē. vl' mitigabit p̄ſi
tionē de te in cordib9 alioꝝ. Si āt cor tuū vrit̄ i
tus ex rācore. rep̄me ītuitu ſecuture vtilitatꝫ. ſi
q̇ vrit̄ vel ſecat̄ pro aliq̄ apoſtemate ſanando tol
rat breuem dolorē pro ſpe ſalutꝫ obtinād͠e. Opor
nos pati morſus pulicū ꝛ ſimiliū beſtiolaꝝ. ſic e
am ſuſtinea9 p̄ūctiones viliū detractoꝝ Jnop
hōris nō p̄n̄t ſine īuidia pati laudes melioꝝ. qu
cū ipi h̄rē nō valent. dolent ſe ſolos cōfundi vell
ſecū ſocios h̄rē miſerie pro ſolacio. ꝛ id͠o detrah
aliȷ̄s. ſicꝫ deformis vellet ſibi alios eſſe ſil'es. Co
dis āt dolores ꝛ reꝝ amiſſionē. ꝛ amicoꝝ offenſ
ꝛ cōfuſiones patiēter tolerare ſupradictꝫ remed
is diſcit̄. ꝛ marie vſu ſepe talia ſuſtinēdi. Uix e
aliq̄d in hac vita tā aſperū ē q̄d vſu ꝛ ſtudio pati
tie nō fiat aīo leui9 ad portāduꝫ. iuxta ill͠d Qd͠ m
le fers aſſueſce ꝛ feres. Jn iſto gradu nec p̄turb
hō aduerſis nec gaudet ſꝫ ſuſtinet ꝛ tacet Te
cius grad9 patiētie eſt gaudere in tribulatiōib9
gloriari cū aſſūt. ꝛ deſiderare cū deſūt ſicꝫ famo
ꝛ nobil' tyro gl'atur cū debet tyrociniū cōtra ali
nobilē exercere. Job. vi. Quis det mihi vt veni
peritio mea ꝛc̄. Et hec mihi ſit cōſolatio. vt affl
gens me dolore nō p̄cat Sc͠da ad corith̄. xii̇. P
ceo mihi in infirmitatib9 meis. in cōtumeliȷ̄s ꝛ
ceſſitatib9. in anguſtiȷ̄s. in p̄ſecutionib9 pro xp̄o
Deutronomiȷ̄. xxxiiȷ̄. Jmmolabūt victimas iuſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

t q̄ inundationē maris q̄ſi lac ſugēt. q̄ excreſcen-
amaritudine cuiuſlibꝫ aduerſitatꝫ. q̄ſi lacte con
latiōis exhilareſcūt. ꝛ hi victimas iuſticie immo
nt. qꝛ ſm btm̄ gregoriū. maioris ē meriti aduer
patiēter tolerare q̄ꝫ bonis opibꝫ inſudare. Qui
go ex deſiderio placēdi deo ſibi aduerſa aliq̄n in-
rt caſtigādo corpꝰ ꝛ mētem merore ꝛ cōtritione
ficiēdo. cur nō etiā libenter ſuffert cū ab alio in-
rtur ei occaſio patiendi. vñ vel corpꝰ affligit̄ vl'a
mus huiliat̄. cū maioris ſit p̄mij hec pati eq̄ni-
iter ab alio q̄ꝫ a ſemetipō Et q̄ ſemetip̄m vilem
p̄henſibilem iudicat. cur nō patiēter accipit q̄n a
ns idē ſibi infert qd̄ de ſeipſo ſentit. cū nulliꝰ iu-
ciū tā timendū ſit poſt dei ſicꝫ ſuiipſiꝰ Conſcia
n̄ cuiuſlibꝫ grauioꝛ ei in iudicio q̄ꝫ oīm alioꝝ erit
ter deū. Hinc apparet q̄ rara ē virtꝰ pfecta Ue
ı eꝫ̄ humilitas ſic gaudet ab alio huiliari ſicut a
. Et vera patientia ita libenter ſuſtinet aduerſa
alijs illata ſicꝫ a ſe ꝑcreata q̄ꝫtū ſpectat ad ſe.

De obedientia Caplm̄. xxxviij.

Et quia obedientia ex charitate ꝛ humili-
tate ꝛ patientia naſcitur. de qua aliq̄d ad
edificationem alioꝝ breuiter videamus.
uia in ōni religione ſumme nccāria eſt Obedien-
a igitur eſt ꝓprie volūtatis ſubiectio arbitrio ſu-
erioris ad licita ꝛ honeſta. Obediendū eſt autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſoli deo ꝓpter ſe. cuius ſerui ſumꝰ ꝓpꝛíj. vel creat
rõnali vice dei ãgelo vl'hoi. in his q̃ deꝰ a nobis
quirit ꝛ que ad deũ ducũt.

De triplici rõe obediẽtie. Caplm. xxx.

Ratio obedientie triplex eſt. Una quia om
creatura ita oꝛdinata ẽ a deo. ꝙ licet ipſe i
õnibus ꝛ ſingulis ita pꝛeſit. vt ab ipo ſolo accip
qð ſũt ꝛ hñt ꝛ pñt. tñ ꝓpinqoꝛa ſibi nõ loco lꝫ ſi
litudine pleniꝰ accipiũt ab ipſo. qð inferioꝛibꝫ
bi ꝓpinqoꝛibꝫ influãt. ꝛ illa iteꝝ ſuis inferioꝛib
qꝫ ad infimũ. vt inferioꝛa ſupioꝛibꝫ ſubdita ſi
ꝛ ſupioꝛa inferioꝛibꝫ pꝛeſint. ꝛ ea regãt. vt ſum
medíjs. ꝛ media pſint ymis Sic ãgeli ſupioꝛes
ferioꝛibꝫ pꝛeſũt. ꝛ celeſtia terrenis. ꝛ irrõnabil
rationabilia. Geneſis pꝛimo. Faciamꝰ hoiem
ꝛ pſit piſcibꝫ maris ꝛ volatilibꝫ celi. ꝛ beſtíjs te
Ad Ro. xiíj. Omnis aĩa ptãtibꝫ ſupioꝛibꝫ ſubd
ſit Subſtãtia eñ diuina ita elauata ꝛ ſegrega
ab õni creato. ꝙ inferioꝛa imediate metũ eiꝰ ſi
nere vl' ſuſcipe non pñt niſi mediãtibꝫ ſupioꝛibꝫ
ipſe imotꝰ i ſe õnia ieffabiliter moueat ꝛ guber
ita vt nihil ſit õnibꝫ eo pſentiꝰ ꝛ nihil icõpꝛehẽ
bilius. Scða rõ eſt. ꝙ cũ nõdũ oibꝫ datũ ſit e
docibiles dei. ne ignari errent a via dei q̃ necẽ
eos pueníre ad gl'aꝫ celeſtẽ. expedit vt ſequãt du
tũ doctoꝝ ſuoꝝ ſicꝫ cecꝰ dat manũ ſuã ductoꝛi

cat vel impingat vel erret. Tercia rõ eſt. vt
hꝫ ſub deo cẽ noluit peccãdo. ⁊ ita ſupbiẽdo gra
dei pdidit. ſatiſfaciat ei ſubiiciendo ſe hoi prop
deũ. ⁊ ita p huilitatꝫ meritũ grãm dei recupet.
q amiſit Quãto maioꝛ autẽ ⁊ purioꝛ fuerit hu
matio. tãto plenioꝛ erit grẽ recupatio ⁊ gloꝛie re
muneratio. Magnitudo huiliatiois attendit in
diculrate iniũcti opis ⁊ puritas in ſimplicitate
intentionis. prõptitudo in alacritate executionis

De triplici obedientia. Capl'm. xl.

Eſt ãt triplex obedientia. ſcꝫ neccitatꝫ cupidi
tatis ⁊ charitatꝫ Neccitate obedit q̇ cogit inui
te. ⁊ libẽter eſſet liber ſi poſſet vl' auderet. vt aſi
ni bos ⁊ ſerui maliuoli. ⁊ ſil'es. Cupiditate obe
dit q̄ mercede terrena vl' pro cõmodo coꝛpis vl' con
ſolatiõe exterioꝛi libent' facit qđ iniũgit. vt canis ⁊
accipiter ⁊ mercẽnarij ⁊ ſil'es ill'. Quãto ãt obediẽ
tiplus hꝫ de tpali ꝓprio ſolacio. tanto min⁹ hꝫ de
merito corã deo Merces pmi ẽ euaſio pene quã
timet icurrere ſi nõ obediat Merces ſcđi eſt ſpes
adipiſcẽdi qđ deſiderat obediẽdo obtinere. vt mu
nus vl' ſolaciũ tpale. Obediẽtia caritatꝫ ẽ qñ ex ca
ritate dei ⁊ pp deũ ⁊ pp diuinã remunerationẽ o
bedit. large ſũpto noie caritatꝫ q̄ tã timoꝛ pene q̄ꝫ
deſideriũ premij q̄ꝫ affect⁹ amoꝛis dei icludit. q̄ꝝ
primũ eſt icipiẽtiũ. ſcđm pficientiũ. terciũ pfectoꝝ
Est alia diſtictio obediẽtie Alia eſt gñalis. alia ſpe

neralioꝛ. alia gn̄aliſſima ¶ Itē alia ſpecial'. alia ſpe
alioꝛ alia ſpecialiſſia ¶ Gn̄alis obediētia eſt q̄ oēs
ūdeles in eccīa gn̄aliter obligātur obedire ſuis p̄l
tis. pape epīs ꝛ plebanis. in his q̄ canones p̄cip
unt ꝛ iura ꝑ oibꝫ ꝓmulgata ¶ Gn̄alioꝛ ē q̄ oīs cre
tura rōe vtens tenet̄ volūtatē ꝓꝛiā volūtati ſui
ditoꝛis ꝯformare ex arbitriȷ̄ libertate. vt āgel⁹ ꝛ h
¶ Gn̄aliſſima ē q̄ oīs creatura obedit ſuo creatoꝛi
ue naturali motu inſite cōditionis. vt irrōnabil
ſiue impulſu potētie p̄ſidentꝫ. vt demones ꝛ ma
uole mentes. q̄ ꝛ ſi qn̄qꝫ volūt qđ de⁹ nō vult. nc
tn̄ pn̄t niſi qđ deus vult. ¶ Special' eſt illa q̄ cleri
ſpecialiter tenēt̄ ad obedientiā ſuoꝝ p̄latoꝝ in h
q̄ ad officiū eoꝝ ſpectāt ꝛ ad oꝛdinē clericalē vt c
tinenter viuere ꝛ debitā tonſurā deferre ꝛ ſilia
ſacrꝫ canonibꝫ ꝑ eis ſtatuta. ¶ Spālioꝛ eſt illa qu
ꝓꝛia volūtate obligat ſe aliq̇s certe ꝑſone vl' reli
oni ad obſeruātiaꝫ limitatā ꝑ arbitrio vouētis ꝛ
terminata. vt ꝓmitto tibi obedientiā in iſtꝫ ꝛ nō
in aliȷ̄s. ul' tāto tp̄e ꝛ nō vltra. vel tali conditiōe
nō aliter. vel ī his q̄ regl'a illa iubet ꝛ nō ampliu
¶ Spāliſſima obedientia eſt illa q̄ ſine exceptiōe ꝑ
mittit q̇s obediētiā ad oīa q̄ nō ſunt ꝯ aīam ſuā
regulā talem. vbi tā ad ea q̄ ſūt regule. q̄ꝫ ad alia
iubent̄ ſe obligat bona q̄ conueniunt rōni ꝛ libe
arbitriȷ̄ ſubſūt ptāti. cū ad irrōnabilia vl' īpoſſibi
lia nemo debeat cogi. ſicut ad illicita nemo debe
obedire.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

De triplici gradu obediẽtie Capl'm. xli

PRofectus vel gradus obediẽtie q̃tū ad illa in
q̈bꝫ obediendū eſt colligi pn̄t ex p̄dictꝭ. id eſt o
bire ad p̄cepta. ꝛ obedire ad aliq̃ conſilia. obedi
ndo ōnia bona ꝛ poſſibilia Quantū vero ad men
en vl'affcm̄ obedientes breuiter videamꝰ q̇ ſint
cediẽtie ꝓfectus. Quāto āt quis altiꝰ in obediē-
 ꝟtute profecerit. tāto ei deꝰ eſt exorabilior ꝛ ō-
s creatura ad obediendū hoī ordinata ſubiecti-
ꝛ obſeq̇oſior. Infimꝰ obediẽtie gradꝰ eſt ex
more ſupplicij obedire. ſicꝫ illi q̇ tm̄ obediūt ſupe
ribꝫ ſuis in his q̃ preceptorie iuſſerit. ad alia ve-
tepidi ſūt ꝛ negligentes. niſi inq̃tuꝫ cōis cōſue-
do cogit. vl' pudor hūanꝰ ipellit. vel timor tꝑalis
ſtigationis Sufficit his q̇ hꝰmōi ſūt vt mortale
cm̄ per inobedientiā nō incidant. nec damnati-
em incurrāt. ꝛ hoc eſt valde ꝑiculoſuꝫ in profeſ-
 obedientiā regularē. qꝛ p̄uſq̃ꝫ diſcutiāt an tene
tur facere quod iubentur. forte mortalis iobedi
tie laqueū aliq̄n incidūt. ſicut qui nimis apꝓ-
nquat p̄cipitio ſubito dū nō caute circūſpicit pre
ps labitur. Cū deo autem diſputare velle ſtul-
m eſt. quaſi velle cōuincere eum. vt non debeat
dicare hoc eſſe peccatū mortale. qḋ nrā opinio
 vult pro mortali habere. Sua eſtimatio eſt re-
ula iuſticie infallibilis. nō nrā argulosa opio quā
oſtram conſcientiam appellamꝰ. Solis radius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

nunq̄ꝫ facit angulū. ſꝫ ſꝑ indirecte ſibi oppoſita
uere ſolet Ita ī nob̄ ſi ita videat̄ ſiue aliter eſtı
mus. ī ꝓfeſſiōe obediētie nō exp̄mim⁹ hāc excep
onē. vt nolim⁹ ad ea teneri. qn̄ nō adiūgit̄ hoc v
bū precipio. vel ꝑ obedientiā hoc tibi dico Vn̄ b
nus obediens tā ſtudioſe debet facere qđ iubet
ſimpl'r. cū conſtat prelatū ſuū tā plene id velle q̄
ſi apponeret p̄cipio. vel ꝑ obedientiā iubeo hoc
illud. Secūdus gradus obediētie ē pro ſpe p
mij potius q̄ꝫ timore ſupplicij ad iniūcta volūta
obedire Iſte nō diſputat in q̊ teneat̄ vel nō tene
obedire. qꝛ ſiue teneat̄ ſiue nō. cōfidit ſibi eē m
toriū. dūmodo malū nō ſit qđ iubet̄. etiā ſi mal
tentiōe p̄lat⁹ aliq̄ iuberet q̄ mala tn̄ nō eſſent.
pro odio illi⁹ cui adiūgeret. vt cū ſic tribularet
pro cōmodo pprio magis q̄ꝫ pro obediētis profec
non ſolum non nocet humiliter obedienti. ſed e
am duplex meritum ex hoc habet ſcilicet obedie
tie ꝛ inſuper patientie. Sicut inobedienti ma
nocet bona intentio precipientis prelati ꝛ prece
ti vtilitas ex quibus duricia eius perpenditur.
bono obedienti magis ad profectum prouenit
diſcreti prelati preceps precepti fulminatio dun
modo nō fuerit contra deum. vt ſi quis in ira pa
peri pro lapide maſſam argēti in gremiū iactar
pauper non indignaretur pro ira iacientis. ſed i
cundaret̄ pro argento taliter acquiſito. Te
cius grad⁹ eſt ex ſola dilectione dei. non tantu

luntarie ſ; etiã cũ gaudio obedire nõ ſolũ ad fa-
ia ſ; ⁊ ad difficila ⁊ dura. etiã vſq; ad morte͂. ſic;
riſt⁹ fcũs eſt ꝑ nobis obedie͂s vſq; ad morte͂. mor
m ãt cruc;. Pudeat dei ſeruos tali dño ſic pigre
edire ꝑ regno celeſti. ſicut eſt conſuetudo q̇buſ-
am cũ ſeculariũ principũ ⁊ nobiliũ ſerui pro ĩcer-
merito ⁊ pro ꝑuiſſima mercede tot labores in
ellis. tot ꝑicl'a. tot penurias. tot etiã a dominis
oꝑbria ⁊ verbera dura patienter ſuſtineãt. tot iti
era longa in legationib⁊ dñoꝝ ꝓmpte ſubeant.
ec procraſtinãt. nec ſegniter exequũtur mãdatu;
ec difficultate͂ viarũ vel pericula pretendunt. nec
actu pro labore ſuſcipiũt. ſ; incerti de premio in
enera ſpe õnia imperata ꝑficiũt. gloriãtes ꝙ pre
eteris cõſeruis ad tale negociũ ſint electi. Uide
ꝫ ſeduli ſũt circa dños circumſpicientes in q̇b⁹ eis
eruire poſſint. ⁊ cũ non tam verbũ iuſſionis audi-
rint q̃ꝫ nutũ oculoꝝ aduerterit ſtatĩ q̃ſi p̃cipites
xiliũt. ⁊ auide auſcultãt qđ eis placet ⁊ q̇d velint
Et lic; ꝟuoꝝ dei obedie͂tia q̃ꝫtũ ad affectũ ex maio
i feruore prodeat. tñ quo ad actũ ille ꝑfect⁹ videre
tur ꝑfectior. q̃ ita ꝓmptus ⁊ cõſtans eſſet ad õnia
iuſſa implenda. ſic; in ꝟuis ſec̃laribꝫ ĩuenitur Sicut
de ſctiſſimo patre nrõ frãciſco legim⁹ ⁊ p̃mis ei⁹ ſo
cijs. q̇ nõ ſolũ ea q̃ btũs pater ei⁹ ꝟbo exp̃ſſit ꝓmp
te adimplebãt. ſ; etiã ſi aliq̃ indicio beneplacitum
ei⁹ poterãt conicere ſtudioſiſſie ꝑfecer̃t. ſic; ab ip̃o
didicerant ſctõ prẽ. Hac ꝟtute abrabã obediuit.

non tm̄ exire de terra ſua ⁊ peregrin⁹ eē in aliena. ſ; etiā vnicū filiū ſuū Izaac voluit imolare. Hac ꝓphe ⁊ apl'i ⁊ alij ſci expoſuerūt ſe oīb; laborib; periculꝭ ꝑſecutiōib;. ⁊ tādem morti pro xp̄o. de q̇bus dn̄s ſpecialiter dicit Si q̇s vult venire poſt me abneget ſemetip̄m ⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſeq̄t me. Semetip̄m abnegat q̇ ſui iuris eſſe recuſat. ⁊ totum ſe alteri⁹ arbitrio ſubijcit ꝑꝑ chriſtū. ſic; xp̄s nō venit facere volūtatem ſuā ſ; patris ſui.

De paupertate. Caplm̄. xlij.

Contempt⁹ diuitiaꝝ oppoīt auaricie reꝝ tpaliū. Hic qn̄q; ⁊ pauꝑtas ſpūs appellat. Quidā āt ſunt pauꝑes reb; ⁊ nō ſpū ſic; q̇ libēter eēnt diuites. ſ; nō pn̄t. vt pauꝑes mūdi. Quidā ſt pauperes ſpū ⁊ nō reb;. ⁊ nō ꝑmittunt q̇ diuitias nō pro ip̄aꝝ amore poſſidēt. ſ; pro amōre dei. vt cultū dei ꝑ eas āplificent ⁊ defendant pauꝑes. vl' pro amore xp̄i ī deo. vt ꝓximi⁹ iñ ſubueniāt. ſic; abrahā. dauid. loth ⁊ yoſias. ⁊ ꝯſiles. vel pro obidientia ꝑncipat⁹ vl' dignitat; ſuſcipiūt vt btūs gregorius papa ⁊ alij ſci ep̄i. q̇ pauꝑes eſſe elegerāt. ſed i iſſu diuino aliter fcm̄ ē. vt ꝑncipes terre cōſtituerent. ⁊ diſpenſatores reꝝ eccleſiaſticaꝝ ꝑ alijs ſed in ſe pauꝑtat; ꝓpoſitū nō abijciētes. tāto laudabiliores pauꝑtat; ſectatores. q̄to etiā in diuitijs ab eius amore nō ſūt ſeꝑati. Quidā vero ſūt pauꝑes

ſpū ⁊ rebus. q̄ nec hn̄t diuitias nec hr̄e volunt. nec vellent ſi poſſent cōmode ſine pccō. Ui tāto felici-ores ſūt q̄ʒto a laq̄o cupiditatꝭ elongati. Horꝝ ſūt duo gn̄a. Primi. q̄ nō hn̄tes diuitias fecerūt de ne-ceſſitate ꝟtutē. nolētes etiā eas hr̄e ſi poſſent. Se-cūdi. q̄ potuerūt hr̄e diuitias vl' habuerūt ⁊ abiece-rūt eas ⁊ recuſant hr̄e ꝓꝑ deū.

De duplici contēptu diuitiaꝝ. Caplʒ. xliij.

Contemptꝰ āt diuitiaꝝ duplex eſt. cū aut libe-raliter effunduntᷣ in paupes ꝑ opa miſcdie et ad cultū dei largiter expendūtur. ſicut ſci reges ⁊ a-lij diuites fecerunt. turbas paupeꝝ hoim alentes ⁊ monaſteria ⁊ eccias edificātes. Aut cū penitꝰ de-ſpiciūtᷣ diuitie ſicꝫ ſci fecerūt in mēdicitate ⁊ iopia reꝝ viuētes. vt ſcūs pater frāciſcꝰ ⁊ ſctūs dn̄icꝰ. ⁊ alij xp̄i ſectatores euāgelice ꝑfectiōis emulatores. iuxta illō. Si vis ꝑfcūs eſſe vade ⁊ vende ōnia que habes ⁊ da paupibꝫ.

De quatuor cauſis quare contemptus diuitia-rū conſulitur. Caplm. xliiij.

Quatuor āt de cauſ cōſulitur diuitiaꝝ cōtem-ptus. Prima qꝛ eaꝝ amor retrahit ab amo-re dei ⁊ patrie celeſtꝭ iuxta ipſiꝰ ꝟitatꝭ teſtimoniū Nemo poteſt deo ſeruire ⁊ mammone. id eſt. diui-tijs. Sicut em̄ de ꝓfundo terre tolluntur. ita ſuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

pondere ad infima terre ſuos detrahūt amatores hoc eſt in ꝓfundū inferni Ad thimotheū. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in tēptatiōes ⁊ laqueos diaboli. q̄ mergūt hoīes in infernū. Scđa cauſa ē qꝛ retardāt hoīeꝫ a ꝓfectu virtutū Sicꝫ eñi onera tus nō pt velociter currere. ſic mūdanis curis preſ ſus nō pt in ſpū expedite ꝓficere Si vis ergo feſti nare ad patriā. ſi vis nō teneri laqueo venantiū. ſi vis non comprehendi in via. ⁊ in captiuitate vnde euaſeras nō reduci. proijce auariciā ⁊ abſtrahe pe dem de viſco. a cupiditate terrenorū. Jdeo iudei tardi erant ad reditū in iheruſaleꝫ de babilone. qꝛ filios ⁊ vxores ⁊ poſſeſſiones iam acquiſierant in babilone. ⁊ ſic religioſi tardius deſiderant celeſtia cū in terrenis ceperint dilatari. Tercia cauſa ratione meriti amplioris. qꝛ quāto minus tibi de terrenis indulges. tanto amplius recompenſabit tibi in celeſtibus in gloria ſempiterna. Beati eñi pauperes ſpiritu qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorū. non porcio aliqua glorie ſola. ſꝫ tota gloria regni Vnđ filius dei dans nobis exemplū perfectionis. nihil poſſeſſioīs voluit habere in terra. nō agros. nō do mum vel redditus aliquos preter ſolum veſtitum quem etiam ante crucem permiſit ſibi auferri vt doceret ꝙ nos ōnia relinq̄re nō tm̄ conſiſtit in non habere volendo. ſꝫ ſponte ōnia pauperibꝰ tribuen do. ⁊ etiā patienter amittendo ſi hita vi tollāt qđ plerumqꝫ maioris eſt meriti q̄ꝫ paupibꝰ tribuiſſe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

q̄a rarioꝛ virtus eſt illata mala eq̄nimiter perpe
ꝗ̄ ſpōte opari bona Cū ergo boni viri ob hoc ſo
vel maxime ſubſtantiā terrenā hr̄e debeāt vt in
benefaciāt ꝛ ad meritū gl'e eterne expendāt . qꝛ
er boni nō eſſent ſi terrena nō pia intentiōe q̄-
rent . ꝛ creaturā nō ꝓpter creatoꝛem diligerent
dent eadē rōe nō minus gaudere cū ipſā ſubſtā-
m quocunqꝫ caſu amittunt q̄ꝫ ſi eā in vſus pios
endiſſent . eo ꝙ eundē fructū celeſtis meriti im
pacienter tolerata amiſſione quem ꝛ in pia diſpen
ſione conſequi nō dubitantur . ſicut mercatoꝛ il-
merces eq̄liter diligit . de quibꝫ equale lucrū ſi-
puenire cōfidit . Diuitias āt querere . vt in ma-
vſus expendātur , ſcꝫ in vanitates in volupta-
carnis ꝛ concupiſcentijs oculoꝝ . ꝛ in oībꝫ pra-
deſiderijs impiū eſt . qꝛ per beneficiū creatoꝛis
gitoꝛi eoꝝ ſcilicꝫ deo deſpect⁹ ꝛ cōtumelia irro-
tur . Sꝫ ad hoc querere tm̄ vt cumulate ſeruē
r . ſtultū eſt . qꝛ tm̄ valet congeries lapidū ſicut
genti vel auri . ſi nulli vſui expendatur . Quar
causa qꝛ tꝑalis ſubſtantia cōtemptibilis ē mlt̄ꝭ
nſiderationibꝫ . Ex ſui natura . cū terra ſit igno
te elementū inter ōnia Item nō multū eſt neceſ
ria Modicus em̄ victus ꝛ veſtitus ꝛ tectū ſuffi-
hoi pro neccitate ad viuendū . qđ ſupeſt ſuꝑfluū
. Itē multꝭ eſt nociua ꝛ dānationis eterne occa
Item mlt̄oꝝ cauſa inuidie . q̄ libenter eas aufer
nt habēti ꝑ multas artes . Itē multo laboꝛe et

ſollicitudine acquiruntur ⁊ ſeruantur. etiã cũ per
lo vite. Item nõ ſatiant appetitũ hñtis. ſed q
plus hñtur eo inqetius ſitiũtur Itẽ qꝛ tam bon
q̃ꝫ malis dãtur. ido nõ ſũt feliciores q̃ in eis abũ
dãt. imo frequẽti⁹ ifeliciores. qꝛ in eis ẽ occaſio
toꝝ malorũ. Item qꝛ diu cũ hoie non pſeuera
Nã ſi aliter nõ amittũtur. mors ſepat nos ab
⁊ nihil pt hõ poſt mortem ſecũ deferre ex ipſis n
qđ meruit hic p ipſas Sapiẽs ergo debet puip
dere qđ vile eſt. ⁊ nõ mltũ laborare pro eo qđ p
eſt vtile. ⁊ fugere qđ pniciosũ eſt. ⁊ liberaliter ſp
qđ conſuatũ perit. ⁊ diſtributũ fructificat ſi i p
peres erogetur.

Capl'm. xlv.

De triplici gradu contemptus diuitiarũ

PRim⁹ ãt grad⁹ in ɔtemptu diuitiaꝝ eſt nil
hrẽ velle iiuſti lucri nec p ſe acquiſitũ nec
liis datũ vl' relictũ. ⁊ reddere oibꝫ debita p poſſe.
de iuſte habitꝭ elimoſinã facere ⁊ non abuti p
facultate ad peccatũ ſupbie. laſciuie. gule ⁊ alio
vicioꝝ. Tribꝫ ãt modis aliqs videt iniuſta bo
hrẽ. Cum aut ipſe male acquiſiuit quocũqꝫ mo
aut ab alio datum vel venditũ vel relictũ aliqđ
ei q̃ ius in eo nõ habuit. aut cũ nocuit alteri in r
bus ſuis iiuſte etiã ſi nihil de illis habuit In q̃tũ
tm̃ teneor alteri reſtituere. in tm̃ mea nõ ſũt m

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

illius cui teneoꝛ Uñ qui plus tenetur certis p-
ſis q̄ȝ habeat ſi dat alicui grat; de bonis ſuis vñ
ſur impatẽs fieri ad reddendũ. qui accipit ſcien
debet pꝛo eo tm̄ ſoluere q̄ȝtum accepit. cum ille
nō dederit ſ; que ſũt alioꝝ. 4 Secūdus gradus
e. nihil velle ſupfluũ habere. ſ; necārius eē conten
in victu ⁊ veſtitu. hoſpicio vtenſilibꝫ ⁊ obſequē
famulatu reliqua habita paupibꝫ erogare. vel
lata nō recipe. nec acqrere ſupꝛa neceſſitatē Lu
ri. Nō ſupeſt dare elimoſinā. ⁊ ecce ōnia mun-
ſunt vobis Sic monachi in egipto ⁊ aliȷ́ coꝝ ſi
les de laboꝛe pꝛopꝛio victũ ⁊ veſtitũ hñtes. reli
a pauperibꝫ diſtribuebant. Aplius. Hñtes ali
enta ⁊ q̄bꝫ tegamur his contenti ſum⁹ Sed ne
nis latos faciam⁹ terminos ſufficientie. ſciēdũ
duplex eſt ſufficientia. indigentie ⁊ concupiſcen
. Sufficientia indigentie ſufficit ſuſtentare na
ram. vt poſſit ad ſeruiendũ deo pdurare ⁊ hanc
fficientiā natura docet. ſicut videm⁹ in irratio-
bilibus animalibꝫ. imo ⁊ in plantis q̄ contenta
ur naturali alimento. ⁊ āplius nō reqrũt Suffi
ntia concupiſcentie excedit menſuram. limites
n habet niſi impoſſibilitatis. hoc ſolum relinqt
od non ſperat adipiſci. Diues auarus i euan-
lio. cũ vberioꝛibꝫ fructibꝫ agri ſe vidiſſet ditatuȝ
n dixit. diues ſum ⁊ habundo. plus non cupio
ia nō capio. ſed cogitauit hoꝛrea vetera deſtru
e ⁊ maioꝛa facere Pꝛima hoꝛrea ſt iuſte neccitat;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

hec ꝑua ſunt ꝛ ꝑuis implent̃. ſ3 hec auar⁹ deſtru
ꝛ maiora facit. ſc3 horrea ꝯcupiſcētie ꝛ ſupfluit
q̄ nunq̄3 replent̃. q2 ſemꝑ cū plura hr̄e cepit. etia
ampliora facere diſponit. ad q̄ nō ſufficiūt iā hi.
niſi adijciat adhuc plura ſic ꝓcedit i infinitū Ar
auari eſt quaſi fouea ſine fūdo. que quo pl⁹ reci
plus deglutit. vt nūq̄3 videatur impleta. Auaru
nō implet̃ pecunia Eccleſiaſtici. v. Terci⁹ g
dus ē nihil velle poſſidere i hoc mundo. ꝛ in ōn
neccārijs multiplicē pati penuriā ꝑꝑ deū. Hoc
efficaciſſimū ꝯ auariciā remediū q̄ ſicꝫ inſatura
nunq̄3 dicit ſufficit. nō extinguet̃ meli⁹ niſi cū m
teria tꝑalis ſubſtantie penit⁹ ſubtrahat̃. Hoc
mediū chriſt⁹ docuit verus aiaꝝ medicus q̇ in o
nib⁹ illā viā tenuit q̄ eſt aptiſſima ad doctrinā v
tutū ꝛ curationē vicioꝝ. Diuitie em̄ ꝛ hōres ſec
ꝛ voluptates ſūt ṗcipua ſcitatis impedimēta.
magiſter virtutū. ꝛ domin⁹ docuit viuēdo declu
ri. ſuis diſcipul' in exemplū. Mathei. xix. Si v
fectus eē. vade ꝛ vende ōnia q̄ habes ꝛ da pau
bus. ꝛ veni ſequere me. Hec eſt quā apl'us no
altiſſima paupertas primorū ſanctoꝝ in eccia q
ōnia reliquerūt ꝓpter deū Huic multe virtute
plurima dona grāꝝ annexa ſunt. que tn̄ a pau
capiūtur. eo ꝙ licet multi ſint q̇ quaſi nihil hab
ant in mūdo. tn̄ ad modū rari ſūt in religione q
nō plus habere cupiāt vl' pro ſe vl' pro alijs Om
quod eſt melius etiā eſt rarius in hoc mūdo. Q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ꝓpter ſe ſollicitꝰ ē in tꝑalibꝫ. relinquitur ſue ꝓuiſiōi ſiľiter q̇ bꝫ alios ꝓuiſores relinq̄r illꝰ. Qui ꝟo oēm ſollicitudinē ſuā in deū iactat ꝛ oēm cogitatū ſuuꝫ bꝫ ipm dn̄m in ꝓuiſorē Mathei. vi. Primū q̄rite regnū dei ꝛ iuſticiā eiꝰ. ꝛ hec oīa ſcꝫ tꝑalia neccāria adÿciēt vobis. Qui em̄ ex grā vult donare celeſtia cur etiā ab eo nō ꝛ pua ſperemꝰ. Aut ergo dabit nobis neccāria inq̄ꝫtū expedit nobis. aut vires corporis ad ſuſtinendū penurias aut ſpirituale dulcedinē meliorē carnali ꝛ inſuꝑ premiū celeſte.

De ſobrietate. Caplm̄. xlvi.

Sobrietas ē ꝟtꝰ q̄ corꝑis alimenta cū moderamine admittūt. in cibo potu ꝛ ſomno Sumitur etiā gn̄aliter pro moderamie, ab ōni ſuꝑfluitate. vt in tempātia mētis ꝛ corꝑis Un̄ dicit̄ Sobria mens ꝛ ſobrius ſenſꝰ Sed prout accipit̄ ꝑ reſtrictiōe alimentoꝝ. illa ē q̇ dicit̄ ꝑcimoīa vľ abſtinentia. ꝛ oppōnit̄ vicio gule vľ caſtrimergie q̇ eſt ventris ingluuies. Eſt āt alia ſobrietas medicine alia auaricie. alia hypocriſ. alia pauꝑtatꝫ. alia religioſitatꝫ. Medicinalis fit ꝑꝑ ſanitatē corꝑis conſeruandā Auaricie ad parcendū expenſ Hypocriſis pro laude hūana Pauꝑtatis ꝑ neccitate penurie Religionis ꝑ ꝟtute obtinenda. pro vicÿs calcandis. pro penitēcia agenda. pro edificatōe proximorū pro gl'a ꝓmerenda. pro acuendo intellectū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

in ſapīa acqrenda. Nā ſicut feneſtra obſtructa lu-
mo obtenebrat᷑. ſic intellect⁹ cibo obrut⁹ obſcurat᷑
ſicꝫ ſepe experimur. Sobrietas āt ſicꝫ oīs ꝟt⁹ tūc
ſolū corā deo eſt meritoria. cū de⁹ eſt cauſa ṗma ⁊
forma. id eſt. ſi ꝑꝑ deū ſpāliter fiat ⁊ ꝭm deū Sicꝫ
eñ deus mundū gubernat. nec pl⁹ nec min⁹ dili-
gentie adhibeat q̄ꝫ iuſtū eſt. oēm diligentiā ſuā vt
ita loq̄mur. circa celeſtia ĩpendēs. ita hō cui minor
mūdus regend⁹ cōmiſſus ē. hoc eſt corp⁹ ꝓpriū ſic
debet ei ꝓuidere prouidenter. vt nec nccāria ꝓuiſi-
one aliq̄d ei deſit ꝑ poſſe. nec aliud ſuꝑflui ĩpenda-
tur. vt nō deficiat añ tēpus penuria vl̓ labore. nec
laſciuiat ex abundāti q̄ete. Tota āt intentio de-
bet eē circa optimū occupata circa ꝓfectū aīe ĩ deo
noticia ⁊ amore. ⁊ in his q̄ ad hūc ꝓfectū ꝓmouēt
⁊ conducūt. q̄r nec ꝑꝑ corp⁹ creata eſt aīa ſꝫ corp⁹
ꝓpter aīaꝫ vt illi ſeruiat ⁊ cooꝑet᷑ ad profectū prefa-
tū. Aīa eñ ꝑꝑ deū creata ē. vt ei inhereat. ⁊ inhe-
rendo ſuauitate ei⁹ fruat᷑. ⁊ fruendo btā ſit Soli⁹
eñ dei eſt eā deſtruere ⁊ occidere cui⁹ etiā creare ⁊
viuificare eā. ido niſi eius iuſſu vl̓ ꝑmiſſu nihil licꝫ
noƀ deſtruere eoꝝ q̄ ipē fecit Irrōnales creaturaſ
ꝑmittit nos occidere. ſꝫ nō irrōnabiliter Rōnaleſ
ꝟo ꝓhibet occidi. id ē. hoīes. niſi ꝭm leges ab ipō
ꝓmulgatas. Vñ iudices ꝭm leges diuinas iudicā-
tes. non ſua ſed dei auctoritate malefactores occi-
dunt. q̄r ipſe p̄cepit. q̄ hoc vel hoc fecerit tali pena
puniat᷑. Sicut autem non licet cuiq̄ꝫ alterū occi-

dere. ſic nec ſemetipſum. cū nemo plus alterū te-
neatur diligere q̄ʒ ſemetipſum. Semetipm̄ autē
occidit qui īdiſcrete ſe per abſtinentiā ⁊ ꝑ alios la-
bores debilitans. ante cogitur deficere q̄ʒ requirit
ordo nature. licet aliquos deuotionis feruor. vel
pura ſimplicitas excuſet. Ad Romanos. xij. Ra-
tionabile ſit obſequiū veſtrū.

Caplm̄. xlvij. In quibꝫ cōſiſtit ſobrietas

Sobrietas in tribus cōſiſtit. in qualitate. quā-
titate ⁊ modo. In qualitate vt non delicata
⁊ p̄cioſa. aut ſūptuoſa reqrat. ſʒ ſimplicia q̇bꝫ va-
leat ſuſtentari natura. ⁊ gula nō irritari. ⁊ q̄ de fa-
cili poſſint hri. In q̄ʒtitate. vt nō nimis nec ſepius
q̄ʒ decet ſʒ tēperate. vt ſit refectio corꝑi ⁊ nō onus
Infirmi ſunt liberi ab hac vtraqʒ lege. In mō vt
nō iportune reqrat̄. ſʒ modeſte. mature ⁊ religio-
ſe. ſicꝫ ī p̊ori formula nouiciorꝝ tactū fuit Sic eīm
ſapit ſuauiꝰ. ſumit̄ cōmodiꝰ. reficit ſalubriꝰ. mi-
nus grauat ſtomachū. ⁊ faciliꝰ diriget̄. ⁊ minꝰ pec-
catur. ⁊ ē honeſtū ⁊ religioſū. Valet āt ſobrietas
ad illa q̄ ſupra dicta ſūt ⁊ tacta. Valet eīm ad ſatiſ-
factionē ꝓ pccīs. vt ſicꝫ corꝑis voluptate peccamꝰ
ita ⁊ eius caſtigatione emendemꝰ. Item ad car-
nis laſciuiā reprimendam. vt que impinguata in-
ſolens ⁊ inobediens facta eſt. macerata diſcat ſpi-
ritui obedire. Prima ad corinthios. ix. Caſtigo

coꝛpus meū . ⁊ in ſeruitutē redigo . Itē ad coꝛpꝯis
ſanitatē . quia noxios humoꝛes deſiccat . q̄s crapu
la ⁊ q̄es ſupflua generare cōſueuit . Itē ad ſollici
tudines mūdanas abſcindendas . qꝛ q̄ modicis cō/
tent⁹ eſt . modica h̄ȝ prouidere Item ad mltaꝝ v/
tutū habilitationē . Sobꝛius em̄ agilioꝛ eſt ad bo
nū . caſtioꝛ eſt . min⁹ h̄ȝ inuidendi materiā . magis
caut⁹ in lingua . ꝓmptioꝛ ad deuotionē . ⁊ purioꝛ i
affectu . ad ſapiam acq̄rendā ſenſū magis vigilem
facit ⁊ ſubtilem . ⁊ meōꝛiaȝ hoīs tenacē . Itē ad a/
lioꝝ edificationē qꝛ q̄ exterioꝛa nrā oꝛdinata vidēt
⁊ temperata . cōijciūt q̄d de interioꝛib⁹ eſtiment
q̄ nō vident Minus etiā ſum⁹ eis graues ad reci/
piendū nos ad menſā . videntes q̄ȝ modic̄ contēti
ſim⁹ . ⁊ ꝙ facile pn̄t nobis ſatiſfacere . minus etiaȝ
alijs mēdicis nociui ſum⁹ qꝛ q̄ plura ab hoīb⁹ peti
mus . eo min⁹ alijs mēdic̄ dandū relinq̄m⁹ . ⁊ hoc
vo ē qˀdā gen⁹ rapine qˀ a pauc̄ aduertit᷑ . cū ali/
quis vltra nccītatē verā mendicat . vn̄ alter magiſ
indiges patit᷑ detrimentū . qꝛ poſtea ſupueiens nō
īuenit qˀ iſte preuenieus preripuit . Item valet
ad meritū gloꝛie tam pꝛo ſeipſa q̄ȝ pꝛo virtutibus
ſibi connexis . quia quo magis hic nobis de volup
tate ſubtrahimus . eo magis ⁊ hic ſpiritualibus ⁊
illic celeſtibus delicijs abundamus .

De triplici gradu ſobꝛietatis . Capl̄m . xlviij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

PRimus grad⁹ ſobrietatis eſſe ꝑt a crapula ⁊
ebrietate cauere. ⁊ debita tpa ⁊ horas in com
dendo ſuare. ne ieiunia ſtatuta leuiter frāgātur
el tpe incōgruo epulis ⁊ potib⁹ temere inſeruiat.
ne magis ad luxuriā q̄ȝ ad nature refectionē edē-
o vel bibendo ſtudeat. Eccl. x. Ve terre cui⁹ rex
uer eſt. ⁊ cui⁹ ꝑncipes mane comedūt. Pec⁹ qđ
lū ventri ſuire nouit ſeruat in edendo vel biden
o modū nature cōuenientē. ſic ⁊ hō debet q̇ regit
ſe. alioquī meli⁹ eēt ei carere rōe q̄ȝ nō regi ab ea.
nō peccaret carēs rōe. Scđs grad⁹ eē ꝑt eti
m a q̇buſdā licitis abſtinere. vt a carne vino lacte
iſcib⁹ vel pulmēt. ſȝ aſpiori victu cōtentū eſſe. ſci
cet pane rudi ⁊ pulmēto nō condito. vl' ſepe ieiu-
are. ⁊ a delectabilib⁹ abſtinere ⁊ q̄ magis appetū
r. vt religioſi ⁊ deuoti ſolent ⁊ penitentes. Ad
Ro. xiiij. Bonū eſt nō comedere carnes. ⁊ nō bibe
vinū. ⁊c. ſic̄ nazarei ⁊ filij rechab. Danielis. x.
aro ⁊ vinū nō introierūt in os meū. Tercius
radus eſt. ſic domuiſſe gulā. ⁊ ſic docuiſſe palatū
t homo ſolis ſit contentus illis que extreme ſuf-
ciant neceſſitati in qualitate ⁊ quantitate cibi ⁊
otus. vt quo ſimplicior eſt victus eo magis dili-
at. ⁊ ſi delicata aliquando ſumere oporteat. non
electationem in eis ſed ſolam neceſſariaȝ refecti
nem requirat. Ad Romanos. decimo tercio.
Carnis curam ne feceritis in deſiderijs.

Alia diſtinctio graduū abſtinentie.
Caplm. xlix.

POſſet ⁊ alia diſtinctio dari de ꝓfectibꝫ abſtin
tie vel ſobrietatis. Primꝰ videlicȝ gradꝰ p
tienter carere cū nō pt hri cibꝫ vl potꝰ delectabili
⁊ nō contriſtari/cū nō hn̄tur interdū deſiderata. ſ
cut q̇daȝ ſi qn̄ nō hn̄t q̄ in menſa deſiderāt contri
tantur. indignātur murmurāt. verecundiā abij
unt. ⁊ nō cogitant ꝓfeſſionē ſuā. ⁊ ꝙ aliqn̄ diuite
ſeculi nō hn̄t ōnia q̄ cupiūt. q̄ꝫtomagis paupes e
mendici. Scd̄s gradꝰ abſtinētie eſt velle care
re pro deo etiā illis q̄ poſſent haberi amore ſobri
tatis ⁊ pauptatꝫ ⁊ boni exempli. Sic boni ⁊ fide
les ſerui dei ſepeditiores hoſpites p̄tereūt ⁊ apu
paupes hoſpitātur. ⁊ lautiora fercula ꝓhibent ſib
dari. contēti ſimplicibꝫ ⁊ paucis amore dei. ⁊ p
edificatiōe alioꝝ. Prima. ad corinth. vi. Omni
mihi licent. ſȝ nō oīa edificant Nā licȝ ſm̄ euāgeli
um comedere liceat q̄ apponūt. tn̄ magis edifica
ſi lauta ⁊ multa nobis apponi non pmittamus. q
ſicut recipiētes decet liberal' hoſpitalitas. ita no
decet religioſa pcitas. quam etiā nos fortius cō
uenit defendere. q̄ȝ illos ſuā ſecularem oñdere h
neſtatē qua volūt nos abūde ꝓcurare. Quāuis ā
illa vice videātur cōtriſtari qđ nō permittimꝰ co
ſue deuotioni ſatiſfacere mlta miniſtrādo. tn̄ ap
ſe de nrā temperātia edificātur. ⁊ alio tpe recipiū
nos hilariꝰ q̄ minꝰ ſumꝰ eis oneroſi. ⁊ vbi mō pa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

os receptores habem⁹. ibi tūc plurimos habere-
mus. cū intelligerēt ꝙ nos paupes cōmode paſce-
e valerēt. Terci⁹ abſtinētie grad⁹ ē poſſe ſine
difficultate abſtinere ab habitis delectabilib. vel
m̄ inde ſumere purā nccitatē. ⁊ hoc nō amore de-
lectatiōis ſ; recreatiōis. Et q̄zuis ꝗ ad pauptatez
maior virt⁹ ſit nō hr̄e qꝺ cupias. tn̄ quo ad fortitu
dinē abſtinentie. maius eſt poſſe appetitū retrahe
re ab vſu ⁊ delectatiōe pn̄tis voluptat; q̄z abſentia
nō deſiderare. Securi⁹ āt eſt fugere delectatiōes
carnales. q: ſepe victi ſūt in certamie ꝗ nimis vo-
luerūt eſſe ſecuri. ⁊ ꝗ ex p̄ſumptiōe ſibi victoriam
ꝓponderāt. victi ⁊ confuſi didicerūt ꝙ ſtultū eſt
ſe cōmittere ꝑiculis plioꝝ. vbi pn̄t oportune vitari
Facili⁹ i litore nō ſubmergeris q̄z in gurgite aq̄ꝝ

De eo ꝙ virtus tenet mediū vicioꝝ
Capl'm. qnquageſimū

Sciendū tn̄ ē ꝙ vt⁹ mediū tenet vicioꝝ. ⁊ in
vtroqz latere tā a dextris q̄z a ſiniſtr; vicijs ē
obſeſſa. ita vt ſi modice a diſcretiōis tramite deui
auerit iā vt⁹ nō ſit Verbi grā Parcimoīa vl' abſti
nētia ſi metas ſuas excedit in ſupfluitate alimen-
ti. declinat in viciū gule. Si nimis modicum ad-
mittat de nccārio alimento viciū indiſcretionis in
currit. per quam vires corporis deſtruat. vigorem
mentis extinguat. naturam debilitet. ⁊ bona que
ꝓmereri potuit negligat. ⁊ vel vitam citius

perimat. vl' ſenſũ pdat. vl' ſi vires recupare debe
at. tãta poſtmodũ ſtudeat cura corp⁹ ſuũ reficer
cõmodis ⁊ fomẽtis q̃ta pri⁹ ĩdiſcrete eadẽ ſubtra
erat ei. Siliter cõtempt⁹ diuitiaꝝ ſi vltra q̃
iuſtũ eſt cõgreget tpalem ſubſtantiam in auarici
viciũ cadat Si nihil tpale velit ad vſũ admittere
et tali indiſcretiõe necabit naturã fame. frigore. ⁊
egritudine. Pacia ſi nimis declinat impacienti
viciũ incidit in torporẽ vt zelũ iuſticie pdat ⁊ diſſi
mulet tã in ſe q̃ in aliĳs vicia creſcere q̃ deberet p
ſequi ⁊ vlciſci Humilitas dũ in ſe nimis timet exto
li ab indiſcreta abiectiõe ſui pdit cõfidentiã ſalut
vel pfcũs ſpũalis. Charitas primi ſi ĩdiſcrete te
neat. facit primo fauere vl' coopari in detrimentũ
ſalut ppꝛie vel illi⁹. vt q̃ plurat amore primi. ⁊ a
lĳs mltꝭ modis. Caſtitatꝭ amor aliq̃s mẽbra viri
lia ſibimet ãputare fecit. ⁊ dũ voluert tẽptationis
ardorẽ tẽperare ſe piculo ppꝛie interfectiõis expo
fuerũt. Agilitas boni opis q̃nq̃ ſic fugat pigriciã
vt q̃etem deuotionis extinguat. Spũalis leticia
ſic accidiã vel triſticiã declinat vt q̃nq̃ ĩ diſſolutio
nem incidat ⁊ vanã leticiã. Taciturnitas vba ocio
ſa declinãs q̃nq̃ vtilia ⁊ neccãria reticet in detrimẽ
tũ primi ⁊ ſui. Obediẽtia indiſcreta ſic fugit ppꝛie
volũtatꝭ viciũ. vt obediat ſupiori etiã ad peccatũ
cũ tñ obedire magis deo oporteat phibenti omne
peccm̃. q̃ cuiuis hoĩ pcipienti peccm̃. ⁊ ſic de aliĳs v
tutib⁹ ſentiendũ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

De eo ꝙ vicia ſe eſſe virtutes mentiūtur Caplm̄. li.

Et qꝛ ꝟtus tā nobilis ⁊ venerabilis oībꝫ ⁊ pꝛeconibꝫ eſt: qꝺ etiā vicioſi eā ſup̱ ōnia venerāť ⁊ ideo ⁊ vicia qn̄qꝫ ſe ꝟtutes eē mentiūť. ⁊ velamen ꝟtutꝫ aſſumūt: vt aut ſecuriꝰ diſſimulētur ⁊ nō arguātur. aut etiā laudē ꝟtutꝫ aſſequātur. Vn̄ videꝰ ea qn̄qꝫ etiā a q̇buſdā religioſ ⁊ ſtudioſe exerceri. ⁊ ex auctoꝛitate q̄ſi ꝓ ꝟtute defendi, ita vt vera virtus eis in aliȷ̄s qn̄qꝫ diſpliceat: ⁊ eā pꝛo vicio deſpiciāt ⁊ impugnēt. ⁊ interp̄tenť eſſe viciū qꝺ ꝟtꝰ pura eſt: ⁊ ecōtrario ꝟtutē aſſerāt qꝺ ē vere viciū ſm ꝟtutꝫ coloꝛē velatū. Verbi grā. Paup̱tas ſpūs: id eſt volūtaria pꝛo xp̄iſto paup̱tas magna ⁊ vera virtus eſt. quam multi religioſi pꝛofitentur: ⁊ tamen videmus plures ſub pꝛetextu neceſſitatꝫ pietatis ⁊ honeſtatis diuitias deſiderare. in pecunia. in pꝛediȷ̄s. in edificiȷ̄s. in veſtitu ⁊ victu ⁊ libꝛis. et aliȷ̄s que vere diuitie reputantur: ita vt ſatiari nequeant: quia ſi iam quod cupiūt haberent. ſi quis plus offerret acciperent plus vſqꝫ ad magnā quantitatem: ꝙ non dicerent ſufficit nolumus plus habere. Econtra parce viuere ⁊ paucis eſſe contentum tenacitas et auaricia appellatur: quaſi nō audeant vti his que habent. Silentiū triſticia appellatur. maturitas. amaritudo. zelꝰ iuſticie temerariū iudiciū dicíť. Quies deuotiōis pigricia vocať Coꝛp̱is caſtigatio īdiſcretio cenſeť. Simplicitas

ſtulticia creditur. Timoꝛ dei litigioſa conſcia eſ⸗
timatur Fugere publicū ſingularitas vocat᷑ Caue⸗
re ſcandalū hypocriſ indicat᷑ Ecce quō vtꝰ ꝑſcribi⸗
tur ⁊ ꝑuerſe viciū interp̄tat᷑. Econuerſo āt plerū⸗
qȝ diſſolutio ſocialis iocūditas putat᷑. Curioſitas
edificioꝝ ⁊ libꝛoꝝ ⁊ alioꝝ honeſtas hētur. Lara
conſcia libertas deputat᷑ Coꝛpꝰ delicate fouere diſ⸗
cretio reputat᷑. Garrulitas affabilitas dicit᷑ Inui⸗
dia fraterna zelꝰ iuſticie videt᷑ Duricia ⁊ inclemen⸗
tia rigoꝛ oꝛdinis putat᷑. Auaricia acq̄rendi ꝓuiſio
fidelis nūcupat᷑ Aſturia pꝛudētia noiat᷑ Elatio au⸗
toꝛitatis oñſio mōſtrat᷑ Zelꝰ ⁊ ꝯtentio oꝛdinis de⸗
fenſio appellat᷑. Iactantia de bonis edificatio ꝓxi⸗
mi vult videri. Detractio. deteſtatio vicij alteriꝰ
vult putari. Conformitas vicioſa vult credi fuga
ſingularitatꝫ. Et toꝛpoꝛ negligētie vult huilitas
videri. Altioꝛa ſe nō q̄rere puſillanimitas Inq̄e⸗
tudo euagandi ⁊ negociandi vult dici agilitas be⸗
ne operandi. Pꝛodigalitas largitas vult videri.
Et ſic de alijs ſciendū. Inter q̄ diſcretio ſpūs me⸗
dium vtutꝫ iter elegit nō declināс ad dextrā vł ad
ſiniſtrā regia gradiēs via. ne dicat bonū malū. vel
malū bonū. ponēdo lucē tenebꝛas. ⁊ tenebꝛas lu⸗
cem. diuidēs diem vtutꝫ a nocte vicioꝝ. ne ange⸗
lum ſathane pꝛo āgelo lucꝫ recipiat. veꝝ a falſo di⸗
ſtinguens. ⁊ qđ bonū eſt tenens.

De caſtitate. Capłm. lij.

CAſtitas eſt ſobrietatis filia ⁊ nutrix ab ea. ſi-
cut ecõtrario luxuria nutrix a ventris ingluuie
Crebra em̄ genitalia ſub vētre poſita ex eiꝰ redū-
dantia in libidinē reſoluūtur. Sicetiā econuerſo
ventris exinanitio humorē luxurie arefacit. ſic cū
fons obturatur. riuulꝰ ex eo ꝓfluēs deſiccatur. Vñ pro
uerbiali regl'a ab oib ſpūalib hactenꝰ obſeruatū eſt
qui caſtꝰ eſſe deſiderat ſtudeat ſobrietati: qꝛ ſine
ea nō diu caſtitas eſt ſecura. ⁊ cū ꝓficiēte ꝓficit. ⁊
ea deficiente decreſcit. licet q̇daꝫ ſine ea modo ſibi
ſeruet alud neſcio q̄ preſūptione ꝓmittāt. Omnis
laus in fine canitur. Nec credo tot ⁊ tātos ỽtutū in-
quiſitores, qui predictā ſecuti ſūt regulā. in ſua eſti-
mationedeceptos. Unuſq̇ſq; em̄ in ſua arte ſapi
ens eſt. Et ſtudioſi ỽtutū fiūt in eaꝝ exercitijs ſa-
pientes Studioſi vero diuitiaꝝ ⁊ deliciaꝝ ſecula-
riū, efficiūt in eaꝝ ꝓuiſiōe prudentes. Luce. xvi.
Filij ſcl'i huiꝰ prudētiores filijs luc in gñatiōe ſua
ſunt. Caſtitas eſt ỽtꝰ origine celeſtis Hāc ſācti
angeli ab ipſo dño oīm ỽtutū fontali ꝑncipio pri-
mitus didicerūt: ⁊ indeclinabiliter ſeruauerunt.
Hāc ſummꝰ ⁊ vnꝰ mgr̄ noſter. q̇ in celis angeloꝝ
magiſter eſt xp̄s dñs noſter, de celeſti ſchola ad ter
ras publice docendo attulit: ⁊ matrem ſuā glorio
ſam ỽginē perfectā, ⁊ primā poſt ſe huius diſcipli-
ne magiſtrā, in cathedra virginalis mundicie cete-
ris mirandā ⁊ imitandam prefecit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Quod caſtitas q̃tuoꝛ facit in pñti Ca. liij.

Caſtitas q̃tuoꝛ facit in pñti. Coꝛpus mũdifi
cat. ſicꝫ ecõtrario luxuria inq̇nat: ita vt ſi nõ
eſſet alia merces caſtitatꝫ q̃ꝫ pñs mũdicia. nec ali
ud luxurie ſuppliciũ niſi eiꝰ feditas: caſtitatꝫ bone
ſtas eẽt amplectenda: ⁊ turpitudo luxurie hoꝛren
da. Itẽ mentẽ liberã facit ⁊ expeditã: q꞉ nec ꝓ vxo
ris ꝓuiſiõe. nec pꝛo filioꝝ educatiõe ſollicitũ red
dit. nec affectus dilectiõis ad cõiugem ⁊ ad filios li
gat: nec ſpũs zelotipie caſtũ exagitat. nec ſollicitꝰ
eſt q̊mõ vxoꝛi placeat. vl' q̃liter heredes diuites fa
ciat: nec q̃rit generos vel nurus. nec ẽ ſuꝰ affiniuꝫ
ſuoꝝ: ſꝫ pꝛo ſe ſolo ſollicitꝰ ẽ in ſeipõ q̇eſcens. Mul
ta ſũt de q̇bꝫ opꝫ cõiugio ligatos eſſe ſollicitos: ita
ꝙ illa carnis delectatio nullo mõ eſt eis tã iocũda
q̃ꝫ anxietas variaꝝ curaꝝ q̃s patiũt oneroſa: q̃s
apl's tribulationẽ carnis appellat. Vñ idẽ apl's. p̊
ma. ad coꝛinth. vi. Volo vos ſine ſollicitudie eſſe
⁊c. Item conſciaꝫ letificat. q꞉ gratũ deo p̃ſtat ob
ſequiũ: q̇ ꝓ ipõ carnis dulcedinẽ reſpuit. quã mũ
dus pꝛo magno concupiſcit. Letificat ãt. q꞉ deo
placet. deum placat ⁊ ꝓximare facit: ⁊ dei offen
ſam cauet in delectatione carnali. ⁊ pꝛemiũ celeſte
meretur ⁊ deũ auctoꝛem mundicie per caſtitatem
imitando ſequitur: cum ſit gloꝛia magna ſequi
dominũ. qui non pꝛeceſſit in immundicia caſtita
tis virgo virginis filius virginum ſponſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Jtem tā hoibꝫ q̄ȝ angelis amabilē facit ꝛ ſpec⸗
talem. Hoibꝫ. qꝛ tam boni q̄ȝ mali venerāt eā.
Angelis. qꝛ naturaliter ōne aīal diligat ſil'e ſibi.
et angeli caſti hoīes caſtos familiariꝰ diligūt.

De his q̄ valent ad acq̄ſitionem caſtitatis.
Caplm. liiij.

AD caſtitatꝫ āt acq̄ſitionem ꝛ ꝑfectū ꝛ cōuer⸗
ſationē. valent ea q̄ ſupra poſita de remedijs
luxurie. ſcȝ alienatio. ꝛ ſeparatio feiaꝝ a viris. ꝛ con
ſortiū ꝯtubernale caſtoꝝ. q̄ꝝ exēplo doceat' Jtem
deliciaꝝ fuga. q̄ nutriūt carnis illecebras Jtē exte
riorū ſenſuū cuſtodia. vt non videat vl' audiat vel
tractat vn̄ tēptet' Jtē ocij deuitatio. qd̄ ē ianua oīm
viciorꝝ. maxie carnaliū Jtē cuſtodia iterioꝝ cogi⸗
tationū ꝛ affectionū. ꝑ quas coluber ſcūs ꝑmo ca
put venenatū ingerit Jtē orōnis frequētia. q̄ obti
net auxiliū a deo cōtra ōnes īpugnationes.

De diuiſione caſtitatꝫ Caplm. lv.

PRofectꝰ vl' gradꝰ caſtitatꝫ pluribꝫ modis diſ⸗
tinguūt'. Eſt em̄ caſtitas cōiugalis ꝛ viduāl'
is. caſtitas virginalis. Eſt etiam caſtitas alia in
actu. alia in affectu. Quidam ſunt caſti corpore.
ſed non mente. licet corpore oporteat eos reddere
debitū coniugale.

¶ De gradibꝫ caſtitatis prout religioſis compe-
tit. Caplm̄. lvi.

Nunc de gradibꝫ caſtitatꝫ ſicꝫ de religioſꝭ cõpe-
nit videamus. ¶ Primꝰ gradꝰ ē contin-
ab actu carnali. cū ꝓpoſito ſic manēdi. cū oibꝫ
citis motibꝫ conſenſū negandi Iſte gradus cū-
huc vicinꝰ ē terrene voluptati ꝑ nouitatē conuſ-
onis vapor tāgit eū carnalis temptatiōis. q̄ſi fo-
zodome ardentis. Ne igit̄ q̄ſi vxor loth retroſpi-
ens pereat. feſtinet ad mōtē. ſublimioris caſti-
tis gradū labore attigere vt ſaluet̄: ne pereat i
lere ciuitatꝫ in pccō luxurie ꝙ plurimi perierūt
¶ Primꝰ iſte gradꝰ eſt adhuc in labore pugne i
incerto victorie. cū ſola voluntas cū adiutorio
pugnat ꝯ q̄tuor hoſtes. ſcilicet carnis pruritū
fectionis appetitū. mūdi ꝓuocamēta ad libidi-
ꝛ demonū ſuggeſtionē: ꝛ ita ſūt q̄tuor cōtra di-
Confidat tn̄ volūtas bona: ꝛ inhereat fidelite
ꝙ dixit In mūdo preſſurā habebitꝫ. ſꝫ cōfidite
vici mundū. ꝙ etiā diabolū fortius alligauit. ꝛ
lia diripuit: ꝛ cito īimicos eiꝰ conuertet ad pac-
ſubijciet exactores ſuos. ſcilicet carnis libidino-
pruritū. ꝛ affectionis illecebroſum appetitū ¶ Se-
cundus eſt cū ꝑ macerationē carnis ꝛ ꝑ alia ſpi-
tualia ſtudia affectus mūdatur. ꝛ caro ita ſpiri-
ſubiugatur: vt rarius ꝛ minꝰ temptetur. vt qu-
uis adhuc nō plene careat concupiſcentiaꝝ ſtim-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

[..]aſi ſpinarū aculeis: et ebuſeus adhuc ifra ter
[..]ios habitationis eius lateat: tamen depreſſus
ſit minutus. vt etiā facili labore cedetur ei⁹ com
[..]do. et imperādo magis q̄ʒ reluctando inſurgen
tem compeſcat: niſi forte ex propria negligētia vel
[..]ia vires reſumere et grauius impugnare per
[..]at: ſicut filijs yſrahel dominus minatur quā
do negligētia ꝓpria hoſtes qui ſibi a domino ſūt
ſubiecti noluerūt delere: ideo dominus noluit eos
a facie eorū delere. vt per que peccauerāt. per hec
[..]nirentur: vnde poſtea ſepius ab eis grauiter
tribulati ſunt et ſubiugati Si hoſtibꝫ viciorum fi/
de[..]er reſiſterem⁹ quando nos impugnare incipi
unt. non ſolum non vinceremur ab ipſis illa vice.
ſed etiā ita debilitarentur. quod poſtea rarius au/
derent nos impetere: et ſi impeterent facile vince
rentur donec penitus delerentur. qđ vix auderent
[..]gere: ſed tepide reluctando. damus eis vires
reſum. ſepius et acrius nos deinceps impugnan
di Sciendū q̄ aduerſarius quādo fortiter vi/
citur aliquando diu expectat: quod de eodem vi/
[..]cio non impugnat donec iterum diſſueſcat homo
[..]pugnare. et tunc iterum ſubito improuiſus irruit.
vt improuidos tanto ſecurius proſternat: quanto
ad repugnandum inuenit imparatos. Exemplum
de lo. qui ſuper hoſtem irruit quando iam arma
[..]ſuit. et ſe ad quieſcendum compoſuit: et adiu
tores ſuos poſt preliū a ſe dimiſit: q: imminentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

pugne ſuſpicionē nō habuit Primo. machabeo
ſcdo. Sic hoſtes ide bellū conſtituerūt die ſabba
ꝓpl'o inq̇ete ⁊ ocio exiſtente: ⁊ ita plurimos occid
rūt Semꝑ ergo ſimꝰ parati hoſtibꝫ viriliter reſi
tere: q2 ipſi nō q̇eſcūt nos impugnare Etiā ſi vi
antur q̇eſcere. hoc ipm̄ ceſſare nō ab ipugnatio
quieſcere eſt: nec clemētie eoꝝ nec laſſitudinis ſ
aſtutie ⁊ fraudis Vñ neemie q̄rto dicit. Neſci
hoſtes ⁊ ignorēt donec veniamꝰ in medio eoꝝ ⁊
terficiamꝰ eos. Inimicus cū in corde tractauer
dolos. ſi ſubmiſerit vocē ſuā ceſſando a ſuggeſti
ne ne credas ei: q̄m ſeptem nequicie ſūt in corde
ſius Qui operit odiū fraudulenter reuelabit mali
cia eius ⁊c. Tercius gradꝰ caſtitatꝫ eſt. ita d
mitas hr̄ē carnis cōcupiſcentias: qḋ vir rariſſim
⁊ tenuiſſime ſentiant. ⁊ ex affectu talē induiſſe ca
titatis amorē vt horreat: ⁊ ita deteſtent ōnes ca
nales motus qḋ q̄ſi nauſeā inde patiat. nec poſſi
audire tractari de oꝑibꝫ carnis niſi cū horrore co
dis ⁊ execratione Siqñ vero pro vtilitate alioru
de mr̄imonialibꝫ caſibꝫ aliq̇d tractandū occurri
ita q̇etos motꝰ carnis ſue ſentiat. ac ſi de luto ve
lapidibꝫ aut ſimilibꝫ tractaret. ⁊ cū ꝑ saporē ſom
ni humorū redundātia naturaliter ſe reſoluit. ita
q̇ete ⁊ inſenſibiliter profluat. vt nec turpiū fanta
ſiarū imaginationibꝫ illudat. nec ſenſu fede dele
tationis titillet Iſta ē ꝑfecta caſtitatꝫ deſcriptio.
prout in hoc peccati corpore p̄t a raris ⁊ perfectiſſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

is obtineri. Ut ãt ſtabiliter in hoc gradu conti-
ne pſeuerẽt. puto ad hoc ꝑuilegiũ reqri ſinglare
ꝙ ſupra naturalis poſſibilitatꝫ metbas eẽ videa
r. in carne viuere ꝛ carnis vicia nõ ſentire Frigi
itñ ex nat̃a vel ex debilitate corpis carnis motib⁹
rere plerũq; pñt. vt p; in ſenib⁹ ꝛ in infirmis. q̃
rnis motib⁹ plerũq; carent. qꝛ ex debilitate cor-
pis ꝛ defectu nature multũ frigidi ſũt Sʒ men
caſtitas cũ ꝑdicta carnis puritate ex ſola ỽtu-
tũ dei grã poſſidet̃. Uñ ꝛ ꝓpba de hoc q̃ſi ꝓdigi-
n miret̃ cũ dicit. Uenite ꝛ videte opa dñi que
ſuit ꝓdigia ſup terrã auferens bella temptatio-
nm carnaliũ vſq; ad fines terre. id ẽ. ad termioſ
or⁹ Seq̃t̃ ergo. Uacate ꝛ videte qm̃ ego ſũ de⁹
altabor in gentib⁹ ꝛc̃. Uacatio notat q̃etem. vi
intentionẽ. qꝛ bellis vicioꝝ ſopitis ꝛ hoſtibus
biugatꝫ mens iam valet in ſe quieſcere ꝛ deo in-
dere. ꝛ intelligere qm̃ ipſe eſt deus qui tã potẽ
r potuit ꝛ tã pie voluit impet⁹ temptationũ ꝛ vi
orũ opprimere. ꝛ pacẽ quã per ſcripturas ſepe ꝓ
ittit hoib⁹ bone volũtatꝫ donare. Leuitici. xxvi
labo pacem in finib⁹ veſtris. ꝛ dormietis ꝛ nõ e-
qui exterreat. auferã malas beſtias ꝛc̃. Qui do
lt intendere neceſſe h; vacare ꝛ ſe ſup ſe leuare.
renoꝝ. iij. Bonũ eſt ꝑſtolari cũ conſilio ſaluta-
dei ꝛc̃. ſedebit ſolitarius ꝛ tacebit. quia leuabit
ſuper ſe Pſalmiſta. Elongaui fugiens ꝛ manſi
ſolitudine Expectabam eũ qui ſaluũ me fecit ꝛc̃

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Vacandū eſt a concupiſcentijs ꝛ a perturbation
bus ꝛ ab occupationibꝫ mūdanis Iſta tria mari
impediūt vacationē ſpūalem Qui āt nihil cōcupiſ
cit in mūdo pro ſe vl' pro caris ſuis. iā nō hꝫ vnd
turbet. qꝛ nihil timet amittere cōmodi hōris l're
rū Et ſi eximat ſe a factis alienis vt nec curioſe di
cutiat. nec temere iudicet ea. nec occupet cogitād
ea ꝛ tractando. p̄t ſe tāto liberi⁹ ad interiora tran
ferre. q̄zto ab exterioribꝫ ē magis expedit⁹ Nā qu
ſuperioribꝫ vult intendere debet ab inferioribꝫ li
ber eſſe Auis ſi hꝫ pēnas ligatas vl' infectas vel p̄
ciſas nō p̄t ſe in altum volando ſubleuare. In ſp
ritualibꝫ illa ſunt ſuperiora que interiora q̄ ad ex
perientias ſpirituales.

Incipit proceſſus ſeptimus. Capl'm. lvij.

ET qꝛ de volūtatis profectu ſupra tactū eſt
conſiſtit in ordinata affectuū diſpoſitione in
qua attenditꝭ actiue vite perfectio. ꝯſequēter cōtē
platiue vite profectū appropiquare cōſiderationis
paſſibꝫ ſtudeam⁹. eo ꝙ volentibꝫ in ſpū proficere
iſtud nō inutile videatur.

De profectu vite cōtemplatiue Ca. lviij.

IN cōtemplationū ꝓfcū ſeptim⁹ ſtat⁹ vite reli
gioſe ſcꝫ ꝓceſſus ſapiētie cōſiſtit. hn̄s intelli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

c

ntie lumē ꝛ ſuauitatꝫ iterne saporē. Unͤ ſapia
ē. ſapida ſcia. Dcm̄ eſt āt ſupra ꝙ ꝓfect⁹ ſiue ꝑ-
ctio ſpūalis vite in trib⁹ ſpāliter cōſiſtit. in rōis
uiatiōe. in volūtatꝫ reitudine. in meōꝛie iugi cir
deū occapatiōe Meōꝛia vt i deū intēdere iugi-
r aſſueſcat ei qꝫ inhereat. quiqꝫ vias terere ꝛ fre
iētare addiſcat. q̄ ſūt lectio. collatio. meditatio.
deo. orō ꝛ cōtemplatio. Lectio ꝛ collatio bona
it q̄ſi ſemīa ꝛ materia meditatiōis. Unͤ q̄lia vis
bi meditāti vel orāti occurrere in cogitatiōe. tali
us colloq̄is lcōnib⁹ aut negocijs prius occupare
nde meōꝛiaꝫ. qꝛ q̄lis liq̄r vaſi īfundit᷑ taliter redo
bit. Et q̄les herbas in oꝛto coꝛdis tui plantaue-
s. talia ſemina germinabūt Collatio ſpūalis i-
ruit intellectū. affcm̄ inflāmat. meōꝛiaꝫ bone co
tionis pꝛole fecūdat. Sicꝫ ecōuerſo ocioſa fabu-
tio tēpus ꝑdit infrcūoſe. affcm̄ infrigidat. īuti-
s cogitatiōes coꝛdi inſerit. conſciaꝫ rodit. ꝓfcm̄
pūalem impedit. penā meret᷑. Lectio ſpūalis fre
uētet᷑. de q̄ poſtea nō ſit inutile in orōe cogitare q̄
luiet ad dei noticiā. accendat ad ei⁹ amorē. mo-
es bonos īſtruat. animet ad tolerandū aduerſa.
ūdi contemptū ingerat. deſideriū patrie celeſtꝫ
ferat. doceat diſcernere īter vicia ꝛ ꝟtutes ꝛ vin
re tēptatiōes. ꝛ alia vtilia ad ſalutē. Lectionēꝫ
pe interrumpat orō ſicꝫ ꝛ alias actiones. vt ſepe
ens ad deum eleuetur a quo omne bonū fluere
eceſſe eſt.

INtentio nrā aliqñ mouetꝛ pro deo. aliqñ ad deū. aliqñ in deū. Pro deo mouetꝛ in actione quā pro ipſo ſpāliter facimus. licet de ipſo interim nō cogitetꝛ. Ad deū mouetꝛ in lectione ꝛ aliq̄ meditatione qñ de deo eſt qđ tūc mente verſamus. ꝛ q̄dāmodo circa deū. ſꝫ in ipſuꝫ q̄ſi ad ſcđaꝫ pſonam mentis intuitū nō dirigimꝰ. In deū mouetꝛ in oratione qñ mens ipm̄ cogitat ꝛ ipm̄ amplectitur. ei qꝫ affcū deuotionis adheret. Quid āt horū vtilius ſit ſimpl'r eſt ſciendū. ꝙ illđ qđ magis vnit hominē cū deo cū tota btitudo hoīs ſit in deū trāſformari. Alia tñ q̄ ad q̄d qñqꝫ vtiliora ſūt vt cū ꝓpter obedientiā vl' charitatē ꝓximi intermittitꝛ orō. ꝛ opibꝫ pietatꝭ inſiſtitꝛ vl' cū diſcitꝛ in q̄ magꝭ ad beneplacitū deo ſeruiatur.

De tribus modis orandi. Caplm. lx.

ORandi tres ſūt modi. Unus vocalis ꝛ ꝑ verba cōpoſita ꝛ vſitata. ſicut cū pſalmos. hymnos. collcās ꝛ alias orōes vel laudes cōpoſitas ad excitandā deuotionē vl' ſoluēdū debitū recitamus. Triplex āt eſt attentio. Una ſuꝑficial' tm̄. vt ſi attendat q̄d dicat. quē pſalmū interim dicat. vl' quā anthiphonā vl' orōem. Fructꝰ attentionis huius eſt ꝙ nō cogitꝛ repetere cū ſciat ſe dixiſſe. Pro

labore etiā corpis quē bona intentiōe deo orādo ob
tulit q̄ ſe coegit ſeruire deo. mercedem q̄lemcūq̄
merito expectabit. Alia intētio ē lrālis. qua hō
ſenſū lrālem tm̄modo attendit. q̄d exteri⁹ v̄ba ſo-
nant. Hec dat frcm̄ cū aliq̄d ſonat in ſupficie de-
uotū. vt ibi Miſerere mei de⁹ ꝛc̄. ꝛ in ſil'ib; loc;. v-
bi etiā ab illitterat; ſi tm̄ v̄ba intelligerent aliq̄ de
uotio caperet̄ Sꝫ illis verbis ptrāſitis. vbi ītellec
tus mutat̄. v̄boꝝ ꝛ deuotio refrigeſcit. Qual'em̄
deuotio haberet̄ ex lrāli ſenſu in iſtis verbis. Qui
emittis fontes in cōuallib; ꝛc̄. q̄ tñ oīa ibi ſcpta ſc̄
iuxta ſenſuꝫ ſpūalem. Tercia attentio ē intellec-
tualis qñ ex verbis pſalmodie q̄rit̄ ſenſ⁹ ſpūalis qñ
cū in hiſtoria exit⁹ filioꝝ yſrl' ex egipto ꝛ plagaꝝ e
gipti defert̄ ad ſpūalem nrāꝫ ereptionē de pccō vel
ſcl'o vel ad pccōꝝ ſubmerſionē in fletib; cōpūctio-
nis ꝛ demonū cruciat⁹ ꝛ multa talia. In tali attē
tione eſt maxim⁹ frcūs. qꝛ ꝛ erudit aīaꝫ p ſpūaleꝫ
intelligentiā ꝛ afficit eā p deuotiōis affcm̄. ꝛ iſte p̄
cipuus eſt orōis fruct⁹. Secūdus mod⁹ orā-
di eſt ſepe efficatior p verba ꝓprio affectu formata.
vt cū deo cōfabulat̄ verbis ſuis. vl' etiā vtit̄ v̄bis al
teri⁹ affectui ſuo conſonātib; q̄ſi corā deo pñte cor
ſuū effundens. vel nccitates ſuas eius q̄rens. vel
pccā confitens ꝛ mīam poſtulans. grām petens ꝛ
auxiliū implorans contra temptationū pericula.
ꝛ tribulationū grauamina vel quaſcunq̄ꝫ ſuas vel
ſuorū neceſſitates. Hic modus orandi magis in-

quirit oportunitatē ſolitudinis vl' ſilencij circa ſe. ⁊ ocij ⁊ q̄etis. q̊ pleni⁹ ⁊ ſecuri⁹ ſe in deū effundat affcūs. Maior etiaȝ in eo labor eſt capiti ⁊ corp̄i. ido ⁊ iſte nō p̄t ita frequēs eē vl' durabilis ſic̄ prior in p̄ma ⁊ ſcd̄a attentiōis ſpecie maxime debilib⁹ corpe. ⁊ aliq̄ indiſcrete eā frequentantes deſtructi ſūt. Vn̄ tales ſepe ⁊ breuiter ſic orent ⁊ leuiter vt ex frequentia a dei familiaritate nō elongent̄ ⁊ ex breuitate ⁊ leuitate nō deſtruant̄.

Capl'm. lxi.

De diuerſ̄ affectib⁹ ⁊ ymaginatiōib⁹ diuerſarū perſonaꝝ in orante ⁊ in eo quē orat.

Secūduȝ āt diuerſas cās hic mod⁹ diuerſaꝝ p̄ſonarū format affcūs ⁊ voces ī orante ⁊ diuerſarū pſonaꝝ imaginatiōes in eo quē orat. Aliqn̄ eni͂ homo pſonā rei aſſumit corā deo iudice aſtās cū tremore. ⁊ dicēs deo Noli me cōdemnare Itē nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo. ⁊ his ſil'ia. Hoc oram⁹ cū dicim⁹. Libera nos a malo. ſcȝ. eterne damnatiōis. Aliqn̄ q̄ſi obſeſſ⁹ ab hoſtib⁹ temptationū ⁊ tribulationū ⁊ nō valens p ſe effugere. Inſup timēs ſe offendiſſe deū ⁊ p pccā ſua meruiſſe. vt tradat̄ hoſtib⁹ inuocat auxiliū dicēs Ne memineris iniq̄tatū nr̄aꝝ ⁊c. Itē ne pijcias me a facie tua ⁊c. Preter finalē dānatiōeȝ nll'a ira dei grauior q̄ȝ nō defēdere a pccō Hāc marie meret̄ ſupbia ⁊ ingratitudo ⁊ iīuria. vt hō pfundi⁹ cadere pmit-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tat. Hoc ē ꝫ qđ oram⁹. Et ne nos īducas ī tēpta/
ionē pcci. Inducere de⁹ đr cū nō cuſtodit ne īdu/
ramur. ſicꝫ īdurare đr cor peccōris cū per grām non
mollit interne vnctionis. Hoc marie impugnat
ēptatiōis ꝛ tribulatiōis onere timendū ē. ne ſuo
pōdere nos opprimat ꝛ in pccm̄ deĳciat. Aliqñ op
tanda eēt tribulatio nō horrenda qꝛ aīaꝫ purgatio
em redderet ꝛ maioris eēt meriti virilic̄ tolerāti.
Aliqñ q̄ſi ſeru⁹ q̇ grām dm̄ ꝑdidit peccādo. ſupli/
cat ſibi pccā ſua ꝛ negligentias ſuas ignoſci q̄s cō
miſit obmittendo debita ꝛ ꝑpetrāda illicita vl̄ eti
am q̄ debuit negligēti⁹ ꝛ īpuri⁹ ꝑſoluēdo dicēs Se
cūdū mlˀtitudinē miſerationū tuaꝝ dñe dele iniq/
tatē meā. Itē pp nomē tuū dñe ꝓpiciaberis pccō
meo mlˀtū ē em̄ ꝛc̄. Hoc petim⁹ dicēdo Dimitte
nob̄ debita nrā ſicꝫ ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nrīs
qꝛ ea benignitate dēm⁹ dimittere in nos quōlibet
peccantib⁹. q̄ deſideram⁹ nobis dimitti qđ pecca/
mus. Aliqñ q̄ſi mēdic⁹ ꝛ paup coꝛā diuite prēſa/
milias ꝓcūbens ꝛ inopiā ſuā oñdens flagitat pa/
nē grē amplioris q̊ cōfortet q̊ conſolet ꝛ ſuſtentet
ad reſiſtendū malis. Triplici āt pane īdigem⁹ quē
nos īſtant̄ ab amico ꝯmodari poſcere debe⁹. hic ē
celeſtꝫ ſpūalˀ ꝛ trẽſtrꝫ. Celeſtꝫ ē corp⁹ xp̄i Joh. Pr̄
me⁹ dat nob̄ panē de celo veꝝ. Spūalˀ ē v̄bū dei
ꝛ grā interna. mentē ab interiori media. virtutū
ꝛ donorū alimenta reficiens. Ps. Panis cor ho
minis cōfirmet. Terreſtris eſt victus ꝛ alimentū

quo corpus hic ſuſtentari neceſſe habet. qꝛ eſurieꝫ
⁊ ſitim ſuā aliter temperare nō p̄t. Nūc poſcimꝰ
dicendo. Panē nr̄m cotidianū da nobis hodie. ſi-
ne quo nullo die ſubſiſtere valemꝰ. ōni em̄ hora di
grām indigemꝰ. ⁊ iō ſemꝑ eā poſtolare iubemur
ad ōnia aggredienda. Aliqn̄ q̄ſi filiꝰ pr̄i ꝑ ōnia pa
rere ⁊ placere affectās. prēm deuotiſſīe orat vt euꝫ
a volūtatꝫ ſue bn̄placito in nullo diſcrepare patiat̄
in actibꝫ ⁊ volūtatibꝫ ⁊ moribꝫ. ad ōnia ⁊ in ōnibꝫ
eū ſibi illū cōformē faciens. vt nihil in eo paternos
ocl'os offendat. hoc ſolū ſibi reputās ſolamē ⁊ ſuꝑ
ōnia deſiderans. vt ipſe celeſtis pater tm̄ ſuā in eo
volūtateꝫ ꝑficiat ſiue exercendo in aduerſis ſiue cō
ſolando in ꝓſperis. ſiue deprimēdo. vel q̄cūqꝫ mō
ſibi magis placet. Vere filialis ⁊ fidelis affectꝰ eſt
nulla q̄ ſua ſūt q̄rere. nō cōmoda. nō honores. non
cōſolatiōes ſꝫ ſolūmō placitū pij pris. Magnum
ē hoc a deo petere. ⁊ magnū obtinere. vt tales noſ
in hoc pcci corꝑe faciat vt illi ſūme veritati placca
mus. ⁊ ab eius directiōis regl'a nō deuiemꝰ. Nihil
meliꝰ. nihil vtiliꝰ in mūdo poſſet nobis cōferre eti
am ſummꝰ pater q̄ꝫ tales nos facere vt ei ꝑ ōnia
placeamꝰ. Vn̄ ps̄. Ad te cōfugi doce me facere vo
luntatē tuā. ⁊c̄. Hoc petimꝰ cū dicimꝰ Fiat volū.
t. ſi. in ce. ⁊ in ter. vt ſicꝫ illi ſuꝑni ciues ad volūta
tem tuā ſūt diſpoſiti. ita ⁊ nos hic pro modulo no
ſtro ad volūtatꝫ tue bn̄placitū diſponamur. Aliqn̄
anima q̄ſi ſpōſa dei in ip̄o vnico dilecto ſuo q̄eſce-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

re deſiderans ⁊ eiꝰ frui ſolū amplexibꝫ ardēter ſi-
tiens ꝓ cuiꝰ amore ei ōnia inferiora viluerūt. qꝛ ſi-
tim ſuā aliter tēperari nō ſperat. niſi tota illic trā-
ſeat Ubi eū facie ad faciē irreꝑcuſſa, videat acie fla-
gitādo. Et ꝑcatꝛ hec citius adimpleri cupiēs cum
btō aplō diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o qꝛ mlto meliꝰ eſt tā
iocūditate fruitiōis dei ꝙꝫ ſecuritate euaſiōis ma-
li. ⁊ qꝛ magis eēt ad placitū illi ſūme ꝟtutꝫ ⁊ veri-
tatis ꝙꝫ poſſit in hoc corꝑe ꝙꝫtūcūqꝫ ꝓficiens fieri
qꝛ dū ſumꝰ in hoc corꝑe ꝑegrinamur a deo. ⁊ ī mlt-
tis offendimꝰ ōnes ita vt ſi dixerimꝰ qꝛ pccm̄ non
habemꝰ noſipſos ſeducimꝰ ⁊ ꝟitas in nobis nō eſt
Cū em̄ pccm̄ dicatꝛ a ſūmo bono ad bonū īferiꝰ in
ꝙꝫtū inde auertimꝛ in tm̄ pccō nō caremꝰ. ⁊ ꝗ ma-
gis auertitꝛ magis peccat ⁊ ꝗ minꝰ minꝰ. Nihil āt
inde auerti nō eſt peregrinātiū ſꝫ ꝑuenientiū. qꝛ ⁊
ſi volūtatis intētio vtcūqꝫ ei adheret affectꝰ tn̄ ſe-
pius hic inde diſtrahitꝛ meōria mltis aliis occupa-
tur ⁊ intelligentia reꝑcutiēs ipſā veritatꝫ lucē non
pure ītuetꝛ. Ex his fit ꝙ aliqn̄ in inferioribꝫ iſtꝫ im-
pellimur vt cadamꝰ niſi a dn̄o ſuſtentemꝛ Un̄ ge-
mens dicit ꝓpha. Sitiuit aīa mea ad deū viuū. qn̄
veniā ⁊c. Hoc oramꝰ cū dicimꝰ. Adueīat regnum
tuū. Ac ſi dicamꝰ pōdere pcci ⁊ corꝑe pregrauati.
vt valeamꝰ ad illud citius volare adueniat regnuꝫ
tuū. ⁊ nos celeriter hinc aſſumat vt ab iſta miſe-
ria liberemur Interim in nobis operaretꝛ regnuꝫ
in iuſticia ⁊ pace ⁊ gaudio ſpūs ſcī. Aliqn̄ q̄ſi in-

ebriat⁹ ſpũ imemor ſuimet hõ deo dedit⁹. ꝛ per a-
morem inherẽs ſup oia ipſi⁹ gloriã ꝛ honorẽ ꝓmo
veri ꝛ ei⁹ noticiã ad oẽs dilatari deſiderãs. tã pro
ipſi⁹ q̃ꝫ ꝓ alioꝝ ſalute rogat prẽꝫ. vt ſcificatõis ſue
noticiã oibꝫ manifeſtet. infideles ad lumẽ ſue cog-
nitiois vocãdo p fidem. ꝛ fideles ad grãm ſue ſcifi
cationis ꝯuertẽdo p amorẽ ꝛ rebelles p oñſionem
ſue potẽtie utilit̃ cõſultãdo. ꝛ q̃ſi nõ poſſit vl̃ nolit
ſine aliis celeſti gaudio frui ãhelat ꝛ ſatagit plureſ
ſecũ trahere. orãdo docẽdo. bono exẽplo precedẽdo
ꝛ q̃cũq꜄ alio mõ hõrem dei ꝛ ꝓximoꝝ ſalutẽ ꝛ pro
fectũ ſpiritualem ꝓmouẽdo Ex hoc affcũ videt̃ loq
apl's ad Ro. Triſticia ẽ mihi magna ꝛ dolor cõti
nuus cordi meo. optabã eñ ego ipe anathema eẽ
a xp̃o pro fribꝫ meis ꝛc̃. Moyſes q̃ꝫ eodẽ affcũ vi
det̃ oraſſe dicẽs Exodi. xxxij. Aut dimitte ꝑplo tuo
norã hãc. aut ſi nõ vis dele me de libro vite i q̃ me
ſcripſiſti Nõ q꜄ vl̃ apl's vellet a xp̃o ſepari. vl̃ moy-
ſes deleri. ſꝫ q꜄ affcm̃ quẽ ad ꝓximoꝝ ſalutẽ habe-
bant. euidẽti⁹ exp̃mere nõ valebãt q̃ſi nõ reputan
tes ſibi eẽ plenũ gaudiũ itroduci ad epulas celeſteſ
ſine ill' q̃s diligebant. ꝛ ꝓ q̃bꝫ mori optabãt. foris
fame perituris Hoc oram⁹ cũ dicim⁹ Scificetur
nomẽ tuũ. vt nois tui ſcificatio nob pleni⁹ inoteſ-
cat. q̃ te ꝑfecti⁹ agnoſcere ꝛ amare ꝛ revereri poſſi
mus. ꝛ ſcitatis tue ſilitudinẽ induendo. tibi pri ſi-
cut veri filij cõformemur. vt vnus tecũ ſpũs effici
amur in tuã trãſformati claritatẽ. Hãc orõnis

formā xpc docuit in his ſeptē petitioib9 oia peten
da ꝯcluſit ⁊ oim orōnū affcūs ꝯphedit ſicꝫ patere
pt diligēter intuēti Dignitatꝫ āt ordinē in petēdis
ſeruauit. ⁊ ido q̄ vltia hic poit illā ipe pmo ponit.
Quid āt pl9 peti pt niſi liberari a future dānatiōis
malo. cuſtodiri i diſcrimie pntꝫ tribulatiōis. pccā
nobis ignoſci. grāꝫ augeri ⁊ ifūdi. ⁊ vt ad volūtatē
dei viuam9 ⁊ regnū ei9 ꝯſeq̄mur. ⁊ hōreꝫ nois ei9
videam9 ad oēs ꝑuenire ⁊ ſcitatē eius ab oib9 cog
noſci ⁊ imitari. ſiue ſingulati ſiue cōmixti. ꝗcqd o
ram9 ad aliqd vl' aliq̄ reſpicit. qꝛ aliqn̄ pro vno ob
tinendo ſingulariter oram9. aliqn̄ duo vl' plura ſi-
mul petēdo ꝓponim9. ⁊ ſicꝫ ſolēt orātes corā pnci-
pib9 vt petitio eoꝝ ſit efficatior mō ꝯmēdare ipſi
us clementiā quem rogant. mō ꝓprias aggrauare
miſerias. vt ad miaꝫ citi9 flectet'. mō aduerſarij ac
cuſare fraudes ⁊ malicias vt ſibi ſit i auxilio hoſti
vero in odio. ſic ⁊ in orōe corā dn̄o ſacre ſcripture
ꝰditione docemur.

De gratiarū actione Caplm. lxij.

Unt adhuc due ſpēs orōis ſcliꝫ grāꝝ actio ⁊
vox laudis. large ſūpto noie orōis. ſm q' orō
dꝛ pia mentꝫ in deū intētio. Grāꝝ actio eſt orō bo
na a deo data ſentire. ⁊ ꝓ his eū laudare. corde vo-
ce ⁊ ope. Grās agim9 cū bona. que accepim9 grē
nō meritis aſſcribim9. Laudare deū eſt deum lau
dabilem intelligere. ⁊ eius magnificentiam cum

exultatiõe ꝛ ãmiratiõe extollere vl̕ pro eo qđ in ſe ipſo eſt. vl̕ ꝑ his q̄ facit. Grãs deo agim⁹ cũ de bono qđ nob̕ ab ipõ ꝓfluit ei⁹ bonitatẽ cõmendem⁹. Ad grãꝝ actionẽ ꝑtinet bñficia q̄ accepim⁹ diligẽter recolere. ſubtiliter itelligere. fidelit̕ ꝯfiteri. ſtudioſe ſuare. bñfactorẽ diligere ꝛ ei⁹ offenſã cauere ꝛ grãm occeptã nõ ocioſe negligere. ſicꝫ ille piger ſeru⁹ q̇ abſcõdit pecuĩaꝫ dñi ſui. ſꝫ ad id ad qđ dat̕ eã exercere ꝛ inde nõ inſoleſcere vl̕ extolli. Ad grãꝝ actionẽ attendit ſeptẽtuplex ꝯſideratio. triplex circa ipm̃ beneficiũ. duplex circa ipm̃ bñfactorem. duplex circa eũ cui p̄ſtat̕ beneficiũ.

De ſeptemplici conſideratione q̄ accendit ad gratiarũ actionem. Capl̕m. lxiiij.

BEneficiũ ꝯmẽdat̕ ſi ẽ nobile ꝛ p̄cioſũ in ſe. ſi eſt vtile accipiẽti. ſi ẽ ml̕tiplex ꝛ ſepi⁹ iteratũ In bñfcõre duo ſũt. ſi ſit magne dignitatꝫ. ſi magno affcũ dat beneficiũ. In illo cui p̄ſtat̕ duo. ſi vilis ẽ ꝛ cõtemptibil̕. ſi ĩdign⁹ ꝛ ĩmerit⁹. ſi demerit⁹ Hec oĩa ĩ diuinis bñficijs reꝑim⁹. ipẽ dator ẽ ſũmus oĩm ꝛ ĩmenſe dignitatꝫ a q̊ magnũ ẽ. ſi dignetur etiã cogitare de nob̕ Tãto etiã affcũ ꝛ beniuolentia dat bñficia ſua hõi. ꝙ ſi etiã modica daret. gratãter eẽnt recipiẽda. caritas em̃ ei⁹ ſuꝑeminet oĩ ſcia. ꝙ a nullo p̄t eſtimari Ipa bñficia ei⁹ q̇bꝫ ĩ nob̕ oꝑat̕ ſalutẽ tã p̄cioſa ſũt ꝙ nullo p̄cio ſũt con

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

digna Quid em̄ p̄t condignū grē ſp ūs ſci excogita
ri . quā dat fidelibꝫ ſuis vel corꝑi xp̄i ꝛ ſanguini ꝛ
glorie celeſti p̄ter alia abſ ꝫ eſtimatiōe ꝛ nūero que
ab eo ꝑcepim⁹ Quāta vtilitas nobis ex his doniſ
ꝓueniat penſet q́ valet . iuſtificatio a pccō: grā ſci-
tatꝫ adoptio filioꝝ dei . cōſolatio eterna . defenſio a
pericul̓ . cōſortiū angeloꝝ ꝛ btitudo corꝑis ꝛ aie ex
viſionis dei fruitiōe Iſte ꝛ alie ſūt vtilitates bn̄fi
cioꝝ dei In his oīs felicitas cōſiſtit Quā ſepe nob
iſta cōferat attēde . q̄tiens em̄ ꝑdim⁹ ꝑ pccm̄ grāꝫ
tociēs reddit nob offerēdo ſi volum⁹ recipe Itē q̄
ciens abutimur donis ei⁹ vl̓ negligētes ſum⁹ i ei⁹
ſeruitio vel igrati vel elati de donis ei⁹ tociēs me-
remur ea amittere ſiue ſint ſpūalia ſiue tꝑalia do
na vel corꝑalia . ꝛ quotiēs nō auſert cū demerem²
tociens dat Quibꝫ āt tāta bn̄ficia p̄ſtet: tāt⁹ dn̄s i
ꝓmptu patet . Quid em̄ ſum⁹ niſi puluis ꝛ cinis .
miſeri ꝛ iopes repleti mlt̓ꝫ miſeriis . expoſiti oībꝫ
pericul̓ ꝛ pene nihil a nob niſi labi cōtinue: Et tn̄
cū iſta vtilitate ꝛ miſeria deo oīpotēti rebelles ſu-
mus ꝓ dilcōe ꝛ beneficiis reddim⁹ ei ꝯtūelias ꝛ cō
tēptū . inobediētes . negligētes igrati ꝛ elati Quā-
ta ergo pietas dī ill̓ tāto affcū ꝛ ſtudio ſic bn̄facer̄
q̄ bn̄ficia ei⁹ nec agnoſcere nec ꝯſuare nec regciā-
do digne recipe ſtudēt Bn̄facer̄ merēti iuſtū ē Be
nefacere nihil merēti ſꝫ tn̄ huilit̓ petēti piū ē Bn̄-
facer̄ nec ꝓmerēti nec ꝺſiderāti magꝫ ē piū Piiſſi
mū āt ꝛ nō niſi diuini cordis ē bn̄facer̄ ꝯtemnēti ꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

aduerſanti. ⁊ hoc vili ſeruo ꝓprio ⁊ figmento ſuo.
Gratiaꝝ actio. meret̃ bona accepta cõſuari ⁊ auger
⁊ ad maiorẽ ꝑfectũ cõuerti ⁊ maiorẽ frctũ īde ꝓue
nire. Verbi grã. Qui dono ſapiẽ gratꝰ fuerit qt
acceptũ ꝯſeruat̃. in eo ne ꝑdat auget̃ vt plꝰ ⁊ plus
ſapit. ⁊ vt maior vtilitas inde ꝓueniat tã in ꝓprio
merito q̃ȝ in alioꝝ edificatiõe. Econtra igratitudo
meret̃ amittere q̃ habȝ. nec aliā accipe. ⁊ q̃ retinet
infrcũoſe tenere ⁊ fraudari p̃mio. ⁊ maius ſuppli-
ciũ mereri ꝑ negligẽtia ⁊ cõtemptu Cui plꝰ dona-
tũ eſt. plꝰ repetet̃ ab eo. Ex ſemetip̃o p̃t q̃ſqȝ ꝑpẽ-
dere q̃ȝ deteſtabile ſit viciũ ingratitudo cũ h̃ oẽs o-
dio hrẽ ſoleãt in aliĳs q̃bꝫ benefecerũt. ſi nullas vl̃
ꝑuas ab eis inde grates receperit vl̃ amorẽ. ⁊ ideo
nõ indignatiõis eſt ſȝ clementie ĩ deo. q̃nqȝ negare
petita ingratꝭ. ne forte grauioris culpe reatũ icur-
rant. ſi pluribꝫ bñficĳs acceptꝭ plꝰ fiãt ingrati.

De laudatione dei. Caplm̃. lxiiĳ.

Laudatio dei digniſſiꝰ ẽ affcũs ⁊ naſcit̃ ex cõſi-
deratiõe diuine bonitatꝭ ⁊ ex ãmiratiõe ꝓfun-
ditatꝭ ſapiẽ dei. ⁊ ex ſtupore altitudinis diuine po-
tetie ⁊ imenſitate maieſtatꝭ q̃ de ip̃o vl̃ ꝑ catholi-
cã doctrinã negligimꝰ. vl̃ ꝑ opm eiꝰ veſtigia colli-
gimꝰ vl̃ ꝑ illuiatiõeȝ iſpiratiõis iterne pure men-
tis ituitu ꝯtemplamꝛ Quia q̃ de deo cogitari vl̃ di-
ci ſm̃ ꝟitatẽ p̃nt l̃ ſentiri. nõ niſi laus ipiꝰ ſt̃. eo q̃

nihil ı̄ deo ſit niſi ſūme laudabile ꝛ amabile ꝛ vene-
randū. ꝛ q̄zto pfecti⁹ cognoſcit̄ tāto veri⁹ laudatur
ꝛ ardenti⁹ amat̄. Diuine laudis āpliſſima ē ma-
teria. qꝛ tā ipe de⁹ q̄z oia opa ei⁹ docēt eū ſup om-
nia laudabilē eē. Laudare deū eſt eū laudabilem
agnoſcere ꝛ oñdere. Uñ ſci oēs creat̄as nō ſolū rō-
nales ſꝫ ꝛ irrōnales ꝛ inſenſibiles creaturas ad dei
laudē inuitāt. qꝛ oia opa ei⁹ oñdūt eū laudabilem
in ſe. ꝛ in oībꝫ agnoſcit̄ laudabilis ei⁹ v̄tutꝫ poten-
tia ꝛ prouida ſapia ei⁹. clemēs mia. benigna paci-
entia. tolerātia. iuſta meritoꝝ retributio. larga re-
muneratio. ꝛ incōprehenſibilis ſup omnia digni-
tatis exaltatio.

Caplm̄. lxv.

¶ De ſeptemplici materia laudis dei deuota

Secundū iſta ſeptē intelligim⁹ ſeptēplicē ꝫ di-
uine laudis materiā cū oia q̄ laudē dei ſonāt
pn̄t includi. ¶ Sex em̄ ſūt pncipalia dei opa ad
q̄ oia alia reducūt̄. Septimū v̄o nō eſt op⁹ ſꝫ ipe
operās de⁹ i ſe q̇eſcens ꝛ ab oībꝫ opibꝫ ſuis ſupele-
uat⁹. Hoꝝ figura ſūt opa pmoꝝ ſex dieꝝ q̇bꝫ de-
us oia fecit ꝛ cōpleuit q̄ fecerat de⁹ in ſex diebꝫ Sꝫ
cū oia feciſſꝫ de⁹ i ſex diebꝫ ꝛ nihil i ſeptio legat̄ ad-
didiſſe q̄ fcā pficeret. ſꝫ poci⁹ ab oi ope ceſſaſſe ꝛ re-
quieuiſſe. quō ea perfecit ſi nihil addendo fecit. ni-
ſi quia hoc nobis datur intelligi ꝙ ōnis creat̄a de
ſe imperfecta eſt. ꝛ ipſe deus eſt omniū opeꝝ ſuo-
rum pfectio. ꝛ in ipſum reflectitur ōnis creatura

a quo fluit ſicꝫ in primã cãm. et q̃ oĩa ꝑ cãꝫ forma-
lem. ꝑ quẽ oĩa ꝑ cãm efficientẽ in q̃ oĩa ꝑ cauſã fi-
nalem. ⁊ hoc fit ꝑ glorificationẽ rõnalis creature.
in q̃ clauduñᷣ õnes alie creature cũ ꝑꝑ rõnalẽ creatu-
ram oĩa reliq̃ ſint creata. ⁊ ipſa ſit oĩm capax ꝑ in-
tellectũ ⁊ nature ſiľitudinẽ. ⁊ hoc marie apparet in
hoĩe. cui ad ſeruiendũ oĩa iſta viſibilia ſũt creata.

De primo opere dei.

PRimũ opus dei pt̃ dici creatio. in q̃ laudabi-
lis apparet ei⁹ mira ꝟtutꝫ potẽtia ꝙ tã mľta
tã magna tam varia. tam ſolida. tã nobilia. ꝟtu-
te plena potuit ſic facile. ſic ſubito. ſic decenter ex
nihilo ꝓducere ⁊ ſupnaᷣalit̃ collocare cũ extra mũ-
dũ nihil ſit ſup qď mũdi moles q̃ſi ſup baſim collo-
cet̃. Sapie. xiij. Si ꝟtutẽ ⁊ opa eoꝝ. id ẽ. viſibi-
liũ ⁊ factoꝝ mirati ſũt intelligãt ab ipſ̃. qm̃ q̇ hec
cõſtituit fortior eſt ilľ. Scďm op⁹ dei ẽ vniuer-
ſorũ gubernatio. in q̃ euidẽter apparet laudabilis
ſapiẽ. ꝓuidẽtie dei. ꝙ nihil oĩm q̃ ſunt a maxio vſ-
qꝫ ad minimũ. latet ei⁹ ſciaꝫ. ſꝫ oĩm nouit ꝓprieta-
tes. ꝟtutes opatiões ⁊ ſingľoꝝ mľtiplices rõnes
naᷣales ⁊ caſuales. q̃re ſingula ſint ſicꝫ ſũt ⁊ nõ ali-
ter. ⁊ hec oĩa p̃ordinauit ſic. vt q̃ſi naᷣalit̃ vľ caſua-
lit̃ videãᷣ fieri. ⁊ tñ ita librata ſũt i ei⁹ ꝓuidẽtia vt
nuſq̃ꝫ excedant diſpoſitionis eius limites. ⁊ om-
nia bonis cedunt in bonũ ꝑ eius ꝓuidẽtiã ⁊ malis
in malũ ꝑ eius equitatis iuſticiam Et licet in his

t in aliȷ̈s ſpecialiter dicatur laudabilis videri ei⁹
otentia ꝛ ꝓuidentia vł alia in deo laudabilia tñ
ı ſingulꝛ ei⁹ opibꝫ oīa ſimul ītelligūť. ſꝫ cā breuita
s trāſeo. Tercīū opus dei ē hūani gñis redēp
io in q̊ ſpāliter apparet laudabilis clementie eius
ıia. q̄ nrē miſerie cōpatiens decreuit nrām natu
am aſſumere ꝛ debitū ſatiſfactionis nrē pro pccō
rō moriens exoluere. ꝛ ſic nos de mortis debito e
ipere. ꝛ in priſtinam reſtituere dignitatem Quid
lementius q̇d miſericordi⁹ cogitari poſſit q̄ꝫ ſum
nū dn̄m ꝓ vili ſeruo fieri minimū. innocētē ꝫ pro
eo liberādo ſe morti tradere. pro inimicꝫ glorificā
dis inglorīū fieri. ꝛ ab ipſis ꝓ q̇bꝫ patiť ſe occidi ꝑ
mittere. Quartū opus dei eſt op⁹ iuſtificatio-
nis nrē in quo laudabilis apparet diuine patientie
uſtinentia q̄ pccōres nō ſolū patiēter tolerat. ſꝫ ꝛ
benigne. a pccō iuſtificat ꝛ a pccō defendit. ꝛ grāꝫ
merendi donat. et occaſiones promerēdi ꝓuidet.
ſacramenta q̄ſi grē vaſa inſtituit. vt ꝑ ea infunda
tur grā iuſtificatiōis a pccō. ꝛ ſpm̄ ſuū dat fidelibꝫ
ad ꝯpūctionē ꝛ ꝯſolationem ꝛ ad varias ꝟtutes ꝛ
grāꝝ opatiōes faciēs de inimicis amicos dei. ꝛ fi-
lios ꝛ heredes. liberꝝ arbitriū ad bonū ꝓmouens.
nec tñ libertatē auferēs. inuolūtarios faciēs volū-
tarios nō cogendo ſꝫ inſpirādo. ꝛ occaſiones ꝓcu-
rando. Quintū opus dei eſt iuſta meritoꝝ re-
tributio quo ad reprobos. in q̊ laudať ei⁹ mūdicia
q̄ deteſtať omne viciū ꝛ peccatū. ꝛ ōnc bonū dili-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

git ꝛ cõgaudet q̃ſi ſibi cocedenti bono Laudabilis
eſt eius iuſticia q̃ malũ impunitũ non patiť. ꝛ ꝑm
meritũ ſuũ locat i pccõ pſeuerantẽ. ꝛ q̊ frcũ ſe ſpo⸗
liauit pccõ priuat eũ. ꝛ frcm̃ opeꝝ ſuoꝝ facit eũ in
tormentꝫ guſtare. Et laudať ei⁹ ſapia qua ſcit e⸗
tiã de malis eligere bona. ꝛ cogere ſibi ſeruire i pe
na. q̃ nolebãt ei ſubeſſe in culpa. ꝛ ordinat oĩa ma
lis cedere in penã q̃ hic cõuerterũt ad pccm̃. vt cor⸗
pus. intellcm̃. tpꝰ pñs. ꝛ q̃ data eis fuerãt vľ obla
ta ad occaſionẽ merendi ꝛ glorie augmentũ q̃ ipſi
cõuerterũt ad peccãdi inſtrumẽtuꝫ. ſed iuſticia dei
eis cõuertit ad cumulũ pene. Corp⁹ ꝑ qḋ hic pec⸗
cauerũt illic in pena recipiẽt ꝛ ꝑ hoc ãpli⁹ cruciabũ
tur. Intellcm̃ ad tꝑalia couuerterũt. ꝛ ꝑ hũc inex⸗
cuſabiliores accuſabũtur. Tempus qḋ ad ſeruiẽ⸗
dũ deo acceꝑant in pccõ ꝯſũpſerũt. ꝛ idõ ſine fine
punienť ſicꝫ hic nõ poſuerũt finẽ in pccõ. vt q̇ pec⸗
cant in ſuo eterno hic. puniãť in eterno dei illic. et
q̃ꝛ in deo infinito ſemꝑ peccauerũt. in infinitũ quo
ad durationẽ penaꝝ crucienť. Laudať ꝛ bonitaſ
dei. q̇ hãc maloꝝ penã ordinat ad btõꝝ leticiã. q̇
talia ꝑ dei grãm euaſerũt Ita ãt ornat dei iuſticiã
reproboꝝ damnatio. ſicꝫ ei⁹ bonitatẽ btõꝝ ſalua⸗
tio. ¶ Sextũ op⁹ dei eſt gľa btõꝝ In q̃ laudatur
eius larga ꝛ mirifica remunaratio qua pro paruo
ꝛ breui merito eternã ꝛ ineffabilẽ ſanctis dat in ce
lo gloriã ꝛ leticiã ꝛ felicitatẽ. ꝛ õnia eis ordinat in
bonũ. tam bona q̃ꝫ mala ꝛ ꝓpria ꝛ aliena. ꝛ no ſo⸗

lum mala pene ſ; etiā mala culpe. vt de bonis pro-
priis glorient. ⁊ de alienis cōgaudendo delectent.
De malis ꝓpriis gaudēt ꝗ euaſerūt. de alienis ꝙ ſi-
milia nō inciderūt Gaudēt de ꝓpria felicitate que
ē mltiplex. Gaudēt de oīm elcōꝝ gl'a tā mltiplici-
ter ꝗꝫ mltiplex eſt ōniū gl'a ſimul. tā in nūero ꝗꝫ in
magnitudīe. ⁊ de ꝗlibꝫ ſicut de ſe gaudēt. q2 tm̄ di-
ligūt illū hrē illā qui habet. ꝙ nollent eā hrē vt al-
ter careret ea. Sed de gloria dei tāto plus ſuꝑ om-
nem ⁊ ſuā ⁊ ſcōꝝ gloriā gaudēt ꝗꝫto plus deū dili-
gūt ſupra ſeipſos ⁊ ſupra ōnes alios. maxime cū
gl'a dei infinita ſit. ⁊ ideo ſupra oēꝫ menſurā debeat
eſſe gaudiū de gl'a eiꝰ. licet creata nō valeat īfinite
diligere ⁊ gaudere. Ad hoc ſe ꝗſqꝫ diligi videt ab
ōnibꝰ ſicut diligūt ſeipſos. Inſuꝑ gaudet ſe diligi
a deo plus ineſtimabiliter ꝗꝫ a ſeipſo. Et oīm gau-
dia ſibi gaudet eſſe cōmunia. ⁊ ad plene ꝑticipan-
dū expoſita. vt hauriat de omnibꝰ quantū cupit. ⁊
capere poteſt ſicut propriū. Ibi erit gloria ſpiri-
tuum ⁊ gloria corporū. Ibi videbitur deus ſecun-
dum diuinitatem facie ad faciem et ſecundum hu
manitatem glorioſam in quam deſiderant etiam
angeli proſpicere. Sicut etiam certi ſunt electi ſe
gloriam illam habere. ita certi ſunt ꝙ nunꝗꝫ poſ-
ſunt amittere. Ibi eſt ſacietas ſine faſtidio. ⁊ de-
ſideriū deſiderati plena adeptione. Ibi pura et
plena laus reſonat de oī corde laudantiū deū ꝓ tā
magnifica boītate eiꝰ ꝗ eos ab eterno ad hāc gl'aꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

predeſtinauit. Poſſet qui vellet iſta ſex ope
dei in quib9 eſt oim operū eius conſummatio r
ferre ad primorū dieꝝ ſignificationē. vt opus cr
tionis aſſignetur prime diei. in quo poſt omniu
materialium creationem facta eſt lux diſtingu
nocteȝ ⁊ diem. quia ſpiritualis creat̃a a corpor
eſt diſtincta luce intelligentie rōnalis. Op
gubernationis ſignificat̃ per opus ſecunde diei.
q̊ aque ſuꝑioris interpoſitione firmamenti diſti
guūt̃ ab inferiorib9. qꝛ celeſtia quātuȝ ſitu diſta
a terrenis. tm̄ ⁊ qualitate. ⁊ tāto nobiliori mō ⁊
uinas influentias recipiūt. q̄b9 iuxta modū ſibi
gruum ordinātur. Opus redēptionis ſignific
tur oꝑe tercie diei in q̊ aq̇s iferiorib9 ſegregatis
terra appꝑuit arida ⁊ fructifera. qꝛ pccīs totū ge
humanū occupātib9 ſemotꝭ ab eccīa ⁊ a ꝓpl'o fid
les remanētes eccia diuerſ grāꝝ germib9 fecūd
Op9 iuſtificatiōis ſignificat̃ oꝑe q̄rte diei. i q
luīaria celi fcā ſūt. qꝛ ꝑ ſolē caritatꝭ. ⁊ lunā fidei
ſtellas aliaꝝ ꝟtutū corda fideliū illuīant̃. ⁊ vitā
ordinē meritoꝝ vigorē q̄ſi ꝑ lucē ⁊ calorē ſideꝝ c
ſequūtur. Op9 iudaicatōis ⁊ cōdemnatōis re
borum ſignificatur opere quinte diei. in qua ex
quis natantia ⁊ volatilia facta ſunt. quia ex eod
genere hominū alij̄ eleuantur ſurſū ad celeſtia p
grām. alij̄ relinquūtur in reatu dānatiōis. in q̄ n
ri ſunt per meritum culpe originalis ⁊ actualis.
Opus glorificatiōis ſignificatur per op9 ſex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

diei. in qua hō ad ymaginē dei fcūs oibꝫ mūdanis
ꝓficitur. qꝛ ꝑ glām fit hō deiformis. ⁊ illi vnit ſic
membrū capiti q̇ oibꝫ ſic verꝰ dn̄s ꝑncipat ihesꝰ
xp̄s dn̄s noſter. Septimū diei nō eſt opꝰ ſꝫ o
peris dei impletio ꝑ q̇etem in deo. qꝛ deꝰ q̇eſcit in
e ⁊ nos in deo Vn̄ ſabbatū appellat. id ē. requies
qꝛ per q̇etem in deo ꝑficit rōnalis creatura. que ē
cauſa ⁊ forma ōnis irrōnabilis creature. cū ad hoc
ꝑ ois natura concꝫ. vt rōnalez mentē doceat ſe ⁊
dn̄m ſuū agnoſcere ⁊ ei ad hoc ſeruiat vt eū ad do
mini ſui ſeruiciū ſemꝑ āmoneat. ⁊ ad laudandum
tū accendat. Qui hoc ſabbatū quieſcendo nō cele
brat pactū dei cū hoie violat. q̇ ſuꝑ oia vult hoiez
in ſe q̇eſcere ⁊ ſibi ꝑ amorē tenaciter inherere Ipe
ſūma eſt ſue laudis materia quā nulla opeꝝ ſuoꝝ
magnificētia valet docere laudabilē ſic eſt. ſic o
pus mutū neſcit artific ſui peritiā vocaliter enū
ciare. ſꝫ tacendo innuit qꝫ ſit laudabilis q̇ talia vo
luit ⁊ ſciuit ⁊ potuit tā feliciter oꝑari. Eccl. xliii.
Maior eſt ōni laude. Septē vbis vſitationibꝫ
eccia vtit ad laudē dei q̄ſi ſeptē iubileoꝝ tubis miſ
ticis. ſcꝫ laudare. bn̄dicere. magnificare. cōfiteri.
honorificare. glorificare. ⁊ ſuꝑexaltare.

Terciꝰ orādi modꝰ eſt mētalis. cū tacito ore ſo
la mens ſua deſideria pādit deo. ⁊ affcm̄ cor
dis deo effundit. ⁊ eū intꝰ per amorem amplectit.
vel cum reuerentia adorat ⁊ venerat. tāto laciꝰ ſe i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

deũ diffundẽs. q̄to plura valet affcũs cõprehend
re q̄ lingua exp̄mere dicẽs deo cũ pſalmiſta. Dñ
añ te omne deſideriũ meũ. ⁊ gemit⁹ me⁹ a te nõ e
abſcõdit⁹. De hac dicit dñs. Joh. iiij. Veri ador
tores adorabũt p̄rẽ in ſpũ ⁊ v̄itate. Spũs eſt de
⁊ q̄ adorãt eũ in ſpũ oportet adorare. Et hec orõ v
dẽr magis ꝓpria. cũ deus cor magis attendat q̄ v̄
ba oris. Sʒ v̄ba idõ apponim⁹. vt cũ mens pigr
eſt ad ſe eleuandũ in deũ per verba orõnis ſuſtẽta
ta inueitur. vt meõria deo ĩhereat. intellect⁹ ſurſ
tendat. affectus ꝑ deuotionẽ inflãmatus guſtet q̄
ſuauis eſt dñs ex intentiõe ſacre orõis afflat⁹ De⁹
eñ qui creauit nos ſcit q̄d nobis necẽ ſit añq̄ pet
mus eũ. ⁊ iõ indiget vt ꝑ orõem inſinuem⁹ ei quĩ
deſideremus Itẽ qui ad hoc fecit nos vt beneface
ret nobis gratuito ꝑꝑ ſemetip̄m. orõe nr̃ã nõ idi
get flecti ad miſerandũ qđ ⁊ ante diſpoſuerat fac
re ſʒ ãpliorẽ nobis in hoc ꝓfectũ ꝓcurat. cũ graci⁹
nobis bñfacit ſicut ab eterno diſpoſuit. ⁊ cũ orõi
nrẽ ſtudiũ ad multiplicẽ nobis vtilitatẽ cõuertit.
atq̄ orõ nõ eſt cã eius beneficentie ſʒ via. vt ſi non
ꝓpter illã. tñ ꝑ illã nobis miſereat᷑. Multiplex
eſt orationis vtilitas. quibus etiam alias bonas
actiones ipſa excellit. Prima. quia facilius ⁊ citi⁹
us per eam impetramus que a domino deſidera
mus ita vt quãdoq̄ breui oratione obtineat qđ di
utius ieiunijs vel alijs laboribꝫ ⁊ pijs operibꝫ vi
obtineret. licet ⁊ alia bona opera ad hoc aliquate

nus ſuffragentur. Unde in omni caſu. ⁊ in omni periculo. pro omni deſiderio. deſiderato ſemꝑ inuenimus ſanctos principaliter ad orationis ſubſidium refugiſſe. quaſi ibi promptius quod petebāt conſecuturi. Mathei. viceſimo primo. Omnia quecunqꝫ petieritis in oratione credentes accipietis. Quid enim non poteſt oratio efficere.

De effectu orationis Caplm. lxvi.

ORatio iram iudicis placat. Exodi. triceſimo ſecūdo. Moyſes orabat dominū ⁊ placatus eſt dominus. Peccatorꝫ veniam impetrat. Mathei. xviij. Omne debitū dimiſi tibi. Itē dimitte nobis debita nrā. ⁊c̄. Temptatiōis impetū cedat Nūeri. xi. Orauit moyſes ⁊ abſorꝫ eſt ignis. Vicia cordis expellit. Ps̄. Diſpge illos ī ꝟtute tua. ⁊ deſtrue eos ⁊c̄. In piculo liberat. Ps̄. Inuoca me in die tribulatiōis. A periculis defendit. Mathei. xxij. Orate ne fiat fuga vrā ⁊c̄. De hoſtibꝫ vindicat. ſcdi. palipo. xxij. Orauerūt ezechias ⁊ yzaias aduerſus ſennacherib. Difficultates cōplanat Joſue. vi. Vociferāte pplo muri iericho corruerunt. Familiaritatem dei confert. Ps̄. Prope eſt dn̄s omnibꝫ inuocantibꝫ eū. Yzaie. lviij. Clamabunt ⁊ dicet. Ecce aſſum. Impetrat dona ſpiritꝰ ſancti. Actuū. ij. Repleti ſunt ōnes ſpiritu ſancto. Luce. xi. Pater dabit ſpm̄ bonū petentibus ſe.

Item ſpiritū ſapiē. Jacobi primo Si q̄s vr̄m in-
diget ſapiā. Item grām p̄dicādi. Ad ephesios. vi
Orātes pro me vt dec̄ mihi ſermo in apertiōe oris
mei. Item reuelationē ſecretoꝝ. Jeremie. xxxiij.
Clama ad me ⁊ annūciabo tibi grādia ⁊ firma Itē
ptātem q̄rūlibꝫ miraculoꝝ Helyas orauit vt non
plueret. itē pro puero ſuſcitando. Itē tp̄alia ſub-
ſidia confert Pſalmiſta Ocl'i oīm in te ſperāt dn̄e
Item ſubleuationem quarūlibet aduerſitatū Ter-
cij regū. viij. Fames ſi aborta fuerit vl' peſtilentia
⁊c̄. Item q̄ꝛlibet vtiliū vl' neccārioꝝ donationem.
Ad. Ro. viij. Nā q̄d oremꝰ ſicꝫ opꝫ. ⁊c̄. Item vi-
tam eternā. Ad Ro. x. Omnis q̇ inuocauerit no-
men dm̄ saluꝰ erit. Et breuiter oīa cōtraria salu-
ti reprimit. ⁊ neceſſaria confert ⁊ conſeruat ⁊ p̄fi-
cit. Vult em̄ deꝰ nō tm̄ orari pro eo qđ ante dare
diſpoſuit. ſꝫ vult vt plꝰ orādo mereamur p̄ fidem
q̄ credimꝰ qđ nō videmꝰ. per ſpem q̄ obtinere con-
fidimus petita. p̄ charitatē qua exauditorē ampli-
us amemus. Iuxta illud Dilexi qm̄ exaudiet dn̄s
vocē orōnis mee. Item p̄ humilitatem q̄ in ſupplica-
tione p̄ſeueremꝰ. Itē per deſideriū q̄ bona adipiſ-
ci cupimꝰ maxie v̄tutes vn̄ deo placeamꝰ. Oratio
eſt q̄ſi ſpeculū. nā clarius facit hoīeꝫ agnoſcere de-
fectus ſuos vel p̄fcūs. qꝛ conſcia lucidius ibi ſe ſibi
rep̄ntat. vel ex p̄fcū in fiduciā ſpei leta erigit̄. vl' ex
defectꝰ ꝯſideratiōe confūdit̄ Orō q̄ꝫ mentē a ter-
renis magis leuat ⁊ elongat q̄ꝫ cetere actiones. qꝛ

ille negociet cū martha circa frequēs miniſteriū
ſeruicijs. iſta cū maria pedib; dm̄ inherēs eū ſo
um ſibi propiciū eſſe exorat.

De preſentatione dei in affectu orantis Caplm. lxvij.

Multis āt modis affect⁹ orātis dei reſpectū ſibi
repñtari ſentit. Aliqñ videt affectui dū orat
ſi de⁹ nec audire dignet nec attēdere. iuxta illd̕ A
ertiſti faciē tuā a me rc̄ Itē iob. xxx. Ecce clamo
d te r nō exaudis me. ſto r nō reſpicis me Ind̕ ori
ur aliqñ tediū orādi q̄ſi vna ſit orō quā de⁹ nō dig
et acceptare. Aliqñ q̄ſi irat⁹ apparet r īplacabi
is. r ide conſcia cōfundit r timore pturbat. Iob.
xx. Mutat⁹ es mihi in crudelē. r ī duricia man⁹
ue aduerſaris mihi Vñ Jeremias pȹha orat Nō
is michi tu formidini ſpes mea ī die afflictionis.
Et. ps̄. Nō intres in iudiciū cū ſuo tuo dñe Izaie
lxiij. Multitudo viſcerū tuoꝝ r miſerationū tua
ū continuerūt ſe ſup me Quāta ſit ibi aīe tribula
io r meror. ille nouit q̄ ꝓpter hoc ab inſtātia ſup
licādi nō deſiſtit Nō em̄ ꝓpterea a p̄ce ceſſandū
ſt qꝛ de⁹ nō acceptat. ſ; eo īſtāti⁹ orādū eſt. qꝛ de⁹
 hoc ꝓbat orātis cōſtantiā. r purgat huiliati con
ciā; r remunerat afflicti patientiā; Bernardus.
Obſecratiōib; īſiſtendū ē. ſ; in oī huilitate r paciē
tia. qꝛ nō affert frcm̄ niſi in pacia. Quaſi em̄ celū
deſup ſentit eneū. dū nullā deuotiōis velut rorē ce

leſtis ſtillā pulſando in oꝛōe ꝑcipit. ⁊ terrā coꝛdis
ſui ferreā dū nullo pſalmoꝝ vł oꝛōnū irriguo ad
frēm ꝯpūctiōis emollit. ſ; veluti mł'ier chananea
auerſū a ſe dm̄ vultū eſtimās pccā ſua q̄ſi canis im
mūdiciā ſibi exꝓbꝛari reputat. ⁊ pane filioꝝ ſe ar/
bitrat̄ indignā. Sz tn̄ prudenter aduertendū eſt.
ꝙ iſta pauide mentꝫ ymaginatio q̄ durū ⁊ auſteꝝ
ſibi ꝓponit deū q̇ vere miris ⁊ benign⁹ eſt ⁊ ī ꝯ̇ita/
te pi⁹ ⁊ miꝛoꝛstaut ē decepte mentꝫ ꝓpꝛia ꝯfictio q̄
foꝛmat ſibi ydolū pꝛo eo ꝙ nō ipē ſit pi⁹ de⁹. aut ē
diſpenſatiua ꝑmiſſio ad terrendū vł humiliandū
⁊ coꝛrigendū vel purgandū animū. q̊ poſtmodū ſu
auius ſapiat ei benigna dei reſpectio. ſicꝫ poſt exꝑ
tam amaritudinē deſiderabilioꝛ fit dulcedo. Ali/
qn̄ q̄ſi aliīs occupat⁹ oꝛātis affcm̄ de⁹ videt q̇ ⁊ vi/
deat oꝛātē; ⁊ trāquille ſuſtineat. ſ; nō reſpōdeat ei
aliīs intent⁹. Hoc videt̄ ꝓpħa ſenſiſſe cū ait. Ex/
audi de⁹ oꝛōē; meā. ⁊ ne deſpexeris depͨcationem
meā intende mihi ⁊ exaudi me. Et iteꝝ. Uerba
mea auribꝫ ꝑcipe dn̄e intellige clamoꝛē meū. Ali
qn̄ videt̄ q̄ſi benigne oꝛāti intendere ſ; tacendo nō
annuere vt ꝑces illas ſuſcipiat cū aſſcuū. Job. ix.
Cū inuocātē; exaudierit me. nō credo ꝙ exaudie/
rit vocē meā. id eſt. neſcio ſi exaudierit me. Ali/
qn̄ etiā videt̄ benigne oꝛātē; reſpicere ⁊ clementer
ei⁹ oꝛōibꝫ aſſenſū pꝛebere ⁊ fauoꝛabiliter annuere
deſiderio obſecrātis. Et hoc deuote mētꝫ cōfiden/
tia ſol; indiciū ec̄ exauditiōis. De q̄ dicit dn̄s Ma

thei. Qui nõ heſitauerit in corde ſuo ſ; crediderit
q2 q𝔡cũq; dixerit fiat. fiet ei. Omnia q̃cũq; orãtes
petit; credite. q2 accipiet; ꝛ veniẽt vobis Jacobi.
pmo. Poſtulet ãt in fide nihil heſitãs. q̇ em̃ heſi
tat nõ eſtimet ꝙ aliq̇d accipiat. Nec tñ ſtatim dif/
fidendũ eſt de exauditiõe qñ nõ pro voto ſuccedit
oranti. ſ; perſeuerare debet pulſando. donec ami/
cus q̃ſi iprobitate ſupplicãtis ei dat q𝔡 poſtulat.

De formis orantis. Capl'm. lxviiĩ.

Quandoq; petitio nrã vno mõ formata heſita
tionẽ facit q̃ſi nõ debeat admitti. ſi aliter for
metur fiduciam exauditionis reportat. Aliquan
do orans formã aſſumit ſerui dominũ ꝛ iudicẽ ſu/
um huiliter ꝛ timorate ad miã; ꝓuocãdo. ſic; pub
ican⁹ ille q̇ nec ocl'os audebat ad celũ leuare ſ; p/
utiẽs pect⁹ ſuũ dicebat. de⁹ ꝓpici⁹ eſto mihi peccõ/
i. aliqñ aſſumit formã familiaris amici ꝛ do/
meſtici. ꝛ cũ reuerẽtia ꝛ fiducia rogat. ꝛ q̃ſi conſu
t dño vt hoc faciat vl' hoc. exponẽs rões vl' cãs q̃
c ſic deceat fieri vl' expediat. ſic;. Geneſ. xix. A/
rahã orat ꝓ zodomit;. ꝛ moyſes pro populo yſrl'
icens. Exodi. xxxij. Ne q̃ſo dicãt egiptij callide e
uxit eos vt iterficeret in mõtib9 ꝛ deleret de ter/
a Quieſcat ira tua ꝛ eſto placabil' ꝛc̃. Jtẽ nũeri.
iiij. Ne audiãt egiptij ꝙ occider; tantã multitu/
inẽ quaſi hominẽ vnũ ꝛ dicãt Nõ poterat intro/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ducere eos i terra pro qua iurauit . idcirco occidit
eos in ſolitudine . Aliqñ q̄ſi fili⁹ cōfidens de di⸗
lectione pr̄na . nō tam obſecrat q̄ȝ impetrat pri vt
exaudiat eū exptaꝫ erga ſe beniuolentiā patris al⸗
legans ſicȝ moyſes. Exodi.xxxiij. Tū dixeris mihi
noui te ex noīe. ⁊ inueiſti grāꝫ corā me. Si ergo in⸗
ueni grām in conſpcū tuo. oñde michi faciē tuā vt
ſciā te. ⁊ reſpice pp̄lm tuum gentē hanc Item ſi in
inueni gratiā in conſpcū tuo dñe obſecro vt gradi⸗
aris nobiſcū. et auferas iniquitates nr̄as atꝫ pccā
nos qȝ poſſideas. Item obſecro domine peccauit
populus tu⁹ peccatū magnū . aut dimitte eis hāc
noxā . aut ſi nō dimittis dele me de libro quē ſcrip⸗
ſiſti Magna fiducia hoīs ad deū Nō rogat ſe dele⸗
ri de libro dei. ſȝ ea fiducia q̄ p̄ſumit ſe nō delendū
de libro vite petit illud remitti. nō dubitās ſe exau⸗
diendū. vnde qđ petijt impetrauit.

De vtilitate orōnis. Caplm . lxix.

Valde āt de⁹ delectaꝛ in h qđ frequēter oratur
pter mltiplicē orātis vtilitatē. ſcȝ vt deo ide⸗
ſinenter inhereat. qđ ſūme eſt hoī vtile iter ōnia .
iuxta illđ Maria optimā partē elegit . Itē vt be⸗
neficia dei mltiplici⁹ experiaꝛ p mltaꝝ precū exau⸗
ditiōes Itē vt abūdantiori affcū deuotiōis i amo⸗
rem dei excreſcat Ido benigne puidet nob plures
obſecrādi occaſiōes. qbꝫ ad orōeȝ ſepi⁹ ſtimulem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ſiue pro nobiſipſ ſiue pro alijs orādo. aut ꝓ malis
euadendis. aut ꝓ bonis aſſequēdis. vt cū affcꝰ de-
uotionis tepeſcit ad vnū in alio recaleſcat. ſicꝫ ig-
nis ſubijciendo ligna q̈tidie ne deficiat reſtaurat.
Leuitici. vi. Ignis in altari ſemꝑ ardebit quē nu-
triet ſacerdos. ſubijciēs ligna mane ꝑ ſinglos di-
es impoſito deſuꝑ holocauſto Ignis iſte erit ꝑpe-
tuus q̄ nō q̄z deficiat in altari. Tu ergo dei ſacer-
dos. id eſt ſacris deditꝰ cū ꝑ noctem negligentie
deprehenderis ignē deuotiōis in altari cordis tui
tepuiſſe mane. id eſt. apparente ꝓma lucꝫ cognitio-
ne ſubijce ligna orōnis diuerſis occaſionibꝫ q̄ſi ad-
iacentibꝫ varijs ſiluis collecta Magna ſilua ꝛ ha-
būde ligna ſupplicationū miniſtrās ſūt pccā ꝓpria
q̈tidiana ꝛ antiq̄ Magna ſilua negligentie nrē et
miſerie ꝛ defectꝰ ꝟtutū ꝛ grāꝝ. et vicia tā ſpiritu-
alia q̄z carnalia ꝛ templatiōes ꝛ varij euentꝰ q̇bꝫ
pulſamur. ꝛ incōmoda q̄ patimur vl' timemꝰ vel
ꝓ q̇bꝫ dolemꝰ tā pro nob q̄z pro alijs q̄ꝝ miſerijs
cōpatimur Magne ſilue ſūt oīa q̄ deſideramꝰ ha-
bere. ꝓ q̇bꝫ oībꝫ oramꝰ vt īpetremꝰ. Siliter ōnia
bñficia nobis collata pro q̇bꝫ grās agere debemus
Itē pro defūctis orare vt a pccis ſoluātur. ꝛ ꝓ gl'a
ſcōꝝ deū collaudare. mlte deuotiōis materiā qua-
ſi perpetui ignis nutrimenta miniſtrāt. q̄ ſuppoſi-
ti opꝭis holocauſtū reddat odorē ſuauitatꝫ. Affcꝰ
em̄ amoris dei ꝛ ſci timoris cū feruore volūtatꝫ in
ſpū hūilitatis ꝛ motu pietatꝫ. ꝛ gaudio ſpei nūq̄z

debet in corde ſerui dei extingui Iſta nāq; ſūt in q̄
bus virtus deuotiōis marie cōſiſtit. Semꝑ etiaꝫ
debet mens deo dedita ꝑ aliquā piā occaſioneꝫ ſe
aſſuefacere ad deū ⁊ erigere. orando ſupplicando.
grās agendo. laudando. pro diuerſis cauſis ſe om
ni tpe offerentibꝫ. iuxta illud Luce. xviij. Oportet
ſemꝑ orare ⁊ non deficere. Itē ſine itermiſſione o
rare. in ōnibꝫ grās agite. Ps. Bn̄dicā dn̄m in om
ni tempore ⁊c̄. Quāto frequētius q̄s orat tāto ſi⸗
et ei orō delectabilior ⁊ efficatior. ⁊ quāto rariꝰ tā⸗
to inſipidior ⁊ tedioſior. ſicꝫ expientia ſepe docet.
Videmꝰ āt qn̄q; ſclāres adhuc in ſtatu pcci poſi⸗
tos ex multo orōnis vſu magna plerūq; deuotioīſ
ꝑfundi dulcedine. q̄ licet ex vere caritatꝫ radice nō
ꝓuat. oñdit tn̄ deꝰ ꝑ hoc q̄ꝫ paratꝰ ſit iuſtꝫ grām
infūdere ſi nō negligant querere q̄ adhuc in pecca
to poſitis. ſꝫ ꝑ orōnis ſtudiū eiꝰ ſe familiaritati q̄
q̄ modo applicantibꝫ ſue dulcedinis experientiam
non abſcondit. Quid erit fidelibus amicis. ſi ſic ſe
dulcem qn̄q; deus exhibet adhuc īimicis. Nemie.
ix. Māna tuū ꝓhibuiſti ab ore coꝝ. de q̄bꝫ ꝑmic
tit q̄ fecerūt vitulū ⁊ adorauerūt. Quid ergo reli⸗
gioſi excuſationis habent pretendere qui diuine
dulcedinis expartes ſunt. quam etiam ſecularibꝫ
ſi ſtudioſe queſierint videmus non negari. Unde
beatus Bernardus arguit nos pro vicio negligen
tie ⁊ incurie noſtre Nam inopia noſtra ſicut fauꝰ
ſine melle. ⁊ murus abſq; temperamēto ⁊ cibꝫ ſi⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ne ꝯdimēto. ita vita religioſi ſine ſtudio īterne de-
uotionis q̄ꝫuis plurimi tꝑibꝫ iſtꝫ nō ſolū nō ſenti-
ant ſꝫ neqꝫ curēt nec ꝯſiderēt nec q̄rāt. imo nec cre
dūt ſꝫ irridēt ⁊ pſequūt̃ in alijs deuotiōis grāꝫ. tn̄
ſcire dn̄t ꝙ oīs religio arida ē ⁊ ipſcā. ⁊ ad ruinam
ꝓnior q̄ ſpm̄ diuine ſuauitatꝫ nō q̄rit q̄ p̄cipuū co
namē ad orōis ſtudiū ⁊ īterne puritatꝫ nō ipēdit ī
q̊ exp̄ſſiſſime ſpūs ſcūs teſtimoniū reddit ſpūi nrō ꝙ
ſumꝰ filij dei Auſterā vitā corpal' exercitatiōis q̄ſi
ad modicū vtilē deſpicimꝰ. ardua pietatꝫ opa ac-
tualit' nō hēmꝰ ſicꝫ olī ſci q̄ ꝓ fribꝫ aīas poſuerūt.
⁊ ſimilia magna geſſerūt Itē ſublimia v̄tutū exer
citia pauci hēmꝰ. vt eximie obie. pfcē pacie. humili-
tatꝫ p̄cipue ⁊ pauptatꝫ extreme. ſi ergo iſtꝫ caremꝰ
⁊ adhuc orōis ſtudiū poſtponimꝰ ī q̊ gl'ari de nrā
religiōe poterimꝰ niſi forte de ſolo noīe ⁊ exteriori
hitu ⁊ v̄bis ſcp̄te q̄ ī folijs ⁊ in ore magꝫ q̄ꝫ ī affcū
⁊ ope geſtamꝰ Sꝫ niſi abūdauerit iuſticia vrā ait
dn̄s pluſq̄ꝫ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ nō itrabitꝫ ī regnū
celoꝝ. Phariſei ī exteriori appētia ⁊ religiōis noīe
tm̄ gl'abāt̃ Scribe āt ī v̄b ſcp̄te ſibi laudē ⁊ nomē
magiſterij acq̄rebāt Qui āt tm̄ v̄ba ſectat̃ nihil ha
bebit. ⁊ q̊ ōnia opa ſua facit vt videat̃ ⁊ laudet̃ ab
hoībꝫ mercedē nō hēbit apd̄ prēꝫ q̊ in cel' eſt. Qui
orōnis ſtudio vult ītendere aſſueſcat p̄mo orōī ali
qn̄ vacare. deinde ſepiꝰ ad orōeꝫ recurrere. deinde
in orōe pſiſtere diutiꝰ. tādem frequenter q̄ꝫtūlibet
in oratione incumbere. nec pro faſtidio vl' leuitate

deſiſtere:niſi qñ corpis debilitas vł vrgens neccitas vel rōnabilis vtilitas īde auocat. ꝛ iterꝫ reuertat ī idipm ne ꝑ diutinā abſtractionē redeat ī diſſuetudinē orandi ꝛ refrigeſcat affcus. Percurrat q̄ȝ ſingulos modos orandi ꝛ diuerſ modis ſuas petitiones formet. ꝛ diuerſas petitiões attēptet. vt tandem in aliq̄ deuotiõis affcm̄ concipiat. ꝛ illi q̄ȝdiu ſibi ſapit inhereat Si āt debilitas capitꝭ vł corporis ipedit tūc breuiꝰ ꝛ ſepiꝰ oret. ꝛ euagatiões mētis cohibeat. ꝛ ſenſus exteriores ſub diſciplina retineat. ꝛ dei auxiliū ad ſingula humiliter inuocet. ꝛ patienter pro quo voto nō ſuccedit aſſidue ſuſtineat. Ipſa q̄ȝ qñq̧ retardatio ꝓficiēdi ē via pfectionis dū humiliat. Et idõ deꝰ pie curſū nrm̄ temperat vt lōgiꝰ ꝓcedat. ꝛ ꝑ hoc meliꝰ a ſuꝑbia defendimur. q̧ ſepe nimia ꝓficiendi ſecuritas ꝛ feruor cōtinuatꝰ vires corpis exhaurit.

De retrahentibus a profectu ſiue ſalute Caplm. lxx.

TRia ſūt que maxie a ꝓfectu retrahūt. nō ſolum pfcōnis ſȝ etiā ſalutꝭ. ſicut in pluribꝫ experimur remiſſa volūtas horror difficultatꝭ. diffidentia de auxilio gratie diuine Remiſſa voluntas vult bonū ſed ſine conatu laboris. ꝛ ideo conſuetudo leuitatis cito retrahit eam a propoſito ꝓficiendi. Ideo pigra voluntas ſeipſam rationis inſtinctu cogere debet. ꝛ quaſi pigrū animal ſtimulis ti-

moris dei ⁊ ſpe premij agitare ⁊ violenter impel-
lere. Horror difficultatis per diſcretum ⁊ aſſiduū
mitigatur ⁊ vincit͛ vſum. Gratia dei ſic͛ adeſt in-
ſipientibus. ita non deerit proficere ſtudentibus
⁊ vtilius eſt nobis ſemper timere ne forte ſubtra-
hatur nobis vt tanto ſtudioſius eam conſeruare
laboremus q̄ꝫ ſi certi eſſemus ꝙ nunq̄ꝫ perderem⁹
quia tunc negligentius eam reciperem⁹ ⁊ minus
proficeremus. Timor em̄ facit ſollicitū ⁊ agilem
⁊ ſecuritas plerūqꝫ deſidem ⁊ torpentem. Domi-
nus noluit filijs yſrahel dare manna cum tanta q̄ꝫ
titate vt pluribus diebus ſufficerent. ſed vt ſingu
lis diebus colligerent excepto ſabbato deſignans
ꝙ quotidie panem gratie ⁊ cibū anime petere de-
bemus dicentes. Panem noſtrū quotidianum
da nobis hodie. Et qui dat hodie crasquoqꝫ dare
paratus eſt. tantum non negligam⁹ petendo col-
ligere quantū ſufficit ad ſalutē ⁊ ad ſalutis profec-
tum. Cum in orōe te ſentis exauditū. ⁊ id quod
petieras eſſe impletū. noli extolli quaſi pro ſancti-
tate tua te deus exaudierit. et pro tui dilectione
fecerit quod rogaſti. ſed cogita ꝙ pro ſua bonita
te id facere per ſe diſpoſuerit. vel aliorū bonoꝝ p̄
ces potius attenderit. et gratias age deo qui te
ſue dipoſitionis cooꝑatorem hr̄e. ⁊ alioꝝ ſuoꝝ a-
micoꝝ orantiū ſe in hoc participem facere digna
tus eſt. vt in orationis actu ⁊ pietatis affectu me
rearis exaudiri. et in exauditionis fiducia conſole

riſ. ꝛ ex petitionis tue impletiõe letificeris ꝛ ex hiſ
creſcas in amõre dei. q̇ benigne ꝓcurat nobis occaſi
ones q̄bꝫ ad orõis ꝑſidiũ ꝯpellimur. vt iminenteſ
moleſtias euadamꝰ. vl̓ bona deſideria inſpirat q̄
orãdo cõpleri poſtulemꝰ vt cum rogatꝰ exaudierit
magis ametur a nobis. ꝛ tãto ſollicitiꝰ eiꝰ volũta
ti parere ſtudeamꝰ q̄ eũ nr̄is deſiderijs pie ꝛ ꝓmp
te fauere ꝛ obedire videmus.

¶ De cauſis quare nõ exaudiũtur orantes
¶ Capl̓m. lxxi.

Cauſe autē q̄re nõ exaudiũtur orãtes plures
ſũt. Aut ex meritꝫ culpaꝝ orãtis. Iſaie. ṗmo
Cũ ml̓tiplicaueritꝫ orõeȝ nõ exaudiã. Et cãm ſub
iũgit Manꝰ vr̄e ſanguĩe plene ſũt. id eſt pccõ. Jo
hãnis. ix. Scimꝰ qꝛ pccõres deꝰ nõ audit. Iſaie.
lix. Pccã vr̄ã abſconderũt faciem eius ne exaudi-
ret. Aut ex tepore orandi. qꝛ nõ feruenter ꝛ deuo
te oramꝰ. Jeremie. xix. Orabitis ꝛ exaudiã vos
cũ q̄ſieritꝫ me in toto corde vr̄õ. quaſi dicat nõ ali-
ter. Aut quia non perſeuerat orando donec obti
neat. Luce. xi. Si perſeuerauerit pulſans ꝓpter
improbitatem eius ſurget ꝛ dabit ei. Judith. iiij.
Scitote quoniam exaudiet preces veſtras ſi per-
manſeritis. Aut ex diffidentia exauditionis Jaco
bi primo. Qui enim heſitat nõ eſtimet ꝙ aliquid
accipiat. Eccleſiaſtici. xviij. Ante orõem prepa-
ra animã tuã ꝛ noli eſſe q̄ſi homo qui temptat de

tim ſilicʒ ſi velit audire Aut qꝛ nociuū vľ indiſcre-
tum eſt qđ petit̃ ſicꝫ filij zebedei Mathei. xx. Ne-
ſcitis quid petatis Jacobi. iiij. Petitis ⁊ nō acci
pitis eo ꝙ male petatꝫ. Deutronomij. ṗmo. Cū
ploraretis corā dn̄o nō exaudiuit vos. neqꝫ voluit
acquieſcere voci veſtre. Aut vt magis ad petendū
quis prouocetur. Gregorius. Sancta deſideria
dilatione creſcunt. Aut vt tanto cautius cuſtodia
tur acceptū quod difficilius impetratur Chriſoſti
mus. Deus ad hoc beneficiū ſuū protrahit. vt nō
ſit nobis vile qđ donat. Aut vt humilietur orans
dū tardiꝰ exaudit̃. ⁊ ſic duo bona ꝓueniūt. videli-
cet vt inſolēs reṗmat̃ elatio. ⁊ tn̄ petitiōis nō ceſ-
ſetur effectꝰ. Aut vt in aliud tēpus exauditio diffe
ratur magis cōgruū ⁊ vtile petenti. Sic moyſes
gloriā dei ſibi oſ̄di petiuit. quā non tūc ſed poſtea
meruit videre. Aut vt aliorū etiā ſuffragijs ꝗrat
iuuari. ne forte ardua petitio vel preſumptio eum
reprimat. Sicut ezechias miſit ad yzaiam vt ora
ret pro ſe ⁊ pro populo Et Joſias ad baldam pro
phetiſſā. Item ad romanos. x. Obſecro vt iuue
tis me orationibꝫ veſtris vt liberer ab infidelibꝫ
qui ſunt in iudea. Mathei. xviij. Si duo ex vob
conſenſerint ⁊c̄. Aliquādo ⁊ ſi negat̃ vnū qđ for-
te minus expedit pro eo datur aliud vtilius ⁊ meli
us. vt paulo cui ſtimulus carnis non eſt ablatus.
vt virtus in infirmitate perficeretur in eo. Uti-
lior ſepe eſt exercitatio tribulationis. q̄m quies

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

proſperitatꝫ. licet hāc plꝰ optemꝰ Ex his ꝑ cōtrariꝭ
um pt aduerti q̄ valeāt ad exauditionē orōis. ſcili
cet culpe remotio feruor ꝛ inſtātia. fidei cōfidētia
huilitas ꝛ alioꝝ ſuffragia ꝛ accepte grē cū grāꝝ ac
tione ſtudioſa cōſeruatio. ꝛ vt ea tm̄ petātur a do
mino q̄ ipſe nouit magis expedire ꝛ qn̄.

De ſpecialibꝫ orōnibꝫ quas q̄daꝫ ſolent hrē vtꝝ
expediat eis dici certis horis ꝛ diebus.

Caplm̄. lxxij.

Nota q̄ quibuſdā magis expediūt. ꝛ q̄buſdaꝫ
minus. Incipiētibꝫ ꝛ rudibꝫ hominibꝫ ꝛ af-
fectu deuotionis necdū imbutis magis expediūt
vt ſaltē conſuetudo moueat ad orōnis ſtudiū. ne
ſemꝑ vagi circa exteriora deo fiāt alieni. ꝛ frigidi
torpeāt ꝛ nūq̄ȝ aliq̄ deuotiōis igne caleſcāt Deuo-
tionis autē affcū imbuti ꝛ ābplioris cū deo familia
ritatꝫ grā ſubleuati ſi nimis pſalmoꝝ ꝛ ſimiliū o
rationū mltiplicatiōibꝫ intendūt. ſpm̄ obruūt de
uotionē impediūt. cordis libertatē q̄ſi q̄daꝫ pōde-
re ꝑgrauāt. dū melioribꝫ oblatꝫ minꝰ ꝓ illo tpe v-
tilibꝫ ſcrupuloſiꝰ inherēt. Vtūtur tn̄ ꝛ ipi plerūq̄ȝ
huiuſmodi orōnū ſubleuamēto q̄ſi quodā afflatu
donec flamma deuotionis accenſa verborum folli
bus non indigeat purius per ſe flagrans ꝛ tran-
quillius in ſublime extollens. Et iſte modus vi-
detur expeditior. vt ſpeciales orationes tūc ex bo-
na conſuetudine ruminentur. quando maior non

habetur deuotio. qñ vero ſuꝑuenit melior deuoti
onis infuſio vł vtilior vł plꝰ vrgens occupatio cõ=
ſuete itermittãtur orões ad q̄s q̇s nõ tenet̃ donec
tempꝰ redeat oportunũ. Quales ãt orões ſint v=
tiliores puto nõ poſſe ſuꝑ hoc vniformẽ dari regu
lam. cũ ſicꝫ de cibis corꝑis diuerſa diuerſ̃ cõueni=
ant. ⁊ mõ illos magꝫ delectet edentẽ. mõ alios. Sꝫ
hoc videt̃ tũc eẽ frcũoſiꝰ qđ orãtẽ magꝫ ſm̃ deũ de
lectet. ⁊ deuotiõis ſpm̃ ꝓmptiꝰ excitet ⁊ mẽtꝫ fidu
ciã erigat in deũ. Vis ergo orõis frcũs ⁊ finis ẽ deo
inherere. ⁊ vnũ cũ eo ſpm̃ fieri ꝑ liq̃factionẽ puriſ=
ſimi aõris ⁊ ſpeculationẽ ſereniſſime cognitionis
q̊ abſcõſionẽ in dei vultu ab oĩ mũdanoꝝ ſtrepitu
ꝑ exceſſũ q̇etiſſime fruitionis. vbi oẽs vires aĩe et
potẽtie a ſuis diſꝑſionibꝫ ſimul collecte ⁊ ĩ vnũ ve
rũ ſimpliciſſimũ ⁊ ſũmũ bonũ fixe in quandã diui
ne cõformatiõis ⁊ eterne ſtabilitatꝫ ſiľitudinẽ trãſ
formãt̃. Sũt q̇dã inferiores gradꝰ q̃ſi ſchalares
aſcenſꝰ q̇bꝫ paulatĩ ꝓficit aĩa. ⁊ illi fini ꝓpinquat.
Primo ei aſſueſcit diſꝑſiones meõrie q̇bꝫ ꝑ diuer
ſa mũdi oblectamẽta ⁊ ĩplicamẽta diſtracta vaga=
bat̃ ꝑ vſũ orandi colligere. ⁊ in vnũ bonũ defigere
qđ eſt finis oĩm deſideratoꝝ ⁊ delectabiliũ Sꝫ qꝛ
adhuc meõria lubrica ẽ ⁊ inſtabilis eo ꝙ multis et
multiformibꝫ rebus diu adheſit. querẽs in q̇bꝫ de
lectaret̃ vel curioſe occuparetur. nõ ſtabiliter valꝫ
inherere diuinis. vel propter euagandi conſuetu=
dinem. vel propter tenuẽ ſpiritualiũ noticiã. ideo

vtiꝛ ſuſtentaclo ꝟboꝝ in orõe q̄ ſpũs ſcũs ad hoc
ſpirando hoib; miniſtrauit. vt ꝑ ea more ꝑuuloꝝ
ſuſtentari aſſueſcãt aſſurgere ⁊ erigere ſe ad deũ
⁊ hoc fit cũ homo conaꝛ ꝟbis orõnũ ⁊ pſalmoꝝ i
tendere ⁊ intellcm̃ ſpũalem ex eis elicere ⁊ deuotio
nis affcm̃ exꝓmere. ſicꝫ q̇ ex duro ſilice ⁊ ferro igne
excutit q̇ illuiet ⁊ accendat Sic ꝑ aſſiduũ vſũ orã
di cũ adiutorio grẽ dei q̄ ſtudioſ ꝓficiendi ſꝑ ſubue
nire ꝑata eſt meõria aliqñ ꝑficiꝛ ⁊ ſtabiliꝛ. ita ꝙ iã
ſine graui difficultate valeat orõni ĩtendere. ⁊ eua
gatiões mẽtis faciliter cohibere iuxta illð pſalmi.
edificãs ihrl'ꝫ dñs diſꝑſiones yſrahelis ꝯgregabit
Intelligẽtia etiã que pri⁹ q̄ſi ſecutiẽs fuit exterio
rib; ⁊ viſibilib; inuoluta ĩcipit dilatari ⁊ illuſtrari
ad vidẽdũ q̄ pri⁹ nõ videbat. velut q̇ cubiculũ defo
ris veniẽs ſubĩtret. ꝓmo q̄ſi nihil vidẽs ĩpingit in
parietes ⁊ ſcabella. deĩde paulatĩ ĩcipit cognoſce
re groſſiora. ⁊ tãdẽ clare videt etiã minima. ita ꝙ
etiã miraꝛ ſuꝑ ſcientes nõ plane videre oĩa q̄ ſibi
iã ſũt manifeſta. Ex hac illuſtratiõe dilataꝛ mens
ad mlta cogitãda. ⁊ alia colligit ex rõe. alia ex ſpiri
tuali ĩtelligit illuĩatiõe. alia diſcit ex diuina reuela
tione. ⁊ cõfert illa cũ his q̄ aꝓpꝛehẽdit ex hũana eru
ditiõe. ⁊ imbibit in ſacra lcõe. ⁊ cõſolaꝛ nõ modicũ
qð videt ⁊ alios eruditos ⁊ ſcõs eadẽ ſenſiſſe q̄ ipe
ſpũ ſcõ illuſtrat⁹ ĩtellexit. Ex q̊ ſecur⁹ reddiꝛ quod
nõ ab alieno ſpũ vl a ꝓpꝛiũ ſẽſ⁹ viſibili opĩone ſedu
caꝛ. cũ eũdeꝫ ſpm̃ ſentit in ſe eẽ locutũ quẽ ⁊ in pri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ꝛibus ſanctis. Caute tamen ⁊ humiliter in tali
ꝰus eſt agendū. ne forte ex preſumptiōis culpa ho
no decipi mareatur. ⁊ pro ſpiritu v̄itatis ſequat̄
ſpiritū erroris. credens ſpiritum loqui qđ eſt ꝓprij
cordis opinio vel inmiſſio per angelū malū q̇ ſepe
transfigurat ſe in angeluꝫ lucis per ſuadeus falſa
ſub veritatis colore. Prima. Joh. iiij. Nolite ōni
ſpiritui credere. ſꝫ probate ſpiritus ſi ex deo ſint.
Nihil recipiendū eſt quod ab eccleſiaſticorū doctri
na magiſtrorū ⁊ approbatorū theologorum tradi-
tione diſſonet. nec reuocandum in dubiū qđ ab e-
is vniuerſaliter cum teſtimonijs ſanctorū patrum
fuerit rationabiliter diffinitum. quia v̄itate reper
ta qui curioſe per ſuperuacuā ſubtilitatem altius
perſcrutando fodere nititur profunda ſcripturaꝝ
quaſi noui aliquid reperturus quod ab alijs nō fu
erit inuentum vanitatem diligens mendacium
querit. Et quia deus ſumme ſuauis ⁊ bonus eſt
⁊ omnia que ab ipſo fluunt ſapida ſūt ⁊ bona. ido
tum intellectus ceperit in agnitione veri dilatari
ſtatim etiam guſtus anime hoc eſt interior affec-
tus incipit quodam ſpirituali ſapore in cognitis
delectari. Et ſic quod in ſolo intellectu fuerat ſci
entia accedente ſapore affectus dicitur ſapientia.
id eſt ſapida ſcientia. ſcientia eſt ex cognitione
veri. ſapientia ex adiuncto amore boni. Licet
enim omnes anime affectiones ſuas habeant

habeant proprios ſapores. id eſt. motus ſibi cōue
nientes. amor tamen quaſi principalis ſuo motu
omnes alios informat. maxime cum ipē ad ſuū ve
rū bonū debito modo fuerit conuerſus. qui natus
eſt nihil ſolidius amare q̄ȝ ſummū bonū. Omnia
alia que ꝓpter id nō diligit temptando magis q̄ȝ
eis q̇eſcendo diligit. ⁊ ideo cito per ſacietatem ei
faſtidiū vertūtur. ⁊ rurſū alia q̄rit ſi forte vl' i aliīs
quieſcat ſȝ nō inuenit niſi attingat ſummū bonū
quod cum attigerit quaſi in debito fine ſuo quieſ
cit. ⁊ tūc reliq̄ affectiones debitos motus ſuos ex
ercent iuxta ipſius amoris menſurā. Quantū em̄
amas quodcunq̄ȝ bonū tantum enim gaudes de
eius adeptione Et quantū ſperas vel quuantum
cupis adipiſci. tantum times vel odis hoc qđ poſ
ſet id quod amas tibi auferre Et quantū doles de
non habito tantum pudet te contrario ſi quod di
ligis ſit honeſtū Quādiu āt amor ſentit cōtrarios
effectus. id eſt. timoris doloris pudoris ⁊ odiī. tū
minor eſt in ſe ⁊ debilior. et quaſi diſtractus et
nondum totus in ſe collectus. Etiā cū adhuc ſpe
locus eſt nōdum profectus poteſt eſſe dum nō ha
bet quod amat in fruitione. ſed tantū in expecta
tione. quāto q̄ȝ expectatio incertior. tanto ⁊ amo
tepidior ſequitur. Cum autē venerit quod perfe
tum eſt tunc euacuabitur quod ex parte eſt. quia
fruitionis gaudiū erit perfectū. cū amor quē cupi
iam tenuerit. nec amittere vltra timuerit nec d

ontrario aliquid ineſſe ſibi ſenſerit quod vl' pudē
um ſit vel dolendū. Perfecta em̄ charitas foris
iittit timorē. cū iam nullā in ſe habuerit materi
m odij vl' cām erubeſcentie vl' doloris Quāto er-
caritas magis augetˀ. tāto ⁊ alie ꝟtutes ⁊ ꝟtuo
affectiones amplius purificātur. quouſq₃ ōnes
eam ſolam trāſformentˀ. vt iā non ſit timor nec
lor. ſpes vel pudor. ſed tantū ſuo gaudio fruēs
nor. ⁊ illi bono tenaciter inherens qđ ſolū ſuffi-
anime deſideriū adimplere ⁊ ip̄m amorē ei⁹ in
potenter tranſformare. vt iā agnoſcat ſicꝫ cog-
ta eſt. ⁊ amet ſicꝫ ameta ē. q̄uis nō q̄tū amata
t vt ſit ſimilitudo nō equalitas. Nulla creatura
ntū poteſt amare deū ſicut amata eſt ab ip̄o. ſꝫ
ntū ſicut accepit ab ipſo. Deus em̄ ſicut ē cauſa
m cauſarū. ita ⁊ diligit ōnia in ſeipſo ⁊ ꝓpter ſe
ſum Et ideo ſicut eius cognitioni nrā nō approx
iat. ita ⁊ amor nr̄ eius amori nō poterit cōpara
nec in patria quāto min⁹ in via vbi mľtipliciter
ſtractus vit vel' nunq̄ p̄t ſe colligere ad ſe. vt to
s ſimul feratur in deū. Proficit autem homo
o deditus in ſtudio inherendi deo. ſic vt primo
m labore mentis euagationes comprimat ⁊ ad
ū ſe colligat. deinde ex vſu ſtudij iſtius facilius
m cor ſuū cohiberet ⁊ ſecū habitare diſcit. iuxta il-
d. Exodi. xvi. Maneat vnuſquiſq₃ apud ſemet
ſom. nullus egrediatur oſtiū dom⁹ ſue die ſab-
ti. ⁊ ſabbatizabit populus. Tandem nō ſolum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

faciliter ſꝫ ⁊ delectabiliter deo valet inherere vt a-
uulſio ab hui⁹ quiete ſit ei deſolatio aut diſſolutio
nõ modica. ſꝫ ſemꝑ vellet ſi poſſet talibꝫ delicijs in-
herere. Deutronomij. xxxiij. Amātiſſim⁹ dñi ha-
bitabit in eo cõfidenter. q̄ſi in thalamo tota die cõ-
morabit̄. ⁊ inter hūeros illi⁹ reqeſcet. Sūt tñ gra-
dus ⁊ ꝑfectus in hac cõmoratiõe. Primo vt dele-
ctabiliter deo ĩhereat ⁊ inuit⁹ auellat̄ ab eo. ſicꝫ p-
uulus a mrē blādiente. vel famelic⁹ ĩuit⁹ a cibo ſe-
parat̄. Nec mirū Spūalis em̄ iocūditas nõ ſoluꝫ
delectabil' eſt fruendo ſꝫ etiā pulchra ⁊ honorifica ĩ-
herendo ⁊ ꝑmerendo delectat honeſtat ⁊ locuple-
tat. Suauis eſt guſtus celeſtiū deliciaꝝ honora-
bilis amicicia dei ⁊ ciuiū familiaritas ſupnoꝝ fru-
ctuoſa caritas ⁊ meritoria ſublimiū p̄miorū Om-
ne qđ appetit̄ ꝑpter iſtoꝝ triū aliqđ deſiderat̄ vel
qꝛ putat̄ delectabile. vl' honorabile vel vtile Sed
in q̄ oīa ſimul ⁊ plene cõueniant nõ inueit̄ niſi in
fructibꝫ ſpūaliū deliciaꝝ. Alia āt aut delectant et
turpia ſunt ⁊ nocina. aut honeſta vel vtilia. ſed
difficilia ⁊ laborioſa. Virtus autem vel affect⁹ et
ſapie guſtus ⁊ diuine ſuauitatis fruitio dulcis eſt
et venerabilis. ⁊ conſcientiā letificat et magnifi-
cat. Sed cum ſponſi amplexibus anima deuota
inhianter inheret incipit inter eius brachia aliquo
modo conſopiri. ſicut potatus nobili vino in ſo-
porem reſoluitur. vt nõ ſolum delectabiliter ſed
etiam tenaciter deo inhereat. ⁊ quaſi vi quadam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

abſtrabitur ab omni viſibili ſenſu ⁊ memoria. ſic
tamen temperate. vt nec plene ſui met oblita. nec
tamen vere compos ſit ſui. Unde pſalmiſta. Si
dormiatis inter medios cleros. id eſt inter medi-
os terminos mūdi et celi. Item canticorū quīto
Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. Eſt enim talis
iſte ſomnus ſicut illorū qui incipiunt dormitare ⁊
videntur tamen ſibi ea que circa ſe fiunt aliquo
modo ſentire ⁊ intelligere. ſed pre ſopore non ad-
uertūt. niſi velint ſibi vim facere. ⁊ ad ſe plenius
conuertantur. Amor enim dei cū pura intelligē-
tia conditus inebriet mentem. ⁊ ab exterioribꝫ ab
ſtractam ſua virtute deo conglutinat ⁊ coniungit
Et quanto amor vehementior ⁊ intelligentior lu-
cidior. tanto validius mentem in ſe rapit quouſqꝫ
tandem omniū que ſub deo ſunt oblita in ſolo di-
uine contemplationis radio libere figatur. licet
breuiter. velut in quodam choruſco luminis celi-
tus emicantis. quia corpus quod corrumpitur ag
grauat animā ⁊ deprimit terrena inhabitatio ſen
ſum multa ſimul cogitantem. Senſus enim ho-
minis per ſe pauca poteſt ⁊ vix tenuiter cogitare
Subleuatus autē affectu ſuperni luminis. tanto
plura ſimul intuetur quanto ſupra ſe ſublimius e-
leuatur Sꝫ corruptio terreni corporis ⁊ varie hu
ius vite inſipide occupationes depmunt animaꝫ
et reuocant ad ſeipſam. vt gemens clamare cogat
cū aplo ad. Ro. vij. Infelix ego homo quis me

liberabit de corpore mortis huius. Item cū ꝓba
Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt
Quanto plūs mens ſolita eſt ad iſta inferiora cogi
tanda ⁊ humana meditanda tanto plus a ſupiori
bus ⁊ celeſtibus deuotionis intuitu elongatur. et
quāto feruentius ab inferiorū memoria affectu et
intellectu ad ſuperna ſuſtollitur tanto ꝑfectior eſt
deuotio ⁊ purior eius contemplatio. quia ſimul ꝑ
fecte non poteſt vtriſqꝫ eſſe intenta. que ab inuicē
ſicut lux ⁊ tenebre ſunt diuiſa. Qui deo inheret in
lumine verſatur. Qui mundo inheret in tenebris
eſt. Heceſt hominis in hac vita ſublimioꝝ ꝑfec-
tio. ita vniri deo vt tota anima cū omnibꝫ poten-
tijs ſuis ⁊ viribus in deū collecta. vnus fiat ſpiri-
tus cum eo. vt nil meminerit niſi deū nil ſentiat
vel intelligat niſi deum. ⁊ ōnes affectus in amoris
gaudio vniti in ſola conditoris fruitione ſuauiter
quieſcant. ymago em̄ dei in anima in tribꝫ eiꝰ po-
tentijs expreſſa ꝯſiſtit. ſcꝫ in ratiōe meōria ⁊ volū
tate q̄ꝫdiu iſta non ſunt ex toto deo impreſſa non
eſt aīa deiformis. Forma enim anime deus eſt et
debet imprimi ſicut ſigillo ſignatum Hoc nunq̄ꝫ
plene fit niſi cū ratio perfecte iuxta capacitatē ſuā
illuīatur ad cognitionē dei q̄ eſt ſūma ꝟitas ⁊ vo-
luntas ꝑfecte afficitur ad amandū ſummā bonita
tem ⁊ meōria plene abſorbet̄ ad intuendā ⁊ fruen-
dā ſūmā felicitatē. ⁊ qꝛ in eoꝝ ꝯſūmata adeptiōe
ꝯſtat gl'a btitudinis q̄ ꝑficit̄ in patria. liq̄t ꝙ iſtoꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

perfecta inchoatio eſt pfectio vie in hac vita. q̄ꝫuiſ
it oēs virtutū conatꝰ ad hāc pfectionē tendere vi-
deātur tñ ſpecialiter orōis ſtudiū ad hoc nitit̄. vt
aīa toto intellectu ⁊ affectu ⁊ meōria in deū ferat̄
qꝛ aliis poſtpoſitis ſoli deo aīa inherere deſiderat
cū orat Vñ orōnis pfectio eſt. cū id obtinet aia ad
qđ orandū tendit. vt tota ab infimis abſtracta ſo-
lum vniat̄ diuinis. nec volens nec valens aliđ ſen
tire niſi deū. ibi vere q̇eſcit aīa ibi deliciat̄ in ſplen
dore luc ꝫ ⁊ amenitate diuine dulcedinis ⁊ in ſecuri
tate pacis Nec āt ſpūalis amenitas nō poteſt p a
liquas ymaginabiles deſcribi ſilitudines. nec per
ſenſibiliū depingi cōpatiōes qꝛ pure ſpūalia tā-
tum differūt a ſenſibilibꝫ ſicꝫ ⁊ ſpūs a corpe Spūs
ꝟo rōnalis nec corpꝰ eſt nec corpis ſilitudo. Cir-
ca ꝟo hūc cōtemplatiōis exceſſū ſunt diuerſe deuo
tionū ſpēs. q̄s breuitatꝫ cā p̄tereo. q̄bꝫ vel ſcriptu-
ra vel ſcripture tractatores diuerſa noīa impoſue
rūt vt iubilꝰ. ebrietas ſpūs ſpūalis iocūditas. liq̄-
factio ⁊c̄. q̄ expťis ⁊ vacātibꝫ explananda relinquo
aliqua tñ breuiter tangā iſtoꝝ Et qꝛ iubilꝰ vſita-
tū nomen hꝫ a ſcriptura. videt̄ ꝙ iubilꝰ ſit qđdaꝫ
ſpūale gaudiū cordi repente ex aliq̄ deuota cogita
tione vel collatiōe infuſū. qđ cor totū cōcutit ex ſui
vehementia. ⁊ quodam tremore cōmouet. ⁊ delec
tabiliter cruciat. qꝛ motꝰ gaudij cōſolatur. ſed ex
impetu fortitudinis corpus debilitat̄. ⁊ aliquan-
do per riſum. aliquādo p quoſdā clamores. aliqñ

per aliquos geſtus ⁊ ſingultus. quaſi euaporando erũpit nõ valens ſe intra ſe tacitũ continere. Gregorius. Jubilũ nanq3 dicimus. qñ ineffabile gaudium mens concipit qð nec abſcondi poſſit nec ſermonib9 apiri. ⁊ tñ quibuſdam motib9 ꝓditur q̃3 ui8 nullis ſuis ꝓprietatibus apitur. Vñ pſalmiſta. Btũs ꝓplus qui ſcit iubilationem. Non ait. qui dicit ſed qui ſcit. q2 ſciri quidem iubilatio p̃t. ſed dictu exp̃mi non poteſt. Ebrietas ſpiritus p̃t dici q̃libet magna amoris ⁊ gaudij deuotio ex qua quaſi ex vini fortitudine feruor ſpiritus excreſcit. ꝙ ſe intra ſe cohibere non valet. Vñ apoſtoli ſci ſpũs feruore eſtuãtes muſtu pleni diceda͞t. Job. Venter me9 q̃ſi muſtũ abſ3 ſpiraclo qð lagũculas nouas diſrũpit. Nouas dicit nõ veteres. vl' q2 veterib9 cordib9 nõ infũdit͞ tal' deuotio. ſ3 nouis. id ē. in nouitate vite ãbulãtib9. vl' nouas dicit ꝑꝑ fortitudiem ipet9 ſpũs. q̇ ſi nouas diſrũpit. q̃3tomagꝭ veteres id ē fragiliora corda ⁊ infima. vl' nouas dicit q2 talis feruor ſpũs nouis ⁊ nondũ exercitatꝭ mentib9 nuꝑ infuſ9 min9 ſeſe val3 cohibere qñ erũpat ꝑ inuſitatos geſt9 vl' voces vl' ſingult9 ſicut vinũ nouũ in vaſe ebulit qð inueteratũ quieſcit. Qñq3 etiam corp9 q̃ſi rigeſcit ⁊ mẽbra inhabilia ⁊ inflexibilia fiũt ex ſubita feruoris ⁊ ſuauitatꝭ influentia ⁊ hoc ꝙ ſpũs oẽs accendũt͞ affcũ cordis iflãmato. ꝙ extenſione neruoꝝ ⁊ obſtructione viarũ ſpiritualiũ membra amittunt abilitatem officioꝝ ſuoꝝ. vt

ſigna loquele. manꝰ oꝑationū ⁊ pedes ⁊ crura gra
diendi q̊uſꝫ feruoꝛ iteꝝ remittatur ⁊ vie ſpirituū
apte fiant vt prius. Nec mirū ſi hec affectiones di
uine poſſunt efficere. quaꝝ virtꝰ fortioꝛ eſt etiam
humane affectiones hec interdū valent. vt ſubitꝰ
terroꝛ ⁊ ſubita ⁊ immoderata leticia ⁊ ſubitꝰ do-
loꝛ ⁊ odiū immenſū ⁊ intemperatus amoꝛ. ſicꝫ ſe-
pe compertum eſt etiam in extaſim ⁊ in ſtupoꝛꝛm
vel in freneſim aliquoss ex huiuſmodi raptos eſſe
⁊ membꝛa in rigoꝛem vel tremoꝛem verſa vł etiā
febꝛes ex vehementi modeſtia incidiſſe. Quid etiā
mirū ſi ex magna ſpūs hilaritate quā ſpūs ſanctꝰ
coꝛdi infūdit. aliqñ erūpit in aliq̄ aperta hilarita-
tis indicia vel ſi qñqꝫ ſingultibꝫ ⁊ fletibꝫ aptꝫ ſe tē-
perare nō valeat. ⁊ hmōi interne deuotiōis motꝰ
abſcondere. Uidemꝰ ſepe aliquos ex ſtulta leuita
te a riſu ⁊ inſolentibꝫ cachinnis non poſſe ſe cohi-
bare. etiā vbi pudoꝛ humanꝰ imꝑat diſciplinam
etiā aliqñ ex humana triſticia exoꝛta fletui nō po-
teſt homo q̄zuis libenter faceret imꝑare ſibi Cum
em̄ ſcriptū ſit. deus noſter ignis conſumens eſt. ⁊
deus charitas eſt. q̇d miri ſit ſi feruoꝛ diuine cari-
tatis coꝛdi infuſꝰ totū hominem commouet. ſicut
ſi vitro fragili ⁊ vaſi fictili bulientem liquoꝛem vł
ignem ardentem infundas crepitationis frago-
rem concitas Coꝛ nanqꝫ diuini amoꝛis gaudio vł
diuine fruitionis inflammatū deſiderio i ſe dilata
tur ⁊ extenditur. et quaſi intra angaria pectoꝛis

ſe capere nõ ſufficiens quodãmodo erũpere conat̃
vt flammã quã int⁹ patit̃ foras eructuet. ⁊ ardoriſ
ſui refrigeriũ qualecũq; inueniẽs euaporet. Quod
tñ ſi nõ p̃t. vel ex hũano pudore nõ audet. mirabi-
liter in ſemetipſo cruciat̃ ⁊ corp⁹ valde ex talibus
motib⁹ debilitatur. quia virtus diuine dulcedinis
intolerabilis eſt imbecillitati terreni corpis. ſicut
ſi ignem vitro immittas Vñ legim⁹ ſanctos ex di
uinis viſitationib⁹ vel reuelationibus corruiſſe. ⁊
viribus emercuiſſe. Danielis. x. Vidi viſionem
hanc grandem. ⁊ non remãſit in me fortitudo ⁊ e-
mercui nec habui q̇cq̃ʒ viriũ. ⁊ iacebã conſternat⁹
ſup faciem meã ⁊c̃. Jeremie. ix. De excelſo miſit
ignem in oſſib⁹ meis et erudiuit me. ideo ſpũs ſcs̃
in igne ſup apl'os venit qꝛ vt⁹ amorꝫ diuini ſicꝫ ig
nis illuiat ⁊ inflãmat. Liq̃factio ãt aĩe aliud nõ
videt̃ eſſe. niſi q̄daʒ emollicio a ſua duricia p quã
flexibilis reddit̃ ⁊ volũtaria ad amandũ ſe aman-
tem deũ. ⁊ liqueſcens ad recipiendũ diuine vtutis
impreſſiones vt ſicut liquor liquori. ita ſpũs dei ſpi
ritui hois inflũẽs miſceat̃. ⁊ vn⁹ fiat aĩa ſpũs cum
deo. Spũalis iocũditas p̃t dici gaudiũ qd̃libet in
ſpiritu ſcõ qd̃ a ſpũ ſcõ infundit̃ q̄ gaudet anim⁹
in deo. ſiue p pcepꝫ diuinis bñficijs vl' pmiſſis. et
licet aliqui putent ſpũalem eſſe leticiã cum aliqñ
inter ſe iocũdi ſũt. tamen ſciant q ſpũalis leticia
ſicut caret amaritudine triſticie ſcl'i ⁊ accidie cor-
pore. ita ⁊ diſſolutionis leuitate. Spiritualis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

em̄ leticia dupl'r accipit. ſpāliter z gn̄aliter. Specialiter z tunc eſt mot⁹ ſpūalis ſpecialis gaudij in ſpū ſcō ex intuitu bn̄ficiorū dei z future gl'e z bonitatis diuine. Generaliter z tunc eſt quedā mentis bilaritas ex bona confidentia ad deū z bone cōſcientie teſtimonio reddens hoīem beniuolū z deuotū ad ōnia agenda z ſufferenda pro deo. z oīa q̄ dei ſunt diligenda z ꝓmouēda. iō bis dicit apl's ad philippenſes Gaudete in dn̄o ſemꝑ iterū dico gaudete. pmo generaliter. ſecūdo ſpecialiter.

De generibus deuotionū ſiue compūctionū. Capl'm. lxxiiij.

Qum āt ml'ta videātur eſſe deuotionū gn̄a vl' ꝯpūctionū pn̄t tn̄ in ſeptē diſtigui drāſ maxime ſingl'ares iuxta affcōnū varietates. Aut ei ſurgit deuotio ex tiore. aut ex dolore. aut deſiderio. aut aōre. aut ex ꝯpaſſiōe. aut ex gaudio. aut ex admiratiōis ſtupore. Ex timore vt cū qs ꝯpūgit' timore futuri ſupplicij vl' cū timet a deo dereliquī ꝑꝑ meritū pccōꝝ ſuoꝝ dicēs deo Ne ꝓijcias me a zc̄. Ne derelinqs me dn̄e de⁹ zc̄. Ex dolore cū dolet ſe offendiſſe deū z grām ei⁹ amiſiſſe. vl' cū dolet ſe tā parū ꝓfeciſſe. z tā parui eē meriti apd deū. z in tantis ocl'is dei diſplicere. ps̄. Auerte faciē t. zc̄ Ex deſiderio cū ſuſpirat z āhelat ad grām āpliorē ꝟtutū. z ad familiaritatꝫ diuine ſuauitatē z ad xp̄i preſentiā in celo. vl' ad alia ſcā deſideria adiplēda. ps̄.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Dñe ante te õne ⁊c̄. Ysaie. Nomē tuū meōꝛiale
tuū in deſiderio aīe Aīa mea deſiderauit te ī noc.
⁊c̄. Ex cōpaſſione cū xp̄o paſſo pie compatit̄ ⁊ gla-
dius ille animā deo fidelem trāſuerberat ⁊ vulne-
rat. qui marie matris eiꝰ aīam totaliter ptrāſiuit
Aut cū primoꝝ incōmodis ⁊ aīaꝝ ꝑicul'cōpatit̄
⁊ zelꝰ domꝰ dei ⁊ iniurie deo illate cōmedūt eam.
nec ſinūt eam doꝛmire ſomno diſſimulatioīs quin
triſtetur ad ſinguloꝝ ſcandala. ⁊ toꝛqueatur ad ſi-
guloꝝ calamitates. Job. Flebā ſuꝑ eum qui af-
flictus erat ⁊ cōpatiebat̄ aīa mea pauꝑi Ex amo-
re diuino cū recolit ꝗꝫ benigne ſecū egerit ⁊ quanta
ſibi beneficia indigno ⁊ immerito contulerit. vel
cū penſet generalia beneficia õni humano generi
impenſa. per incarnationis ⁊ paſſionis bn̄ficia. ⁊
pro ſacramēto altarꝫ ⁊ ſpūs ſci ſacroſcā cariſma-
ta. vl'cū ipſiꝰ dei ignitā intuet̄ bonitatē. ꝗ̄ tāta eſt
ſicut eiꝰ imenſitas ⁊ eternitas. ꝗ̄ nec menſurā hn̄t
nec finē. ⁊ idõ ſine menſura diligendꝰ ē. ⁊ ſic amo-
re dei nihil p̄t eſſe delectabiliꝰ nil hōrabiliꝰ. nil vti-
lius. ꝓ hāc affectionē dilcōnis dei ſingl'ariter ſpūs
ſcūs teſtimoniū reddit ſpiritui nrō ꝙ ſumꝰ filij dei
De hac ſpāliter dicit̄. Quiſ diligit deū hic cognitus
eſt ab eo et ego diligentes me diligo. Cognoſci a
deo ⁊ diligi ab eo eſt ab eo approbari. Amor dei ē
omniū affectionū bonarū condimentū. ⁊ tāto plꝰ
ſapiūt deo cetere virtutū affectiones. ꝗꝫto plus de
hoc habuerint cōdimento. nec p̄t eſſe virtꝰ vl' de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

uotio que ex amoꝛꝫ dei radice nō pullulat. Ex gau
dio ſurgit deuotio cū exultat in dn̄o. memoꝛ bene
ficioꝝ eius. vel cum in ſpe grē eius confidit ſe eſſe
de numero ſaluandoꝝ. vel congratulatur ſaluti ⁊
profectui proximoꝝ. vel cū exultatione ſpiritꝰ cō-
gaudet glorie bonoꝝ ⁊ mente perambulat celeſtꝫ
patrie varias manſiones ex quibꝫ omnibꝫ ⁊ ſingu
lis cor exhilaratur. ⁊ quaſi iocūda volucris quādo
qꝫ clauſo pectore ludit ī iubilo ⁊ affectu exultatio
nis ⁊ laudis. quaſi querat exire de angaria pecto
ris. Pſalmiſta. Coꝛ meū ⁊ caro mea exultauerūt
in deum viuum. Ex ammirationis ſtupore cū
illuminato intellectu fulgore ſapiētie ſtupet mag-
nitudinē potentie dei ⁊ ꝓfunditatē ſapie ⁊ ſuaui
tatē ⁊ benignitatē eiꝰ vl' diſtrictionē iudicioꝝ eiꝰ.
vel abiſſū claritatꝫ ⁊ incōꝓrehēſibilitatē immēſita
tis eiꝰ vl' q̄cquid eſt de naťa diuinitatꝫ eiꝰ ⁊ gl'a ma
ieſtatꝫ vel q̄ꝝlibet operū eiꝰ ām̄irabili rōne. Job.
xxxvij. Magnꝰ foꝛtitudine ⁊ iudicio ⁊ iuſticia deꝰ
⁊ enarrari nō p̄t ideo timebūt eū viri Aliqn̄ com
mixti ex diuerſaꝝ affectionū motibꝫ deuotio ꝯſtať
vt timoꝛ cū doloꝛe. amoꝛ cū gaudio ⁊ amiratione
cōpaſſiōe cū deſiderij ardoꝛe iūgať ⁊ q̄ſi aromata
ſil' trita. liq̄re ſupne vnctionis cōpacta ⁊ caloꝛi ig
nis diuini decocta. q̄ pigmentū ſalutare efficiūt ſa
nādis aiaꝝ languoꝛibꝫ efficax ⁊ ſalubꝛe. ſicꝫ illi qui
pigmēta ſanitatꝫ cōficiūt. aliqn̄ de ſingul'ali qn̄ de
pluribꝫ ⁊ mō de illis. mō de iſtis cōpoſitiōēꝫ faciūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

pro variis remediorũ cauſis. Cum autẽ deuotio ſit pie affectionis pinguedo. ⁊ magꝫ ſe habeat ad affectum q̄ȝ ad intellectũ ſicut videri p̄t in ſimplicibus deuotis ⁊ litteratis pluribꝰ in deuotis Tinde perfecta non eſt deuotio ſine lumine intellectꝰ Sed aliter ſe habet intelligentia ſimpliciũ deuotorũ et aliter litteratorũ. Litterati enim ſciunt ſubtiliter loqui de quocunqꝫ ſpirituali materia ⁊ verbis propriis exp̀mere que volunt. ⁊ pulchre diuidere ⁊ diſtinguere cauſas ⁊ rõnes congruas aſſignare. ⁊ ſermone compoſito ꝑſuaſibiliter ⁊ ordinate proponere. ⁊ ex paruis quãdoqꝫ longũ texere tractatum. ⁊ ea que plana ſunt ⁊ nota per ſe. verbis artificioſis inuoluere vt rudibꝫ de itimis philoſophie medullis extracta videantur. Deuoti autem ſimplices clarius vident veritatem in ſe profundius ſciunt de ea cogitare ⁊ pondus eius penſare ⁊ ſaporis intimi venas per guſtũ affectꝰ ſcrutari. ⁊ per pure intelligentie radiũ quecunqꝫ lucidius diſcernere. vt licet neſciant verbis expreſſiuiſ proprie diſtinguere tamẽ ex ipſo ſaporis guſtu naturales veritatis differẽtias cognoſcere magis valent q̄ȝ per argumentorũ coniecturas. Exinde de quolibet mechanico artifice in arte ſua perito ⁊ de ſubtili philozopho. quorũ alter ſcit arguere de arte ⁊ diſſerere ⁊ alter proprie oꝑari. Et de medico exemplũ. theorico ⁊ practico quoꝝ alter magis nouit per ſcientiã ⁊ alter per experientiã.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Caplm. lxxiiij
De reuelationib₃ ꝛ viſionibus et ymaginarijs demonſtrationibus.

Dicto de illis que ad affectum ſpecialius ſpectant videndū eſt breuiter de his que in ſpiritualibus experientijs magis pertinent ad intellectum vt ſunt reuelationes ſecretoꝛū ꝛ viſiones et ymaginarie demonſtrationes in quib₃ quedaꝫ de veritate aliquādo erudiūtur ꝛ plurimi deludunt. His autē tanto minus immoꝛandū eſt quāto frequentius eis innitentes decipiūt. ꝛ minoꝛ profectus eſt in talib₃ etiam ſi vera ſunt. licet a rudibus ꝛ ſpiritualiū chariſmatū ignaris. magne ſanctitatis ꝛ ſapiē. virtus in hmōi conſiſtere eſtimetur.

De generibus viſionū. Caplm. lxxv.

Quatuoꝛ ſunt genera viſionū ꝛ totidem ſunt genera reuelationū quāuis ꝛ viſiōes dici poſſunt reuelationes quia in eis aliqua ſecreta reuelantur. Quedā viſiones pꝛopꝛie poſſunt dici coꝛpoꝛales. que vigilanti coꝛpoꝛaliter oſtendūtur. vt moyſes vidit dominū in rubo ardenti ꝛ patres ſepe angelos viſibiliter ſuſceperūt. Ad hanc pōteſt referri quoꝛūlibet ſenſuū experientia. vt auditus. guſtus. oderatus. ꝛ tactus. quia viſus pꝛo quolibet ſenſu poni poteſt. Exodi. xx. Popul⁹ videbat

voces ⁊ lampades ⁊ ſonitū buccine ⁊c. Voces nāq̄
ꝗ ⁊ ſonitū buccine nō viſu ſed auditu ꝑcipere po-
tuerūt. Alie ſūt ymaginarie viſiones q̄ vigilanti
nō corporaliter ſ; ymaginarie oſ̄dunt ſine ſomno
ſ; in exceſſu mentis rapto. vt viſiones ezechielis ⁊
danielis ⁊ alioꝝ ſcōꝝ in nouo ⁊ in veteri teſtamē-
to. Alie ſil'iter ymaginarie q̄ dormiētib⁹ oſtendū-
tur vt iacob vidit dn̄m innixū ſcale. ⁊ pharao ⁊ na-
bugodonoſor ſōnia viderūt p̄ſagia futuroꝝ. Iſte
oēs viſioēs cōueniūt ſil' in hoc ꝙ nō ſolū bonis ſ;
et malis ſepe oſ̄dūt. Item ꝙ qn̄q; vere ſūt ⁊ per
eas erudiūt ad veritatē aliq̇ ⁊ qn̄q; deceptorie ꝙ a-
liqui per eas deludūt. Ezechielis. xiij. Viſionem
caſſam vidiſtis ⁊ diuinationē mendacem locuti eſ-
tis. Item ꝙ nec faciūt ſanctū nec oſ̄dūt alioquin
balam ſcūs eſſet q̇ futurorū preſagia in ſomno vi-
dit Item ꝙ ſi vere ſūt. tn̄ ꝑ ſe meritorie nō ſunt.
⁊ q̇ m'lta talia videt nō eſt melior. ⁊ q̇ nulla nō eſt
minor ſic; de miracul' aliq̇b⁹ Item ꝙ plurib⁹ ſepe
magis nocuerūt talia q̄; profuerūt. q2 ianiter ide
gloriantes. extollebātur. Multi etiam putantes
ſe viſionē vidiſſe cū nil viderint. ſeducūt ſe ⁊ alios
vel ad queſtum auaricie retorſerunt. Multi finx-
erunt mendaciter ſe vidiſſe viſiones ne aut habe-
rentur inferiores ceteris. aut pre ceteris honora-
rentur quaſi ſanctiores. quib⁹ ſecreta dei oſtende-
rentur. In quibuſdam etiam ſolent huiuſmodi
viſiones eſſe preludia inſanie. quia cerebro confu-

ſo ⁊ fumo fantaſmatū ipſum obnubilante. etiam viſus oculorum confunditur vt putet ſibi alibuid apparere veraciter quod fantaſticū eſt ⁊ falſum. Eccleſiaſtici. triceſimo quarto. Sicut perturien tis cor tuū fantaſias patitur ne dederis cor tuum in illis. Alia viſio eſt intellectualis qua illumia‑ tus mentis oculus luce veritatis pure ipſam veri tatem in ſe contemplatur vel intelligit in viſione ymaginaria veritatem que in illa cognoſcitur. ſi‑ cut paulus cū raptus in paradiſum vel in tercium celum vidit inuiſibilia ⁊ audiuit verba ineſſabilia non incorporearum rerum ymagines ſed ipſi⁹ ve‑ ritatis ſplendorem pure intuitus eſt. Etiam Jo hannes euangeliſta licet ſub figuris corporearū rerum ſcribit Apocalipſ creditur tamen omnia vidiſſe ⁊ intellexiſſe. que ibi figuraliter deſcribit. vl' ꝓpter icapacitatē alioꝝ quib; ipſa pura veritas pre ſui ſplēdore iꝑceptibil' fuit vl' mag; ꝓpter miſ terioꝝ reuelationē q̄ nō paſſim oib; ꝓpalāda ſunt vt exerceāť digni ⁊ excludāť indigni a ſacroꝝ miſ‑ terioꝝ intelligentia ſic; ⁊ reliq̄ ſcāꝝ ſcripturaꝝ ve laminib; ſūt opta Hoc ſignabat velū añ ſcā ſcōꝝ appenſum. intra quod nō licebat ꝑplo ſed ſolis ſa‑ cerdotib; itroire. Siliter ſcūariū inuolutū in pro fectiōe leuitis iponebať portandū. qđ anq̄; inolue retur non licebat aliis q̄; ſacerdotib; contingere vel videre Hoc ſignificante ſpū ſcō ꝙ profunda ſcripture miſteria perfecti aliquaten⁹ vident. alij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

autem innoluta portare debent. dum ſumus in hac vita velamine figurarū. Ipſe enim ymaginariarū vel corporaliū viſionū figure. etiam cum vere ſunt ſm ſpiritualem ſignificantiaꝫ. non ſunt vere ſm rei exiſtentiam. Non enim verū eſt ſubſtantialiter eſſe boues in celo. vel leones vel aquilas ⁊ alia que in apocalipſi ⁊ alijs prophetarū viſionibus deſcribūtur. ſed illi ſunt celeſtes virtutes quarū merita vel officia iſtaꝝ beſtiarū ⁊ aliarum rerū proprietatibus figuraliter deſignantur. Credimus chriſtū glorificatū corporaliter eſſe in celo. nec vltra ſm ſubſtantie ſue veritatem naſci de virgine lactari vel pati vel alia que euangelica docet hiſtoria eum feciſſe cū corporaliter cū hominibus in terra conuerſabatur. ⁊ tamen ſic ſepe refertur aliquibus ſanctis ⁊ deuotis apparuiſſe in viſione vel naſcens vel matris gremio contentus vel extēſus in cruce non ꝙ ita ſm veritatem fieret. ſed ꝙ illis propter aliquam ſingularem conſolationem ⁊ deuotionis excitationē. vel propter aliquā ſpiritualem ſignificationem ſic apparet. Scimus em̄ ꝙ chriſtus reſurgens ex mortuis iam nō moritur ⁊ mors illi vltra nō dominabitur. ſic nec vltra corporaliter lactabitur vel naſcetur Ita de alijs ſanctoꝝ vel angeloꝝ apparitionibꝫ eſt tenendū. Non videtur autem pretereundum ꝙ quidaꝫ decepti a seductorijs ſpiritibus vel propͥis falſis opinionibꝫ putant ſibi apparere in viſione. vel ipſum chriſtuꝫ

vel eius glorioſiſſimā genitricē. ꝛ nō ſolū amplexi-
bus ꝛ oſculis. ſed ꝛ in alijs indecentioribꝫ geſtibꝫ
ab eis demulceri. vt ſicut ſpiritus ipſoꝝ interius
ita ꝛ caro exterius ſibi congruo oblationis ſenſu
ſenſibiliter demulceatur ꝛ carnaliter conſoletur.
quod non ſolum eſt falſum ꝛ ſeductoriū. ſed etiaꝫ
blaſphemia grauis eſſe liquido cōprobatur Spūs
ſancti viſitatio cōprobatur illa q̄ contra ōnia vicia
reprimenda ꝛ deteſtanda infūdit Ita etiā ſingula
riter cōtra carnales illecebras oppoitur. ꝛ vbi ſpūs
mūdicie ſuo iubare reſplenduit cōtinuo ōnes pra
ue voluptatis mot⁹ euaneſcere ꝛ velut tn̄bras ſu-
pueniente luīe diſparere necē eſt. De his q̇ cū ali-
quādo dulcedinē ſpūalez ſentiūt. ꝛ mox carnalis
delectationis pruritu illecti fedant̄ neſcio quid iu
dicem niſi ꝙ poti⁹ eligo illis carere floribꝫ quos de
luti ſordibꝫ legere deberē. ꝛ ſic; illos damnare non
audeo q̇ inuicti qn̄qꝫ in ſpiritualibꝫ affectionibus
carnalis flux⁹ liq̄r maculāt̄ ita etiā excuſare neſcio
q̇ tali fluxui ex conſenſu condelectant̄ q̄liſcūqꝫ co-
rum intentio videatur.

De modis reuelationū Capl'm lxxvi.

Reuelatio ſecretoꝝ vl' futuroꝝ pluribꝫ modiſ
fieri videt̄ in q̇bꝫ ſic; in viſionibꝫ plurimi ſe-
ducūt̄ putantes ſpm̄ eſſe qđ ꝓpri⁹ ſenſ⁹ finxerit vel
ſpūs erroris ſuggeſſerit. ꝛ ideo vaticinijs iā vſꝫ ad

faſtidiũ repleti ſum⁹ de antixpi aduentu de ſignis
appropinquãtibꝫ iudicio de deſtructione religio⸗
nũ de perſecutione eccleſie. de regni defectione. et
varijs mundi preſſuris ⁊ alijs pluribꝫ. quibꝫ etiaꝫ
viri graues ⁊ deuoti plus ꝙ opꝫ credubili extiteſt
de ſcriptꝭ ioachim ⁊ alioꝝ vaticinijs varias itерp̃
tationes extrahentes. q̃ ⁊ ſi vera eſſent ⁊ autẽtica
tñ religioſi plurima inuenirẽt. in quibꝫ fructuoſi⁹
occuparentur cũ ⁊ xp̃s dñs in apl'is tales curioſas
tempoꝝ inq̃ſitiones repreſſit dicẽs. non eſt vr̃m
noſce tpa ⁊ momenta q̃ pater poſuit in ſua ptãte
¶ Reuelatio aliqñ fit per vocem ⁊ v̈ba exp̃ſſa. vt
petro ⁊ iohãni ⁊ iacobo in monte cũ iheſu vox de
nube dixit Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹. ⁊c̃. Vñ petro
dcm̃ eſt Btũs es ſymon bariona qꝛ caro ⁊ ſãguis
nõ reuelauit tibi. ſꝫ pater me⁹ ⁊c̃. Vel ſicꝭ ſamueli
p̃mo. Sermo dm̃ fcũs eſt in ſylo. Aliqñ fit per
ſomnũ. vt ioſeph viro marie dictũ eſt in ſomnis
vt acciperet mariam ⁊ fugeret in egiptũ ⁊ rediret
Et magis ſil'iter in ſomnis dicit̃. ne redeãt ad he⸗
rodem. ⁊ in alijs pluribꝫ locꝭ ſil'e inueit̃ur. Aliqñ
p ſpm̃ angelicũ vigilãti ⁊ intriſec⁹ loquẽti. Vñ za⸗
charie. iiij. Angel⁹ q̇ loq̃bat̃ in me dixit ad me Nũ
quid neſcis quid ſunt hec ⁊c̃. Aliqñ fit per ſpiri⸗
tum interius in mente. Pſalmiſta. Audiam q̇d
loquatur in me deus. Et hoc duobꝫ modis Vno
modo cũ inſpirat menti aliquid agendum vel di⸗
cendum vel de proprijs doceat vel de alienis ſicut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

prophetis inſpiravit quid facerent vel dicerent vl
cũ futura eis vel abſentia vel abſcondita revela-
uit. Secundo modo cum non de ſpeciali facto il-
lo vel illo ſed generaliter ad plura per mentis illu
minationem oſtendit quid ſm veritatis iudicium
ſit melius vel non meliꝰ. Sicut docet omnes iuſ
tos declinare a malo ⁊ facere bonũ. ⁊ per ſpiritū
ſcientie vel conſilij vel intellectꝰ vel ſapientie dei
placitũ agnoſcera vel eligere potiora. Eſt ⁊ ali
us modus revelationũ per ſpiritum ſanctũ cum
homo ex dei inſpiratione orat deũ pro aliqua ſpe-
ciali cauſa propria vel aliena. et per affectũ devo-
tionis ⁊ fiduciã exauditionis intelligit ſe exauditũ
in hac petitione. Sed licet confidat ꝙ illud pro
quo oravit habiturũ ſit proſperũ ſucceſſuꝫ. neſcit
tamen ſepe qua via habebit proceſſũ. E cõtrario
cum non ſentit ſibi infundi fiduciã exauditionis.
intelligit ſe non habiturũ effectũ ſue petitionis. li
cet non ſit in hoc omnino certus. quia neſcit an
hoc ſit defectus devotionis. vel indiciũ negate pe-
titionis. Hoc tamen genus revelationis eſt ſpe-
cialiter devotis mentibꝫ familiare. In hoc tamẽ
aliquando quidam devoti inveniuntur decepti.
ſicut ⁊ in interna inſpiratione. Et hoc taliter poſ
ſe fieri videtur. cũ homo devotus deo aliquando
intendit ⁊ ꝑ magne devotionis affectũ confidit de
um ſibi eſſe favorabilem. optat vel orat ſibi vel
alteri iſtud vel illud quod tunc deſiderat evenire.

et cum fuerit iam in affectu deuotionis ⁊ fiducia
diuine ꝓpiciationis anteq̄ȝ iſtud optaret. acceden-
te vero optate rei deſiderio fit affectus feruentior
⁊ fiducia ad deū ex feruore conſtantior. ⁊ p̄ſumit
ſpm̄ ſcm̄ hanc deuotionē opari cū ſpūs malignus
non poſſit affectū deuotionis infūdere quē non q̄ȝ
habet. cōfidit ſe nō decipi ⁊ in cōcepta ſpe deſide-
rij ſui nō confundi. qꝛ teſtimoniū ab auctore p ſpi-
ritū deuotionis ⁊ fiducie credit approbaſſe. Sȝ in
hoc p̄t eſſe deceptio. qđ ſpūs hois ex deſiderio rei
quā diligit cū de illa ſtudioſe cogitat hilareſcit.
etiam cū in nulla prius erat deuotione ad deū. in
qua aliquando pro deſiderio illi⁹ rei facile ꝓuoca-
retur ad lachrimas. maxime ſi eſt res que ſpectat
ad deuotionē qualemcūqȝ. Sicut ſepe etiam cū
pro vana gloria quis optat grām bene predicandi
vel ꝓphetandi. vl' miracula faciendi. vel aliud vn-
de ām̄irandus videretur agendi. cor deluſum hu-
iuſmodi fantaſmatibꝫ hilareſcit. ⁊ in vanam affec
tionem pingueſcit. Quāto ergo magis cordis af-
fectus exhilaratur ⁊ deuotio afficitur in ſe cū cogi
tat ⁊ optat quod deſiderat ⁊ non ex leuitate vl' va
nitate ſȝ ex maturitate ⁊ caritate dū interim eſt ī
aliq̄ ſpūs conſolatiōe que facili occaſioni p̄t p am-
pliora incitamenta deuotiōis ſubleuari. ⁊ tūc con
fidentia ꝓprij ſpiritus loq̇tur ⁊ putat loq̇ ſpm̄ ſāc
tum dū non ſubtrahit deuotionis graciam quam
dedit immo dilatato cordi p deſiderij appetentiaȝ

profuſiorem gratiam infundit quo cordis exhila-
rati capacitas locū amplioris in ſe gratie ꝑpara-
uit. Cor enim liberū ⁊ beniuolentia iocundū. apti-
us eſt ad deuotionis gratiā recipiendam. q̄ȝ triſ-
ticia ⁊ amaritudine conſtrictū. quia ſpūs ſanctꝰ a-
mor eſt ⁊ beniuolentia. ⁊ iocuditas patris ⁊ filij. ⁊
ſimilia ſimilibus magis gaudent naturaliter. Le-
ticia eſt enim propriū celeſtis patrie. Meror triſ-
ticie eſt huius exilij negociū. Amaritudo deſpera-
tionis eſt infernale ſuppliciū. In omnibꝫ ergo re-
uelationū vel viſionū generibꝫ magna cautela ha-
benda eſt. ne falſa pro veris. noxia ꝓ ſalutaribꝫ. ex-
igua pro eximijs. ⁊ indifferentia pro ſūmis recipi-
antur. Solus āt ſpūs ſcūs ꝑ donū concilij ⁊ per
gratiā diſcretionis ſpirituū. ſcit hominē expedire
⁊ certū reddere quid in illis recipiendū ſit. quid re-
ſpuendū. et quō eis vtendum. ſicut ⁊ ꝓphetas
⁊ ſanctos docuit quibꝫ nō ſolū vera oñdit. ſed eti-
am ꝑ veritatis teſtimoniū. quia vera eſſent interi-
us demōſtrauit. Alijs autē videtur eſſe ſecuriꝰ ta-
lia non querere. oblatis non cito credere. deceptio-
nis caueam cauere. aliquādo etiam oblata velut
minus fructuoſa ꝑuipendere. vt ſi vera ſint ſe ha-
beāt indifferenter ad ea. ſi falſa non innitant̄ eis.
ne decipiātur. ⁊ ſi velint aduertere q̄rant ſuꝑ his
conſiliū ſapientū ſolummodo ⁊ paucoꝝ. ⁊ ad illa
ſtudioſe ſe exerceant que ſunt ſecura meritoria ⁊
fructuoſa ſcilicet vt ſūt vicia extirpare. ⁊ virtutum

ſtudijs fideliter inſudare. ſcripture ſacre ſanū ſcru
tari intellectū. ⁊ ꝑ orationis vſum mentē accende/
re ad deuotionis affectū. Hec ſūt ſalubria ⁊ ſecu/
ra ⁊ frcūoſa ſtudia religioſoꝝ. Et quāto quis ſe in
iſtis magis exercuerit. tāto maioris meriti ⁊ ma/
ioris glře apud deū erit Sūt etiā quedā ſenſibiles
dulcedines ⁊ ſuauitatis expiētie. que deuotꝫ qn̄q̄
infūdūť. vt mirabilis fragrantia odoꝝ. ineffabilis
ſuauitatꝫ ſapoꝝ. ⁊ hymnidice melodie vocū ⁊ ſo/
noꝝ ⁊ tactu perceptibiles experientie indicibiliuꝫ
ſuauitatū. Que cū vere ſūt a deo. poſſum⁹ eſtima
re quod aut dentur quibuſdā nouis ⁊ rudibꝫ q̄ ſpi
ritualia nondū lucide intelligūt. vt ſaltem ꝑ ſenſi/
bilia cōſolenť in dn̄o q̄ virtutē pure ſpiritualiū nō
cognoſcunt. in quibus maior vis eſt ⁊ certior veri
tas. ⁊ fructuoſior profectus ⁊ purior ꝑfectio Etiā
prouectioribꝫ in ſpiritu cōſolationes ſenſibiles dā
tur ꝓpter redundantiam interioris dulcedinis. vt
ſicut anima cōmunicat corpori ſuo quaſi comiti ⁊
ſocio vie paſſiones ſuas ita cōmunicet ei ⁊ cōſola/
tiones. Triſtante enim interius anima etiā cor/
pus tabeſcit exterius. Sicꝫ ergo corp⁹ collaborat
ſpiritui ⁊ cōpatiť in merito. ita digne comparrici/
pat ⁊ cōremunerať ei in p̄mio. nō ſolū future glře.
ſꝫ etiā p̄ntis gratie. ſicꝫ dn̄i in cōuiuio epulaꝝ ſer/
uis ſuis tranſmittunt reliquias ferculoꝝ. Aplřus
Sicut ſocij paſſionū eſtis. ita ⁊ conſolationū eritꝫ
Et hoc ex ſuperfluenti menſura que datur dilec/

ris cuius redundantia ne effuſa depereat excipi/
tur a corpore quod particeps fuit in labore. Sed
ſicut de viſionibus ꝛ reuelationibꝰ. ita ꝛ de huiuſ
modi ſenſibilibus experientijs eſt ſentiendum ꝙ
aliqui ſeducuntur in eis putantes eſſe a deo quod
forte fantaſtica deceptio eſt. Et aliqui putant eſ/
ſe aliquid magni quod nullius eſt in ſe meriti vel
momenti. Et aliqui extolluntur de talibꝰ apud ſe
ꝛ iactant ſe quaſi de ſingularis gratie ſanctitate.
Etiam habent hoc propriũ diuine dulcedinis ex/
perieutie maxime cum frequentiori vſu ꝛ valenti
ori motu influunt. vt reficiendo corpus debilitent
ꝛ ita quodammodo delectando affligant. Sicut
ruſticum cibis groſſioribus aſſuetum delicioſa fer
cula ſepius ſumpta alterando calefaciunt ꝛ diſſol
uunt. Ignobile namq; corpus ꝛ corruptibile ſicꝫ
pecus brutalibus ſic eſt aſſuetum in terreſtribus
ꝛ vilibus. Geneſis. tercio. Comedes herbas
terre. ꝛ hoc poſt peccatũ. Querũt autẽ deuoti ali/
quando ex deuotionis vehemintia corpore debili/
tati. vtrum ſit melius debilitatem corporis poti/
us ſubire ꝛ ſpiritum per deuotionis ſtudium cum
deo roborare ꝛ gratiam oblatam non abijcere. vel
pro nimia debilitate ſe abſtrahere a deuotione et
ſpiritum extinguere. ꝛ exterioribus occupationi/
bus ſe dare pro corporis releuatione Ad hoc ſaluo
ſaniori cõſilio videtur conſulendũ nimis debilibꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

ꝙ interdum poſſũt ſe vtiliter ſubtrahere a ſtudio
deuotionis. ⁊ conatu ꝓprio non ad hoc inſtare. ne
quaſi extorquendo exprimãt deuotionis affectũ.
qꝛ talis conatus violentus debilitat etiã validio-
res. Si autem ſine laborioſo conatu offert ſe gra
cia ⁊ ingerit ſe illis nõ queſita. nec abiiciant eam.
nec omnino totos ſe immergant ei ſi ex hoc debili
tari ſe ſentiant. ſ; temperate ei inhereãt Iuxta il
lud Mel inueniſti. comede ꝙ ſufficit tibi. id eſt qđ
ſatis ẽ iuxta viriũ tuarũ menſurã. Utilius eñ eſt
ad horã temꝑantius frui gratia deuotiõis q̃ȝ om-
nino exhauſtis viribꝫ ⁊ deſtructa ꝟtute naturali
totaliter eã ꝑdere ⁊ irrecuꝑabiliter carere. Quia
ſic deſtructi ſepe poſtea nimis incipiũt ſibimet cõ
pati vt reparent vires amiſſas ꝑ indiſcretionem.
non ſolũ delicatius. ſed etiã diſſolutius q̃ȝ expedit
ſe habere. Exhauſtis namqȝ viribꝫ maxime capi-
tis ⁊ cordis vix audent etiã ꝑ morã aliquã ad ſtu-
diũ deuotionis aſpirare. qꝛ retrahit eos continuo
moleſtia debilitatꝭ. ⁊ quo magis volũt cõtra eam
conari eo minus poſſunt Et ido conſultius videt
conſolationes diuinas moderatius q̃rere cũ debi
litas corꝑis obſiſtit vt diutius eis frui poſſint. et
auctas valeant tolerare. q̃ȝ ad ad breue in eis delec
tari ita indiſcrete vt poſtea fugere eas oporteat. ⁊
ſine ſpe recuperandi amittere ꝓpter viriũ defecti-
onem. Uaſe enim contrito liquor effunditur Un
de pſalmiſta. Defecit caro mea ⁊ cor meũ. quia cũ

corporis virtus omnino deficit. etiam cordis vi-
gor a deuotione langueſcit. Contingit etiã plerũ
qꝫ ſtudioſis deuotioni. vt cũ magis conantur ha-
bere deuotionis gratiã minus habeant. ꝛ cũ vehe
mentius inſtant aridiores ꝛ duriores corde fiant
ſicut in ſummis feſtiuitatibus ꝛ deuotis tempori
bus paſſionis chriſti ꝛ natiuitatis ꝛ ſimilibus. ꝛ
maxime cum ſe ad ſacram cõmunionem ſtudent
ſollicite ꝑparare. Et multi ex hoc ſepiſſime graui
ter contriſtantur. ꝛ ad illam ꝑtem conturbati cor-
de puſillanimiter interꝑtant ꝙ forte indigni ſunt
viſitatione diuina ꝛ ꝙ non placeat deo vt ſicut in-
digni ꝛ indeuoti ad ſacrã cõmunionẽ accedãt. ꝛ ſic
ſepe ſe ſubtrahunt a cibo vite ꝛ medicina ſalutis.
Sed cũ homini incertũ ſit an ſit dignus amore vl'
odio ſm rationẽ diſpoſitiõis. ꝛ merita ſingulorũ
deo ſoli ſũt nota ſi nõ poſſum⁹ ſm ꝟitatẽ cuiqꝫ cõ-
ſulere qd in hmõi ſentire debeat ꝛ facere poſſum⁹
tñ ſm cõiecturas aliqs colligere rõnes.

Cur deus ſubtrahit bonis deuotionis grãm
Caplm. lxxvij.

CUr tunc deus ſubtrahit bonis ꝛ ſtudioſis de-
uotionis gratiam. cũ eam libencius haberẽt
ꝛ inſtantius querũt. ſuꝑ hoc poſſunt ſex rationeſ
aſſignari. Prima humiliatio. quia magis hu-
miliatur homo cum non habet tunc deuotionem
ꝙ alio tꝑe ꝛ magis confũdit in ſeipſo. ſicut ſecula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

res plus confundantur ſi in paſcha non communi
cant. cũ ſolitũ eſt communicare ceteros q̃ꝫ toto re
liquo tempore anni. Secunda eſt purgatio pec-
cati. qꝛ forte per alia exercitia minus purgatꝰ eſt.
vel aliqua habet delicta que non recolit. ꝛ vt dig-
nius accedat ad eucariſtiam et amplius purgetur
a peccatis. ꝛ in hoc punitur in q̃ magis dolet. ꝛ q̃
dolor grauior eo purgatio efficatior. ꝛ maxime qꝛ
forte alio tp̃e minꝰ ſtudioſe q̃ſiuit deuotiõis grati
am vel oblatã negligentiꝰ recepit. nec dignas pro
eo gratias retulit. Tercia eſt. qꝛ punit̃ modo in q̃
peccauit vt tunc illa careat gratia cũ eam deſide-
rat. qꝛ ante eã neglexit cũ habere poterat ꝛ cauti-
or in hac ꝑte de cetero fiat. Quarta eſt. vt ex hoc
eruditior in grã fiat. ꝙ a deo ſit nõ ab hoie. cũ nõ
p̃t eã homo ꝑ volũtate hr̃e ſui arbitrij̃. ſed deꝰ qui
dat ex ſc. qñ vult infũdit. qñ vult ſubtrahit. ꝑut ſi
bi placet ꝛ ꝑ ut accipienti iudicat cõuenire. Item
quia qđ ex grã ſua dat. nõ ꝑ meritꝫ hoĩs. qꝛ ſi da-
ret ſemꝑ cũ q̃rit̃ ꝛ nõ daret niſi q̃reret̃ putaret̃ iã
tm̃ dare ſm merita requirentiũ ꝛ nõ ſm grẽ libe-
ralitatem. iõ qñqꝫ ſtudioſe querentibꝫ negat̃ ex iu
ſticia ꝛ nõ querentibꝫ qñqꝫ dat̃ ex grã.

De temptatiõibꝫ deuotoꝝ Ca. lxxviij.

Due ſũt em̃ temptatiões deuotoꝝ ſatis cõſue
te maxime nouis imꝑfectꝫ heſitatio ꝛ elatio.

Hesitat em̄ ſepe an a deo talis ſit gratia. vel ho-
mo per ſe iſtos mot⁹ ſuo conatu ꝓcura ⁊ eſt ſatis
importuna tēptatio. Aliqn̄ etiā videꝛ hoī ꝙ forte
poſſit eſſe demonis illuſio. ⁊ fit perplex⁹ ꝙ qn̄qꝫ
ſtudiū deuotioīs cogitat ōnino poſtponere ⁊ ſim-
pliciter vocalibꝫ orōibꝫ ⁊ actionibꝫ ſolū intent⁹ eſſe
q̄ſi iu illis ſit ſecurior q̄ꝫ in ſtudio iterne deuotiōis
et hoc p̄cipue patiꝛ cū deuotionis grā ſibi ſubtra-
hitur. ⁊ ſic dupliciter tribulaꝛ ſcilicꝫ de ſubtractio
na grē ⁊ de heſitatione ſi fuerit a deo. ⁊ ſi gratum
habebat Sic diſcipuli ante plenā ſpūs ſci miſſio-
nem ſepe vacillabāt in fide xp̄i dūmodo viſis eius
miraculis ⁊ excellenti doctrina credebāt eū eſſe ve-
rū dei filiū. ſed viſis ei⁹ paſſionibꝫ ꝓ nob̄ ſuſceptis
titubātes heſitabāt. ſicꝫ eo paſſo an̄q̄ꝫ certi eſſent
de ei⁹ reſurrectione iter ſe dicebāt. Nos āt ſpera-
bam⁹. qꝛ ip̄e eēt redēptur⁹ yſrł. q̄ſi dicerēt Adhuc
ſpe illata fruſtrati ſum⁹ Sic ⁊ poſt reſurrectionē
ſuā viſo eo gaudebant ⁊ dubitabant donec per mł-
ta argumēta de veritate eius certificati ſunt. max-
ime poſt aſcenſionem eius ⁊ ſancti ſpūs infuſio-
nem. Ita et deuoti chriſti fideles modo gaudent
de conſolatione interne gratie. mō dubitāt ⁊ triſ-
tanꝛ. iō varie opaꝛ in eis ſpš ſcūs nūc illo mō poſ
tea alio mō Iam infundit eis cōſolationem ⁊ iam
ſubtrahit donec pluribus indicijs experti verita-
tem ⁊ vtilitatem ſue viſitatiunis preſente gratia
gaudent de conſolatiōe ⁊ ſecuri ſunt de veritate.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Abſente ea vtriuſq₃ muneris ſolacio carent Sa-
piens autem in die maloꝝ nō immemor ſtudet eſ
ſe bonoꝝ. quoꝝ recordatio reuocat eū a puſillani
mitate ſpūs ꝛ tempeſtate. ꝛ hoc valet cōtra ꝑmaꝫ
iſtam temptationem heſitationis. Rurſum ī die
bonoꝝ non immemor ſtudet eſſe maloꝝ ꝑ que hu
milietur ꝛ timore ab elationis tumore cōprimat᷑.
ꝛ ſic ſecunda temptatio ſanatur. Extollūt᷑ eñ
deuoti quadrupliciter. qr aut gloriant᷑ ſe deuotiōiſ
gratiā ꝑcedentibꝫ ſtudijs ꝛ laboribꝫ meruiſſe. aut
ꝑ ceteris q̄ hanc grāꝫ nō vident᷑ habere ſe a deo di-
lectos eſſe. aut maiorem gratiā ſibi eſſe datā q̄ꝫ ſit
in veritate. aut ſe meliꝰ ea ſcire vti ꝛ gracioſiꝰ reci
pere ꝛ fructuoſius impendere ꝛ minus negligere
q̄ꝫ alij q̄ ſil'e donū grē acceperūt. Contra ꝑorem
temptationē valet conſtans fiducia credulitatꝭ q̄
a deo ſit illa gratia. ꝛ diligens conſideratio gratie
ipſiꝰ. ſi ſemꝑ ſit motus eiꝰ ad bonū tm̄. ꝛ humilis
cōſultatio ſuꝑ illa apud aliquem peritū ꝛ exercita
tū in talibꝫ. ꝛ ꝓmpta voluntas acq̄eſcendi q̄liter i
gratia debeat ſe habere. ꝛ ſupplex orō ad deū ne ꝑ-
mittat hominē decipi ſenſu ꝓpo vel ſpū alieno.

Contra alteram temptationem elationis va-
lent diligens cognitio proprie indignitatis ꝛ tor-
poris ꝛ negligentie ꝛ ingratitudinis ꝛ inanis glo-
rie ꝛ timida expectatio reddende rationis de gra-
tia collata ꝛ neglecta. et pauida ſuſpicatio ſub
trahende gratie ꝛ derelictiōis a deo propter vicia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

vicia prenotata iam diu cauſa correctionis tolera
ta ⁊ non emendata. ⁊ ſtudioſa cõſideratio alioꝝ q̄
i grã. in ꝟtutibꝫ i orõibꝫ ⁊ ſtudijs bonis incõpabili
ter eos p̄cellũt. Quinta rõ negate deuotiõis cum
q̄n̄qꝫ ſtudioſiꝰ queritur eſt. qꝛ aliq̄n ex impetuoſo
cordis conatu libertas mentis obſtruit̄. dũ quaſi
per violentam extorſionẽ accelerat deuotionis af
fectũ exprimere. ⁊ ſi non iuxta deſideriũ cordis ſta
tim poteſt elicere gratiam deuotiõis q̄ſitam cõtri
ſtatur. ⁊ ampliꝰ ex hoc indurat̄. ⁊ q̄ impetuoſiꝰ cu
pit ſe ad deuotionẽ cogere tãto minꝰ ꝓficit ⁊ am-
plius areſcit. ſicut q̄ botros in torculari vl' oliuas
in prelo ſubito ⁊ nimis vehementer cõprimit liq̄r
magis turbidꝰ ⁊ inſipidꝰ fluit. q̄ꝫ ſi paulatiꝫ ⁊ mo
deratius cõpreſſiſſet. Quo em̄ liberior eo pingui-
or deuotionis affcũs. Ideo alio tp̄e ſepe eſt homo
deuotior. qꝛ tũ ſpũs ſue libertati relictus ſpõte ſe
leuat in ſublime. Violenta nanqꝫ acceleratio pre
focat ſpiritũ etiã in corpe. Moroſa autem refri-
geratio eſt cordis reſpiratio. Certa ratio p̄t eẽ
meritũ maioris gratie ⁊ gl'e. dũ deſideriũ non ad-
impletũ affligendo purgat animã. ⁊ patientia de
ſolationis. ⁊ humilis ſufferentia meroris quaſi li
ma reddit ani'mam clariorem ⁊ magis ſuſceptibi
lem ſplendoris diuini ⁊ amplioris gratie ⁊ glorie
capacẽ. Lux em̄ vultꝰ dei ⁊ fulgur claritatis eius
omnibꝫ equaliter ſuperfulget. Qui autem purior
eſt a vicio obſcurante liberior magis capax eſt lu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

cis ꝛ illuīatiōis deſup influentis. ſicut vitrū clarū
vel metallū bene limatū ꝛ politū radios luminis
amplius recipit ꝛ ſplendidius efficitur. Quia igiꝛ
afflictio limata eſt anime que rubiginē vicioꝝ ab/
radit. vt deterſo peccato quod ſua obſcuritate ra/
dios diuini luminis ꝛ fulgoris velut obex ab ani/
ma excluſerat lucem gratie recuperat. Purgat eti
am deus aliquando deuotoꝝ corda ꝑ ſubtractio/
nem illius conſolationis cuiꝰ carentia eſt eis max
ima afflictio. vt ſic purgati aptiores fiant abundā
tiores gratie ꝑcipiende in pſenti ꝛ glẽ in futuro.
etiam ſi hanc afflictionem ſpecialis culpa non cō/
traxit. Si vero aliquis deſiderat experiri vtrū
ſit meliꝰ ſepiꝰ an rarius corpis chriſti ſuſcipe ſacra
mentū. videtur mihi ꝙ non poſſit ſup hoc omni/
bus dari regula vniformis. Varia ſūt hominum
merita ꝛ diuerſa operū ſtudia ꝛ differentia deſide
ria vel multiplices ſpiritus ſancti opationes i ſin/
gulis. ꝛ diuerſi etiam ſtatꝰ in religione. Et ideo ſi
cut egrotantibꝫ non pt vna forma ſeruari in dan/
dis medicinis corporis ꝓpter diuerſitates cōplexi
onū aut loci aut tempis aut diete vel aliaꝝ conſi/
derationū. pro quibus aut rarius aut ſepius. aut
maiori aut minori quantitate eadē medicina da
tur. ita ꝛ de medicina ſpirituali que eſt corpꝰ chri/
ſti intelligendum. Mundanis enim curis occu/
pati. rarius poſſunt ſe ad illud recipiendū expedi/
re ꝙ̄ illi qui tantum ſpiritualibus ſtudijs ſunt in/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

tenti ⁊ alij magis ⁊ alij minus ſunt circũſpecti in
cuſtodia vite ſue ⁊ morum conſcientie ſue purita-
te. Alij etiam ardentiori deſiderio trahuntur ad
illius cibi ſalutaris perceptionem. Alij vero quo
dammodo terrentur cũ debent accedere. ⁊ niſi cõ-
ſcientia vrgeret ⁊ conſuetudo religionis indiceret
vel timor maioris elongationis a deo impelleret
valde raro accederent ad illud terrificũ ſacramen-
tum. Vix tamen aliquis ita religioſus eſſe videt
et ſanctus exceptis ſacerdotibus. quin ſemel ĩ ſep
timana ſufficiat ei ex conſuetudine cõmunicare.
niſi ſpecialis cauſa quãdoq; vel raro plus ſuadeat
q̃ȝ ſemel in ſeptimana vt p̄dictũ eſt niſi infirmitaſ
ſuperueniens vel ſingularis feſtiuitas ſolemnis vel
inuſitate deuotionis ⁊ intemperata deſiderij ſitiſ
pro illius ſuſceptione qui ſolus ſufficit amantis a
nime ardorem refrigerare. Et quia talis ardoris
impetꝰ nõ niſi a ſpũ ſcõ vt credit infũdit. iõ legibꝫ
hũane cõſuetudinis ⁊ ſtatutis mortaliũ nõ artat. ſi
cut aliq̃s qñq; vidimꝰ licet paucos q̇bꝫ xp̃s viuere
erat. ita at ſi nõ frequẽtiꝰ pane vite reficerẽt ſacra
mentaliter q̃ſi videbãt vita corporis iam velle defi-
cere patentibꝫ indicijs hũc defectũ prodentibꝫ Et
qui ante tam debiles erãt q̄ nec inceſſum debituȝ
habere poterãt poſt ſuſceptionẽ ſacramenti ĩ tan
tũ confortabant quaſi nullã ante ſenſiſſent debili-
tatem. manifeſte apparente veritate. Iuxta illud
Caro mea vere eſt cibus. ⁊ ſanguis meus vere

eſt potus. Quia null⁹ cibus materialis vl' potus poſſet ſic celeriter ⁊ efficaciter non ſolum corpus ſed et animā recreare. Salubre tñ eſt ⁊ vtile quod homo ſepe ſe ad illius medicamenti ſuſceptionez preparet. ⁊ quāto deuoti⁹ valeat illud pcipere ſtudeat ⁊ poſt perceptionē in ſtudio deuotionis ſe cō ſeruet Attenti⁹ tamē religioſi ⁊ ꝗ obtulerūt ſe deo ad perpetue ſeruiendū Sic em̄ erūt in maiori cuſtodia vite ſue et conſcientie. dū ⁊ ante ⁊ poſt eucariſtie perceptionē ob reuerentiam ipſius ſtudent magis innocenter viuere ⁊ ſtudio deuotionis frequenter intendere Et licet quandoq₃ tepide tamē confidens de miſericordia dei fiducialiter accedat q₂ ſi ſe indignū reputat. cogitet ꝙ tāto mag⁊ eget et neccē h₃ reqrere medicū. quāto mag⁊ ſenſerit ſe egrotū. Non em̄ eſt op⁹ valentib₉ medic⁹ ſ₃ male hn̄tib₉ Nec iō q̄ris te iūgere xp̄o vt tu eū ſcifices ſ₃ vt tu ſcificeris ab illo Nec ꝓpterea p̄termittēda eſt ſacra cōmunio ſi qn̄q₃ non ſentit homo ſpecialem deuotionis gratiā cū ſe ad illā preparare ſtudet. vel cū in ipſa perceptione pl' poſt forte minus deuotū ſe ſentit q̄₃ vellet. q₂ ex aliqua ſupradictarū cauſarū ratione ſolet illud euenire. Circa ſacerdotes autem poteſt hec forma teneri. vt nec nimis raro nec nimis ꝯtinue celebrare vl' impreter miſſe ſacrā hoſtiā ſtudeant imolare. Nimis enim continua celebrare aliquā videtur notare irreuerentiam cū vix aliquis tam deuot⁹ ſit qui ſemper

eadem deuotione ferueat ꝙ ſemper cum debita rẽ
uerentia illud faciat ⁊ cordis ardore. quin aliquã-
do reperiat quantulũcunqꝫ quod eũ impediat Ni
mis etiam raro celebrare q̄ꝫuis ex reuerentia ali-
quando ſolet fieri ⁊ humilitate. tamen quandoqꝫ
torporem nutrit. quia minus circũſpectus eſt ho
mo in omnibꝫ. ⁊ quaſi non indigere videatur ſui
cuſtodia cũ nõ ꝓponit accedere ad menſam chriſti
Humilitas etiam non eſt nec ſecurũ ꝙ diu ſe ſub
trahat. quia ſicut non eſt dignus ſepe corpus chri
ſti percipere ſic nec ſemel. Ideo eũ non recipimꝰ
quaſi qui digni ſumꝰ. ſꝫ vt illo nos ſepe viſitante
⁊ habitaculũ cordis ⁊ corporis noſtri ſubintrante
magis ac magis digni efficiamur. Quo enim ĩtro
ierit dñs bñdicet. ſicut olim domui ebededon be-
nedixit ꝓpter archam dm̄ in qua mãna ſeruabatur
ꝓpter hoc voluit dauid eã reducere cũ benedictiõe
Sapie. viij. Propoſui hãc adducere mihi ſciens
quoniã cõicabit mecũ de bonis ſuis Que bona p̄-
tereo quia in ſcripture pluribꝫ locis inueniũtur.

Caplm̄. lxxix.

De diuerſis affectibꝫ quibus trahimur ad cõ-
municandum.

Diuerſ ãt affectionibꝫ ⁊ intentionibus diuer-
ſi ad cõicandũ trahũtur. vel ad celebrandum
Aliquos trahit amor dei. vt dilectũ ſepiꝰ ad ſe in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

nitent. eū qꝫ in ſemetipſis delectabiliter amplec-
tentur. Aliquos infirmitatis proprie intuit⁹. vt
eū quaſi medicū ad ſe vocent per quem ab omni in-
firmitate curentur. Aliquos conſcientia delictoꝝ
ſuoꝝ. vt per eū quaſi per hoſtiam placationis ab
omnibꝫ peccatis expiati purgentur. Aliquos preſ-
ſura alicuius tribulationis vt per eū qui omnia p̄t
ab omni aduerſitate citius liberentur. ⁊ tuti⁹ pro-
tegantur. Aliquos deſideriū alicuius gratie vl' be
neficij impetrandi per eū cui pater nil poteſt nega
re pro ſe intercedentem. Aliquos gratiaꝝ actio
pro beneficijs diuinis cū nil digni⁹ habem⁹ redde
re deo pro omnibꝫ que nobis tribuit. q̄ȝ calicem ſa
lutaris accipere. id eſt ipſum iheſum. Aliq̄s laus
⁊ honor dei ⁊ ſanctorū cū non habeamus maius
quo poſſumus deos vel ſanctos pro ſua dignitate
venerari. q̄ȝ chriſtū immolare deo patri. Aliquos
charitas ⁊ compaſſio proximoꝝ. cū pro ſalute vi-
uorū ⁊ pro requie defunctoꝝ nil efficatius īterpel-
let q̄ȝ ſanguis chriſti pro nobis effuſ⁹ Hoc eſt ſū-
mū exiliū noſtrū cū oramus deū. vt illū interceſſo
rem inuocemus qui nos patri reconſiliauit ⁊ ſem
per interpellat pro nobis. ¶ Multis de orōnis
ſtudio ⁊ virtute obmiſſis que ſtudioſus meli⁹ orā
do per experientiam diſcet hoc in fine dicendū. q
omnia que orantes petimus ſunt iſta. Aut ora-
mus pro malis que fecimus ignoſcendis. aut pro
malis que patimur amouendis. aut pro bonis q̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

cupimus adipiſcendis. aut cũ gratias agimꝰ ꝑ ac-
ceptis vel promiſſis. Que nobis dominus cõcedat
adipiſci qui eſt benedictꝰ in ſecl'a.

A M E N

Finitur hic liber ſecundus profectuũ religio-
ſorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Amen (Bernard)

Quando me pulsat aliqua turpis cogitatio recurro ad vulnera
christi. Cum diabolus parat insidias fugio ad viscera misericordie domini
mei et recedit a me. In omnibus adversitatibus inveni nil tam
efficax remedium quam vulnera christi. In illis dormio
securus et quiesco intrepidus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
150 F 7